

Crna Gora
Vlada Crne Gore

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	20. 01. 2026. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	15-2/26-1
VEZA:	
EPA:	854 XXVIII
SKRAĆENICA:	PRILOG:

Br: 11-011/26-4820/6-25

14. januar 2026. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

Gospodin Andrija Mandić, predsjednik

Vlada Crne Gore, na sjednici od 25. decembra 2025. godine, utvrdila je PREDLOG ZAKONA O PREKOGRANIČNIM ENERGETSKIM INFRASTRUKTURNIM PROJEKTIMA, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Vlada predlaže Skupštini da, u skladu sa članom 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore („Službeni list RCG“, br. 51/06 i 66/06 i „Službeni list CG“ br. 88/09, 80/10, 39/11, 25/12, 49/13, 32/14, 42/15, 52/17, 17/18, 47/19, 112/20, 129/20, 65/21, 48/24 i 80/24), ovaj zakon donese po hitnom postupku iz razloga koji su sadržani u Obrazloženju Predloga zakona.

Za predstavnike Vlade, koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su mr ADMIR ŠAHMANOVIĆ, ministar energetike i rudarstva i DINO TUTUNDŽIĆ, državni sekretar u Ministarstvu energetike i rudarstva.

PREDSJEDNIK
mr Milojko Spajić, s. r.

**ZAKON
O PREKOGRANIČNIM ENERGETSKIM INFRASTRUKTURNIM PROJEKTIMA***

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se postupak, uslovi i način realizacije prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata od posebnog značaja za Crnu Goru, prekogranična raspodjela troškova i podsticaji koji se dodjeljuju za ove projekte, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju ovih projekata.

Prekogranični energetski infrastrukturni projekti

Član 2

Prekogranični energetski infrastrukturni projekti su projekti iz oblasti energetike koji povezuju ili imaju značajan prekogranični uticaj na energetske mreže dvije ili više država članica Evropske unije i/ili ugovornih strana Energetske zajednice, i koji doprinose integraciji tržišta, sigurnosti snabdijevanja i dekarbonizaciji energetskog sistema.

Projekti od posebnog značaja

Član 3

Projekti od posebnog značaja za Crnu Goru su projekti koji se nalaze na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili na Listi projekata od uzajamnog interesa koji utiču na sveukupni razvoj Crne Gore, regionalno i međunarodno povezivanje i uticaj, energetsku sigurnost, tržišnu i sistemsku integraciju, konkurenciju i efikasno funkcionisanje tržišta električne energije, kao i ostvarenje energetskih i klimatskih ciljeva, uključujući ublažavanje klimatskih promjena i klimatsku neutralnost, radi postizanja energetskih i klimatskih ciljeva, kao i klimatske neutralnosti.

Izuzete od primjene

Član 4

Ovaj zakon ne primjenjuje se na projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji su na osnovu potvrđenog međunarodnog ugovora započeti prije stupanja na snagu ovog zakona.

Supsidijerna primjena

Član 5

Na pitanja koja se odnose na prekogranične energetske infrastrukturne projekte od posebnog značaja za Crnu Goru, a koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje obavljanje energetskih djelatnosti i zakona kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 6

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 7

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sledeća značenja:

- 1) **država članica** je država članica Evropske unije;
- 2) **energetska infrastruktura** je svaki objekat ili oprema koji je dio energetskog sistema Crne Gore ili povezuje taj sistem sa drugim energetskim sistemima, a nalazi se unutar Energetske zajednice ili Evropske unije;
- 3) **Energetska zajednica** je regionalna međunarodna organizacija osnovana Ugovorom o osnivanju Energetske zajednice iz 2005. godine;
- 4) **prilagođavanje na klimatske promjene** proces kojim se obezbeđuje da se otpornost energetske infrastrukture na moguće negativne učinke klimatskih promjena postiže kroz procjenu osjetljivosti na klimatske promjene i rizike, uključujući i primjenu odgovarajućih mjera prilagođavanja;
- 5) **konkurentni projekti** su projekti koji se u potpunosti ili djelimično odnose na isti utvrđeni infrastrukturni nedostatak ili regionalnu infrastrukturnu potrebu;
- 6) **nacionalno regulatorno tijelo** je Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti;
- 7) **nadležni organ** je državni organ, organ državne uprave, državna agencija, javna ustanova, drugi organ ili organizacija koja je, prema nacionalnom zakonodavstvu, nadležna za izdavanje različitih dozvola i odobrenja u vezi sa planiranjem, projektovanjem i izgradnjom energetske infrastrukture;
- 8) **nadležno nacionalno regulatorno tijelo** je nadležno regulatorno tijelo ugovornih strana i/ili država članica koje su domaćin projekta i/ili na koje projekat ima značajan pozitivan uticaj;
- 9) **nosilac projekta** je:
 - operator prenosnog sistema (u daljem tekstu: OPS), operator distributivnog sistema (u daljem tekstu: ODS) ili drugi operator ili investitor koji realizuje projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, ili
 - pravno lice, u slučaju više od jednog OPS, ODS, drugog operatera ili investitora, ili bilo koje njihove grupe, koje je ugovorom ovlašćeno da prihvati obaveze i finansijsku odgovornost u ime strana konkretnog ugovora;
- 10) **pametna elektroenergetska mreža** je elektroenergetska mreža koja omogućava ekonomsku integraciju i aktivnu kontrolu ponašanja i djelovanja svih priključenih korisnika, uključujući proizvođače, potrošače i kupce-proizvođače, kako bi se obezbijedio ekonomski efikasan i održiv elektroenergetski sistem sa niskim gubicima i visokim stepenom integracije obnovljivih izvora, sigurnosti snabdijevanja i bezbjednosti, i u kojoj mrežni operator može digitalno pratiti aktivnosti priključenih korisnika te informacione i komunikacione tehnologije za komunikaciju sa povezanim mrežnim operatorima, proizvođačima, objektima za skladištenje energije, kao i potrošačima ili kupcima-proizvođačima, radi prenosa i distribucije električne energije na održiv, isplativ i bezbjedan način;
- 11) **pametna gasna mreža** je gasna mreža koja primjenjuje, u skladu s potrebama potrošača i zahtjevima u pogledu kvalitete gasa, digitalna i inovativna rješenja za

ekonomsko efikasnu integraciju niskougljeničnih, a posebno gasova iz obnovljivih izvora, u cilju smanjenja ugljeničnog otiska povezane potrošnje gasa, povećanje udjela obnovljivih i niskougljeničnih gasova, kao i povezivanje sa drugim energetske nosiocima i sektorima, uključujući neophodne fizičke nadogradnje neophodne za funkcionisanje integracijske opreme i instalacija niskougljeničnih i posebno obnovljivih gasova;

- 12) **projekat** je jedan ili više vodova, cjevovoda, objekata, opreme ili instalacija koji pripadaju, jednoj od kategorija energetske infrastrukture;
- 13) **projekat od uzajamnog interesa** je projekat koji Evropska unija promoviše u saradnji sa Crnom Gorom, na osnovu pisama podrške Vladi Crne Gore ili drugih neobavezujućih sporazuma, a koji se nalazi na Listi projekata od uzajamnog interesa;
- 14) **projekat od interesa za Energetsku zajednicu** je projekat neophodan za implementaciju energetske infrastrukture, a koji se nalazi na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu;
- 15) **puštanje u rad** je proces puštanja projekta u funkciju nakon što je izgrađen;
- 16) **radovi** su kupovina, nabavka i upotreba sastavnih djelova, sistema i usluga, uključujući softver, izradu nacrt, prenamjena, izvođenje građevinskih radova i montažu u okviru projekta, prihvatanje tehničkih uslova montaže i početak sprovođenja projekta;
- 17) **studije** su aktivnosti u vezi analize i pripreme sprovođenja projekta (pripremne studije, studije izvodljivosti, evaluacione studije, studije ispitivanja i studije validacije i slično), uključujući softver, i sve ostale mjere tehničke podrške, kao i prethodne aktivnosti definisanja i razvoja projekta i odlučivanja o njegovom finansiranju ;
- 18) **ugovorna strana** je strana ugovornica Ugovora o osnivanju Energetske zajednice;
- 19) **namjenska vodonična** infrastruktura je infrastruktura spremna za stacioniranje čistog vodonika bez potrebe za dodatnim adaptacijama, uključujući mreže gasovoda ili skladišne kapacitete koji su novoizgrađeni;
- 20) **Lista projekata od interesa za Energetsku zajednicu** je lista u kojoj su uključeni projekti od interesa za Energetsku zajednicu, a koju odobrava Ministarski savjet Energetske zajednice;
- 21) **Lista projekata od uzajamnog interesa** je lista u koju su uključeni projekti od uzajamnog interesa, a koju odobrava Evropska komisija;
- 22) **eksternalije** su indirektni efekti projekta, koji se u vidu troškova ili koristi prelivaju na ugovorne strane ili države članice u kojima se ne realizuje projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat uzajamnog interesa, bez novčane ili neke druge nadokande.

II. PROJEKTI OD INTERESA ZA ENERGETSKU ZAJEDNICU I PROJEKTI OD UZAJAMNOG INTERESA

Grupe za projekte

Član 8

Organ državne uprave nadležan za poslove energetike (u daljem tekstu: Ministarstvo), Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) i OPS dužni su da predlože članove grupa koje osniva Energetska zajednica za izbor projekata od interesa za Energetsku zajednicu (u daljem tekstu: grupa).

Ministarstvo, Agencija i OPS dužni su da po pozivu, učestvuju, na saslušanjima, konsultacijama i drugim sastancima grupa koje organizuje Evropske unije za izbor projekata od uzajamnog interesa.

Odobrenje

Član 9

Nosilac projekta podnosi pojedinačni predlog za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, Sekretarijatu Energetske zajednice, nakon objavljivanja poziva za nominaciju projekata.

O podnošenju predloga iz stava 1 ovog člana nosilac projekta obavještava Ministarstvo, u roku od osam dana od dana podnošenja tog predloga Energetskoj zajednici.

Radi realizacije projekta od uzajamnog interesa nosilac projekta podnosi obavještenje Ministarstvu o predlogu projekta za nominaciju na Listu projekata od uzajamnog interesa.

Ministarstvo dostavlja Vladi Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) predlog iz stava 3 ovog člana radi davanja saglasnosti za nominovanje projekta od uzajamnog interesa.

Nakon pribavljane saglasnosti iz stava 4 ovog člana, nosilac projekta podnosi pojedinačni predlog za projekat od uzajamnog interesa koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore, Evropskoj komisiji.

Planiranje projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekti od uzajamnog interesa

Član 10

Projekti od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekti od uzajamnog interesa koji se odnose na teritoriju Crne Gore ili bitno utiču na energetski sistem Crne Gore i koji pripadaju kategorijama iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. a-d i f ovog zakona moraju biti uključeni u desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema električne energije koji OPS dostavlja Agenciji u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, kao i u regionalne investicione planove koje sačinjava OPS zajedno sa drugim OPS-ovima u okviru Evropske mreže operatora prenosnog sistema za električnu energiju u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa i imaće najveći mogući prioritet u okviru tih planova.

OPS može da uključi konkurentne projekte od interesa za Energetsku zajednicu, osim projekata koji se odnose na pametne elektro energetske mreže, i projekte koji nijesu dovoljno pripremljeni i spremni za realizaciju za pružanje specifične analize troškova i koristi, u relevantne regionalne investicione planove, nacionalne desetogodišnje planove razvoja prenosnog sistema električne energije i druge nacionalne infrastrukturne planove, prema potrebi, kao projekte koji se razmatraju.

Prioritetne kategorije energetske infrastrukture, koridori i oblasti

Član 11

Da bi se pojedinačni predlog za projekat od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore nominovao za Listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu ili Listu projekata od uzajamnog

interesa neophodno je da pripada jednoj ili više od sljedećih prioriternih kategorija transevropske energetske infrastrukture, i to:

- 1) prioritetni elektroenergetski koridori;
- 2) mediteranski morski koridori;
- 3) prioritetne vodonične interkonekcije i elektrolizere;
- 4) prioritetne tematske oblasti, koje uključuju uvođenje pametnih elektroenergetskih mreža, prekograničnih mreža ugljen-dioksida i pametnih gasnih mreža.

Bliže prioritetne kategorije transevropske energetske infrastrukture iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Kategorije energetske infrastrukture

Član 12

Da bi se pojedinačni predlog za projekat od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore nominovao za Listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu neophodno je da pripada jednoj ili više od sljedećih kategorija energetske infrastrukture za:

- 1) električnu energiju, i to:
 - a) nadzemni dalekovodi naponskog nivoa 220 kV ili više i podzemni i podmorski energetski kablovi naponskog nivoa od 150 kV ili više;
 - b) energetska infrastruktura za omogućavanje prenosa električne energije proizvedene iz ofšor elektrana koje koriste obnovljive izvore energije;
 - c) objekti za skladištenje energije koji su direktno priključeni na prenosni sistem 110 kV ili više;
 - d) svaku opremu ili instalaciju koja je neophodna da bi sistemi iz podtačaka a, b i c funkcionisali sigurno, bezbjedno i efikasno, uključujući sisteme zaštite, nadzora i kontrole na svim naponskim nivoima i trafostanicama;
 - e) pametne elektro energetske mreže;
 - f) ofšor mreže za obnovljivu energiju;
- 2) pametne gasne mreže opremu ili instalacije koje imaju za cilj da omoguće i olakšaju integraciju većeg broja niskougljeničnih i posebno obnovljivih gasova, uključujući biometan ili vodonik, u gasnu mrežu;
- 3) vodonik, i to:
 - a) cjevovodi za transport;
 - b) objekti za skladištenje;
 - c) objekte za prijem, skladištenje i ponovnu gasifikaciju ili dekompresiju za tečni vodonik ili vodonik;
 - d) svaku opremu ili instalaciju koja je neophodna za bezbjedno, sigurno i efikasno funkcionisanje sistema vodonika ili za omogućavanje dvosmjernog kapaciteta, uključujući kompresorske stanice;
 - e) svaku opremu ili instalaciju koja omogućava upotrebu vodonika ili goriva dobijenih vodonikom u transportnom sektoru;
- 4) elektrolizu, i to:
 - a) elektrolizere koji:
 - imaju kapacitet od najmanje 50 MW, obezbijeden od strane jednog elektrolizera ili više elektrolizera koji čine jedan, koordinisani projekat;

- proizvodnja je u skladu sa zahtjevom za uštedu emisija gasova staklene bašte životnog ciklusa od 70% u odnosu na komparator fosilnih goriva od 94 g CO₂ek/MJ; i
- imaju funkciju vezanu za mrežu, posebno u pogledu ukupne fleksibilnosti sistema i ukupne efikasnosti sistema električne energije i vodoničnih mreža;
- b) prateću opremu, uključujući cjevovodno povezivanje na mrežu;
- 5) ugljen-dioksid:
 - a) namjenske cjevovode, osim uzvodne mreže cjevovoda, koji se koriste za transport ugljen-dioksida iz više izvora;
 - b) fiksni objekti za tečnost, privremeno skladištenje i pretvarače ugljen-dioksida;
 - c) površinska postrojenja i postrojenja za ubrizgavanje povezana sa infrastrukturuom unutar geološke formacije koja se koristi za trajno geološko skladištenje ugljen-dioksida;
 - d) svaku opremu ili instalaciju koja je bitna za ispravno, sigurno i efikasno funkcionisanje predmetnog sistema, uključujući sisteme zaštite, nadzora i kontrole.

Da bi se pojedinačni predlog za projekat od uzajamnog interesa koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore nominovao za Listu projekata od uzajamnog interesa neophodno je da pripada jednoj ili više kategorija energetske infrastrukture za:

- 1) električnu energiju,
 - a) nadzemni dalekovodi naponskog nivoa 220 kV ili više i podzemni i podmorski energetske kablovi naponskog nivoa od 150 kV ili više ;
 - b) offshore mreže za obnovljivu energiju;
 - 2) vodonik: cjevovodi za transport;
 - 3) ugljen-dioksid:
 - a) namjenske cjevovode, osim uzvodne mreže cjevovoda, koji se koriste za transport ugljen-dioksida iz više izvora;
 - b) površinske objekte i postrojenja za ubrizgavanje povezane sa infrastrukturuom unutar geološke formacije koja se koristi za trajno geološko skladištenje ugljen-dioksida.
- Bliže kategorije energetske infrastrukture iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

III. SAVJET ZA ENERGETSKE PROJEKTE

Nadležno nacionalno tijelo

Član 13

Radi realizacije projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa Vlada obrazuje Savjet za energetske projekte (u daljem tekstu: Savjet).

Savjet ima predsjednika i šest članova.

Predsjednik Savjeta je starješina organa državne uprave nadležan za poslove energetike.

Članovi Savjeta su: starješina organa državne uprave za poslove ekonomije, starješina organa državne uprave za poslove finansija, starješina organa državne uprave za poslove prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, starješina organa državne uprave nadležan za evropske poslove, starješina organa državne uprave nadležan za poslove ekologije i održivog razvoja i starješina organa državne uprave nadležan za poslove regionalnog razvoja.

Savjet donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova.
Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se iz budžetskih sredstava Ministarstva.
Zadaci Savjeta su da:

1) koordinira u toku postupka donošenja odluka koje su potrebne za realizaciju projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa koji se odnose na teritoriju Crne Gore ili bitno utiču na energetski sistem Crne Gore;

2) prati učešće javnosti prilikom sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore, u skladu sa propisom kojim se uređuje način sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore i konsultacijama sa nosiocem projekta;

3) prati donošenje odluka nadležnih organa koje su potrebne za realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore, u konsultaciji sa nosiocem projekta i drugim nadležnim organima;

4) sarađuje sa drugim nadležnim organima, nadležnim organima ugovornih strana Energetske zajednice i država članica Evropske unije, kao i sa regionalnim i međunarodnim organizacijama, prilikom donošenja zajedničkih odluka i obezbjeđivanja efikasne i efektivne saradnje i komunikacije u cilju razmjene dobrih praksi;

5) sarađuje sa nadležnim organima ugovornih strana i/ili država članica, u slučaju zajedničkog projekta koji pripada jednoj od prioritarnih obalskih energetskih koridora, radi imenovanja, za svaki konkretni projekat, jedinstvene kontakt tačke za nosioce projekta, u cilju razmjene informacija i ubrzanja postupka donošenja potrebnih odluka i dozvola;

6) procjenjuje, u saradnji sa nadležnim organima, koje su mjere potrebne da bi se pojednostavile procedure strateške procjene uticaja na životne sredine i obezbjeđuje njihovu primjenu, o čemu obavještava Sekretarijat Energetske zajednice;

7) sarađuje sa drugim nadležnim organima, uključujući organe nadležne za zaštitu životne sredine, u vezi sa obimom, sadržajem i nivoom detaljnosti izvještaja i dokumentacije koju podnosi nosilac projekta;

8) sarađuje sa nadležnim organima drugih država u vezi sa prekograničnim uticajima na životnu sredinu radi sprovođenja zajedničkih postupaka procjene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa zakonom;

9) razmatra sve izvještaje i druga dokumenta, koje podnosi nosilac projekta ili drugo lice;

10) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i Poslovnikom o radu Savjeta.

Savjet može, radi efikasnijeg i kvalitetnijeg obavljanja zadataka iz stava 7 ovog člana, obrazovati radne timove i angažovati eksperte za određene oblasti.

Organi državne uprave, organi uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, kao i drugi subjekti dužni su da na zahtjev Savjeta dostave podatke, objašnjenja i izvještaje potrebne za realizaciju zadataka Savjeta.

Savjet donosi Poslovnik o radu kojim se uređuje način rada Savjeta, kao i druga pitanja od značaja za rad Savjeta.

Kontakt tačka

Član 14

Ministarstvo je kontakt tačka nosiocima projekta u postupku donošenja odluke.

Dužnosti nosioca projekta

Član 15

Nosilac projekta je dužan da:

- 1) dostavi, u pisanoj formi, obavještenje o projektu Savjetu, uključujući razumno detaljan prikaz projekta;
- 2) obezbjeđuje finansijska sredstva za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i /ili projekte od uzajamnog interesa;
- 3) izradi plan implementacije projekta od interesa za Energetsku zajednicu i /ili projekte od uzajamnog interesa u skladu sa članom 24 ovog zakona;
- 4) podnese godišnji izvještaj Savjetu do 31. decembra tekuće godine;
- 5) sarađuje sa Savjetom, Agencijom, organima Energetske zajednice i svim zainteresovanim stranama;
- 6) izradi i dostavi Savjetu koncept učešća javnosti u skladu sa članom 28 ovog zakona;
- 7) uspostavlja i redovno ažurira posebne internet stranice projekta od interesa za Energetsku zajednicu i /ili projekta od uzajamnog interesa, koje su povezane sa internet stranicama Energetske zajednice i/ili Evropske komisije, uključujući, prema potrebi, i druga sredstva javnog informisanja;
- 8) objavi sve relevantne informacije o projektima;
- 9) objavi i dostavi Savjetu detaljan izvještaj o realizaciji javnih konsultacija u vezi sa prihvatanjem ili odbijanjem izloženih mišljenja, uz prikaz izmjena u vezi sa lokacijom, trasom ili dizajnom projekta;
- 10) pripremi i dostavi Savjetu izvještaj koji sadrži aktivnosti vezane za učešće javnosti prije podnošenja zahtjeva, uključujući aktivnosti sprovedene prije početka postupka, odnosno donošenja dozvola;
- 11) obavještava Savjet redovno, a najmanje jednom godišnje do puštanja projekta u rad, u slučaju da samostalno ili zajedno sa drugim nosiocima projekta ima obavezu podnošenja zahtjeva za investiranje, svim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima o napretku projekta, kao i o identifikaciji troškova i uticaja povezanih sa projektom.

Saradnja sa koordinatorom

Član 16

U slučaju da organi Energetske zajednice imenuju koordinatora za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, Savjet, Agencija, organi državne uprave, organi uprave, organi lokalne samouprave, nosioci projekta, uključujući i druga zainteresovana lica, dužni su da sarađuju sa koordinatorima.

IV. POSTUPAK

Postupak donošenja dozvola

Član 17

Kada se projekat od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno projekat od uzajamnog interesa nađe na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno na Listi projekata od uzajamnog interesa pokreće se postupak donošenja

dozvola koji se sastoji od procedure prije postupka donošenja dozvola, prethodne procedure i glavne procedure.

Procedura prije postupka donošenja dozvola

Član 18

Nosilac projekta, u pisanoj formi, dostavlja Savjetu obavještenje o projektu uključujući detaljni prikaz projekta.

U roku od tri mjeseca od prijema obavještenja, Savjet će:

- 1) prihvatiti obavještenje iz stava 1 ovog člana,
- 2) odbiti obavještenje iz stava 1 ovog člana, ako smatra da projekat nije spreman da uđe u postupak donošenja dozvola.

U slučaju odbijanja obavještenja, Savjet će u svojoj odluci navesti razloge odbijanja obavještenja.

Prethodna procedura

Član 19

U slučaju dvije ili više ugovornih strana i/ili država članica postupak donošenja dozvola počinje teći danom prihvatanja posljednjeg obavještenja od strane nadležnog organa, odnosno tijela druge države.

Prethodna procedura obuhvata period od početka postupka donošenja dozvola do trenutka prihvatanja podnijetog zahtjeva od strane Savjeta.

Procedura iz stava 2 ovog člana može trajati najduže 24 mjeseca.

Savjet je dužan da u najkraćem roku, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana prihvatanja obavještenja iz člana 18 stav 1 ovog zakona od strane nosioca projekta, u saradnji sa drugim nadležnim organima, odnosno tijelima, odredi koje izvještaje i dokumentaciju je nosilac projekta dužan da dostavi.

Savjet može da od nosioca projekta zahtijeva dostavljanje i drugih potrebnih informacija.

Savjet će, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja informacija iz stava 5 ovog člana, prihvatiti na razmatranje zahtjev u pisanoj formi ili u elektronskom obliku, čime počinje glavna procedura.

Savjet je dužan da u saradnji sa nadležnim organima, drugim nadležnim tijelima i nosiocem projekta, utvrdi detaljan plan izdavanja potrebnih dozvola u skladu sa zakonom.

Prethodna procedura, po potrebi, može da uključi dostavljanje: izvještaja u vezi zaštite životne sredine od strane nosioca projekta u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine i procjenu klimatskih rizika i mjera prilagođavanja klimatskim promjenama za projekat, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od negativnih uticaja klimatskih promjena.

Od trenutka prihvatanja obavještenja od strane Savjeta, počinje prethodna procedura koja traje do prihvatanja zahtjeva za donošenje odluke koji označava početak postupka donošenja potrebnih dozvola.

Bliži sadržaj potrebne dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Glavna procedura

Član 20

Nosilac projekta je dužan da dostavi uredan, potpun i razumljiv zahtjev za donošenje odluke (u daljem tekstu: zahtjev). Glavna procedura obuhvata period od datuma prihvatanja podnietog zahtjeva od strane Savjeta do donošenja odluke.

Odluku iz stava 1 ovog člana donosi Vlada, na predlog Savjeta.

Postupak donošenja odluke iz stava 1 ovog člana može trajati najduže 18 mjeseci.

Rokovi

Član 21

Postupak donošenja dozvola ne može trajati duže od 42 mjeseca.

U slučaju da Savjet procijeni da postupak donošenja dozvola neće biti završen u roku iz stava 1 ovog člana, može da prije njegovog isteka, produži rok za najviše devet mjeseci.

U slučaju vanrednih okolnosti rok iz stava 2 ovog člana može se ponovo produžiti.

O razlozima kašnjenja, u slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana, Savjet je dužan da obavijesti grupe iz člana 8 ovog zakona.

Rokovi iz st. 1 do 3 ovog člana ne odnose se na obaveze koje proizilaze iz Sporazuma o osnivanju Energetske zajednice i međunarodnog prava, kao ni na upravni spor i pravna sredstva pred sudom ili arbitražom.

U slučaju da se određivanje trase ili lokacije u ugovornim stranama i/ili državama članicama, koje se preduzima isključivo za posebne potrebe planiranog projekta, uključujući planiranje specifičnih koridora za mrežnu infrastrukturu, ne mogu sprovesti u postupku donošenja odluke, odluka se donosi u roku od šest mjeseci, od datuma podnošenja potpune dokumentacije od strane nosioca projekta.

U slučaju iz stava 6 ovog člana, ukupno trajanje postupka izdavanja dozvole iz stava 1 ovog člana smanjuje se na šest mjeseci, osim u izuzetnim okolnostima.

Važeće studije, dozvole ili odobrenja

Član 22

Savjet je dužan da, u postupku donošenja dozvola, uzme u obzir sve važeće relevantne studije, dozvole ili odobrenja izdata za projekte i neće tražiti ponavljanje pribavljenih studija, dozvola ili odobrenja.

Uputstvo o procedurama

Član 23

Procedure za praćenje i realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, način saradnje Savjeta sa drugim nadležnim organima državne uprave, organima uprave, nadležnim organima lokalne samouprave i nadležnim organima lokalne uprave, nadležnim organima ugovornih strana i država članica, kao i sa regionalnim i međunarodnim organizacijama, bliži način sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji se realizuju na teritoriji Crne Gore, druga pitanja od značaja u postupku donošenja odluka i izdavanja dozvola u skladu sa zakonom i druga pitanja od značaja za realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, propisuje Ministarstvo.

Implementacija projekta

Član 24

Nosilac projekta izrađuje plan implementacije projekta sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa, uključujući vremenski raspored za:

- 1) studije izvodljivosti i projektne studije, uključujući, u pogledu prilagođavanja na klimatske promjene, u skladu sa zakonom i propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine i principom „ne nanošenja značajne štete“;
- 2) saglasnost Agencije na plan iz člana 10 ovog zakona i druge planove u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti ili drugog nadležnog organa;
- 3) izgradnju i puštanje u rad projekta;
- 4) postupak izdavanja dozvola iz člana 18 ovog zakona.

OPS, ODS ili drugi operatori dužni su da sarađuju radi podrške razvoju projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa na svom području.

Praćenje projekta

Član 25

Nosilac projekta je dužan da Savjetu dostavi godišnji izvještaj za svaki pojedinačni projekat do 31. decembra tekuće godine, počevši od godine nakon uključivanja projekta na Listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Listu projekata od uzajamnog interesa.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži podatke o:

- 1) postignutom napretku razvoja, izgradnji i puštanju u rad projekta, posebno u vezi postupka donošenja dozvola i konsultacija, usklađenosti sa zakonom kojim se uređuje i propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine i principom da projekat „ne pravi značajnu štetu“ životnoj sredini i preduzetim mjerama za prilagođavanja na klimatske promjene;
- 2) kašnjenjima u odnosu na plan implementacije, razloge kašnjenja, kao i drugim pojedinostima ;
- 3) revidiranom planu za prevazilaženje kašnjenja, ako je potrebno.

Savjet podnosi Regulatornom odboru Energetske zajednice, odnosno Agencije za saradnju energetskih regulatora Evropske unije (u daljem tekstu:ACER), kao i relevantnoj grupi izvještaj dopunjen informacijama o napretku i, prema potrebi, o kašnjenjima u realizaciji projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa koji se nalaze na njihovom području u vezi sa postupkom donošenja dozvola, kao i o razlozima kašnjenja, do 28. februara tekuće godine nakon godine u kojoj nosilac projekta treba da podnese izvještaj iz stava 1 ovog člana.

Doprinos Savjeta i/ili drugog nadležnog organa u vezi sa izvještajem iz st. 1 i 2 ovog člana mora da bude jasno naznačen kao takav i sastavljen bez modifikacije teksta koji su unijeti od strane nosioca projekta.

Ako Sekretarijat Energetske zajednice ili ACER zatraže dodatne informacije u vezi sa projektom od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projektom od uzajamnog interesa, Savjet je dužan da dostavi tražene informacije u roku koji je određen u zahtjevu.

Mjere u slučaju kašnjenja realizacije projekta

Član 26

U slučaju kašnjenja puštanja u rad projekta sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa u odnosu na plan

implementacije, osim u slučaju nepredviđenog ili neizbježnog događaja koji je van kontrole nosioca projekta, primjenjuju se sljedeće mjere:

- 1) nosilac projekta će, u roku od 24 mjeseca od dana puštanja u rad navedenog u planu implementacije, izabrati treću stranu koja će financirati ili izgraditi cijeli ili dio projekta;
- 2) ako treća strana nije izabrana u skladu sa tačkom 1 ovog stava, u roku od dva mjeseca od isteka roka iz tačke 1 ovog stava, Vlada će imenovati treću stranu za finansiranje ili izgradnju projekta, a nosilac projekta je dužan da je prihvati;
- 3) ako kašnjenje u odnosu na dan puštanja u rad iz plana implementacije prelazi 26 mjeseci, Savjet će obavijestiti Sekretarijat Energetske zajednice i/ili Evropsku komisiju, koji mogu da raspišu poziv za podnošenje predloga za izgradnju projekta u skladu sa dogovorenim rokom vremena koji je otvoren svakoj trećoj strani koja može da bude nosilac projekta;
- 4) kada se primjenjuju mjere iz tač. 2 ili 3 ovog stava, operator sistema na čijem se području nalazi investicija dužan je da izvršiocima, odnosno investitorima ili trećoj strani pruži sve informacije potrebne za realizaciju investicije, priključi nove objekte na prenosnu mrežu ili, prema potrebi, mrežu za distribuciju, uključujući, u granicama mogućeg, najbolje postupanje radi realizacije investicije, kao i siguran, pouzdan i efikasan rad i održavanje projekta sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa.

Uklanjanje projekta sa Liste

Član 27

Nosilac projekta gubi sva prava i obaveze u vezi sa statusom projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekta od uzajamnog interesa u slučaju uklanjanja sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa.

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na projekte čiji je zahtjev i dokumentaciju prihvatio Savjet na razmatranje, osim ako je projekat uklonjen sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa, zbog netačnih informacija.

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na finansijsku pomoć koja je odobrena za projekat prije njegovog uklanjanja sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa.

Učešće javnosti

Član 28

Za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji se realizuju na teritoriji Crne Gore i jedne ili više ugovornih strana i/ ili država članica sprovodi se javna rasprava, uz obezbjeđivanje transparentnosti, informisanja i učešća zainteresovane javnosti u svim fazama njihove pripreme, odobravanja i realizacije.

Nosilac projekta je dužan da, u roku od tri mjeseca prijepočetka postupka donošenja odluka i izdavanja dozvola, izradi i dostavi Savjetu obavještenje o načinu sprovođenja javne rasprave.

Savjet može da da odobrenje ili da zahtijeva izmjene ili dopune obavještenja iz stava 2 ovog člana u roku od tri mjeseca od prijema koncepta, vodeći računa o načinu učestvovanja javnosti prije početka postupka donošenja odluka i izdavanja dozvola.

Nosilac projekta je dužan, u slučaju da namjerava značajno da izmijeni način sprovođenja javne rasprave obavijestiti Savjet.

U slučaju iz stava 4 ovog člana Savjet može tražiti izmjene ili dopune obavještenja.

Savjet sprovodi najmanje jednu javnu raspravu prije nego što nosilac projekta podnese Savjetu zahtjev i dokumentaciju iz člana 19 stav 1 ovog zakona.

Javna rasprava iz stava 6 ovog člana ne utiče na bilo koju javnu raspravu koja se sprovodi nakon podnošenja zahtjeva i dokumentacije iz člana 19 stav 1 ovog zakona Savjetu.

U toku trajanja javne rasprave zainteresovane strane se informišu o projektu u ranoj fazi, identifikaciji najprikladnije lokacije, trase ili tehnologije, uključujući razmatranje klimatskih rizika i mjera prilagođavanja klimatskim promjenama za projekat, sve uticaje i druga pitanja od značaja za realizaciju projekta.

Za prekogranične projekte koji uključuju dvije ili više ugovorenih strana i/ili država članica, javne rasprave sprovedene u skladu sa stavom 6 ovog člana biće održane u svakoj od zainteresovanih ugovornih strana i/ili država članica, u trajanju od najviše dva mjeseca od dana početka prve javne rasprave.

Za projekte koji mogu imati značajan prekogranični uticaj u jednoj ili više ugovornih strana i/ili država članica, a koji će vjerovatno imati značajan uticaj na životnu sredinu u drugoj ugovornoj strani i/ili državi članici, ili kada to zatraži ugovorna strana Ugovora o osnivanju Energetske zajednice i/ili država članica koja će biti značajno pogođena, i ako je primjenljiva Konvencija o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu, relevantne informacije biće dostupne nadležnim organima ugovornih strana i/ili državama članicama.

V. PODSTICAJI I TROŠKOVI

Podsticaji

Član 29

Ako se nosilac projekta pri razvoju, radu ili održavanju projekta od zajedničkog interesa i/ili projekta od uzajamnog interesa za koji Agencija daje saglasnost u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, suočava sa rizicima većima od uobičajenih rizika za uporedivi infrastrukturni projekt, Agencija može na njegov zahtjev donijeti odluku o dodijeljivanju podsticaja za taj projekat, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana i zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se investicioni plan, dokumentacija i analize rizika, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana.

Odluka Agencije o podsticajima iz stava 1 ovog člana donosi se na osnovu zahtjeva nosioca projekta, uz obavezno dostavljanje potrebne dokumentacije i analize rizika.

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se u slučaju ako je projekat od zajedničkog interesa i/ili projekat od uzajamnog interesa dobio izuzeće za novu infrastrukturu u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetskih djelatnosti i zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa.

Prilikom odlučivanja o zahtjevu iz stava 1 ovog člana, Agencija uzima u obzir rezultate analize troškova i koristi, koje je nosilac projekta izradio u skladu sa metodologijom iz člana 30 st. 1 i 2 ovog zakona a posebno pozitivne spoljne uticaje projekta na regionalnom nivou ili nivou Evropske unije.

Agencija je dužna da analizira posebne rizike sa kojima se suočava nosilac projekta, preduzete mjere ublažavanja rizika i razloge za profil rizika imajući u vidu neto pozitivan učinak projekta u poređenju sa manje rizičnom alternativom, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana.

Prihvatljivi rizici posebno uključuju rizike koji se odnose na nove tehnologije prenosa na kopnu i moru, rizike koji se odnose na nedovoljnu nadoknadu troškova i razvojne rizike.

Odluka o dodjeljivanju podsticaja uzima u obzir specifičnu prirodu nastalog rizika i može dati podsticaje koji obuhvataju jednu ili više od sledećih mjera:

- 1) anticipativno ulaganje;
- 2) priznavanje efikasno nastalih troškova prije puštanja projekta u rad;
- 3) obezbjeđivanje dodatnog povrata na sredstva uložena za projekat;
- 4) sve druge potrebne mjere.

Agencija utvrđuje i dostavlja Regulatornom odboru Energetske zajednice metodologiju i kriterijume koji se koriste za procjenu ulaganja u energetske infrastrukturne projekte i većih rizika povezanih sa tim projektima.

Metodologija i kriterijumi iz stava 9 ovog člana posebno uključuju rizike koji nastaju i odnose se na projekte za energetske infrastrukturu iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtačka 2 ovog zakona, druge projekte i offshore mreže za obnovljivu energiju i projekti koji, iako imaju niske kapitalne troškove, imaju značajni operativni rashod.

Prilikom izrade Metodologije i kriterijuma iz istava 9 ovog člana, Agencija uzima u obzir smjernice o dobrim praksama za tretman investicionih zahtjeva koji uključuju i zahtjeve za alokaciju troškova sa prekograničnim uticajem koje donosi ACER.

U slučaju da mjere iz st. 5, 7 i 10 ovog člana nijesu dovoljne da obezbijede blagovremenu primjenu projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, primjenjivaće se smjernice o podsticajima koje izdaje Evropska komisija.

Troškovi i koristi **Član 30**

Metodologija za sektorsku harmonizovanu analizu troškova i koristi energetskog sistema, koju su usvojili ENTSO za električnu energiju (u daljem tekstu: ENTSO-E) i ENTSO za gas (u daljem tekstu: ENTSG) primjenjivaće se za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji spadaju u kategorije iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. a, b, d i f i tačka 3 ovog zakona.

Za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji spadaju u kategorije energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. c i e i tač. 2, 4 i 5 ovog zakona primjenjivaće se metodologije Evropske komisije.

Agencija, u saradnji sa nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, unutar Regulatornog odbora Energetske zajednice, učestvuje u utvrđivanju i objavljivanju niza pokazatelja i odgovarajućih referentnih vrijednosti radi poređenja jediničnih investicionih troškova za uporedive infrastrukturne projekte za svaku od kategorija iz člana 11 ovog zakona.

Nosilac projekta dužan je da dostavi tražene podatke Agenciji i Regulatornom odboru Energetske zajednice.

Nosilac projekta može da koristi referentne vrijednosti koje je objavio Regulatorni odbor Energetske zajednice za analize troškova i koristi specifične za projekte.

Agencija, ako to moguće u kontekstu regionalne saradnje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti, zajedno sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, provjerava dosljednu primjenu kriterijuma i metodologije za analizu troškova i koristi i procjenjuje njihov prekogranični značaj u okviru svojih aktivnosti u grupi za projekte iz člana 8 stav 1 ovog zakona.

Agencija, u saradnji sa nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, na zahtjev, dostavlja procjene iz stava 6 ovog člana nadležnoj grupi za projekte iz člana 8 stav 1 ovog zakona.

Investicije sa prekograničnim uticajima i alokacijom troškova

Član 31

Opravedani investicioni troškovi, koji ne uključuju troškove održavanja, a koji su povezani sa projektom od interesa za Energetsku zajednicu ili projektom od uzajamnog interesa iz oblasti energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1, tačka 1 podtač. a, b, c, d i f i tačka 3 ovog zakona, a koji se odnose na dio projekta na teritoriji Crne Gore, biće pokriveni od strane korisnika sistema kroz cijene za korišćenje sistema u Crnoj Gori utvrđene u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, u dijelu u kojem nijesu pokriveni naknadama za upravljanje zagušenjima ili drugim naknadama.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je za projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa iz oblasti energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1, tačka 1 podtač. a,b,c,d i f i tačka 3 ovog zakona koji se realizuju na teritoriji Crne Gore donijeta odluka iz člana 33, odnosno iz člana 35 ovog zakona, opravdani investicioni troškovi iz stava 1 ovog člana, koji ne uključuju troškove održavanja biće pokriveni i od strane relevantnih operatora prenosnih sistema ili nosilaca projekata prenosne infrastrukture ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, kojima projekat obezbeđuje neto pozitivan efekat.

Opravedani investicioni troškovi koji ne uključuju troškove održavanja, a povezani su sa projektom od interesa za Energetsku zajednicu ili projektom od uzajamnog interesa iz člana 12 stav 1, tačka 1 podtač. a,b,c,d,i f i tačka 3 ovog zakona i odnose se na dio projekta koji se ne realizuje na teritoriji Crne Gore, biće pokriveni od strane relevantnih operatora prenosnih sistema ili nosilaca projekata prenosne infrastrukture ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, kojima projekat obezbjeđuje neto pozitivan efekat, u skladu sa odlukom iz člana 33, odnosno člana 35 ovog zakona.

Troškovi iz stava 3 ovog člana, u mjeri u kojoj nijesu pokriveni prihodima od zagušenja ili drugim naknadama, snose korisnici sistema kroz cijene za korišćenje sistema utvrđene u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, u dijelu koji pripada Crnoj Gori, u skladu sa odlukom iz člana 33, odnosno člana 35 ovog zakona.

Odredbe st. 1, 2, i 3 ovog člana primjenjuju se na projekte od interesa za Energetsku zajednicu ili projekte od uzajamnog interesa, ako najmanje jedan nosilac projekta zatraži od nadležnih državnih organa njihovu primjenu za troškove projekta.

Ako projekat ima više nosilaca projekta, nadležna nacionalna regulatorna tijela će bez odlaganja zatražiti od svih nosilaca projekta da zajednički podnesu zahtjev za investiciju u skladu sa članom 32 stav 2 ovog zakona.

Ako projekat od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekat od uzajamnog interesa ublažava negativne spoljašnje uticaje, kao što su neželjeni tokovi, i taj projekat se implementira u Crnoj Gori ili ugovornoj strani i/ili državi članici, kao zemlji koja je izvor

negativnih eksternalija, takvo ublažavanje se neće smatrati prekograničnom koristi i stoga neće biti osnova za raspodjelu troškova prema operatorima prenosnog sistema-koji je pogođen tim negativnim eksternalijama.

Zahtjev za raspodjelu troškova

Član 32

Za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnoj interesa, za koje je donijeta odluka iz člana 33, odnosno člana 35 ovog zakona, nosilac projekta je obavezan da najmanje jednom godišnje do puštanja projekta u rad obavijesti Agenciju i druga nadležna nacionalna regulatorna tijela o napretku projekta, identifikaciji troškova i uticajima povezanim s njim.

Ako je projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa spreman ili se procijeni da će biti spreman za početak faze izgradnje u narednih 36 mjeseci, nosilac projekta, nakon konsultacija sa operatorima prenosnog sistema iz ugovornih strana i/ili država članica koje ostvaruju značajan neto pozitivan uticaj od njega, podnosi zahtjev za investiciju.

Zahtjev za investiciju iz stava 2 ovog člana uključuje zahtjev za prekograničnu raspodjelu troškova i podnosi se Agenciji i svim drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, uz sljedeću prateću dokumentaciju:

- 1) ažuriranu analizu troškova i koristi koja je specifična za projekat i izrađena u skladu s metodologijom iz člana 30 st. 1 i 2 ovog zakona.
- 2) poslovni plan koji procjenjuje finansijsku održivost projekta, uključujući odabrano rješenje za finansiranje, a za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekte od uzajamnog interesa iz kategorije energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 3 ovog zakona, rezultate tržišnog testiranja;
- 3) ako se nosioci projekta slože, obrazloženi predlog za prekograničnu raspodjelu troškova.

Prilikom pripreme zahtjeva iz stava 1 ovog člana, nosilac projekta dužan je da uzme u obzir preporuke za dobre prakse u tretmanu investicionih zahtjeva koje je usvojio Regulatorni odbor Energetske zajednice za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER za projekat od uzajamnog interesa.

Analiza troškova i koristi iz stava 3 tačka 1 ovog člana mora uzeti u obzir koristi koje projekat donosi izvan granica ugovornih strana i/ili država članica EU na čijoj se teritoriji projekat nalazi, pri čemu se obavezno koriste najmanje zajednički scenariji koje su razvili ENTSO-E ili ENTSG za planiranje razvoja mreže.

Ako se za analizu troškova i koristi iz stava 3 tačka 1 ovog člana koriste dodatni scenariji, oni moraju biti usklađeni sa energetskim i klimatskim ciljevima Energetske zajednice za 2030. godinu, kao i ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050. godine.

Ako projekat vodi više nosilaca, ti nosioci su dužni da zajednički podnesu zahtjev za investiciju.

Agencija je dužna da, po prijemu, bez odlaganja dostavi kopiju svakog zahtjeva za raspodjelu troškova Regulatornom odboru Energetske zajednici i Sekretarijatu Energetske zajednice radi informisanja.

Agencija je dužna, na zahtjev grupa, da čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

Odluka Agencije o raspodjeli troškova

Član 33

Odlučujući o zahtjevu iz člana 32 stav 2 ovog zakona, Agencija je nakon konsultacija sa nosiocima projekta dužna da sarađuje sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelom kako bi donijela zajedničku koordinisanu odluku o raspodjeli efikasno nastalih investicionih troškova koje će snositi svaki operator sistema za projekat, kao i njihovom uključivanju u cijene za korišćenje sistema, nakon konsultacija s nosiocima projekta

Koordinisana odluka iz stava 1 ovog člana donosi se u roku od šest mjeseci od dana kada posljednji od nadležnih nacionalnih regulatornih tijela primi zahtjev za investiciju.

Ako se na osnovu zajedničke analize Agencije i drugih nadležnih nacionalnih regulatornih tijela zaključi da projekat ili dio projekta ne pruža značajan neto benefit koristi u bilo kojoj ugovornoj strani i/ili državi članici Evropskoj uniji, donosi se odluka o odbijanju zahtjeva za investiciju, u cijelosti ili djelimično.

Prilikom donošenja odluke o raspodjeli efikasno nastalih investicionih troškova, Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima uzima u obzir stvarne ili procijenjene:

- 1) prihode od zagušenja ili druge naknade;
- 2) prihode iz kompenzacionog mehanizma između operatora prenosnih sistema, uspostavljenog u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa.

Raspodjela troškova sa prekograničnim uticajem uzima u obzir ekonomske, socijalne i ekološke troškove i koristi projekata u ugovornim stranama i/ili državama članicama Evropske unije, kao i potrebu za osiguravanjem stabilnog finansijskog okvira za razvoj projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa uz minimalnu potrebu za finansijskom podrškom.

Prilikom raspodjele troškova sa prekograničnim uticajem, Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, nakon konsultacija sa odgovarajućim OPS-ovima, nastoji postići međusobni dogovor zasnovan, ali ne ograničen, na informacijama iz člana 32 stav 3 tač. 1 i 2 ovog zakona.

Prilikom raspodjele troškova iz stava 6 ovog člana uzimaju se u obzir svi relevantni zajednički scenariji uspostavljeni za planiranje razvoja mreže koje razvijaju ENTSO-E ili ENTSG, kao i druge scenarije za planiranje razvoja mreže, koji omogućavajući robusnu analizu doprinosa projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa u skladu sa energetsom politikom Evropske unije u vezi sa dekarbonizacijom, integracijom tržišta, konkurencijom, održivošću i sigurnošću snabdijevanja.

Ako se prilikom raspodjele troškova koriste dodatni scenariji, isti moraju biti u skladu sa energetske i klimatske ciljevima Energetske zajednice za 2030. godinu i klimatskim ciljem neutralnosti do 2050. godine.

Prilikom izrade koordinisane odluke iz stava 1 ovog člana, Agencija uzima u obzir smjernice o dobrim praksama za tretman investicionih zahtjeva koji uključuju i zahtjeve za alokaciju troškova sa prekograničnim uticajem koje donosi ACER.

Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima bez odlaganja obavještava Regulatorni odbor Energetske zajednice i Sekretarijat Energetske zajednice o odluci o raspodjeli troškova zajedno sa svim relevantnim informacijama u vezi s tom odlukom.

Odluka o raspodjeli troškova sadrži detaljna obrazloženja za raspodjelu troškova između ugovornih strana, uključujući sljedeće:

- 1) procjenu uticaja na svaku od uključenih ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, uključujući uticaj na cijene za korišćenje sistema;
- 2) procjenu poslovnog plana iz člana 32 stav 3 tačka 2 ovog zakona;
- 3) regionalne ili šire koristi za Energetsku zajednicu i/ili Evropsku uniju, kao što su sigurnost snabdijevanja, fleksibilnost sistema, solidarnost ili inovacije koje bi projekat mogao generisati;
- 4) rezultate konsultacija sa relevantnim nosiocima projekta.

Agencija je dužna da objavi odluku o raspodjeli troškova na svojoj internet stranici i u "Službenom listu Crne Gore".

Uključivanje investicionih troškova u cijene za korišćenje sistema

Član 34

Agencija uključuje relevantne opravdane investicione troškove u cijene za korišćenje sistema, u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti i preporukama koje je usvojio Regulatorni odbor Energetske zajednice za dobre prakse u tretmanu investicionih zahtjeva za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER za projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa raspodjelom investicionih troškova koje snosi svaki operator sistema za projekat.

Za projekte na teritoriji Crne Gore, Agencija procjenjuje, ako je to primjenjivo, da li bi moglo doći do problema dostupnosti ili finansijske održivosti zbog uključivanja investicionih troškova u cijene za korišćenje sistema.

Na osnovu prekogranične raspodjele troškova iz člana 33 i 35 ovog zakona, Agencija uzima u obzir stvarne troškove nastale od strane operatora prenosnog sistema ili drugog nosioca projekta kao rezultat investicija prilikom utvrđivanja ili odobravanja cijena za korišćenje sistema u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, ako su ti troškovi opravdani.

Agencija uzima u obzir troškove iz st. 1, i 3 ovog člana prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje sistema, u skladu sa zakonom koji uređuje obavljanje energetske djelatnosti.

Agencija utvrđuje kako se troškovi prekograničnih projekata, uključujući troškove koji pripadaju Crnoj Gori tokom prekogranične distribucije, odražavaju u mrežnim cijenama za korišćenje sistema, čak i u slučajevima kada Regulatorni odbor Energetske zajednice ili ACER donose odluku o raspodjeli troškova, uzimajući u obzir te odluke.

Odluka o raspodjeli troškova od strane Regulatornog odbora Energetske zajednice ili ACER-a

Član 35

U slučaju da Agencija i druga nadležna nacionalna regulatorna tijela ne postignu sporazum o zahtjevu za investiciju u roku od šest mjeseci od dana kada je zahtjev primio posljednji od nadležnih nacionalnih regulatornih tijela, Agencija bez odlaganja obavještava Regulatorni odbor Energetske zajednice i Sekretarijat Energetske zajednice ako se radi o projektu od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER i Evropsku komisiju ako se radi o projektu od uzajamnog interesa.

Agencija zajedno sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima može zajednički da podnese zahtjev za odluku po zahtjevu za investiciju iz stava 1 ovog člana, za projekte od interesa za Energetsku zajednicu Regulatornom odboru Energetske zajednice ili zahtjev za odluku po zahtjevu za investiciju iz stava 1 ovog člana o projektu od uzajamnog interesa ACER-u.

Agencija i nosioci projekta su obavezni da sarađuju sa Regulatornim odborom Energetske zajednice ili ACER-om na njihov zahtjev kako bi pomogli u donošenju odluke.

Nosilac projekta i Agencija dužni su da postupaju u skladu sa pojedinačnim odlukama koje su im upućene, kao i sa obavezujućim odlukama koje donose Regulatorni odbor Energetske zajednice ili ACER.

Agencija je dužna da osigura usklađenost sa pojedinačnim odlukama koje su usvojili Regulatorni odbor Energetske zajednice ili ACER.

VI. NADZOR

Nadzor nad sprovođenjem zakona

Član 36

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

VII. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 37

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 38

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

**U ovaj zakon prenesena je Regulatorna (EU) 2022/869 o smjernicama za trans-evropsku energetska infrastrukturu do 31. decembra 2024. godine.*

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Crna Gora kao članica Energetske zajednice i kandidat za članstvo u Evropskoj uniji, ima obavezu usaglašavanja zakonodavstva sa propisima Evropske unije u dijelu koji se odnosi na pitanja iz oblasti energetike. Jedna od tih obaveza je transponovanje Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za trans-evropsku energetske infrastrukturu kojom je ukinuta ranija Regulativa (EU) 347/2013 iz 2013. godine. Naime, Regulativa (EU) 2022/869 prilagođena na nivou Energetske zajednice, kao i odluka o obavezi njenog transponovanja i implementacije, donijeta je na sastanku Savjeta ministara Energetske zajednice u decembru 2023. godine.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Predloženim propisom postiže se usklađivanje sa Regulativom /EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetske infrastrukturu inkorporiranu u Energetskoj zajednicu Odlukom Ministarskog saveta 2023/02/MC-EnC od 14.12.2023. koja se primjenjuje na projekte od interesa za Energetsku zajednicu (između Crne Gore i Ugovornih strana Energetske zajednice), kao i pojedine odredbe Evropske Regulative (EU) 2022/869 primjenljive na projekte od uzajamnog interesa (između država članica EU i Crne Gore). Postiže se, takođe, i obezbjeđivanje odgovarajućih uslova za efikasnu realizaciju prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata.

Navedeni ciljevi su u potpunosti usklađeni sa strateškim dokumentima: Energetska politika Crne Gore do 2030. godine i Strategija razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Ovim zakonom uređuju se postupak, uslovi i način realizacije prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata od posebnog značaja za Crnu Goru, prekogranična raspodjela troškova i podsticaji koji se dodjeljuju za ove projekte, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju ovih projekata. Uspostavljanje adekvatnih uslova za uspješnu i blagovremenu realizaciju prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata, privlačenje potencijalnih investicija, ubrzanje ekonomskog razvoja, kao i ostvarivanja ciljeva u oblasti zaštite životne sredine. Sveukupni razvoj Crne Gore, regionalno i međunarodno povezivanje i uticaj, energetske sigurnost, tržišnu i sistemsku integraciju, konkurenciju i pristupačnost cijena energije radi ublažavanja klimatskih promjena, postizanja energetskih i klimatskih ciljeva, kao i klimatske neutralnosti. Ubrzanje postupka

izdavanja dozvola, koordinacija između različitih državnih organa, transparentnost postupaka i učešća javnosti. Međunarodna saradnja operatora prenosnog sistema električne energije, integracija tržišta, sigurnost snabdijevanja i dekarbonizacija energetskeg sektora.

Predlog zakona sastoji se od VII poglavlja i 38 članova.

Članom 1 propisuje se da se ovim zakonom uređuju postupak, uslovi i način realizacije prekograničnih energetskeg infrastrukturnih projekata od posebnog značaja za Crnu Goru, prekogranična raspodjela troškova i podsticaji koji se dodjeljuju za ove projekte, kao i druga pitanja od značaja za njihovu realizaciju.

Članom 2 definisani su projekti iz oblasti energetike koji povezuju ili imaju značajan prekogranični uticaj na energetske mreže dvije ili više država članica Evropske unije i/ili ugovornih strana Energetske zajednice.

Članom 3 definisani su projekti od posebnog značaja za Crnu Goru.

Članom 4 propisano je izuzeće od primjene ovog zakona.

Članom 5 propisana je primjena drugih propisa.

Članom 6 definisana je rodna ravnopravnost u smislu korišćenih izraza.

Članom 7 definisan je izraz koji se koriste u ovom zakonu.

Članom 8 definisane su obaveze Ministarstva, Agencije, OPS-a za delegiranje članova grupa koje osniva Energetska zajednica.

Članom 9 propisuje se odobrenje za projekte od interesa za energetskeg zajednicu i projekti od uzajamnog interesa

Članom 10 propisano je da ovi projekti moraju biti uključeni u desetogodišnji plan razvoja mreže.

Članovi 11-12 definišu kategorije energetskeg infrastrukture, koridore i oblasti kao i obaveza organa državne uprave nadležnog za poslove energetike da donese Pravilnik, ili drugi podzakonski akt, kojim se bliže definišu kategorije i uslovi u vezi sa kategorijama energetskeg infrastrukture.

Članom 13 propisano je osnivanje Savjeta za energetske projekte radi sprovođenja odredbi ovog zakona i koordinacije postupaka u vezi sa njegovom primjenom.

Članom 14 definisano je Ministarstvo kao kontaktna tačka.

Članom 15 propisane su dužnosti nosioca projekta.

Članom 16 propisano je da, u slučaju da organi Energetske zajednice imenuju koordinatora za projekat od interesa za Energetskeg zajednicu, Agencija, drugi nadležni organi, organi lokalne samouprave, nosioci projekta, uključujući i druga zainteresovana lica, dužni su da sarađuju sa koordinatorima

Članom 17 definisano je da se postupak donošenja dozvola sastoji od prethodne procedure i glavne procedure kome prethodi procedura prije postupka donošenja dozvola.

Članom 18 definisana je Procedura prije postupka donošenja dozvola.

Članom 19 propisana je prethodna procedura.

Članom 20 definisana je glavna procedura.

Članom 21 propisani su rokovi u vezi sa postupkom donošenja dozvola.

Članom 22 propisana je dužnost Savjeta za energetske projekte da, u postupku donošenja dozvola, uzme u obzir sve važeće relevantne studije, dozvole ili odobrenja izdata za projekte, te neće tražiti ponavljanje pribavljenih studija, dozvola ili odobrenja.

Članom 23 propisano je da način saradnje Savjeta za energetske projekte sa drugim nadležnim organima državne uprave, organima uprave, nadležnim organima lokalne samouprave i nadležnim organima lokalne uprave, nadležnim organima ugovornih strana i država članica, kao i sa regionalnim i međunarodnim organizacijama i druga pitanja od značaja u postupku donošenja odluka i izdavanja dozvola u skladu sa zakonom, propisuje Ministarstvo.

Članom 24 propisano je da nosilac projekta izrađuje plan implementacije projekta sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa.

Članom 25 propisano je praćenje projekata, odnosno dužnost nosioca projekta da Savjetu dostavi godišnji izvještaj za svaki pojedinačni projekat.

Članom 26 propisane su mjere u slučaju kašnjenja realizacije projekta.

Članom 27 propisano je da projekat gubi sva prava i obaveze u vezi sa statusom projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekta od uzajamnog interesa u slučaju uklanjanja sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa.

Članom 28 propisano je da projekti od interesa za Energetsku zajednicu i projekti od uzajamnog interesa koji se realizuju na teritoriji Crne Gore i jedne ili više ugovornih strana i/ ili država članica podliježu obaveznoj javnoj raspravi, uz osiguranje transparentnosti, informisanja i učešća zainteresovane javnosti u svim fazama njihove pripreme, odobravanja i realizacije.

Članom 29 definisani su podsticaji za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekti od uzajamnog interesa.

Članom 30 propisani su troškovi i koristi u vezi projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekti od uzajamnog interesa.

Članom 31 propisuje se da se troškovi projekata od zajedničkog interesa ili projekata od uzajamnog interesa, koji imaju prekogranične efekte, dijele između korisnika sistema u svim državama koje imaju koristi od tih projekata, uzimajući u obzir njihov udio u ukupnim koristima.

Članom 32 propisuje se obaveza nosiocu projekta od interesa za Energetsku zajednicu da redovno izvještava o napretku projekta i da, kada projekat dostigne određenu spremnost, podnese zahtjev za investiciju koji uključuje i zahtjev za prekograničnu raspodjelu troškova, uz obaveznu prateću dokumentaciju.

Članom 33 se propisuje da Agencija, u saradnji sa drugim regulatorima, donosi odluku o raspodjeli troškova za projekte koji utiču na više država, uzimajući u obzir različite faktore kao što su koristi i troškovi za sve uključene strane, regionalne ciljeve i smjernice regulatornih tijela, te obavještava o svojoj odluci nadležne institucije.

Članom 34 propisuje se način na koji se investicijski troškovi, posebno oni koji se odnose na projekte koji povezuju energetske sisteme različitih država, uključuju u cijene koje krajnji potrošači plaćaju za električnu energiju (tarife).

Članom 35 propisuje se mehanizam za rješavanje sporova između nacionalnih regulatora u vezi s raspodjelom troškova za projekte od zajedničkog interesa.

Članom 36 propisano je da nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Članom 37 definiše se rok za donošenje podzakonskih akata.

Članom 38 propisano je stupanje na snagu Zakona.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za implementaciju ovog propisa nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore. S obzirom da se propis odnosi na prekogranične infrastrukturne projekte, projekti se finansiraju iz sredstava energetske subjekata i njihovih kreditnih zaduženja, kao i sredstava EU fondova. Kao što je prethodno objašnjeno, dijelovi troškova će biti plaćeni iz mrežnih tarifa od strane svih korisnika sistema u mjeri u kojoj se ne mogu pokriti iz drugih izvora. Budžetska podrška nije isključena, ali bi to bilo odlučeno na osnovu svakog pojedinačnog slučaja za svaki prekogranični energetski projekat koji bi mogao da se nađe na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Listi projekata od uzajamnog interesa u budućnosti (pošto se takav proces odvija svake druge godine).

Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze.

Implementacijom propisa neće se ostvariti prihod za budžet Crne Gore. Koristi za Crnu Goru će se najviše odnositi na bezbjednost snabdijevanja električnom energijom, konkurentnost i povezanost energetske infrastrukture.

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Programom rada Vlade Crne Gore za 2023. godinu planirano je donošenje Predloga Zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima, koji je trebao da bude usklađen sa Regulativom (EU) 347/2013 o smjernicama za transevropsku energetsku infrastrukturu. Riječ je o kontinuiranoj zakonskoj obavezi Crne Gore: u skladu sa Odlukom Savjeta ministara 2015/09/MC-EnC, Regulativa (EU) 347/2013 je ugrađena u Energetsku zajednicu i Crna Gora je imala zakonsku obavezu da transponuje i implementira Regulativu do 1. januara 2017. godine. Međutim, stupila je 2022. godine na snagu nova TEN-E Regulativa (EU) 2022/869 o smjernicama za trans-evropsku energetsku infrastrukturu kojom je ukinuta Regulativa (EU) 347/2013, pa se pojavila potreba za doradom postojećeg Nacrta predmetnog zakona.

Naime, Regulativa (EU) 2022/869 prilagođena na nivou Energetske zajednice, kao i odluka o obavezi njenog transponovanja i implementacije, donijeta je na sastanku Savjeta ministara Energetske zajednice u decembru 2023. godine. Crna Gora je imala zakonsku obavezu da transponuje i implementira Regulativu do 31. decembra 2024. godine.

Crna Gora
Sekretarijat za zakonodavstvo

Adresa: Vuka Karadžića br. 3
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 231-535
fax: +382 20 231-592
www.szz.gov.me

Broj: 03-040/25-1322/2

11. novembra 2025. godine

Za: **Ministarstvo energetike i rudarstva**

Gospodinu mr Admiru Šahmanoviću, ministru

Veza: Broj: 01-011/25-2499/1 od 3. novembra 2025. godine

Predmet: **Mišljenje na Predlog zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima***

Poštovani gospodine Šahmanoviću,

Na tekst **PREDLOGA ZAKONA O PREKOGRANIČNIM ENERGETSKIM INFRASTRUKTURNIM PROJEKTIMA***, iz okvira nadležnosti ovog Sekretarijata, nemamo primjedbi, budući da su primjedbe i sugestije Sekretarijata date predstavnicima obrađivača u neposrednoj saradnji 10. novembra 2025. godine, ugrađene u predloženi tekst zakona.

Napominjemo da u odnosu na Predlog zakona treba pribaviti mišljenja nadležnih organa, i to:

- Ministarstva javnih radova i Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti u odnosu na cijeli tekst Predloga zakona;
- Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera u vezi člana 19 stav 8 i člana 28 stav 10 Predloga zakona koji se odnose na zaštitu životne sredine, odnosno procjenu uticaja na životnu sredinu;
- Ministarstva finansija i Agencije za zaštitu konkurencije u vezi čl. 29 do 35 Predloga zakona koji se odnose na podsticaje i troškove prekograničnih energetskeih infrastrukturnih projekata.

V.D. SEKRETARA
Nikola Marković

Broj: 04-302/25-70/2

24.mart 2025.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI
Nacrt zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima

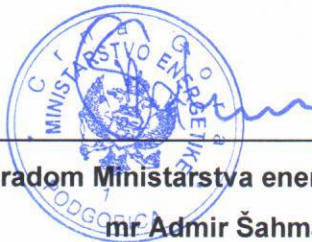
Na osnovu čl. 14 i 15 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija ("Službeni list CG", broj 41/18) Ministarstvo energetike objavilo je 24. januara 2025. godine "Javni poziv za učešće u javnoj raspravi o Nacrtu zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima". Obavještenje o sprovođenju javne rasprave bilo je objavljeno na internet stranici Ministarstva energetike. Javna rasprava trajala je 40 dana, počev od 24. januara ove godine. Tribina u okviru Javne rasprave o tekstu Nacrta zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima održan je u prostorijama Rektorata Univerziteta Crne Gore 24. februara 2025. godine. Sugestije i komentare na Nacrt zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima zainteresovani su dostavljali putem elektronske pošte, na način naznačen u Javnom pozivu. Do utvrđenog roka primljeno je 44 komentara, pitanja i sugestija. Svi komentari, primjedbe i sugestije dobijeni od zainteresovanih strana tokom trajanja Javne rasprave do roka naznačenog u Javnom pozivu (5. mart), detaljno su razmatrani i svi prijedlozi koji su smatrani kao prihvatljivi su uvaženi i uključeni u tekst Nacrta zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima.

Na navedenoj Tribini učestvovali su sledeći predstavnici Ministarstva energetike: - Miloš Rajović, v.d. generalnog direktora Direktorata za međunarodnu saradnju i upravljanje evropskim projektima i Kristina Mihailović, načelnica Direkcije za međunarodne projekte i EU fondove.

Do utvrđenog roka primljeno je 44 komentara, pitanja i sugestija koje su dostavili:

1. Nataša Kovačević, koordinatorka CEE Bankwatch Network;
2. Milan Niković, dipl. ing, nezavisni energetskei ekspert;
3. Andrijana Mićunović, NVO Crnogorsko društvo ekologa;
4. Andrej Mihailović, dipl.ing. elektrotehnike;
5. Pol Stanton Kajbel (eng. Paul Stanton Kibel), Daglas Forum o pravu zaštite prirode (eng. Douglas Forum on Conservation Law);
6. Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti.

U prilogu je data tabela sa komentarima, pitanjima, primjedbama i sugestijama dostavljenim u toku trajanja Javne rasprave, kao i odgovori na iste od strane obrađivača.

Rukovodilac radom Ministarstva energetike
mr Admir Šahmanović

Tabela primjedbi sa Javne rasprave na Nacrt zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima

Redni broj	Davalac primjedbe	Primjedba	Odgovor obrađivača
1	Milan Niković, dipl. ing. nezavisni energetski ekspert	Primjedba br.1 U članu br. 3 , stav 3 Nacrta teksta zakona teba precizirati koje zemlje sačinjavaju Energetsku zajednicu Obrazloženje: Obzirom da da već postoji evropska energetska zajednica EEZ(EESC) ,ovdje može doći do zabune na koju se energetsku zajednicu konkretno misli i odnosi ovaj Zakon. Čak i stručna javnost ovdje može biti zbunjena, a naročito laička.	Primjedba nije prihvaćena. U članu se jasno ističe da je riječ o Energetskoj zajednici koja je osnovana Ugovorom o osnivanju Energetske zajednice iz 2005. godine. Isti je potpisan 25. oktobra 2005. godine u Atini, Grčka, a stupio je na snagu 1. jula 2006. godine. Skupština R. Crne Gore je donijela na drugoj sjednici drugog redovnog zasijedanja u 2006. godini "Zakon o ratifikaciji Sporazuma između Evropske zajednice i Republike Crne Gore o formiranju Energetske zajednice". Dakle, sasvim je jasno o kojoj je Energetskoj zajednici riječ, budući da Evropska unija ima svoje unutrašnje energetske politike i tržište, a Energetska zajednica je specifična organizacija koja povezuje EU sa susjednim zemljama u oblasti energetike. Takođe, uporedno-pravna rješenja država regiona, u domenu sektora energetike, sadrže gotovo identičnu definiciju koja se nalazi u članu 3. st. 3. Nacrta zakona.

2		Primjedba br.2 U članu br.4 na već postojeći tekst treba dodati rečenicu ; ;“Ukoliko su takvi projekti od primarnog interesa za razvoj crnogorskih elektroenergetskih kompanija Obrazloženje: Savjet za energetske projekte kao nacionalno tijelo treba da potvrdi samo projekte od primarnog interesa za budući razvoj crnogorskih energetskih kompanija , u saradnji sa državnim kompanijama, da bi tekst u članu br. 4 imao puni smisao_	Primjedba nije prihvaćena. U članu 9. st. 2. Nacrta zakona jasno stoji da se projekti koji se nalaze na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Listi projekata od uzajamnog interesa koji se realizuju na teritoriji Crne Gore i jedne ili više ugovornih strana i/ ili država članica smatraju projektima od javnog interesa, odnosno mogu se smatrati projektima koji imaju preovlađujući javni interes iz perspektive energetske politike i zaštite životne sredine.
3		Primjedba br.3 U članu 9 stav 1, treba promijeniti potpuno deset riječi koje su napisane; „Ne dovodeći u pitanje tačnu lokaciju, rutu, ili tehnologiju projekta.“ Obrazloženje: Za sve projekte koji se realizuju na teritoriji Crne Gore ova formulacija ne bi smjela da važi. Apsolutno je bitno da tačna lokacija ,ili ruta bude van konfliktnih zona ili zaštićenih područja prvim stepenom zaštite.Takodje je bitno da se uvijek razmotri ili prodje javnu raspravu sama tehnologija i njen uticaj kako na prirodu ,tako i na stanovništvo ukoliko se projekat nekim nalazi dijelom blizu_naseljenih mjesta	Primjedba nije prihvaćena. Konkretna odredba predstavlja transponovanje člana 7 (1) Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za trans-evropsku energetsku infrastrukturu, gdje stoji sledeće: „Usvajanje Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu će utvrditi, za potrebe bilo koje odluke izdate u postupku donošenja dozvola, neophodnost projekata na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu iz perspektive energetske politike i klime, ne dovodeći u pitanje tačnu lokaciju, rutu ili tehnologiju projekta“.

			Dakle, konkretna odredba se odnosi na projekte koji se već nalaze na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Listi projekata od uzajamnog interesa. Da bi se projekat ili projekti uvrstili na navedenim Listama neophodno je da se ispune jasno definisane procedure i kriterijumi, uključujući usklađenost sa zahtjevima za lokaciju, zaštitu životne sredine i drugim nacionalnim pravilima.
4		Primjedba br.4 U članu 9 stav 2_treba brisati poslednjih tri riječi koje glase ; „ zaštite životne sredine „ Obrazloženje: Energetski projekti u svojoj izvedbi su najčešće u konfliktu sa zaštitom životne sredine i za većinu njih je potrebno uraditi ozbiljan i opsežan Elaborat o zaštiti životne sredine i mjerama zaštite životne sredine	Primjedba nije prihvaćena. Ova odredba se odnosi na projekte koji su već uvršteni na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Listi projekata od uzajamnog interesa. Naime, da bi projekat bio razmatran za uvrštavanje na pomenutim Listama mora da bude u skladu sa zahtjevima za zaštitu životne sredine prema nacionalnim propisima. Ovi projekti podliježu EIA (<i>Environmental Impact Assessment</i> - Procjena uticaja na životnu sredinu) i drugim procjenama i ne smiju biti u suprotnosti sa zaštitom životne sredine.

5		Primjedba br.5 U članu 10 stav 2 formulacija je potpuno neprihvatljiva i treba je brisati ili promijeniti značajno Obrazloženje: Nadležni organ za poslove zaštite životne sredine vrlo teško može da odredi mjere pojednostavljenja Procjene uticaja na životnu sredinu shodno samom Zakonu o procjeni uticaja na životnu sredinu te članovima br.15 i br.16 tog Zakona	Primjedba nije prihvaćena. Nacrt zakona ne predviđa izmjene postojećeg zakonodavstva. Umjesto toga, fokusira se na implementaciju mjera unutar postojećeg pravnog okvira, uključujući i propise o zaštiti životne sredine. U skladu sa Regulativom (EU) 2022/869 o smjernicama za trans-evropsku energetska infrastrukturu, neophodno je pojednostaviti i unaprijediti procedure, identifikovati i ukloniti administrativne barijere, te uspostaviti efikasnu koordinaciju ekoloških procedura sa nadležnim organima drugih država. Međutim, važno je napomenuti da važeće zakonodavstvo o zaštiti životne sredine, kao i sama Regulativa (EU) 2022/869, sadrže odredbe koje zahtijevaju rigorozne procjene uticaja na životnu sredinu, što osigurava visoke standarde zaštite tokom realizacije ovih projekata.
6		Primjedba br.6 U članu 15 na kraju teksta treba dodati sledeći tekst ; „i barem jedne državne energetske kompanije „ Obrazloženje: Po ovom pitanju potrebno je da budu u potpunom saglasju organ državne uprave nadležan za poslove energetike i državna energetska kompanija -	Primjedba nije prihvaćena. Nosilac projekta, bilo da je riječ o državnoj ili privatnoj kompaniji (dakle, bez ikakve diskriminacije), ima pravo da aplicira za dobijanje statusa projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekta od

		nosilac projekta . U praksi se vrlo često dešava da menadžment državne energetske kompanije i rukovodnici organa državne uprave nadležnog za poslove energetike imaju potpuno suprotne stavove ,tj vrlo često su iz suprotnih političkih opcija ,imaju različite interese, itd- stoga ovakvi projekti treba da budu usaglašeni na više nivoa, kako bi se kasnije sprovodili nesmetano	uzajamnog interesa. S druge strane, konkretni član propisuje, odnosno zahtijeva da je za uspješnu prijavu i dobijanje navedenog statusa neophodna podrška Vlade. Naime, ova podrška je ključna iz razloga što se radi o prekograničnim projektima koji moraju biti u skladu sa nacionalnim interesima. Vlada je dužna da preuzme odgovornost i osigura da se na međunarodnom planu podrže samo oni projekti koji su od posebnog (strateškog) značaja za Crnu Goru. Time se sprječava situacija u kojoj bi kompanije aplicirale za projekte koje Vlada kasnije ne bi mogla ili ne bi željela da podrži u međunarodnim okvirima, što bi moglo dovesti do neefikasnog korišćenja resursa i narušavanja ugleda države.
7		Primjedba br.7 U članu 20 stav 3 -sastav Savjeta bi trebalo dopuniti sa predstavnicima državnih energetske kompanije Obrazloženje: Obzirom da u stavu 5 ovog člana ovo nije precizno precizirano , a da su projekti kojima se bavi Savjet od ključnog interesa za budući razvoj državnih energetske kompanije- smatram za neophodno uključivanje istih kao bi Savjetu približili smisao i značaj ovih projekata.	Primjedba nije prihvaćena. Nosilac projekta, bilo da je riječ o državnoj ili privatnoj kompaniji, ima pravo da aplicira za dobijanje statusa projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekta od uzajamnog interesa. Nakon što projekat ili projekti dobiju status projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekta od uzajamnog interesa, Nacionalni nadležni organ (NCA - u skladu sa članom 8. Regulative (EU)

			2022/869 - <i>national competent authority</i>), u konkretnom slučaju „Savjet za energetske projekte“, preuzima ulogu centralnog koordinatora postupkom donošenja dozvola na nacionalnom nivou, odnosno stara se o primjeni i sprovođenju odredbi ovog Zakona. Naime, navedeni Savjet osigurava efikasnu i transparentnu koordinaciju svih relevantnih institucija i procesa, kako bi se ubrzala realizacija projekata od posebnog značaja za Crnu Goru. Takođe, u konkretnoj stvari indikativan je st. 5 konkretnog člana, kojim je propisana participacija, između ostalog, i predstavnika državnih kompanija, uz odobrenje Vlade, ali bez prava glasa, što omogućava Savjetu da dobije širi uvid i stručnost.
--	--	--	---

8		Primjedba br.8 U članu 25 , u zaglavlju je potrebno dodati tekst „ osim donošenja odluka vezanih za konkretan projekat „ Obrazloženje: U dijelu u kom se govori o delegiranju dijela nadležnosti savjeta Nadležni organ za poslove ebergetike ili drugom državnom organu , smatram da je svrsihsodno da se precizira da se donošenje bitnih odluka za projekat ne može delegirati bilo kojoj drugoj državnoj instituciji	Primjedba nije prihvaćena. Konkretno zakonsko rješenje predstavlja usklađivanje sa zahtjevima člana 8 (2) Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za trans-evropsku energetske infrastrukturu. Nacionalni nadležni organ (Savjet za energetske projekte), ne donosi samostalne odluke u procesu donošenja dozvola, već je njegova uloga i nadležnost da koordinira cjelokupni proces, prikuplja sve relevantne pravno obavezujuće odluke koje donose drugi nadležni organi, i formira jedinstvenu sveobuhvatnu odluku. Drugim riječima, Savjet za energetske projekte djeluje kao centralna tačka za objedinjavanje i finalizaciju procesa donošenja dozvola, a ne kao organ koji donosi pojedinačne suštinske odluke.
9		Primjedba br.9 U članu 31 stav 3 treba tekstualno unaprediti , a u stavu 4 rok važenja skratiti na 18 mjeseci Obrazloženje: Stav 3 je napisan u vrlo opštoj formi i ne može se precizno utvrditi kad je počela procedura donošenja dozvola .Pošto podneseni dokumenti moraju	Primjedba nije prihvaćena. Član 31. st. 1. Nacrta zakona jasno definiše trenutak početka postupka donošenja dozvola. Rokovi propisani u članu 31. st. 4. Nacrta zakona usklađeni su sa članom 10 (1) tačka (a) Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za

		imati zavodne datume u državnim institucijama, predlažem da se ovo precizira , od kada tačno počinje ova procedura U stavu 4 ,smatram da je rok od 24 mjeseca predugačak i da ga treba skratiti, jer za neke bitne projekte treba uključiti Savjet što je prije moguće kako bi se izjasnio o njima i dao im podršku	trans-evropsku energetska infrastrukturu, i ne mogu se mijenjati. Naime, konkretan rok predstavlja maksimalno trajanje postupka, ali se može skratiti ukoliko se sve neophodne aktivnosti završe prije isteka predviđenog vremena.
10		Primjedba br.10 U članu 10 stav 2 formulacija je potpuno neprihvatljiva i treba je brisati ili promijeniti značajno Obrazloženje: Nadležni organ za poslove zaštite životne sredine vrlo teško može da odredi mjere pojednostavljenja Procjene uticaja na životnu sredinu shodno samom Zakonu o procjeni uticaja na životnu sredinu te članovima br.15 i br.16 tog Zakona	Primjedba nije prihvaćena. Kao što je već navedeno u komentaru br. 5, Nacrt zakona ne mijenja postojeće zakone, već fokusira na primjenu postojećih, uključujući i važeće propise o zaštiti životne sredine. U skladu sa Regulativom (EU) 2022/869, pojednostavljujemo procedure i poboljšavamo koordinaciju sa drugim državama. Ipak, i važeći propisi o zaštiti životne sredine, kao i sama Regulativa, zahtijevaju stroge procjene uticaja na životnu sredinu, čime se osigurava zaštita životne sredine tokom realizacije projekata.
11		Primjedba br.11 U članu 33-Rokovi stav 1 potrebno je skratiti rok donošenja dozvola u stavu 2 treba promijeniti riječ „ odluka „ u „ dozvola „ Obrazloženje:	Primjedba je djelimično prihvaćena. Rokovi su striktno definisani članom 10. Regulative (EU) 2022/869 i ne mogu se mijenjati. Ovi rokovi predstavljaju gornju granicu vremenskog okvira za realizaciju

		Donošenje dozvola za bitne energetske projekte se može skratiti koordinacijom Savjeta i nadležnih državnih organa i smatram da treba da stoji maximum 36 mjeseci ,umjesto 42 U stavu 2 je sasvim logično jer se referiše na stav 1 ovog člana da se riječ „odluke „ zamijeni sa riječju „ DOZVOLE“ , na koje se odnosi suština ovog teksta	aktivnosti, što znači da je moguće brže okončanje postupka ako se uslovi ispune.
12		Primjedba br.12 U članu 34 treba dodati da Studija zaštite životne sredine će biti prihvaćena jedino ukoliko je prošla adekvatnu javnu raspravu Obrazloženje: Pošto se navodi da je savjet dužan uzeti u obzir sve važeće studije , za konkretnu studije zaštite životne sredine se mora dostaviti dokaz o provođenju adekvatne javne rasprave, kako bi se izbjegli protestne ili druge situacije prilikom izvođenja samog projekta	Primjedba nije prihvaćena. Konkretna odredba predstavlja transponovanje člana 10 (4) Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za trans-evropsku energetske infrastrukturu. Naime, javne konsultacije su obavezan dio postupka. Član 9 (4) navedene Regulative propisuje da se najmanje jedna konsultacija mora održati prije podnošenja zahtjeva za projekat. Ova odredba je transponovana u član 40. st. 4. Nacrta zakona.
13		Primjedba br.13 U članu 41 stav 3 i stav 4, zatim stav 7 , zatim član 42 -stav 3,stva 4, naročito stav 5___, član 45-stav 1 i stav 3,stav 8 i stav 9 , član 46-stav 1,2 i 3 ,4, i 5, član 47-stgav 1,2,3 - Prevelike nadležnosti su predate regulatornoj Agenciji za koje vjerujem da u trenutnom kapacitetu Agencija nema dovoljne kompetencije Obrazloženje: Predpostavljam da je ovo preuzeto iz EU zakonodavstva, ali konkretno naša agencij akadroviski ne može preuzeti sve ove nadležnosti pa predlažem da se nekim od Pravilnika koji će pratiti ovaj Zakon omogućiti	Primjedba nije prihvaćena. Nacionalno regulatorno tijelo, odnosno Agencija već ima nadležnost da odlučuje o troškovima prekograničnih projekata, dodjeljuje podsticaje i procjenjuje rizike. S obzirom na to da se Agenciji dodjeljuju nove odgovornosti samo za ograničen broj projekata, eventualno povećanje njenih kapaciteta ne može se realizovati

		agenciji dopuna kadrovskog potencijala ,kako bi nesmetano mogli djelovati u svim situacijama koje su predviđene Nacrtom ovog zakona	kroz ovaj zakon. Za povećanje kapaciteta Agencije neophodna je posebna analiza i implementacija mjera koje nisu direktno povezane sa ovim zakonskim aktom.
14	Andrijana Mićanović - Crnogorsko društvo ekologa I Nataša Kovačević - CEE Bankwatch Network	Primjedba br.1 Član 1.2 'Projekti od posebnog značaja za Crnu Goru, u smislu ovog zakona, jesu projekti koji se nalaze na Listi projekata od interesa za energetske zajednicu i/ili na Listi projekata od uzajamnog interesa koji utiču na sveukupni razvoj Crne Gore, regionalno i međunarodno povezivanje i uticaj, energetske sigurnost, tržišnu i sistemsku integraciju, konkurenciju i pristupačnost cijena energije, uključujući doprinos ublažavanju klimatskih promjena, postizanju energetske i klimatske neutralnosti' Član 3 '11) projekat od uzajamnog interesa je projekat koji Evropska unija promovira u saradnji sa Crnom Gorom, na osnovu pisama podrške Vladi Crne Gore ili drugih neobavezujućih sporazuma, a koji se nalazi na Listi projekata od zajedničkog interesa' Član 3 '14) Projekat od zajedničkog interesa (u daljem tekstu PMI) je projekat koji promovira Evropska unija (u daljem tekstu EU) u saradnji sa Crnom Gorom na osnovu pisama podrške Vlada ili drugih neobavezujućih sporazuma država kod kojih postoji uzajamni interesa koji se nalazi na PMI listi.' Član 3 '23) Lista projekata od uzajamnog interesa je lista Obrazloženje: Treba odlučiti koji će se termin koristiti – 'od zajedničkog interesa' ili 'od uzajamnog interesa'. Potrebno je uskladiti terminologiju.	Primjedba se prihvata.

15		Primjedba br.2 Član 4 '1. Crna Gora je dužna da sarađuje sa jednom ili više ugovornih strana i/ili država članica prilikom realizacije projekata od zajedničkog interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa.' Obrazloženje: Postoji u definicijama samo 'projekat od interesa za Energetsku zajednicu (u daljem tekstu PECl)', a ne 'zajednički projekat od interesa za Energetsku zajednicu'.	Primjedba se prihvata.
16		Primjedba br.3 Član 8 '2. Projekti iz stava 1 ovog člana smatraju se projektima od javnog interesa, odnosno mogu se smatrati projektima koji imaju preovlađujući javni interes iz perspektive energetske politike i zaštite životne sredine.' Obrazloženje: Problematično i pravno pogrešno je miješati '<i>javni interes</i>' i '<i>preovlađujući javni interes</i>'. Prvi se radi o pojam iz npr. Zakon o energetici, a '<i>preovlađujući javni interes</i>' se određuje na bazi pojedinačkih projekata kroz procedura ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu ili analiza u skladu sa članom 4(7) Okvirne direktive o vodama	Primjedba nije prihvaćena. Ovo je obaveza propisana članom 7 (8) Regulative (EU) 2022/869. Odredba zahtijeva da projekti od interesa za Energetsku zajednicu i projekti od uzajamnog interesa budu u potpunosti usklađeni sa relevantnom pravnom tekovinom EU u oblasti zaštite životne sredine kako bi se smatrali projektima od prevladavajućeg javnog interesa. Konkretno, projekti moraju ispuniti uslove iz članova 6 (4) Direktive 92/43/EEC i 4 (7) Direktive 2000/60/EC, nakon njihovog prilagođavanja i usvajanja u Energetskoj zajednici, da bi se smatrali od javnog interesa sa aspekta energetske politike i potencijalno od prevladavajućeg javnog interesa.

17		Primjedba br.4 Potrebno je preciznije definisati kriterijume za primjenu DNSH principa i uvesti obavezne sektorske smjernice za DNSH u oblasti energetike, transporta i infrastrukture Obrazloženje: Iako član 36 navodi da projekti moraju biti usklađeni sa principom „ne nanošenja značajne štete“, zakon ne definiše jasne kriterijume prema kojima će se ocjenjivati potencijalna šteta po životnu sredinu. Prema izvještaju latvijskih ekoloških organizacija o DNSH, ključni nedostatak u primjeni ovog principa u EU fondovima jeste što se često oslanja na postojeće zakone, umjesto da postavi dodatne ekološke standarde koji osiguravaju zaštitu ekosistema i biodiverziteta Trenutno zakon ne predviđa specifične sektorske smjernice koje bi pomogle da se DNSH princip primjenjuje na projekte u ključnim ekološki osjetljivim sektorima. Potrebno je razviti smjernice koje preciziraju koje vrste aktivnosti treba finansirati, a koje ne, u skladu sa DNSH principom. Na primjer, kod izgradnje infrastrukture, trebalo bi uključiti zahtjeve za zaštitu staništa i vrsta i smanjenje fragmentacije ekosistema .	Primjedba nije prihvaćena. Članom 36 Nacrta zakona transponuje se član 5(1) i (2) Regulative (EU) 2022/869. Ova odredba precizira da plan implementacije mora sadržati detaljan vremenski okvir za sprovođenje svih studija koje su neophodne u skladu sa važećim propisima o zaštiti životne sredine
18		Primjedba br.5 Brisanje člana 11 zbog mogućnosti zloupotrebe i nejasnih kriterijuma Obrazloženje: Član 11 omogućava primjenu pojednostavljenih procedura na projekte sa Jedinstvene liste prioritetnih infrastrukturnih projekata i strateške energetske projekte koje utvrđuje Vlada Crne Gore. Ova odredba je problematična jer ne precizira kriterijume za odabir takvih projekata, niti osigurava da su oni prošli procjenu uticaja na životnu sredinu. Na ovoj listi se nalaze i projekti poput HE Komarnica, koji nije dokazan kao održiv i nije dobio ekološku saglasnost tj. nije prošao postupak procjene uticaja na životnu sredinu.	Primjedba se prihvata. Član 11 Nacrta zakona se briše.

		Ovakva formulacija može omogućiti da se projekti sa potencijalno štetnim uticajem uvedu u ubrzane procedure i realizuju bez adekvatnih ekoloških analiza Prijedlog 1: Uvođenje obaveze posebnih studija uticaja i zabrane ubrzanog odobravanja infrastrukturnih projekata u područjima od velikog značaja, dok se mora eksplicitno definisati zabrana realizacije velikih infrastrukturnih projekata unutar područja od izuzetnog značaja. Obrazloženje prijedloga: Nacrt zakona ne navodi eksplicitno kako će se zaštititi prirodna staništa i ugrožene vrste tokom realizacije projekata. Nacrt zakona mora eksplicitno navesti obavezu sprovođenja posebnih studija uticaja na područja od velikog značaja, kako bi se spriječila degradacija ekosistema. Predlaže se uvođenje posebnih kriterijuma koji bi zabranili realizaciju velikih infrastrukturnih projekata unutar područja od velikog značaja bez prethodne nezavisne naučne evaluacije, dok područja od izuzetnog značaja moraju biti izuzeta. U Zakonu o zaštiti prirode Crne Gore, zaštićena prirodna dobra se kategorizuju prema njihovom značaju. Član 37 definiše zaštićena prirodna dobra kao lokalitete sa izraženom biološkom, geološkom, ekosistemskom ili pejzažnom raznovrsnošću. Ova dobra se dalje klasifikuju u tri kategorije: 1. Zaštićeno prirodno dobro od izuzetnog značaja: Ova kategorija obuhvata područja koja imaju izuzetnu vrijednost zbog svoje jedinstvene biološke, geološke ili ekosistemske raznovrsnosti. Ova dobra su od posebnog interesa za državu i uživaju najviši stepen zaštite. 2. Zaštićeno prirodno dobro od velikog značaja: Ova kategorija uključuje područja koja imaju veliku vrijednost i značaj za očuvanje prirodnih resursa i biodiverziteta, ali možda ne ispunjavaju sve kriterijume za kategorizaciju kao dobra od izuzetnog značaja. 3. Ostala zaštićena prirodna dobra: Ova kategorija obuhvata ostala područja koja su prepoznata kao značajna za očuvanje prirode, ali ne spadaju u prethodne dvije kategorije.	
--	--	--	--

19	Primjedba br.6 Dodati u članu 10 da svi slučajevi eksproprijacije koji uključuju prirodno vrijedne teritorije moraju proći posebnu ekološku evaluaciju prije nego što se donese odluka o eksproprijaciji. Obrazloženje: Član 10 predviđa da se eksproprijacija može sprovesti po hitnom postupku, što može dovesti do degradacije ekološki vrijednih područja bez adekvatne procjene posljedica. Brza eksproprijacija često dovodi do uništavanja rijetkih staništa i gubitka prirodnih resursa, posebno kada se sprovodi bez detaljne ekološke analize. Preporučujemo da se u zakonodavnom procesu jasno i precizno definiše obaveza integracije procjene uticaja na životnu sredinu u sam proces donošenja odluka. Procjena ne smije biti smatrana samo administrativnim korakom ili dokumentacijom koja potvrđuje već donetu odluku o realizaciji projekta, već mora predstavljati ključni instrument za informisano donošenje odluka, osiguravajući da svi ekološki faktori budu adekvatno razmotreni i zaštićeni prije nego što se donesu konačni zaključci o realizaciji projekata. prijedlog 2: Isključenje (pametne) gasne infrastrukture iz Zakona u skladu sa klimatskim i ekološkim ciljevima Crne Gore Obrazloženje prijedloga: Razvoj gasne infrastrukture u Crnoj Gori nije u skladu sa dugoročnim ciljevima održivog razvoja, niti sa principom DNSH. Crna Gora nema razvijenu gasnu mrežu niti vlastite izvore prirodnog gasa, što znači da bi svaki gasni projekat zavisio od uvoza, čime bi se povećala energetska zavisnost države. Takođe, investicije u gasna postrojenja bi skrenule sredstva sa održivih obnovljivih izvora, poput hidroenergije, solarne i vjetroeenergije. Obzirom na tome, odredbe u članom 18. vezano uz pametne gasne mreže nisu relevantni za Crnu Goru jer nema postojeća gasna mreže koji treba pretvoriti u mrežu za niskougljični gasovi. Nije realno da će Crna Gora ikad potrošiti tak velike količine niskougljične gasova jer će uvijek biti relativno	Primjedba nije prihvaćena. Regulativa(EU) 2022/869 nalaže primjenu postojećih nacionalnih procedura za hitne ili prioritetne postupke u slučajevima projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa. Takođe, ovakva procedura postojala je i u druge zakonske akte, poput, recimo, Zakona o auto-putu Bar-Boljare. Iako trenutno ne postoji mogućnost apliciranja za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa za prenamjenu postojeće gasne infrastrukture u H2, Nacrt zakona predviđa mogućnost izgradnje novih mreža i projekata vezanih za H2, uključujući elektrolizere, a koji su uskladu sa pravnim i političkim okvirom zaštite životne sredine Evropske unije.
----	---	---

		skupo i treba ih proizvoditi što bliže moguće potrošače. Nisu ni vodonične cjevovode ni objekte za skladištenje gasa relevantni, niti neće biti. ● Član 36 – Implementacija projekata - član predviđa da projekti sa liste od interesa moraju biti usklađeni sa DNSH principom i klimatskim ciljevima. ● Pošto gasne investicije emituju metan, koji je 80 puta jači gas staklene bašte od CO₂, predlaže se da se gasni projekti ne mogu kvalifikovati kao održivi u kontekstu ovog člana. ● Član 42 – Troškovi i koristi - predlaže se da gasni projekti ne mogu koristiti podsticaje ili finansiranje predviđeno za infrastrukturu obnovljivih izvora energije	
20		Primjedba br.7 Član 10, stav 2 Predložena formulacija u Članu 10, stav 2 nije dovoljno precizna i može ostaviti prostor za pravnu nesigurnost i manipulaciju. Konkretno, formulacija koja omogućava pojednostavljenje postupka procjene uticaja na životnu sredinu (EIA) za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekte od uzajamnog interesa je neprihvatljiva i može imati ozbiljne posljedice po očuvanje prirode i biodiverziteta. Obrazloženje: Postupak procjene uticaja na životnu sredinu ne smije biti pojednostavljen, već naprotiv – mora biti strogo sproveden u skladu sa važećim propisima i međunarodnim standardima. Dosadašnja praksa pokazuje da su nedovoljno rigorozne ekološke procjene u prošlosti, te nepropisivanje adekvatnih mjera ublažavanja negativnih uticaja (Devastacija korita rijeke Tare prilikom izrade dionice autoputa) često rezultirale devastacijom vrijednih prirodnih resursa. Imajući u vidu da se značajan broj prekograničnih projekata odnosi na izgradnju hidroenergetskih objekata, neophodno je naglasiti da ovakvi projekti imaju dalekosežne i nepovratne posljedice po riječnu ekologiju, sve tipove organizama zavisnih od brzotekućih voda i kompletne riječne ekosisteme, trajno mijenjajući njihov pejzaž i okolinu. Ovi ekosistemi su ujedno i među najvrijednijima i najugroženijima na globalnom nivou.	Primjedba nije prihvaćena. Nacrt zakona ne predviđa izmjene postojećeg zakonodavstva, već se fokusira na implementaciju mjera unutar postojećeg pravnog okvira, posebno u oblasti zaštite životne sredine. U skladu sa Regulativom (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetska infrastrukturu, neophodno je unaprijediti i pojednostaviti procedure, identifikovati i eliminisati administrativne barijere, te uspostaviti efikasnu prekograničnu koordinaciju ekoloških procedura. Međutim, važno je naglasiti da važeći propisi o zaštiti životne sredine, kao i navedena Regulativa, sadrže odredbe koje zahtijevaju rigorozne procjene uticaja na životnu sredinu. To osigurava da se visoki standardi zaštite životne sredine poštuju tokom realizacije projekata.

		Izuzetno je važno eksplicitno navesti da, bez obzira na značaj određenog projekta za Evropsku energetska zajednicu, postupak procjene uticaja na životnu sredinu mora biti sproveden u potpunosti u skladu sa propisima. Time se omogućava definisanje odgovarajućih i realnih mjera za ublažavanje negativnih posljedica projekta na ekosistem. Neophodno je da se u poglavlju Načela zakona jasno definiše obaveza razlikovanja između područja pogodnih za energetske projekte i onih koja su od visokog biodiverzitetskog i društvenog značaja, uz strogu zakonsku zaštitu od bilo kakve izgradnje u ovim osjetljivim zonama. Ukoliko se ova razlika ne uspostavi zakonom, ostavlja se previše prostora za arbitrarnu interpretaciju, što može dovesti do toga da se, bez obzira na izuzetnu prirodnu ili ekološku vrijednost određene lokacije, ona žrtvuje ukoliko se projekat proglasi projektom od javnog interesa. Ovakav pristup je neprihvatljiv i nespojiv sa međunarodnim obavezama Crne Gore. Podsjećamo da se Crna Gora obavezala na globalne i evropske standarde zaštite biodiverziteta, uključujući cilj da se 30% teritorije (kopna i mora) stavi pod zaštitu do 2030. godine. S obzirom na to da je trenutno na pola puta ka ovom cilju, jasno je da se zaštićena i vrijedna prirodna područja moraju smatrati prioritetom u svim sektorima i politikama razvoja. Ovo posebno uključuje područja koja su zaštićena nacionalnim zakonima i evropskim direktivama, kao što su: ● Emerald staništa, ● Natura 2000 lokaliteti, ● UNESCO područja, ● Ključna područja biodiverziteta (Key Biodiversity Areas – KBA). Preciznim definisanjem ovih odredbi izbjeći će se pravna kolizija sa nacionalnim zakonima i međunarodnim EU propisima, omogućiti efikasnije prostorno planiranje i spriječiti nepovratna degradacija prirodnih vrijednosti Crne Gore.	
--	--	--	--

21		Primjedba br.8 Član 33 nacрта zakona, pod nazivom „Rokovi“, postavlja pitanje jasno definisanih i razmjernih rokova u postupku izdavanja dozvola, s rokom od 42 mjeseca za završetak procesa. Obrazloženje: Iako je rok za izdavanje dozvola predviđen, važno je napomenuti da se, posebno u kontekstu procjene uticaja na životnu sredinu (EIA), često ne mogu precizno predvidjeti svi ekološki rizici, naročito kod projekata koji imaju potencijalne dugoročne negativne posljedice po osjetljive ekosisteme kao što su riblje populacije i vodenim ekosistemima. Ovdje se postavlja ozbiljno pitanje da li će nadležni organ biti u obavezi da donese odluku unutar zadanog roka, i to čak i u slučaju da procjena uticaja nije kompletna ili zadovoljavajuća. Ako EIA ne pruža dovoljno podataka za pravilnu procjenu negativnih uticaja, postavlja se pitanje da li bi nadležni organ bio primoran da odobri projekat u okviru zakonskog roka, čime bi se ugrozio kvalitet zaštite životne sredine. Ovaj član zakona mora biti dodatno razrađen kako bi se izbjeglo tumačenje koje omogućava brzinsku realizaciju projekata na račun kvaliteta procjena i zaštite okoliša.	Primjedba nije prihvaćena. Rokovi za realizaciju projekata definisani su članom 10 Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetske infrastrukturu. Procjene uticaja na životnu sredinu se obično sprovode u ranoj fazi postupka, prije zvaničnog podnošenja zahtjeva i pokretanja formalne procedure za donošenje dozvole. Nacionalni propisi o zaštiti životne sredine primjenjuju se na sve projekte koji su uvršteni na liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa.
22		Primjedba br.9 Član 8 nacрта zakona, koji se odnosi na zabranu nanošenja štete, nedovoljno jasno propisuje obavezu da se Crna Gora uzdrži od radnji koje bi mogle nanijeti štetu drugima. Obrazloženje: Za sveobuhvatnu primjenu ovog člana, potrebno je osigurati preciznu definiciju „štete“ u kontekstu ekoloških i društvenih uticaja, te jasno uključiti mehanizme koji bi spriječili štetne posljedice koje mogu nastati uslijed nestručne primjene zakona ili neregulisane implementacije infrastrukturnih projekata. Naime, zaštita životne sredine mora biti prioritet, a ovaj član zakona mora biti primijenjen u svakom pojedinačnom slučaju sa dodatnim nadzorom i mjerama zaštite od mogućih šteta.	Primjedba nije prihvaćena. Član 8, stav 1 i 2, jasno propisuje obavezu Crne Gore da se uzdrži od postupaka kojima se može prouzrokovati šteta drugoj strani ili otežati izvršenje obaveza druge strane. Pojam "štete" je opštepoznat i definisan u relevantnim zakonima, te nije neophodno dodatno definisati "štetu" u ovom Nacrtu zakona.

23	Andrej Mihailović, dipl. ing. elektrotehnike	Primjedba br.1 U članu 35 Zakona u Uputstvu o procedurama treba da sadrži sledeće podatke: 1) specifikacije relevantnih zakona na kojima se zasnivaju odluke i mišljenja za različite kategorije strateških energetski infrastrukturni projekti, uključujući zakon kojim se uređuje oblast zaštite životne sredine; 2) spisak relevantnih odluka i mišljenja koje nosioc projekta treba pribaviti; 3) nazive i kontakt podatke Savjeta, drugih relevantnih nadležnih organa i zainteresovanih strana; 4) dinamika rada u cilju izdavanja sveobuhvatne odluke 5) potrebnoj dokumentaciji koja se podnosi uz zahtjev iz člana 14 ovog zakona; 6) koncept, kao i principe učešća javnosti u postupku izdavanja dozvole, ne dovodeći u pitanje uslove javne konsultacije u skladu sa zakonom o životnoj sredini; 7) u mjeri u kojoj je to moguće, prevode sadržaja koncepta učešća javnosti na sve jezike susednih ugovornih strana Energetske zajednice i država članica EU, u koordinaciji sa relevantnim susednim ugovornim stranama Energetske zajednice i državama članicama EU; 8) podatke o detaljnom rasporedu za izdavanje dozvole koji nadležni državni organ treba da sačini u prethodnom postupku, kao i podatke o konceptu za javnu raspravu; 9) zahtjeve o sadržaju internet stranice projekta.	Primjedba se prihvata. Član 35. Nacrta zakona mijenja se i glasi: 1. Uputstvom o procedurama propisuje se postupak donošenja dozvola, sudjelovanje javnosti, praćenje i realizacija projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, način saradnje Savjeta sa drugim nadležnim organima, nadležnim organima ugovornih strana i država članica, kao i sa regionalnim i međunarodnim organizacijama, i ostala pitanja od značaja za realizaciju postupka donošenja dozvola. 2. Uputstvo iz stava 1. ovog člana sadrži naročito: a) specifikacije relevantnih zakona na kojima se zasnivaju odluke i mišljenja za različite kategorije strateških energetskih infrastrukturnih projekata, uključujući zakon kojim se uređuje oblast zaštite životne sredine; b) spisak relevantnih odluka i mišljenja koje nosilac projekta treba pribaviti;
----	--	---	---

			c) nazive i kontakt podatke Savjeta, drugih relevantnih nadležnih organa i zainteresovanih strana; d) dinamiku rada u cilju izdavanja sveobuhvatne odluke; e) potrebnu dokumentaciju koja se podnosi uz zahtjev iz člana 14 ovog zakona; f) koncept, kao i principe učešća javnosti u postupku izdavanja dozvole, ne dovodeći u pitanje uslove javne konsultacije u skladu sa zakonom o životnoj sredini; g) podatke o detaljnom rasporedu za donošenje dozvola koji nadležni državni organ treba da sačini za vrijeme trajanja prethodne procedure, kao i podatke o konceptu za javnu raspravu; h) zahtjeve o sadržaju internet stranice projekta. 3. Uputstvo iz stava 1. ovog člana biće prevedeno i na engleskom jeziku, a samo izuzetno, na drugim jezicima ugovornih strana ili država članica.
--	--	--	---

24	Pol Stanton Kajbel (eng. Paul Stanton Kibel), Daglas Forum o pravu zaštite prirode (eng. Douglas Forum on Conservation Law)	Primjedba br.1 Član I(2) Nacrta Zakona o prekograničnim energetske projektima objašnjava da je predloženi zakon usmjeren na projekte obnovljive energije od „posebnog značaja za Crnu Goru“ zbog njihovog „doprinosa ublažavanju klimatskih promjena, postizanju energetske i klimatske ciljeva, kao i klimatske neutralnosti.“ Obrazloženje: Trenutno, Nacrt Zakona o prekograničnim energetske projektima se direktno primjenjuje samo na projekte obnovljive energije koji su navedeni u Uredbi EU o transevropskoj energetske infrastrukturi (koja trenutno ne obuhvata hidroenergetske projekte).	Primjedba nije prihvaćena. Nacrtom zakona se transponuje i EU Regulativa (u pogledu projekata od uzajamnog interesa, dakle projekata država članica EU) i Regulativa prilagođena u okviru Energetske zajednice (koja je pravno obavezujuća za Crnu Goru u skladu sa pravno obavezujućim međunarodnim ugovorom i van procesa pristupanja EU). Naime, Regulativa, kao i Nacrt zakona koji se usklađuje sa njom, odnose se isključivo na kategorije energetske infrastrukture koje su striktno navedene u Aneksu II Regulative. To obuhvata mreže, skladišta energije i elektrolizatore, ali ne uključuje sve hidroenergetske projekte.
25		Primjedba br.2 Član III Nacrta Zakona o prekograničnim energetske projektima definiše „nadležni organ“ kao „državni organ, organ državne uprave, državnu agenciju, javnu ustanovu ili drugo tijelo organizacije nadležno za izdavanje različitih dozvola i saglasnosti u vezi sa planiranjem, projektovanjem i izgradnjom energetske infrastrukture.“ Obrazloženje: Ova formulacija sugerise da bi „nadležni organ“ bio državni entitet ovlašćen za donošenje „sveobuhvatne odluke“ (kako je taj termin definisan u Uredbi EU o transevropskoj energetske infrastrukturi) u vezi sa	Primjedba nije prihvaćena. Izraz „nadležni organ“ odnosi se na sve državne organe koji su nadležni za izdavanje pojedinačnih odluka, dozvola i mišljenja na nacionalnom nivou. To uključuje i organe nadležne za pitanja zaštite životne sredine. Dakle, potrebno je razlikovati „nadležne organe“ od „nadležnog nacionalnog tijela“. Nadležno nacionalno tijelo, u konkretnom

		predloženim projektom obnovljive energije. Ovo tumačenje potvrđuje i definicija „sveobuhvatne odluke“ navedena u Nacrtu Zakona o transevropskim energetske projektima, koja glasi: „sveobuhvatna odluka je skup odluka nadležnog organa ... koje određuju da li nosilac projekta ima ovlašćenje za izgradnju energetske infrastrukture...”	slučaju Savjet za energetske projekte, ima isključivo koordinacionu ulogu, prikupljajući i objedinjavajući sve pojedinačne pravno obavezujuće odluke koje donose različiti „nadležni organi”, uključujući i one nadležne za zaštitu životne sredine, u jednu sveobuhvatnu odluku.
26		Primjedba br.3 Član 10 Nacrta Zakona o prekograničnim energetske projektima Crne Gore nosi naziv „Načelo efikasnosti” i navodi: „Svi postupci koji se sprovode u skladu sa odredbama ovog zakona smatraju se hitnim i svi nadležni organi . . . dužni su da bez odlaganja izdaju akte iz svoje nadležnosti . . .”	Primjedba nije prihvaćena. Član 7 Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetske infrastrukturu zahtijeva da se, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, procedurama povezanim sa projektima od interesa za Energetsku zajednicu i projektima od uzajamnog interesa dodijeli prioritet i hitnost, gdje god je to moguće.
27		Primjedba br.4 Član 33 Nacrta Zakona o prekograničnim energetske projektima nosi naziv „Rokovi”, a stav 33(1) propisuje da „Postupci izdavanja dozvola ne mogu trajati duže od 42 mjeseca.” U slučaju procjene uticaja na životnu sredinu (EIA) za projekte obnovljive energije (uključujući hidroenergetske projekte), primarna odgovornost za izradu EIA leži na podnosiocu zahtjeva za projekat, a ne na „nadležnom organu” vlade koji donosi „sveobuhvatnu odluku” o projektu. Obrazloženje: Nije jasno kako se rok od 42 mjeseca iz člana 33(1) primjenjuje ako „nadležni organ” u Crnoj Gori zaključi da je EIA koju je pripremio	Primjedba nije prihvaćena. Postupak donošenja dozvola se sastoji od dvije procedure: prethodne i glavne procedure. Izvještaji koji se tiču uticaja na životnu sredinu pripremaju se u okviru prethodne procedure. Član 10 (6) Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetske infrastrukturu, koji je transponovan u članu 31 Nacrta

		podnosilac zahtjeva neadekvatna (na primjer, ako EIA za predloženi hidroenergetski projekat sadrži nedovoljne informacije i analize o očekivanim negativnim uticajima na riblji fond). U takvim okolnostima, da li član 33 ipak zakonski obavezuje „nadležni organ“ u Crnoj Gori da odobri projekat u roku od 42 mjeseca?	zakona, propisuje da prethodna procedura traje obuhvata izradu svih potrebnih izvještaja o životnoj sredini od strane investitora, uključujući i dokumentaciju o prilagođavanju klimatskim promjenama.
28		Primjedba br.5 Član 8 Nacrta Zakona o prekograničnim energetske projektima nosi naziv „Zabrana nanošenja štete“, a stav 8(1) propisuje da je „Crna Gora obavezna da se uzdrži od radnji koje mogu nanijeti štetu drugima.“ Obrazloženje: Međutim, nije dato dodatno objašnjenje o tome kako se ova zabrana nanošenja štete drugima odnosi na projekte obnovljive energije koji mogu izazvati ekološku štetu u drugim državama (kao što su hidroenergetski projekti u prekograničnim riječnim slivovima koji mogu ugroziti mladicu). Takođe, nije jasno kako se ova odredba odnosi na ubrzani proces izdavanja odobrenja i dozvola predviđen u drugim odredbama Nacrta zakona o prekograničnim energetske projektima. Na primjer, šta ako EIA za predloženi hidroenergetski projekat u Crnoj Gori otkrije da bi mogao imati značajne negativne uticaje na riblji fond u susjednoj zemlji, uzvodno ili nizvodno? Da li u takvim okolnostima član 8 obavezuje ili omogućava Crnoj Gori da ne nastavi s projektom (tj. da ne izda potrebne dozvole za izgradnju i rad projekta)?	Primjedba nije prihvaćena. Nacionalni zakoni o procjeni uticaja na životnu sredinu (EIA) i međunarodne konvencije su obavezni za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa. Regulativa i Nacrt zakona to jasno potvrđuju, odnosno potencijalni negativni uticaji na životnu sredinu moraju se analizirati i ublažiti prije odobrenja projekta.

29		Primjedba br.6 Član 9 Nacrta Zakona o prekograničnim energetske projekta nosi naziv „Preovlađujući javni interes“, a stav 9(1) propisuje da se projekti obnovljive energije koji su obuhvaćeni Uredbom EU o transevropskoj energetske infrastrukturi „smatraju, za potrebe svake odluke donesene u procesu odlučivanja neophodnom sa aspekta energetske i klimatske politike, bez dovođenja u pitanje tačne lokacije, trase ili tehnologije projekta.“ Stav 9(2) Nacrta Zakona o prekograničnim energetske projekta Crne Gore propisuje da se takvi projekti obnovljive energije „mogu smatrati projektima koji imaju preovlađujući javni interes sa stanovišta energetske politike i zaštite životne sredine.“ Obrazloženje: Ove odredbe sugerišu da je, čak i prije nego što se pripremi i završi EIA za određeni projekat obnovljive energije, unaprijed određeno da energetske/klimatske koristi sprovođenja projekta nadmašuju sve druge faktore. Na primjer, zamislimo hidroenergetski projekat koji proizvodi relativno malo električne energije, ali uzrokuje značajnu štetu populaciji mladice. Ovakva formulacija može navesti „nadležni organ“ u Crnoj Gori da zaključi da ograničena klimatska korist hidroenergetskog projekta nadmašuje značajne negativne uticaje na riblji fond.	Primjedba nije prihvaćena. To zahtijeva član 7 (8) Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetske infrastrukturu. Naime, ovaj član zahtijeva da projekti od interesa za Energetsku zajednicu i projekti od uzajamnog interesa budu u skladu sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine, kako bi se smatrali od prevladavajućeg javnog interesa. Konkretno, to znači da moraju ispuniti uslove iz Direktive 92/43/EEC i Direktive 2000/60/EC, nakon što su te Direktive prilagođene i usvojene u Energetskoj zajednici. Ako su svi uslovi ispunjeni, projekti se smatraju od javnog interesa sa aspekta energetske politike, i mogu se smatrati da imaju prevladavajući javni interes. Priznavanje značaja projekta, u svakom slučaju, vrši se na nacionalnom nivou nakon što je projekat uvršten na Listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu ili projekata od uzajamnog interesa od strane Energetske zajednice, odnosno EU, ali prije nego što projekat uđe u glavnu proceduru postupka donošenja dozvola.
----	--	--	---

			Dakle, ako je projekat od posebnog značaja za Crnu Goru status projekta od interesa za Energetsku zajednicu ili projekata od uzajamnog interesa, taj projekat je od nesumnjivog interesa za državu. Međutim, primjenjuju se sve odredbe nacionalnog zakonodavstva o zaštiti životne sredine. Takođe, projekti proizvodnje energije (obnovljivi ili drugi) ne potpadaju pod Regulativu (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetsku infrastrukturu i Nacrt zakona, jer ne pripadaju kategorijama energetske infrastrukture navedenim u Aneksu II. Stoga, hidroenergetski projekti nisu uključeni i ne mogu imati uticaj na ribarstvo.
30	REGULATORNA AGENCIJA ZA ENERGETIKU I REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI	Primjedba br.1 Polazeći od odredbe člana 13 Nacrta zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima (u daljem tekstu: Nacrt zakona) kojim je predviđena supsidijerna primjena Zakona o energetici, ukazujemo na potrebu terminološkog usklađivanja navedenog zakona sa Zakonom o energetici (npr. termini: „tarife“, „pravila koja regulišu određivanje tarifa“, „anticipativno ulaganje“, „prinos na uloženi kapital“ se ne upotrebljavaju u Zakonu o energetici). Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	Primjedba nije prihvaćena. Član 13 Nacrta zakona ne predviđa da se odredbe zakona primjenjuju na Zakon o energetici, već suprotno - predviđa da se odredbe Zakona o energetici primjenjuju na pojmove koji nisu definisani ovim Nacrtom zakona.

31	Primjedba br.2 U odredbama Nacrta zakona potrebno je izvršiti pozivanje na odgovarajući zakonski okvir i odgovarajuće odredbe Nacrta zakona, na primjer: - u članu 41 stav 2 Nacrta zakona izvršeno je pozivanje na Zakon o energetici, a trebalo je pozvati se i na Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, budući da se Nacrt zakona može odnositi i na projekte za gas i za električnu energiju, a Zakon o energetici propisuje izuzeće samo za gas; - u članu 45 stav 4 tačka 2 Nacrta zakona potrebno je pozvati se na Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa umjesto na Zakon o energetici, budući da je ITC mehanizam propisan Zakonom o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa; - u članu 44 stav 3 tačka 1 Nacrta zakona izvršen je poziv na metodologiju iz člana 39 umjesto iz člana 42; - neadekvatan je poziv u članu 48 stav 1 Nacrta zakona. Takođe, potrebno je otkloniti unutrašnje nekonzistentnosti u terminološkom označavanju (npr. Energetski regulatorni odbor/Regulatorni odbor Energetske zajednice; smjernice/preporuke iz člana 45 stav 8 i člana 46 stav 1 Nacrta zakona). Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	Primjedba se prihvata.
----	--	--------------------------------------

32	Primjedba br.3 Predlažemo da se razmotri da li su na adekvatan način prenijete odredbe adaptirane Regulative 2022/869 u dijelu propisivanja obaveza za crnogorskog nosioca projekta, nacionalno regulatorno tijelo, operatora prenosnog sistema, i korisnike sistema, na primjer: - u članu 41 stav 1 Nacrta zakona nije izvršeno jasno preciziranje nadležnosti Agencije da dodjeljuje podsticaje; - u članu 43 Nacrta zakona nije precizirano (protivurječnost između st. 1, 2 i 3 ovog člana) ko pokriva opravdane investicione troškove za projekte sa prekograničnim uticajem, tj. u kojim slučajevima crnogorski korisnici učestvuju u pokrivanju ovih troškova. Zabunu unosi i uvođenje novog pojma u stavu 3 navedenog člana – „tarife za pristup sistemu u Crnoj Gori“, pa nije jasno da li se misli na cijene za korišćenje sistema ili na neke druge naknade; - u članu 43 stav 1 Nacrta zakona je potrebno izvršiti pozivanje na zakon kojim se uređuje obavljanje energetske djelatnosti („kroz cijene za korišćenje sistema u Crnoj Gori u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavljanje energetske djelatnosti“); - u članu 45 stav 2 Nacrta zakona govori se o jednoj „zajedničkoj odluci“, koja, po mišljenju Agencije, nije prepoznata adaptiranom Regulativom 2022/869 koja pominje „zajedničke koordinisane odluke“. Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	Primjedba se prihvata.
----	--	--------------------------------------

33		Primjedba br.4 U članu 41 Nacrta zakona potrebno je precizirati šta prethodi donošenju odluke o dodjeli podsticaja od strane Agencije. Budući da su nosioci projekta najbolje upućeni u sve rizike projekta, mišljenja smo da treba propisati da Agencija donosi odluku na osnovu zahtjeva koji treba da bude potkrijepljen odgovarajućom dokumentacijom i analizama rizika koje dostavlja nosilac projekta. Na navedeno zaključenje upućuje i ACER-ova preporuka iz 2014. godine. S tim u vezi, potrebno je dodatno precizirati stav 4 ovog člana u smislu da Agencija, u skladu sa metodologijom iz stava 7 ovog člana, vrši ocjenu analize dostavljene od strane nosioca projekta. Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	Primjedba se prihvata. Članu se dodaje još jedan stav, koji glasi: „Odluka Agencije o podsticajima iz stava 1. ovog člana donosi se na osnovu zahtjeva nosioca projekta, uz obavezno dostavljanje relevantne dokumentacije i analize rizika“. Stav 4. ovog člana mijenja se i glasi: „Agencija je dužna analizirati posebne rizike s kojima se suočava nosilac projekta, preduzete mjere ublažavanja rizika i razloge za profil rizika s obzirom na neto pozitivan učinak projekta u poređenju s manje rizičnom alternativom, u skladu sa metodologijom iz stava 7 ovog člana“.
34		Primjedba br.5 U članu 41 Nacrta zakona potrebno je jasno propisati ovlašćenje Agencije za donošenje metodologija i kriterijuma za procjenu ulaganja. S tim u vezi, potrebno je izvršiti odgovarajuće pozivanje u članu 48 stav 2 Nacrta zakona, u kome je, takođe, potrebno umjesto riječi „objaviti“ koristiti riječ „utvrditi“. Takođe, mišljenja smo da je riječi „svoju metodologiju i kriterijume koji se koriste za procjenu ulaganja u energetske infrastrukturne projekte i većih rizika koje ti projekti predstavljaju“ potrebno zamijeniti riječima „metodologiju i kriterijume koji se koriste za	Primjedba se prihvata.

		ocjenu ulaganja u infrastrukturne projekte i većih rizika povezanih sa tim projektima“. Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	
35		Primjedba br.6 Članom 41 stav 6 Nacrta zakona definisani su podsticaji koje Agencija može dodijeliti nosiocu projekta. Ističemo da su članom 62 stav 6 Zakona o energetici ("Službeni list Crne Gore", br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22, 152/22 i 84/24), kao i članom 54 stav 5 Predloga zakona o energetici (https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/426/3589-20476-15-1-24-4.pdf), već precizirani određeni podsticaji za investicije koji obuhvataju samo dio podsticaja iz člana 41 stav 6 tač. 1 i 2 Nacrta zakona. U tom smislu, potrebno je izvršiti odgovarajuće usklađivanje navedenih odredaba, budući da se cijene za korišćenje sistema, uključujući i podsticaje, mogu utvrđivati samo na osnovu Zakona o energetici. Takođe, podsticaj iz člana 41 stav 6 tačka 4 Nacrta zakona je preširoko normiran i nije jasan za primjenu. Budući da podsticaji za investicije u velikoj mjeri utiču na cijene za korišćenje sistema koje plaćaju kupci u Crnoj Gori, smatramo da je neophodno na jasan i nedvosmislen način urediti granice ovlašćenja Agencije pri dodjeljivanju podsticaja. Dodatno, smatramo da je potrebno ovim zakonom bliže definisati opseg u kojem se može „obezbijediti dodatni prinos na uloženi kapital za projekat“ iz člana 41 stav 6 tačka 3 Nacrta zakona (predlažemo korišćenje termina iz Zakona o energetici “utvrditi višu stopu povrata na kapital za projekat“).	Primjedba se djelimično prihvata.

		Budući da Zakon o energetici propisuje da se način utvrđivanja stope povrata na kapital utvrđuje metodologijama za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena ili naknada, predlažemo da se u članu 41 Nacrta zakona propiše nova odredba koja će utvrditi gornju granicu za utvrđivanje više stope povrata na kapital za projekat u odnosu na stopu povrata na kapital koju Agencija utvrđuje na osnovu navedene metodologije (npr. stopa povrata na kapital koja se utvrđuje u skladu sa metodologijom za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena ili naknada uvećana za najviše tri procentna poena). Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	
36		Primjedba br.7 Član 41 stav 8 Nacrta zakona nije jasan za primjenu, pa predlažemo da se u članu 3 Nacrta zakona definiše pojam „offshore mreže“. Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	Primjedba nije prihvaćena. Specifikacije kategorija energetske infrastrukture biće detaljno uređene podzakonskim aktima, u skladu sa članom 18 Nacrta zakona, kojim se vrši transpozicija Aneksa II Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetska infrastrukturu.

37		Primjedba br.8 U članu 42 stav 6 Nacrta zakona nije jasno na čiji zahtjev je Agencija dužna da dostavi procjenu iz stava 5 ovog člana. Ako je to grupa za projekte iz člana 14 ovog zakona, potrebno je izvršiti upućivanje na odgovarajuću odredbu. Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	Primjedba se prihvata.
38		Primjedba br.9 Iz odredaba člana 44 Nacrta zakona nije jasna hronologija koraka i obaveza u predmetnom postupku. Naime, nije jasno da li obaveza iz stava 1 ovog člana koja se odnosi na izvještavanje Agencije i drugih regulatornih tijela slijedi nakon podnošenja zahtjeva iz stava 2 ovog člana od strane nosilaca projekta i nakon donošenja odluka od strane regulatornih tijela. Stav 2 ovog člana takođe nije jasan za primjenu budući da nije određeno šta predstavlja „dovoljan stepen zrelosti“ i ko ga procjenjuje. Stavom 3 ovog člana propisana je obaveza nosioca projekta da podnese „ažuriranu analizu troškova i koristi“, uz zahtjev za prekograničnu raspodjelu troškova. Iz navedene formulacije zaključuje se da je analiza troškova i koristi već urađena, ali nije jasno na koju se analizu misli, pa time ni šta će se ažurirati. Stoga je potrebno izvršiti odgovarajuće upućivanje.	Primjedba nije prihvaćena. Regulativa ne precizira rok za dostavljanje informacija. S obzirom na to da se radi o troškovima koji se odražavaju na tarife, informacije se dostavljaju nakon odluke Agencije. U kontekstu Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetske infrastrukturu, 'zrelost' projekta se odnosi na njegovu spremnost za početak faze izgradnje. Prema članu 16(4) ove Uredbe, projekti se smatraju zrelim ukoliko se očekuje da će započeti izgradnju u narednih 36 mjeseci. Analiza troškova i koristi je neophodna kada nosioci projekata apliciraju za dobijanje statusa projekta od interesa za Energetsku

		Dodatno, naziv člana 44 Nacrta zakona je „Zahtjev za raspodjelu troškova“, dok se u st. 2, 3 i 4 ovog člana koristi pojam „zahtjev za investiciju“. U stavu 3 navedenog člana, pak, propisano je da „taj zahtjev za investiciju uključuje zahtjev za prekograničnu raspodjelu troškova“, pa nije jasno da li su nosioci projekta dužni da podnose jedan ili više zahtjeva. Stoga je potrebno terminološki uskladiti tekst Nacrta zakona kako bi se otklonile dileme u vezi sa njegovom budućom primjenom. Takođe, imajući u vidu da odredbe člana 45 Nacrta zakona upućuju na obavezu uzimanja u obzir preporuka ACER-a, mišljenja smo da i nosioci projekta, prilikom pripreme i podnošenja zahtjeva treba da se vode istim preporukama, što je potrebno normirati u članu 44 Nacrta zakona. Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	zajednicu ili projekta od uzajamnog interesa za procjenu od strane Grupa u skladu sa Odeljkom 2, tačka 1(d) Aneksa III Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetska infrastrukturu. Kako su ovo pravila prema kojima će Grupe procjenjivati projekte, Aneks III se neće transponovati u nacionalno zakonodavstvo Crne Gore. Tekst je jasan i doslovno prati član 16 (4) Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetska infrastrukturu.
--	--	--	--

39		Primjedba br.10 Primjedba na član 45 stav 11 Nacrta zakona: Imajući u vidu da je za odluku o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema, kao opšteg akta, propisana obaveza objavljivanja u Službenom listu Crne Gore, mišljenja smo i da odluka o raspodjeli troškova mora biti publikovana na isti način. Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	Primjedba se prihvata.
40		Primjedba br.11 U članu 46 stav 1 Nacrta zakona potrebno je izvršiti upućivanje i na zakon kojim se uređuje obavljanje energetske djelatnosti, budući da je tim zakonom bliže propisan postupak i način utvrđivanja cijena za korišćenje sistema. Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	Primjedba se prihvata. Stav 1. člana 46, Nacrta zakona mijenja se i glasi: „Agencija uključuje relevantne opravdane investicione troškove u tarife, u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti i preporukama koje je usvojio Energetski regulatorni odbor za dobre prakse u tretmanu investicionih zahtjeva za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER za projekat od uzajamnog interesa, u skladu s raspodjelom investicionih troškova koje snosi svaki operator sistema za projekat“.
41		Primjedba br.12 Član 46 stav 2 Nacrta zakona nije jasan za primjenu budući da ničim nije propisano značenje pojma „priuštivost“, niti je propisano šta Agencija	Primjedba nije prihvaćena. To je dio nadležnosti Agencije, kako je to predviđeno Regulativom predviđeno članom 16 (5) Regulative

		može preduzeti u slučaju „nepriuštivosti“. Predlažemo da se odredba precizira ili briše. Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	(EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetska infrastrukturu. Naime, potrebno je izvršiti alokaciju troškova i donijeti odluku o uključivanju tih troškova u tarife. Na Agenciji je da procijeni da li mogu nastati problemi sa pristupačnošću, te da prilagodi tarife ili preduzme druge mjere za rješavanje takvih problema, ukoliko se pojave.
42		Primjedba br.13 U članu 47 Nacrta zakona potrebno je jasno propisati ovlašćenje Regulatornog odbora Energetske zajednice i ACER-a za donošenje odluke o raspodjeli troškova, kao i obaveznosti primjene tih odluka u Crnoj Gori. Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	Primjedba se prihvata. Članu 47. Nacrta zakona dodaje se stav 4. koji glasi: „ Nosilac projekta i Agencija su obavezni da postupaju u skladu sa pojedinačnim odlukama koje su im upućene, kao i sa obavezujućim odlukama koje donose Regulatorni odbor Energetske zajednice i ACER. Agencija je dužna da osigura usklađenost sa pojedinačnim odlukama koje su usvojili Regulatorni odbor Energetske zajednice i ACER."

43		Primjedba br.14 Potrebno je razmotriti mogućnost propisivanja odredaba koje se odnose na nadzor nad primjenom ovog zakona, kao i eventualnih kaznenih odredbi. Obrazloženje: Navedena primjedba data je u cilju obezbjeđenja adekvatne primjene ovog zakona.	Primjedba nije prihvaćena. Nacrt zakona je u potpunosti usklađen sa Regulativom (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetska infrastrukturu, koja ne sadrži odredbe o kaznenim mjerama ili nadzoru primjene zakona. S obzirom na to da je cilj ovog Nacrta zakona transponovanje odredbi navedene Regulative u nacionalno zakonodavstvo, u ovom trenutku nije predviđeno uvođenje dodatnih odredbi koje nisu propisane samom Regulativom.
44		Primjedba br.15 Mišljenja smo da tekst Nacrta zakona nije izrađen u skladu sa Pravno-tehničkim pravilima za izradu propisa („Službeni list CG“, broj 2/10).	Primjedba nije prihvaćena. Komentar je previše uopšten da bi se mogao uzeti u obzir. Cijenimo vaš doprinos, ali je potrebno dostaviti konkretne komentare i prijedloge kako bi se vaša povratna informacija mogla efikasno razmotriti.

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 01-02-040/25-39829/2

Podgorica, 26. 11. 2025. godine

Za: MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA, Rimski trg 46

n/r: mr Admiru Šahmanoviću, ministru

Veza: Vaš akt broj: 01-011/25-2609/2 od 11. 11. 2025. godine

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima

Poštovani,

Ministarstvu finansija obratili ste se zahtjevom kojim se traži mišljenje na Predlog zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima.

Predloženim zakonom treba da se riješi problem neefikasne realizacije prekograničnih energetskeih infrastrukturnih projekata, koji su od posebnog značaja za Crnu Goru, ugovorne strane Energetske zajednice i članice Evropske unije, a koji se manifestuje u dugotrajnim i nepredvidivim postupcima izdavanja dozvola, nedostatku koordinacije između državnih organa, nedovoljnoj transparentnosti postupaka i učešća javnosti. Posebno treba istaći da će donošenjem ovog Zakona Crna Gora ispuniti svoju zakonsku obavezu iz Ugovora o Energetskoj zajednici i doprinijeti zatvaranju mjerila u procesu pristupanja EU.

Uvidom u dostavljeni materijal i Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, navedeno je da za implementaciju Nacrta zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima, nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Države. S obzirom da se propis odnosi na prekogranične infrastrukturne projekte, projekti se finansiraju iz sredstava energetskeih subjekata i njihovih kreditnih zaduženja, kao i sredstava EU fondova. Kako je navedeno usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze, kao ni implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Shodno navedenom, obavještavamo Vas da Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, ostaje pri mišljenju broj 05-02-430/25-18997/2 od 11.06.2025. godine.

S poštovanjem,

MINISTAR

Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo energetike i rudarstva
NAZIV PROPISA	Nacrt zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima
1. Definisanje problema - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?	
Programom rada Vlade Crne Gore za 2023. godinu planirano je donošenje Predloga Zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima, koji je trebao da bude usklađen sa Regulativom (EU) 347/2013 o smjernicama za transevropsku energetska infrastrukturu. Riječ je o kontinuiranoj zakonskoj obavezi Crne Gore: u skladu sa Odlukom Savjeta ministara 2015/09/MC-EnC, Regulativa (EU) 347/2013 je ugrađena u Energetsku zajednicu i Crna Gora je imala zakonsku obavezu da transponuje i implementira Regulativu do 1. januara 2017. godine. Međutim, stupila je 2022. godine na snagu nova TEN-E Regulativa (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetska infrastrukturu kojom je ukinuta Regulativa (EU) 347/2013, pa se pojavila potreba za doradom postojećeg Nacrta predmetnog zakona. Naime, Regulativa (EU) 2022/869 prilagođena na nivou Energetske zajednice, kao i odluka o obavezi njenog transponovanja i implementacije, donijeta je na sastanku Savjeta ministara Energetske zajednice u decembru 2023. godine. Crna Gora ima zakonsku obavezu da transponuje i implementira Regulativu do 31. decembra 2024. godine. Predloženim zakonom treba da se riješi problem neefikasne realizacije prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata, koji su od posebnog značaja za Crnu Goru, ugovorne strane Energetske zajednice i članice Evropske unije, a koji se manifestuje u dugotrajnim i nepredvidivim postupcima izdavanja dozvola, nedostatku koordinacije između različitih državnih organa, nedovoljnoj transparentnosti postupaka i učešća javnosti, itd. Posebno treba istaći da će donošenjem ovog Zakona Crna Gora ispuniti svoju zakonsku obavezu iz Ugovora o Energetskoj zajednici i doprinijeti zatvaranju mjerila u procesu pristupanja EU. Uzroci problema proizilaze iz činjenice da važećim zakonima nije uređen način realizacije prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata, kao i da svaka država ima drugačiji pravni okvir koji reguliše ovakve projekte. Usvajanjem zakona i transponovanjem Regulative, koja je direktno primenljiva za države članice EU, postupak izdavanja dozvola za prekogranične energetske infrastrukturne projekte bio bi pokriven istim pravilima kao u državama članicama EU i drugim ugovornim stranama Energetske zajednice. Glavne posljedice problema su nepostojanje adekvatnih uslova za uspješnu i blagovremeno realizaciju prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata, što utiče na gubitak potencijalnih investicija, usporavanje ekonomskog razvoja, povećanje zavisnosti od uvoza energije, kao i odlaganje ostvarivanja ciljeva u oblasti zaštite životne sredine. Zbog nepostojanja propisa i različitih pravnih okvira kojim se uređuje realizacija prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata, oštećena je država Crna Gora, ugovorne strane Energetske zajednice i članice Evropske unije. Takođe, oštećeni su i nosioci projekata, poput operatora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema i sl., zbog nepostojanja uslova za efikasnu realizaciju njihovih projekata.	

Kako navedeni problemi ne bi u narednom periodu bili izraženi u još većoj mjeri, te shodno preuzetim obavezama Crne Gore u ispunjavanju završnih mjerila za pregovaračko poglavlje 21 – Trans-evropske mreže, neophodno je donijeti predloženi propis.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navedi usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Predloženim propisom postiže se usklađivanje sa Regulativom (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetska infrastrukturu inkorporiranu u Energetsku zajednicu Odlukom Ministarskog saveta 2023/02/MC-EnC od 14.12.2023. koja se primjenjuje na projekte od interesa za Energetsku zajednicu (između Crne Gore i Ugovornih strana Energetske zajednice), kao i pojedine odredbe Evropske Regulative (EU) 2022/869 primjenljive na projekte od zajedničkog interesa (između država članica EU i Crne Gore). Postiže se, takođe, i obezbjeđivanje odgovarajućih uslova za efikasnu realizaciju prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata.

Navedeni ciljevi su u potpunosti usklađeni sa strateškim dokumentima: Energetska politika Crne Gore do 2030. godine i Strategija razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

ne postoji pravni i regulatorni okvir koji upravlja prekograničnim projektima energetske infrastrukture kako je propisano Regulativom (EU) 2022/869 i da ne postoji efikasan i djelotvoran postupak dobijanja dozvola koji bi mogao biti koordinisan sa državama članicama EU i Ugovornim stranama Energetske zajednice.

Rješavanje identifikovanih problema i uspostavljanje takvog okvira na nacionalnom nivou, kao i obezbjeđivanje poštovanja obaveza Crne Gore prema Energetskoj zajednici i napredovanje u procesu pristupanja EU nije moguće bez usvajanja Nacrta zakona. Rješavanje problema takođe nije moguće bez koordinisane akcije i uvođenja nacionalnog nadležnog tijela koje će koordinirati dozvole za takve prekogranične projekte.

Ako se status quo održi, dobijanje PEI i PMI statusa prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata i rad na izdavanju dozvola za takve projekte rizikuju da budu odloženi. Mehanizmi predviđeni Nacrtom zakona su se pokazali efikasnim unutar EU, koja je ažurirala i poboljšala prvobitnu regulativu o infrastrukturi iz 2013. godine i zamijenila je regulativom iz 2022. godine koja se prenosi sa Nacrtom zakona.

Usvajanje novog zakona i njegova primjena su preduslov, ne samo za obezbjeđivanje kredibiliteta i povjerenja susjednih država članica EU i ugovornih strana za razvoj takvih projekata, već i za pristup kreditima i grantovima, posebno CEF (Instrument za povezivanje Evrope) mehanizmu na koji Crna Gora ranije nije imala pristup.

Usvajanje Nacrta zakona omogućava usklađivanje sa regulativom i praksama EU i stvara osnovu za ispunjavanje obaveze prema Ugovoru o Energetskoj zajednici. U isto vrijeme, usvajanje i dosljedna primjena zakona stvara uslove za pristup značajnim finansijskim sredstvima.

Problemi se mogu riješiti i postavljeni ciljevi ispuniti isključivo donošenjem predloženog propisa, iz prethodno navedenih razloga. Takođe, potrebno je ponovo istaći da je donošenje ovog propisa pravna obaveza Crne Gore prema Ugovoru o osnivanju Energetske zajednice, te jedno od završnih mjerila za pregovaračko poglavlje 21 – Trans-evropske mreže.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.

- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Rješenja u propisu će imati višestruki pozitivni uticaj. Prvo, na državu zbog stvaranja boljih uslova za realizaciju energetskih infrastrukturnih projekata od posebnog značaja za Crnu Goru. Drugo, na nosioce projekta, odnosno investitore zbog mogućnosti da brže i efikasnije realizuju projekte – u istom vremenskom okviru i pod istim pravilima kao u državama članicama Evropske unije i ugovornim stranama Energetske zajednice. Treće, na jačanju energetske povezanosti Crne Gore sa susjednim državama i evropskim energetskim tržištem, čime će se olakšati realizacija zajedničkih energetskih projekata i doprinijeti postizanju ciljeva Energetske zajednice i Evropske unije u oblasti energetike. Takođe, usvajanje ovog zakona će osigurati usklađenost sa relevantnim propisima Evropske unije i Energetske zajednice, omogućiti lakši pristup sredstvima iz fondova Evropske unije (po prvi put CEF – Instrumentu za povezivanje Evrope) i učvrstiti poziciju Crne Gore kao pouzdanog partnera u regionu. Neposredni pozitivni uticaji sprovođenja Nacrta zakona odnose se na cijelo društvo i omogućavaju pojednostavljen postupak za projekte koji su od strateškog značaja za Crnu Goru.

Primjena propisa može izazvati neznatne troškove za građane i privredu. Stvarni troškovi će zavisiti od konkretnih prekograničnih infrastrukturnih projekata, koji da bi dobili PECO ili PMI status moraju proći proces selekcije na nivou EU, tj. nivoa Energetske zajednice. Međutim, analiza troškova i koristi prati svaki takav projekat, a projekat se odobrava od strane evropskih i grupa Energetske zajednice u unaprijed definisanom postupku samo na osnovu analize troškova i koristi i podrške od strane države da takav projekat donosi više koristi nego troškova. Finansiranje tih projekata će se vršiti putem kredita i bespovratnih sredstava, uključujući po prvi put pristup CEF finansiranju EU. Nacionalno regulatorno tijelo će odlučiti o nivou finansiranja preko mrežnih tarifa operatera sistema i plaćanja od strane krajnjih kupaca ukoliko prihodi od zagušenja i drugo finansiranje nisu dovoljni. Pristupačnost mrežnih tarifa takođe će ocijeniti nacionalno regulatorno tijelo. Dakle, pozitivne koristi koje prevazilaze troškove za svaki specifičan projekat će biti uspostavljeni i dokazani unaprijed. Donošenje Nacrta zakona donosi benefite koji su suštinski poboljšanje trenutne situacije u Crnoj Gori koja nema nacionalna pravila za izdavanje dozvola za ovako važne prekogranične projekte energetske infrastrukture.

Donošenje propisa će uticati na jačanje energetske povezanosti i povećanje sigurnosti snabdijevanja energijom, što opravdava neznatne troškove koje će izazvati.

Propisom se podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija, posebno za nove energetske projekte kao što su skladišta, vodonik, integracija obnovljivih izvora energije itd.

Ovaj propis neće izazvati značajnija administrativna opterećenja i doprinijeće smanjenju postojećih biznis barijera, prije svega zbog činjenice da se postojeće procedure za izgradnju, ekološka pravila i sl. ne mijenjaju, već će se primjenjivati na jednostavniji i efikasniji način, uz koordinaciju nacionalnog nadležnog organa koji će biti jedina kontakt tačka za nosioce projekta uz podršku Ministarstva energetike. S obzirom da Crna Gora već ima iskustva sa PECO i PMI projektima, Nacrt zakona ne uključuje suštinske ili strožije obaveze za operatere sistema ili administrativne vlasti, već umjesto toga pojednostavljuje njihov rad na ovim projektima. Štaviše, pošto nikada nema više od jednog ili dva projekta koji dobijaju PECO/PMI status svake druge godine, ne očekuje se da će opterećenje Ministarstva značajno porasti. Implementacija predloženog zakona će povećati administrativno opterećenje, ali ne do te mjere da bi to moglo ugroziti poslovanje ili kreirati poslovne prepreke. Zakon sadrži mehanizme koji će zapravo podsticati razvoj novih infrastrukturnih projekata u energetskom sektoru zajedno sa drugim državama članicama EU i ugovornim stranama Energetske zajednice, čime će se poboljšati konkurentnost.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju ovog propisa. S obzirom da se propis odnosi na prekogranične infrastrukturne projekte, projekti se finansiraju iz sredstava energetske subjektata i njihovih kreditnih zaduženja, kao i sredstava EU fondova. Kao što je prethodno objašnjeno, dijelovi troškova će biti plaćeni iz mrežnih tarifa od strane svih korisnika sistema u mjeri u kojoj se ne mogu pokriti iz drugih izvora. Budžetska podrška nije isključena, ali bi to bilo odlučeno na osnovu svakog pojedinačnog slučaja za svaki prekogranični energetski projekat koji bi mogao da se nađe na PECi/PMI listi u budućnosti (pošto se takav proces odvija svake druge godine i maksimalno jedan-dva projekta se nađu na tim listama).

Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze.

Implementacijom propisa neće se ostvariti prihod za budžet Crne Gore. Koristi za Crnu Goru će se najviše odnositi na bezbjednost snabdijevanja električnom energijom, konkurentnost i povezanost energetske infrastrukture.

Javna rasprava je transparentno sprovedena, održana je 24. februara 2025, poziv je bio objavljen na sajtu Ministarstva energetike Javni poziv (<https://www.gov.me/clanak/javni-poziv-51>) i pristigli komentari su objavljeni adekvatno i transparentno. Izveštaj o sprovedenoj Javnoj raspravi na Nacrt zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima (<https://www.gov.me/dokumenta/45415704-84a1-4b35-81b2-8bb468647b8e>). Do utvrđenog roka primljeno je 44 komentara, pitanja i sugestija koje su dostavili: Bankwatch Network, nezavisni energetski ekspert, NVO Crnogorsko društvo ekolog, dipl.ing. elektrotehnike, Daglas Forum o pravu zaštite prirode (eng. Douglas Forum on Conservation Law), Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

Konsultantsku pomoć za izradu ovog zakona obezbijedila je Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS), u okviru Programa „Knowledge for Reform Action in the Western Balkans Programme“ finansiranog od strane Kraljevine Norveške.

U Radnoj grupi za izradu Nacrta Zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima učestvovali su predstavnici Regulatorne agencije za energetiku i energetskih subjektata koji su potencijalni nosioci projekata čija će se realizacija urediti ovim zakonom, kao i predstavnici ostalih ministarstava.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Smatramo da ne postoje potencijalne prepreke za implementaciju propisa.

Biće potrebno usvojiti dva podzakonska akta, što ne zahtijeva značajne administrativne kapacitete. Kao što je prethodno objašnjeno, pošto je Ministarstvo za energetiku i rudarstvo već upoznato sa radom na PECi / PMI projektima, a ostala tijela uključena u sprovođenje predloga zakona će se pridržavati postojećih nacionalnih pravila, ne predviđaju se prepreke i primjena postojećeg nacionalnog zakonodavstva i mjera će se takođe primjenjivati na ovaj zakon.

Indikatori kojima će se mjeriti ispunjenje postavljenih ciljeva su:

- poštovanje rokova u postupku donošenja dozvola, koji ne može trajati duže od 42 mjeseca;
- poštovanje detaljnog plana izdavanja dozvola za realizaciju projekta;
- broj realizovanih javnih konsultacija za konkretni projekat;
- broj učesnika uključenih u realizovanim javnim konsultacijama.

Za monitoring i evaluaciju primjene propisa biće zaduženo Ministarstvo energetike i rudarstva.

Datum i mjesto

Podgorica, 09.06.2025. godine

MINISTAR

mr Admin Šahmanović

Broj: 25/4030-4

Podgorica, 12.12.2025. godine

MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA

gospodin Admir Šahmanović, ministar

Rimski trg 46

81000 Podgorica

Crna Gora

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima

Poštovani gospodine Šahmanoviću,

Na tekst *Predloga zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima* nemamo primjedaba, budući da su primjedbe i sugestije Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti date u dopisima broj 25/2035-3 od 25. juna 2025. godine i broj 25/4030-2 od 4. decembra 2025. godine, kao i predstavnicima Ministarstva energetike i rudarstva u neposrednoj komunikaciji obavljenoj 11. decembra 2025. godine, ugrađene u predloženi tekst zakona.

Međutim, ponavljamo sugestiju datu u dopisu broj 25/4030-2 od 4. decembra 2025. godine:

„Takode, u odnosu na član 40 stav 7 Nacrta zakona (sadašnji član 29 Predloga zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima), ukazujemo da su članom 54 stav 5 Zakona o energetici („Službeni list Crne Gore”, broj 28/25), već precizirani određeni podsticaji za investicije, koji obuhvataju samo podsticaje iz člana 40 stav 7 tač. 1 i 2 Nacrta zakona. Dakle, navedeni zakoni su u tom dijelu neusklađeni. S tim u vezi, budući da se cijene za korišćenje sistema, uključujući i podsticaje, mogu utvrđivati samo na osnovu Zakona o energetici, a imajući u vidu i Odluku Ustavnog Crne Gore kojom se ukidaju odredbe člana 62 stav 1 tačka 8, u dijelu koji glasi: "stav 8" i stav 6 tačka 3 Zakona o energetici („Službeni List Crne Gore”, br. 5/16, 51/17 i 82/20) i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke („Službeni list CG”, broj 29/22), mišljenja smo da je, istodobno sa donošenjem Zakona o prekograničnim

infrastrukturnim projektima, potrebno pristupiti donošenju Zakona o dopunama Zakona o energetici kojim bi se:

- u članu 51 stav 6 tačka 3 Zakona o energetici („Službeni list Crne Gore”, broj 28/25), na kraju tačke 3 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „za koje je donijeta odluka o dodjeljivanju podsticaja u skladu sa zakonom kojim se uređuju prekogranični energetske infrastrukturalni projekti”;*
- u članu 54 stav 5 Zakona o energetici („Službeni list Crne Gore”, broj 28/25) predvidjelo dodavanje nove tačke koja glasi: „3) utvrđivanje više stope povrata na sredstva za projekat od zajedničkog interesa i/ili projekat od uzajamnog interesa za koji je, u skladu sa zakonom kojim se uređuju prekogranični energetske infrastrukturalni projekti, donijeta odluka o dodjeljivanju podsticaja”;*
- u članu 54 Zakona o energetici („Službeni list Crne Gore”, broj 28/25), predvidjelo dodavanje novog stava poslije stava 5, koji bi glasio: „(6) viša stopa povrata na sredstva iz stava 5 tačka 3 ovog člana predstavlja stopu povrata na sredstva koja se utvrđuje u skladu sa metodologijom za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema električne energije, uvećanu u skladu sa odlukom o dodjeljivanju podsticaja donijetom u skladu sa zakonom kojim se uređuju prekogranični energetske infrastrukturalni projekti”.*

Obrazloženje: Imajući u vidu Odluku Ustavnog Crne Gore kojom se ukidaju odredbe člana 62 stav 1 tačka 8, u dijelu koji glasi: "stav 8" i stav 6 tačka 3 Zakona o energetici ("Službeni List Crne Gore", br. 5/16, 51/17 i 82/20) i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke ("Službeni list CG", broj 29/22), te činjenicu da Zakon o energetici propisuje da se način utvrđivanja stope povrata na sredstva utvrđuje metodologijama za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema, mišljenja smo da je potrebno izvršiti navedene dopune Zakona o energetici.

S poštovanjem,

Predsjednik Odbora,

Dr. Veljko Vasiljević

Vienna, December 22, 2025

ME-MC/O/alo/14/22-12-2025

Letter to:

Subject: Law on cross-border energy infrastructure projects

H.E. Mr. Admir
Šahmanović

Minister of Energy and
Mining

Montenegro

Excellency,

We welcome the finalisation of the drafting of the Law on Cross-Border Energy Infrastructure Projects and the constructive and fruitful cooperation with the Secretariat throughout the drafting process.

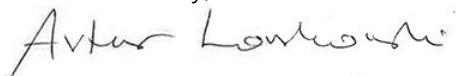
The Secretariat acknowledges that the draft Law aims to transpose a significant part of the Regulation (EU) 2022/869 of 30 May 2022 on guidelines for trans-European energy infrastructure (the TEN-E Regulation), as adapted and adopted in the Energy Community, into the legal framework of Montenegro. The law sets a solid foundation for the further development of energy infrastructure in Montenegro. It accelerates the realisation of cross-border interconnections, as well as internal energy infrastructure projects which have a strong regional dimension.

The draft Law does not strictly follow the wording in the original regulation, but the overall aim of the regulation is properly reflected. The draft Law includes the main elements of the TEN-E, also compliantly prescribing deadlines for a permit-granting process. The missing provisions on the permit-granting process, manual of procedures, public participation and transparency should be defined by the Ministry within 6 months after adopting the draft Law.

We therefore consider it as the utmost priority to swiftly proceed with the adoption of the draft Law by the Parliament of Montenegro and its implementation. The Energy Community Secretariat remains at the disposal of all relevant institutions to support this process.

This opinion is without prejudice to, and shall not be interpreted as limiting or precluding, any observations, objections, or comments that the European Commission may formulate or raise in the course of their review of the Law on Cross-Border Energy Infrastructure Projects.

Yours sincerely,

Artur Lorkowski
Director

Broj: 01-430/25-509/3

Podgorica, 09.12.2025.godine

Savjet Agencije za zaštitu konkurencije na osnovu člana 20f stav 1 tačka 10 i člana 19 stav 2 tačka 14 Zakona o zaštiti konkurencije ("Sl. list CG", br. 44/12, 13/18 i 145/21), u postupku donošenja mišljenja po zahtjevu Ministarstva energetike i rudarstva, a na osnovu prijedloga mišljenja zamjenika direktora Agencije za zaštitu konkurencije, na sjednici održanoj 09.12.2025. godine donosi

MIŠLJENJE

I Predlogom Zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima ne uređuje se pitanje državne pomoći.

II Ministarstvo energetike i rudarstva će biti u obavezi da Agenciji dostavi Odluku Regulatorne Agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti o podsticajima na osnovu koje će shodno odredbama Predloga zakona biti moguća neposredna dodjela pomoći putem korisničkih tarifa.

OBRAZLOŽENJE

Zahtjev

Ministarstvo energetike i rudarstva (u daljem tekstu: „Ministarstvo“) podnijelo je Zahtjev za davanje mišljenja broj: 01-011/25-2609/1 od 11. novembra 2025. godine, zaveden u Agenciji za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: „Agencija“) pod brojem: 05-430/25-509/1 od 17.11.2025. godine, na Predlog Nacrta zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima (u daljem tekstu: „Predlog zakona“).

U prilogu inicijalnog akta dostavljen je tekst Predloga Zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima od strane Ministarstva energetike i rudarstva, kao i Obavještenje u vezi predloga zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima od strane Sekretarijata za zakonodavstvo Crne Gore.

Ministarstvo energetike i rudarstva pripremlilo je Nacrt zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima u cilju stvaranja pravnog okvira za povezivanje na transevropsku energetsku infrastrukturu, a u skladu sa Direktivom (EU) 2022/869 o utvrđivanju smjernica za pravovremeni razvoj i interoperabilnost projekata koji povezuju ili imaju značajan prekogranični uticaj na energetske mreže

dvije ili više država članica Evropske unije i/ili ugovornih strana Energetske zajednice, koji doprinose obezbjeđivanju ublažavanja klimatskih promjena, posebno ostvarivanje ciljeva energetske i klimatske zajednice.

Predmetnim predlogom zakona propisuje se postupak, uslovi i način realizacije prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata od posebnog značaja za Crnu Goru, prekogranična raspodjela troškova i podsticaji koji se dodjeljuju za ove projekte, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju ovih projekata.

Prekogranični energetski infrastrukturni projekti su projekti iz oblasti energetike koji povezuju ili imaju značajan prekogranični uticaj na energetske mreže dvije ili više država članica Evropske unije i/ili ugovornih strana Energetske zajednice, i koji doprinose integraciji tržišta, sigurnosti snadbijevanja i dekarbonizaciji energetskog sistema.

Projekti od posebnog značaja za Crnu Goru su projekti koji se nalaze na listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili na Listi projekata od uzajamnog interesa koji utiču na sveukupni razvoj Crne Gore, regionalno i međunarodno povezivanje i uticaj, energetsku sigurnost, tržišnu i sistemsku integraciju, konkurenciju i pristupačnost cijena energije radi ublažavanja klimatskih promjena, postizanja energetskih i klimatskih ciljeva, kao i klimatske neutralnosti.

Projekat od uzajamnog interesa, kako je definisano u Zakonu, je projekat koji promoviše Evropska unija u saradnji sa Crnom Gorom na osnovu pisama podrške Vlada ili drugih neobavezujućih sporazuma država kod kojih postoji uzajamni interes, a koji se nalazi na listi projekata od uzajamnog interesa.

Lista projekata od interesa za Energetsku zajednicu je lista u kojoj su uključeni projekti od interesa za Energetsku zajednicu, a koju odobrava Ministarski savjet Energetske zajednice.

Ocjena

Članom 2 Zakona o kontroli državne pomoći, propisano je da je državna pomoć:

- 1) finansijska pomoć koja se direktno ili indirektno dodjeljuje iz javnih sredstava, odlukom Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), nadležnog organa državne uprave ili nadležnog organa lokalne samouprave, privrednog društva u većinskom vlasništvu države ili jedinice lokalne samouprave i pravnog lica koje upravlja i raspolaze sredstvima javnih prihoda i državnom imovinom u skladu sa zakonom, uključujući fondove Evropske unije i druge javne fondove;
- 2) pomoć koja se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu;
- 3) finansijska pomoć koja se ne pruža privrednim društvima pod istim uslovima, ili se pruža selektivno privrednim društvima na osnovu veličine privrednog društva, vrste djelatnosti, mjesta poslovanja ili mjesta registracije privrednog društva, ili je namijenjena jednom privrednom društvu ili se pruža proizvodnji određene robe; i
- 4) pomoć koja ugrožava konkurenciju i utiče na trgovinu između Crne Gore i drugih država suprotno potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Da bi postojala državna pomoć moraju kumulativno biti ispunjena sva četiri uslova iz člana 2 Zakona o kontroli državne pomoći.

Agencija je cijnila Nacrt Zakona u skladu sa Smjernicama o državnoj pomoći za klimu, zaštitu životne sredine i energiju za 2022. (2022/C 80/01), koje se u Crnoj Gori primjenjuju kao Prilog 2c Pravilnika o listi pravila državne pomoći.

Prema članu 107 stav 3 tačka (c) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije mjera pomoći može se proglasiti usklađenom s unutrašnjim tržištem ako su ispunjena dva uslova, jedan pozitivan i jedan negativan. Pozitivni uslov je da pomoć mora da olakša razvoj određene privredne djelatnosti. Negativni uslov je da pomoć ne smije negativno uticati na uslove trgovanja u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno opštem interesu.

Prilikom procjene da li se zaštita životne sredine i energetska pomoć mogu smatrati usklađenim sa unutrašnjim tržištem prema članu 107 stav 3 tačka (c) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, Komisija će analizirati sljedeće aspekte:

a) što se tiče prvog (pozitivnog) uslova da pomoć olakšava razvoj privredne djelatnosti:

- (i) identifikaciju privredne djelatnosti koju mjera olakšava, njenih pozitivnih efekata na društvo u cjelini i, gdje je primjenjivo, njenog značaja za određene politike Unije,
- (ii) podsticajni efekat pomoći,
- (iii) odsustvo povrede bilo koje relevantne odredbe prava Unije.

b) kad je riječ o drugom (negativnom) uslovu da pomoć ne utiče neopravdano na tržišne uslove u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu:

- (i) potreba za državnom intervencijom,
- (ii) prikladnost pomoći,
- (iii) proporcionalnost pomoći (pomoć ograničena na minimum neophodan za postizanje svog cilja) uključujući kumulaciju,
- (iv) transparentnost pomoći,
- (v) izbjegavanje neopravdanih negativnih efekata pomoći na konkurenciju i trgovinu,
- (vi) odmjeraivanje pozitivnih i negativnih efekata pomoći.

Komisija je utvrdila više mjera za zaštitu životne sredine i energiju za koje državna pomoć pod određenim uslovima može da bude spojiva sa unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora:

- a) pomoć za smanjenje i uklanjanje emisija gasova staklene bašte, uključujući pomoć za energiju iz obnovljivih izvora i energetske efikasnosti;
- b) pomoć za poboljšanje energetske i ekološke efikasnosti zgrada;
- c) pomoć za nabavku i lizing čistih vozila (koja se koriste za vazdušni, drumski, željeznički, unutrašnji vođeni i pomorski transport) i čiste mobilne opreme za usluge i za naknadno opremanje vozila i mobilne opreme za usluge;
- d) pomoć za postavljanje infrastrukture za punjenje i dopunu goriva za čista vozila;
- e) pomoć za efikasnu upotrebu resursa i za podršku za prelazak na kružnu ekonomiju;
- f) pomoć za prevenciju ili smanjenje zagađivanja koje nije uzrokovano gasovima staklene bašte;
- g) pomoć za sanaciju štete po životnu sredinu, rehabilitaciju prirodnih staništa i ekosistema, zaštitu ili obnovu biodiverziteta i sprovođenje prirodnih rješenja za prilagođavanje klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje;

- h) pomoć u obliku smanjenja poreza i parafiskalnih davanja;
- i) pomoć za sigurnost snabdijevanja električnom energijom;
- j) **pomoć za energetske infrastrukturu;**
- k) pomoć za daljinsko grijanje i hlađenje;
- l) pomoć u vidu smanjenja poreza na električnu energiju za velike potrošače energije;

Pomoć za energetske infrastrukturu

Kako bi se ostvarili klimatski ciljevi Unije, biće potrebna značajna ulaganja i nadogradnja energetske infrastrukture. Moderna energetska infrastruktura ključna je za integrirano energetsko tržište koje ostvaruje klimatske ciljeve i pritom garantuje sigurno snabdijevanje u Uniji. Odgovarajuća energetska infrastruktura je neophodan element efikasnog energetskog tržišta. Poboľšanjem energetske infrastrukture povećavaju se stabilnost sistema, adekvatnost resursa, integracija različitih izvora energije i snabdijevanje energijom u nedovoljno razvijenim mrežama.

Predmetnim predlogom zakona propisuje se postupak, uslovi i način realizacije prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata od posebnog značaja za Crnu Goru, prekogranična raspodjela troškova i podsticaji koji se dodjeljuju za ove projekte, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju ovih projekata.

Prekogranični energetske infrastrukturalni projekti su projekti iz oblasti energetike koji povezuju ili imaju značajan prekogranični uticaj na energetske mreže dvije ili više država članica Evropske unije i/ili ugovornih strana Energetske zajednice, i koji doprinose integraciji tržišta, sigurnosti snabdijevanja i dekarbonizaciji energetskog sistema.

Projekti od posebnog značaja za Crnu Goru su projekti koji se nalaze na listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili na Listi projekata od uzajamnog interesa koji utiču na sveukupni razvoj Crne Gore, regionalno i međunarodno povezivanje i uticaj, energetske sigurnost, tržišnu i sistemsku integraciju, konkurenciju i pristupačnost cijena energije radi ublažavanja klimatskih promjena, postizanja energetskih i klimatskih ciljeva, kao i klimatske neutralnosti.

Projekat od uzajamnog interesa, kako je definisano u Zakonu, je projekat koji promovise Evropska unija u saradnji sa Crnom Gorom na osnovu pisama podrške Vlada ili drugih neobavezujućih sporazuma država kod kojih postoji uzajamni interes, a koji se nalazi na listi projekata od uzajamnog interesa.

Lista projekata od interesa za Energetsku zajednicu je lista u kojoj su uključeni projekti od interesa za Energetsku zajednicu, a koju odobrava MInistarski savjet Energetske zajednice.

Lista projekata od uzajamnog interesa je lista u koju su uključeni projekti od uzajamnog interesa, a koju odobrava Evropska komisija.

Ako tržišni operatori ne mogu osigurati potrebnu infrastrukturu, državna pomoć može biti potrebna kako bi se savladali tržišni nedostaci i zadovoljile velike infrastrukturne potrebe Unije. Jedan od tržišnih nedostataka koji se mogu pojaviti u području energetske infrastrukture odnosi se na probleme u koordinaciji. Različiti interesi ulagača i nesigurnost ishoda saradnje i mrežnih efekata mogu spriječiti razvoj projekta ili njegovo efikasno oblikovanje. S druge strane, energetska infrastruktura može proizvesti znatne pozitivne spoljne efekte, pri čemu mogu nastati asimetrični troškovi i koristi infrastrukture za različite tržišne učesnike i države članice. Komisija stoga smatra da pomoć energetskej infrastrukturali može biti korisna za unutrašnje tržište jer doprinose ispravljanju tih tržišnih nedostataka. To se posebno odnosi na infrastrukturne projekte s prekograničnim efektom, kao što su projekti od zajedničkog interesa kako su definisani u članu 2 tački 4 Regulative (EZ) br. 347/2013.

U skladu sa Obavještenjem o pojmu pomoći, pomoć energetskej infrastrukturi u okviru pravnog monopola ne podliježe pravilima o državnoj pomoći. U energetskom sektoru to je posebno važno za one države članice u kojima su izgradnja i rad određenih infrastruktura **zakonom isključivo rezervisani za operatora prenosnog sistema ili operatora distributivnog sistema.**

Shodno Nacrtu Zakona nosioci projekta u Crnoj Gori mogu biti:

1. Operator prenosnog sistema(u daljem tekstu OPS), operator distributivnog sistema (u daljem tekstu ODS) ili drugi operator ili investitor koji realizuje projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, ili
2. Pravno lice u slučaju više od jednog OPS, ODS, drugog operatera ili investitora , ili bilo koje njihove grupe, koje je ugovorom ovlašćeno da prihvati pravne obaveze i finansijsku odgovornost u ime strana konkretnog ugovora.

Sgodno Nacrtu zakona o nosiocima projekta, iz gore navedenog, se da zaključiti da su navedenom odredbom ispunjeni kriterijumi iz člana 373 Evropske regulative.

Komisija smatra da postoji pravni monopol koji isključuje narušavanje konkurencije ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uslovi:

- a) izgradnja i rad infrastrukture podliježu pravnom monopolu uspostavljenom u skladu s pravom Unije; to je slučaj kad je operator prenosnog sistema/operator distribucijskog sistema u pravnom smislu jedini subjekat koji je ovlašćen za određenu vrstu ulaganja ili djelatnosti i nijedan drugi subjekat ne može upravljati alternativnom mrežom;
- b) pravni monopol ne isključuje samo konkurenciju na tržištu nego i za tržište, u smislu da isključuje svaku mogućnost konkurencije u okviru kojeg bi neki subjekat mogao postati isključivi operator predmetne infrastrukture;
- c) usluga ne učestvuje u konkurenciji s drugim uslugama;
- d) ako operator energetske infrastrukture djeluje na drugom tržištu (geografskom tržištu ili tržištu proizvoda) otvorenom za konkurenciju, unakrsno subvencionisanje je isključeno; u tu svrhu potrebno je koristiti se odvojenim računima, pravilno raspodijeliti troškove i prihode i pobrinuti se da se javno finansiranje osigurano za uslugu koja je predmet pravnog monopola ne može upotrijebiti za druge djelatnosti. Kad je riječ o infrastrukturi za električnu energiju i gas, s obzirom na to da se članom 56 Direktive (EU) 2019/944 i članom 31 Direktive 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od vertikalno integrisanih subjekata zahtijeva da vode odvojene račune za svaku od svojih djelatnosti, taj će zahtjev najvjerovatnije biti ispunjen.

Slično tomu, **Komisija smatra da državna pomoć nije uključena u ulaganja ako se energetskom infrastrukturuom upravlja kao “ prirodni monopolom”**, za koji se smatra da postoji ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uslovi:

- a) infrastruktura nema direktnu konkurenciju, što je slučaj kada se energetska infrastruktura ne može ekonomski replicirati i u koju stoga nije uključen nijedan operator osim operatora prenosnog sistema/operatora distributivnog sistema;
- b) alternativno finansiranje u okviru mrežne infrastrukture, uz finansiranje mreže, neznatno je u

predmetnom sektoru i državi članici;

c) infrastruktura nije osmišljena tako da selektivno u povoljniji položaj stavlja određenog privrednog društva ili sektor, već da koristi društvu u cjelini.

d) države članice moraju osigurati i da se finansijska sredstva osigurana za izgradnju i/ili rad infrastrukture energetske mreže ne mogu upotrebljavati za unakrsno subvencionisanje ili indirektno subvencionisanje drugih privrednih djelatnosti. Za infrastrukturu za električnu energiju i gas vidjeti tačku 374.

Energetska infrastruktura obično se finansira korisničkim tarifama. Za mnoge kategorije infrastrukture se te tarife regulišu kako bi se osigurao potreban nivo ulaganja i pritom očuvala prava korisnika, u njima se odražavaju troškovi i određuju se bez intervencije države.

Shodno članu 8 Predloga zakona definisano je da organ državne uprave nadležne za poslove energetike (u daljem tekstu: Ministarstvo), Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Regulatorna agencija) i OPS dužni su da predlože članove Grupe koju osniva Energetska zajednica za izbor projekata od interesa za Energetsku zajednicu (u daljem tekstu: Grupa).

Ministarstvo, Regulatorna agencija i OPS dužni su da po pozivu učestvuju, na saslušanjima, konsultacijama i drugim sastancima koje organizuje Grupa Evropske unije za izbor projekata od uzajamnog interesa.

Shodno članu 9 Predloga zakona nosilac projekta podnosi pojedinačni predlog za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, Sekretarijatu Energetske zajednice, nakon objavljivanja poziva za nominaciju projekata.

O podnošenju predloga iz stava 1 ovog člana nosilac projekta obavještava Ministarstvo, u roku od osam dana od dana podnošenja tog predloga Energetskoj zajednici.

Radi realizacije projekta od uzajamnog interesa nosilac projekta podnosi obavještenje Ministarstvu o predlogu projekta za nominaciju na Listu projekata od uzajamnog interesa.

Ministarstvo dostavlja Vladi Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) predlog iz stava 3 ovog člana radi davanja saglasnosti za nominovanje projekta od uzajamnog interesa.

Nakon pribavljene saglasnosti iz stava 4 ovog člana, nosilac projekta podnosi pojedinačni predlog za projekat od uzajamnog interesa koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore, Evropskoj komisiji.

Nadalje, odredbom člana 10 definisano je da projekti od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekti od uzajamnog interesa koji se odnose na teritoriju Crne Gore ili bitno utiču na energetski sistem Crne Gore i koji su u nadležnosti iz člana 12 stava 1 tačka 1. do 4. i 6 ovog zakona moraju biti uključeni u desetogodišnji plan razvoja prenosnog Sistema električne energije koji OPS dostavlja Agenciji u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, kao i u regionalne investicione planove koje sačinjava OPS zajedno sa drugim OPS-ovima u okviru Evropske mreže operatora prenosnog sistema za električnu energiju u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa i imaće najveći mogući prioritet u okviru tih planova.

OPS može da uključi konkurentne projekte od interesa za Energetsku zajednicu, osim projekata koji se

odnose na pametne energetske mreže i projekte koji nijesu dovoljno pripremljeni i spremni za realizaciju za pružanje specifične analize troškova i koristi, u relevantne regionalne investicione planove, nacionalne desetogodišnje planove razvoja prenosnog sistema električne energije druge nacionalne infrastrukturne planove, prema potrebi, kao projekte koji se razmatraju.

Shodno članu 11 Predloga zakona definisano je da ukoliko se pojedinačni predlog za projekat od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore nominovao za Listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu ili Listu projekata od uzajamnog interesa neophodno je da pripada jednoj ili više od sljedećih prioriternih kategorija transevropske energetske infrastrukture, i to:

- 1) prioritetni elektroenergetski koridori;
- 2) mediteranski energetske koridori;
- 3) prioritetne vodonične interkonekcije i elektrolizere;
- 4) prioritetne tematske oblasti, koje uključuju uvođenje pametnih elektroenergetskih mreža, prekograničnih mreža ugljen-dioksida i pametnih gasnih mreža.

Bliže prioritetne kategorije transevropske energetske infrastrukture iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Shodno članu 12 Predloga zakona *definisane su kategorije energetske infrastrukture.*

Da bi se pojedinačni predlog za projekat od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore nominovao za Listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu neophodno je da pripada jednoj ili više od sljedećih kategorija energetske infrastrukture za:

1) električnu energiju, i to:

- a) nadzemni dalekovodi naponskog nivoa 220 kV ili više i podzemni i podmorski energetske kablovi naponskog nivoa od 150 kV ili više;
- b) energetska infrastruktura za omogućavanje prenosa električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije;
- c) objekti za skladištenje energije koji su direktno priključeni na prenosni sistem 110 kV ili više;
- d) svaku opremu ili instalaciju koja je neophodna da bi sistemi iz tač. a, b i c ove tačke funkcionisali sigurno, bezbjedno i efikasno, uključujući sisteme zaštite, nadzora i kontrole i pametne elektroenergetske mreže;
- e) pametne elektroenergetske mreže;
- f) offšor mreže za obnovljivu energiju,

2) pametne gasne mreže opremu ili instalacije koje imaju za cilj da omoguće i olakšaju integraciju većeg broja niskougljeničnih i posebno obnovljivih gasova, uključujući biometan ili vodonik, u gasnu mrežu;

3) vodonik, i to:

- a) cjevovodi za transport;
- b) objekti za skladištenje;
- c) objekte za prijem, skladištenje i ponovnu gasifikaciju ili dekompresiju za tečni vodonik ili vodonik;
- d) svaku opremu ili instalaciju koja je neophodna za bezbjedno, sigurno i efikasno funkcionisanje sistema vodonika ili za omogućavanje dvosmjernog kapaciteta, uključujući kompresorske stanice;
- e) svaku opremu ili instalaciju koja omogućava upotrebu vodonika ili goriva dobijenih vodonikom u transportnom sektoru;

4) elektrolizu, i to:

- a) Elektrolizere koji;
 - imaju kapacitet od najmanje 50 MW, obezbijeden od strane jednog elektrolizera ili više elektrolizera koji čine jedan, koordinisani projekat;
 - proizvodnja je u skladu sa zahtjevom za uštedu emisija gasova staklene bašte životnog ciklusa do 70% u

odnosu na komparator fosilnih goriva od 94 g CO₂ek/MJ; i
-imaju funkciju vezanu za mrežu, posebno u pogledu ukupne fleksibilnosti sistema i ukupne efikasnosti sistema električne energije i vodoničnih mreža;
b) prateću opremu, uključujući cjevovodno povezivanje na mrežu;

5) ugljen-dioksid:

- a) namjenske cjevovode, osim uzvodne mreže cjevovoda koji se koriste za transport ugljen-dioksida iz više izvora;
- b) fiksni objekti za tečnost, privremeno skladištenje i pretvaranje ugljen-dioksida;
- c) površinska postrojenja i postrojenja za ubrizgavanje povezana sa infrastrukturom unutar geološke formacije koja se koristi za trajno geološko skladištenje ugljen-dioksida;
- d) svaku opremu ili instalaciju koja je bitna za ispravno, sigurno i efikasno funkcionisanje predmetnog Sistema, uključujući sisteme zaštite, nadzora i kontrole.

Da bi se pojedinačni predlog za za projekat od uzajamnog interesa koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore nominovao za Listu projekata od uzajamnog interesa neophodno je da pripada jednoj ili više kategorija energetske infrastrukture za:

1) električnu energiju,

- a) nadzemni dalekovodi naponskog nivoa 220 kV ili više, i podzemni i podmorski kablovi naponskog nivoa 220 kV ili više;
- b) Offshore mreže za obnovljivu energiju;

2) vodonik: cjevovodi za transport;

3) ugljen-dioksid;

- a) namjenske cjevovode, osim uzvodne mreže cjevovoda, koji se koriste za transport ugljen-dioksida iz više izvora;
- b) površinske objekte i postrojenja za ubrizgavanje povezane sa infrastrukturom unutar geološke formacije koja se koristi za trajno geološko skladištenje ugljen-dioksida.

Bliže kategorije energetske infrastrukture iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Podsticaji i troškovi

Podsticaji

Odredbom stava 1 člana 29 Predloga zakona definisano je da ukoliko se nosilac projekta pri razvoju, radu ili održavanju projekta od zajedničkog interesa i/ili projekta od uzajamnog interesa za koji Agencija daje saglasnost u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, suočava sa rizicima većim od uobičajenih rizika za uporedivi infrastrukturni projekat, **Regulatorna agencija može na njegov zahtjev donijeti odluku o dodjeljivanju podsticaja za taj projekat, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana i zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti.**

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se investicioni plan, dokumentacija i analiza rizika, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana.

Odluka Regulatorne agencije o podsticajima iz stava 1 ovog člana donosi se na osnovu zahtjeva nosioca projekta, uz obavezno dostavljanje potrebne dokumentacije i analize rizika.

Prilikom odlučivanja o zahtjevu iz stava 1 ovog člana, Regulatorna agencija uzima u obzir rezultate analize troškova i koristi, koje je nosilac projekta nosioca projekta izradio u skladu sa metodologijom iz člana 30 st. 1 i 2 ovog zakona kao i posebno pozitivne spoljne uticaje projekta u regionalnom nivou Evropske unije.

Regulatorna agencija je posebno dužna da analizira posebne rizike sa kojima se suočava nosilac projekta, preduzete mjere ublažavanja rizika i razloge za profil rizika imajući u vidu neto pozitivan učinik projekta u poređenju sa manje rizičnom alternativom, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana.

Prihvatljivi rizici posebno uključuju rizike koji se odnose na nove tehnologije prenosa na kopnu i moru, rizike koji se odnose na nedovoljnu nadoknadu troškova i razvojne rizike.

Odluka o dodjeljivanju podsticaja uzima u obzir specifičnu prirodu nastalog rizika i može dati podsticaje koji obuhvataju jednu ili više od sljedećih mjera:

- 1) anticipativno ulaganje;
- 2) priznavanje efikasno nastalih troškova prije puštanja projekta u rad;
- 3) obezbjeđivanje dodatnog povrata na sredstva uložena za projekat;
- 4) druge sprovedene mjere.

Regulatorna agencija utvrđuje i dostavlja Regulatornom odboru Energetske zajednice metodologiju i kriterijume koji se koriste za procjenu ulaganja u energetske infrastrukturne projekte i većih rizika povezanih sa tim projektima.

Metodologija i kriterijumi iz stava 9 ovog člana posebno uključuju rizike koji nastaju i odnose se na projekte za energetske infrastrukturu iz člana 12 stava 1 tačka 1 podtačka 2 ovog zakona, druge projekte i offshore mreže za obnovljivu energiju. I projekti koji, iako imaju niske kapitalne troškove, imaju značajni operativni ishod.

Prilikom izrade Metodologije i kriterijuma iz stava 9 ovog člana, Regulatorna agencija uzima u obzir smjernice o dobrim praksama za tretman investicionih zahtjeva koji uključuju i zahtjeve za alokaciju troškova sa prekograničnim uticajem koje donosi ACER.

U slučaju mjera iz st. 5, 7 i 10 ovog člana koje nisu dovoljne da obezbijede blagovremenu primjenu projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, primjenjuju se smjernice o podsticajima koje izdaje Evropska komisija.

Iz gore navedenog se da zaključiti da su navedenom odredbom ispunjeni kriterijumi 371 i 372 Evropske regulative o razlozima pomoći i finansiranju energetske infrastrukture putem korisničkih tarifa.

Troškovi i koristi

Shodno članu 30 Predloga zakona definisano je da metodologija za sektorsku harmonizovanu analizu troškova i koristi energetskog sistema, koju su usvojili ENTSO za električnu energiju (u daljem tekstu: ENTSO-E) i ENTSO za gas (u daljem tekstu: ENTSO-G) primjenjuje se za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji spadaju u kategorije iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. a, b, d i f i tačka 3 ovog zakona.

Za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji spadaju u kategorije energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. c i e i tač. 2, 4 i 5 ovog zakona primjenjuje se metodologija Komisije Energetske zajednice.

Regulatorna agencija će u saradnji sa nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima učestvovati u utvrđivanju i objavljivanju pokazatelja i odgovarajućih referentnih vrijednosti radi poređenja jediničnih investicionih troškova za uporedive infrastrukturne projekte za svaku od kategorija iz člana 11 ovog zakona.

Nosilac projekta dužan je da dostavi tražene podatke Regulatornoj agenciji i Regulatornom odboru Energetske zajednice.

Nosilac projekta može da koristi referentne vrijednosti koje je objavio Regulatorni odbor Energetske

zajednice za analize troškova i koristi specifične za projekte.

Agencija, ako je to moguće u kontekstu regionalne saradnje, će u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti, zajedno sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, provjeravati dosljednu primjenu kriterijuma i metodologije za analizu troškova i koristi i procjenjivati njihov prekogranični značaj u okviru svojih aktivnosti u grupi za projekte iz člana 8 stav 1 ovog zakona.

Investicije sa prekograničnim uticajima i alokacijom troškova

Odredbom člana 31 Predloga zakona definisano je da opravdani investicioni troškovi, koji ne uključuju troškove održavanja, a koji su povezani sa projektom od interesa za Energetsku zajednicu ili projektom od uzajamnog interesa iz oblasti energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. 1, 2, 3, 4 i 6 i tačka 3 ovog zakona, a koji se odnose na dio projekta na teritoriji Crne Gore, biće pokriveni od strane korisnika sistema kroz cijene za korišćenje sistema u Crnoj Gori utvrđene u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, u dijelu koji nijesu pokriveni naknadama za upravljanje zagušenjima ili drugim naknadama.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je za projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa iz oblasti energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. 1, 2, 3, 4 i 6 i tačka 3 ovog zakona koji se realizuje na teritoriji Crne Gore donijeta odluka iz člana 32, odnosno člana 34 ovog zakona, opravdani investicioni troškovi iz stava 1 ovog člana, koji ne uključuju troškove održavanja biće pokriveni od strane relevantnog operatera prenosnih sistema ili nosilaca projekata prenosne infrastrukture ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, kojima projekat obezbjeđuje neto pozitivan efekat.

Opravdani investicioni troškovi, u mjeri u kojoj nijesu pokriveni prihodima od zagušenja ili drugim naknadama, snose korisnici sistema kroz cijene za korišćenje sistema utvrđene u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, u dijelu koji pripada Crnoj Gori, u skladu sa odlukom iz čl. 33, odnosno čl. 35 ovog zakona.

Troškovi iz stava 2 ovog člana, u mjeri u kojoj nijesu pokriveni naknadama za zagušenje ili drugim naknadama, snose korisnici sistema kroz cijene za korišćenje sistema u dijelu koji pripada Crnoj Gori.

Odredbe st. 1, 2, i 3 i st. 5 i 6 ovog člana primjenjuju se na projekte od interesa za Energetsku zajednicu ili projekte od uzajamnog interesa, ako najmanje jedan nosilac projekta zatraži od nadležnih državnih organa njihovu primjenu za troškove projekta.

Ako projekat ima više nosilaca projekta, nadležna nacionalna regulatorna tijela će bez odlaganja zatražiti od svih nosilaca projekta da zajednički podnesu zahtjev za ulaganje u skladu sa članom 32 stav 1 ovog zakona.

Ako projekat od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekat od uzajamnog interesa ublažava negativne spoljašnje uticaje, kao što su neželjeni tokovi, i taj projekat se implementira u Crnoj Gori ili ugovornoj strani i/ili državi članici, kao zemlji koja je izvor negativnih eksternalija, takvo ublažavanje se neće smatrati prekograničnom koristi i stoga neće biti osnova za raspodjelu troškova prema operatorima prenosnog Sistema koji je pogođen tim negativnim eksternalijama.

Zahtjev za raspodjelu troškova

Shodno članu 32 Predloga zakona definisano je da za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa, nosilac projekta je obavezan da najmanje jednom godišnje do puštanja

projekta u rad obavijesti Agenciju i druga nadležna nacionalna regulatorna tijela o napretku projekta, identifikaciji troškova i uticajima povezanim s njim.

Ako je projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa spreman ili se procjenjuje da će biti spreman za početak faze izgradnje u narednih 36 mjeseci, nosilac projekta, nakon konsultacija sa operaterima prenosnog sistema iz ugovornih strana i/ili država članica koje ostvaruju značajan neto pozitivan uticaj od njega, podnosi zahtjev za investiciju.

Zahtjev za investiciju iz stava 2 ovog člana uključuje zahtjev za prekograničnu raspodjelu troškova i podnosi se Agenciji i svim drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, uz sljedeću prateću dokumentaciju:

1) ažuriranu analizu troškova i koristi koja je specifična za projekte i izrađena u skladu s metodologijom iz člana 29 stav 9 ovog zakona;

2) poslovni plan koji procjenjuje finansijsku održivost projekta, uključujući odabrano rješenje za finansiranje, i za projekte od interesa za Energetsku zajednicu ili projekte od uzajamnog interesa iz kategorije energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 3 ovog zakona, rezultate tržišnog testiranja;

3) ako se nosioci projekta slože, obrazloženi predlog za prekograničnu raspodjelu troškova.

Prilikom pripreme zahtjeva iz stava 1 ovog člana, nosilac projekta dužan je da uzme u obzir preporuke za dobre prakse u tretmanu investicionih zahtjeva koje je usvojio Regulatorni odbor Energetske zajednice za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER za projekat od uzajamnog interesa.

Analiza troškova i koristi iz stava 3 tačka 1 ovog člana mora uzeti u obzir koristi koje projekat donosi izvan granica ugovornih strana i/ili država članica EU na čijoj se teritoriji projekat nalazi, pri čemu se obavezno koriste najmanje zajednički scenariji koje su razvili ENTSO-E ili ENTSO-G za planiranje razvoja mreže.

Ako se za analizu troškova i koristi iz stava 3 tačka 1 ovog člana koriste dodatni scenariji, oni moraju biti usklađeni sa energetske i klimatskim ciljevima Energetske zajednice za 2030. godinu, kao i ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050. godine.

Ako projekat vodi više nosilaca, ti nosioci su dužni da zajednički podnesu zahtjev za investiciju.

Regulatora Agencija će biti dužna da po prijemu, bez odlaganja dostavi kopiju svakog zahtjeva za raspodjelu troškova Regulatornom odboru Energetske zajednice i Sekretarijatu Energetske zajednice radi informisanja.

Agencija je dužna, na zahtjev grupa, da čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

Odluka agencije o raspodjeli troškova

Shodno članu 33 Predloga zakona definisano je da je Agencija nakon konsultacija sa nosiocima projekta dužna da sarađuje sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelom kako bi donijela zajedničku koordinisanu odluku o raspodjeli efikasno nastalih investicionih troškova koje će snositi svaki operator sistema za projekat, kao i njihovom uključivanju u cijene za korišćenje sistema, nakon konsultacija s nosiocima projekta.

Koordinisana odluka iz stava 1 ovog člana donosi se u roku od šest mjeseci od dana kada posljednji od nadležnih nacionalnih regulatornih tijela primi zahtjev za raspodjelu troškova.

Ako se na osnovu zajedničke analize Agencije i drugih nadležnih nacionalnih regulatornih tijela zaključi da projekat ili dio projekta ne pruža značajan neto benefit koristi u bilo kojoj ugovornoj strani i/ili državi članici Evropskoj uniji, donosi se odluka o odbijanju zahtjeva za investiciju, u cijelosti ili djelimično.

Prilikom donošenja odluke o raspodjeli efikasno nastalih investicionih troškova, Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima uzima u obzir stvarne ili procijenjene:

- 1) prihode od zagušenja ili druge naknade;
- 2) prihode iz kompenzacionog mehanizma između operatora prenosnih sistema, u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa.

Raspodjela troškova sa prekograničnim uticajem uzima u obzir ekonomske, socijalne i ekološke benefite u korist projekata u ugovornim stranama i/ili državama članicama Evropske unije, kao i potrebu za osiguravanjem stabilnog finansijskog okvira za razvoj projekti od interesa za Energetsku zajednicu i projekti od uzajamnog interesa uz minimalnu potrebu za finansijskom podrškom.

Prilikom raspodjele troškova sa prekograničnim uticajem, Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, nakon konsultacija sa odgovarajućim OPS-ovima, nastoji postići međusobni dogovor zasnovan, ali ne ograničen, na informacijama iz člana 32 stav 3 tač. 1 i 2 ovog zakona.

Prilikom raspodjele troškova iz stava 6 ovog člana uzimaju se u obzir svi relevantni zajednički scenariji uspostavljeni za planiranje razvoja mreže koje razvijaju ENTSO-E ili ENTSO-G, kao i druge scenarije za planiranje razvoja mreže, koji omogućavaju robusnu analizu doprinosa projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa u skladu sa energetsom politikom Evropske unije u vezi sa dekarbonizacijom, integracijom tržišta, konkurencijom, održivošću i sigurnošću snabdijevanja.

Ako se prilikom raspodjele troškova koriste dodatni scenariji, isti moraju biti u skladu sa energetske i klimatskim ciljevima Energetske zajednice za 2030. godinu i ciljevima klimatske neutralnosti do 2050. godine.

Prilikom izrade koordinisane odluke iz stava 1 ovog člana, Agencija uzima u obzir smjernice o dobrim praksama za tretman investicionih zahtjeva koji uključuju i zahtjeve za alokaciju troškova sa prekograničnim uticajem koje donosi ACER.

Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima bez odlaganja dostavlja Regulatorni odbor Energetske zajednice i Sekretarijat Energetske zajednice odluku o raspodjeli troškova zajedno sa svim relevantnim informacijama u vezi sa tom odlukom.

Odluka o raspodjeli troškova sadrži detaljna obrazloženja za raspodjelu troškova između ugovornih strana, uključujući sljedeće:

- 1) procjenu uticaja na svaku od uključenih ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, uključujući uticaj na cijene za korišćenje sistema;
- 2) procjenu poslovnog plana iz člana 13 stav 2 ovog zakona
- 3) regionalne ili šire koristi za energetsku zajednicu i/ili Evropsku uniju, kao što su sigurnost snabdijevanja, fleksibilnost sistema, solidarnost, učinak ili inovacije koje bi projekat mogao generisati;
- 4) rezultate konsultacija sa relevantnim nosiocima projekta.

Agencija je dužna da objavi odluku o raspodjeli troškova na svojoj internet stranici i u "Službenom listu Crne Gore".

Uključivanje investicionih troškova u cijene za korišćenje sistema

Odredbom člana 34 Predloga zakona definisano je da Agencija uključuje relevantne opravdane investicione troškove u cijene za korišćenje sistema, u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti i preporukama koje je usvojio Regulatorni odbor Energetske zajednice

za dobre prakse u tretmanu investicionih zahtjeva za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER za projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa raspodjelom investicionih troškova koje snosi svaki operator sistema za projekat.

Za projekte na teritoriji Crne Gore, Regulatorna agencija procjenjuje, ako je to primjenljivo, da bi moglo doći do problema dostupnosti ili finansijske održivosti zbog uključivanja investicionih troškova u cijene za korišćenje sistema.

Na osnovu prekogranične raspodjele troškova iz člana 33 i 35 ovog zakona, Agencija uzima u obzir stvarne troškove nastale od strane operatora prenosnog sistema ili drugog nosioca projekta kao rezultat investicije prilikom utvrđivanja ili odobravanja cijena za korišćenje sistema u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetske djelatnosti, ako su ti troškovi opravdani.

Agencija uzima u obzir troškove iz st. 1, 2 i 3 stava 5 ovog člana prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje sistema, u skladu sa zakonom koji uređuje obavljanje energetskih djelatnosti.

Agencija utvrđuje kako se troškovi prekograničnih projekata, uključujući troškove koji pripadaju Crnoj Gori tokom prekogranične realizacije, odražavaju u mrežnim cijenama za korišćenje Sistema, čak i u slučajevima kada Regulatorni odbor Energetske zajednice ili ACER donese odluku o raspodjeli troškova uzimajući u obzir te odluke.

Iz gore navedenog se da zaključiti da su navedenom odredbom ispunjeni kriterijumi odredbe 379. Evropske regulative koja navodi da se Energetska infrastruktura obično finansira korisničkim tarifama i da se za mnoge kategorije infrastrukture te tarife regulišu kako bi se osigurao potreban nivo ulaganja i pritom očuvala prava korisnika, a da se u njima odražavaju troškovi i određuju se bez intervencije države.

Odluka o raspodjeli troškova od strane Regulatornog odbora Energetske zajednice ili ACER-a

Odredbom člana 35 definisano je da u slučaju da Regulatorna agencija i druga nadležna nacionalna regulatorna tijela ne postignu sporazum o zahtjevu za investiciju u roku od šest mjeseci od dana kada je posljednji od nadležnih nacionalnih regulatornih tijela, Agencija bez odlaganja obavještava Regulatorni odbor Energetske zajednice i Sekretarijat Energetske zajednice ako se radi o projektu od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER i Evropsku komisiju ako se radi o projektu od uzajamnog interesa.

Agencija zajedno sa drugim nacionalnim regulatornim tijelima može zajednički da podnese zahtjev za odluku o projektu od interesa za Energetsku zajednicu regulatornom odboru Energetske zajednice ili zahtjev za odluku o projektu od uzajamnog interesa ACER-u.

Agencija i nosioci projekta su obavezni da sarađuju sa Regulatornim odborom Energetske zajednice i ACER-om na njihov zahtjev kako bi pomogli u donošenju odluke.

Nosioci projekta i Agencija dužni su da postupaju u skladu sa pojedinačnim odlukama koje su im upućene, kao i sa obavezujućim odlukama koje donese Regulatorni odbor Energetske zajednice i ACER.

Agencija je dužna da osigura usklađenost sa pojedinačnim odlukama koje su usvojili Regulatorni odbor Energetske zajednice i ACER.

Imajući u vidu da je Agencija izdala Rješenje br. 01-430/25-276/3 od 19.06.2025. godine na Predlog Zakona o prekograničnim infrastrukturnim projektima, konstatovano je da se Predlog Zakona u bitnome ne mijenja i da je isti usklađen sa pravilima o državnoj pomoći, odnosno Pravilnikom Evropske komisije koji se u Crnoj Gori primjenjuje kao Prilog 2c (Saopštenje Komisije - Smjernice o državnoj

pomoći za klimu, zaštitu životne sredine i energiju za 2022. (2022/C 80/01) Pravilnika o listi pravila državne pomoći.

Zaključak

Imajući navedeno u vidu, Agencija zaključuje da Predlog Zakona o prekograničnim energetske infrastrukturalnim projektima ispunjava uslove iz Smjernica o državnoj pomoći za klimu, zaštitu životne sredine i energiju za 2022. (2022/C 80/01), koje se u Crnoj Gori primjenjuju kao Prilog 2c Pravilnika o listi pravila državne pomoći, a koji uslovi isključuju prisustvo državne pomoći.

Agencija nalaže Ministarstvu energetike i rudarstva da dostavi Odluku Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti o podsticajima na osnovu koje će shodno odredbama Predloga zakona biti moguća neposredna dodjela pomoći putem korisničkih tarifa.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Dragan Damjanović

Dostavljeno:

- Ministarstvu energetike i rudarstva, Rimski trg 46, Podgorica
- u spise predmeta i
- a/a

Crna Gora
Vlada Crne Gore
Generalni sekretarijat

Broj: 02-011/25-1843/2

12. decembar 2025. godine

MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA
Gospodin Admir Šahmanović, ministar

**Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o prekograničnim energetskeim
infrastrukturnim projektima**

Uvaženi gospodine Šahmanoviću,

U vezi s Vašim dopisom br. 01-011/25-2609/6 od 10. 12. 2025. godine, u kom ste dostavili *Predlog zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima*, i nakon uvida u predmetni dokument, konstatujemo da **nemamo primjedbi** u dijelu nadležnosti Generalnog sekretarijata Vlade.

S uvažavanjem,

GENERALNI SEKRETAR VLADE

Dragoljub Nikolić

Crna Gora
Ministarstvo ekologije,
održivog razvoja i razvoja sjevera

Adresa: Cetinjski put bb, Eko-efikasna zgrada
81000 Podgorica, Crna Gora
e-mail: kabinet@mers.gov.me
<https://www.gov.me/mers>

Broj: 01-011/25-1134/3

Podgorica, 2.12.2025. godine

MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o prekograničnim energetske infrastruktturnim projektima

Poštovani,

U skladu sa vašim dopisom br. 01-011/25-2609/5, kojim ste nam dostavili Predlog zakona o prekograničnim energetske infrastruktturnim projektima radi davanja mišljenja, obavještavamo vas da su, nakon izvršenog uvida u predmetni dokument od strane Direktorata za klimatske promjene i održivi razvoj i Direktorata za ekologiju, kao i nakon ostvarene komunikacije sa predstavnicima Ministarstva energetike i rudarstva, uvršteni komentari i sugestije u predloženi tekst.

U skladu sa navedenim saglasni smo sa predloženim tekstom Predloga zakona o prekograničnim energetske infrastruktturnim projektima.

S poštovanjem,

MINISTAR

Damjan Ćulafić

CRNA GORA
MINISTARSTVO JAVNIH RADOVA

Adresa: Arsenija Boljevića 2
City Mall / III sprat
81000 Podgorica, Crna Gora
Tel: +382 (0) 20 230 227
Fax: +382 (0) 20 230 228

Crna Gora
Ministarstvo energetike i rudarstva

Primljeno: 30.11.25				
Org. št.	Adresa	Reprezent.	Prilog	Vrijednost
01-011/25-2703/1				

Broj: 01-011/25-2840/1

Podgorica, 19.11.2025.godina

MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA
Gospodinu mr Admiru Šahmanoviću, ministru

**Predmet: Dostava mišljenja na Prijedlog Zakona o prekograničnim energetske
infrastrukturnim projektima**

Poštovani,

Predlog zakona o prekograničnim energetske infrastrukturnim projektima predstavlja kvalitetno pripremljen propis koji na sveobuhvatan način uređuje planiranje, razvoj, izgradnju i upravljanje energetske infrastrukturom od prekograničnog značaja. Normativna rješenja su jasna, funkcionalna i u skladu sa principima pravne sigurnosti i efikasnosti.

Zakon je usklađen sa relevantnim propisima Evropske unije, posebno i pravilima Energetske zajednice, čime se doprinosi ispunjavanju obaveza Crne Gore u procesu evropskih integracija. Time se obezbjeđuje modernizovan i transparentan pravni okvir za projekte koji imaju regionalni značaj.

Zakon istovremeno obezbjeđuje visok nivo zaštite javnog interesa i životne sredine, kroz obavezu sprovođenja procjena uticaja, javnih konsultacija i prekogranične saradnje u skladu sa međunarodnim konvencijama. Time se garantuje da se razvoj energetske kapaciteta odvija na održiv i društveno odgovoran način.

Očekivani efekti donošenja zakona uključuju povećanje investicione aktivnosti, jačanje pouzdanosti energetske sistema, dugoročno stabilnije snabdijevanje i jačanje međunarodnog položaja Crne Gore u regionalnim energetske tokovima.

Na osnovu navedenog daje se **POZITIVNO MIŠLJENJE** na Predlog zakona o prekograničnim energetske infrastrukturnim projektima.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

- Naslovu
- a/a
- u spise

MINISTARKA

MAJDA ADŽOVIĆ

Crna Gora
Ministarstvo evropskih poslova

Adresa: Bulevar Ivana Crnojevića 167
81 000 Podgorica, Crna Gora
Tel: +382 20 481 301
www.gov.me/mep

Br: 04/4-907/25-4317/2

24. decembar 2025.

Za: MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA
ministru Admiru Šahmanoviću

Veza: Dopis br: 01-011/25-2609/12

**Predmet: Mišljenje o usklađenosti Predloga zakona o prekograničnim energetskeim
infrastrukturnim projektima s pravnom tekovinom EU**

Poštovani,

Dopisom broj 01-011/25-2609/12 od 23. decembra 2025. godine tražili ste mišljenje o usklađenosti **Predloga zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima s pravnom tekovinom** Evropske unije.

Nakon upoznavanja sa sadržinom predloga propisa, a u skladu sa nadležnostima definisanim članom 40 stav 1 alineja 2 Poslovnika Vlade Crne Gore („Sl. list CG“, br. 03/12, 31/15, 48/17, 62/18, 121/23, 58/24 i 43/25) Ministarstvo evropskih poslova je saglasno sa navodima u obrascu usklađenosti predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije.

S poštovanjem,

Maida Gorčević
MINISTARKA EVROPSKIH POSLOVA

Prilog:

- Izjava i tabela usklađenosti **Predloga zakona o prekograničnim energetskeim infrastrukturnim projektima s pravnom tekovinom EU**

Dostavljeno:

- Ministarstvu energetike i rudarstva;
- a/a

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM TEKOVINOM
EVROPSKE UNIJE**

Identifikacioni broj Izjave		MEIR-IU/PZ/25/09
1. Naziv nacrt/predloga propisa		
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o prekograničnim energetske infrastrukturalnim projektima*	
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on cross-border energy infrastructure projects	
2. Podaci o obrađivaču propisa		
a) Organ državne uprave koji priprema propis		
Organ državne uprave	Ministarstvo energetike i rudarstva	
- Sektor/odsjek		
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Zvezdan Vujović, v.d. generalnog direktora zvezdan.vujovic@meir.gov.me, 020 482 204	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Maja Pavićević, +382 69 857 818 maja.pavicevic@meir.gov.me	
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa		
- Naziv pravnog lica	/	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis		
- Organ državne uprave	Ministarstvo energetike i rudarstva	
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)		
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis		
Sporazum ne sadrži odredbu koja se odnosi na normativni sadržaj predloga propisa.		
b) Stepem ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
	☐	ispunjava u potpunosti
	☐	djelimično ispunjava
	☐	ne ispunjava
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
/		
5. Veza nacrt/predloga propisa s Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG)		
- PPCG za period	2025-2026	
- Poglavlje, potpoglavlje	21, Trans-evropske mreže1.2. Zakonodavni okvir B) Trans-evropska energetska mreža	
- Rok za donošenje propisa	II kvartal 2025	
- Napomena	Sa donošenjem Zakona o prekograničnim energetske infrastrukturalnim projektima se kasni zbog međuresorskog usklađivanja i slanja propisa Energetskoj zajednici	
6. Usklađenost nacrt/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije		
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije		
Ne postoji odredba primarnih izvora prava EU s kojom bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.		
b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije		
32022R0869		
Regulativa (EU) 2022/869 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. maja 2022. o smjernicama za transeuropsku energetske infrastrukturu, izmjeni regulative (EZ) br. 715/2009, (EU) 2019/942 i (EU) 2019/943 i direktiva 2009/73/EZ i (EU) 2019/944 te stavljanju izvan snage Regulative (EU) br. 347/2013/ Regulation (EU) 2022/869 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2022 on guidelines for trans-European energy infrastructure, amending Regulations (EC) No 715/2009, (EU) 2019/942 and (EU) 2019/943 and Directives 2009/73/EC and (EU) 2019/944, and repealing Regulation (EU) No 347/2013 PE/2/2022/REV/1 OJ L 152, 3.6.2022		
<u>Djelimično usklađeno/Partly harmonized</u>		
c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije		

Ne postoji izvor prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.	
6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrt/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	
Potpuna usklađenost predloga propisa sa pravnom tekovinom Evropske unije će se postići donošenjem odgovarajućih podzakonskih akata na osnovu ovog zakona i to Pravilnika o kategorijama energetske infrastrukture i Uputstva o procedurama. Rok za postizanje potpune usklađenosti je II kvartal 2026 godine.	
7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu	
8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrt/predloga propisa	
Odluka Ministarskog saveta 2023/02/MC-EnC od 14.12.2023. koja se primjenjuje na projekte od interesa za Energetsku zajednicu (između Crne Gore i Ugovornih strana Energetske zajednice), utvrđena obaveza da izvrše transponovanje i implementaciju regulative kojom se uređuju se postupak, uslovi i način realizacije prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata od posebnog značaja za Crnu Goru, prekogranična raspodjela troškova i podsticaji koji se dodjeljuju za ove projekte, kao i pojedine odredbe Evropske Regulative (EU) 2022/869 primjenljive na projekte od zajedničkog interesa (između država članica EU i Crne Gore).	Decision of the Ministerial Council 2023/02/MC-EnC of 14.12.2023, which applies to projects of interest for the Energy Community (between Montenegro and the Contracting Parties of the Energy Community), establishes the obligation to transpose and implement the regulations governing the procedure, conditions, and manner of implementation of cross-border energy infrastructure projects of particular importance to Montenegro, the cross-border allocation of costs, and the incentives granted for these projects, as well as certain provisions of European Regulation (EU) 2022/869 applicable to projects of common interest (between EU member states and Montenegro).
9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)	
Navedeni izvor prava EU preveden je na crnogorski jezik.	
10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)	
Predlog zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima je preveden na engleski jezik.	
11. Učešće konsultanata u izradi nacrt/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti	
U izradi Predloga zakona o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima učestvovala je Rozeta Karova, konsultantica angazovana preko UNOPS-a	
Potpis / ovlašteno lice obrađivača propisa	Potpis / ministarka evropskih poslova
Datum: 23.12.2023	Datum:

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrt/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

TABELA USKLAĐENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacrt/predloga propisa		1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacrt/predloga propisa na Vladi		
MEiR-TU/PZ/25/09		MEiR-IU/PZ/25/09		
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka				
Regulativa (EU) 2022/869 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. maja 2022. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu, izmjeni regulative (EZ) br. 715/2009, (EU) 2019/942 i (EU) 2019/943 i direktiva 2009/73/EZ i (EU) 2019/944 te stavljanju izvan snage Regulative (EU) br. 347/2013- 32022R0869				
3. Naziv nacrt/predloga propisa Crne Gore				
Na crnogorskom jeziku		Na engleskom jeziku		
Predlog zakona o prekograničnim energetska infrastrukturnim projektima		Proposal for the Law on Cross-border Energy Infrastructure Projects		
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s izvorima prava Evropske unije				
a)	b)	c)	d)	e)
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacrt/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacrt/predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune usklađenosti

POGLAVLJE I OPŠTE ODREDBE Član 1 Predmet, ciljevi i obim 1. Ovom Uredbom utvrđuju se smjernice za pravovremeni razvoj i interoperabilnost projekata od interesa Energetske zajednice (PECI) koji doprinose obezbjeđivanju ublažavanja klimatskih promjena, posebno ostvarivanje ciljeva energetske i klimatske zajednice za 2030. godinu i cilja klimatske neutralnosti, najkasnije do 2050. godine, obezbjeđivanje interkonekcija, energetska bezbjednost, integracija tržišta i sistema i konkurencija koja koristi svim ugovornim stranama, kao i pristupačnost cijena energije. 2. Konkretno, ova Uredba: (a) predviđa identifikaciju projekata na listi projekata od interesa Energetske zajednice (PECI) osnovana u skladu sa članom 3 (Lista Energetske zajednice); (b) olakšava pravovremenu implementaciju projekata sa liste Energetske zajednice racionalizacijom, bližom koordinacijom i ubrzavanjem procesa izdavanja dozvola, kao i povećanjem transparentnosti i učešća javnosti; (c) predviđa pravila za prekograničnu raspodjelu troškova i podsticaja u vezi sa rizikom za projekte na Listi Energetskih zajednica; (d) utvrđuje uslove za ispunjavanje kriterija za projekte na listi Energetske zajednice za tehničku i finansijsku pomoć Unije iz Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu saradnju (NDICI) i Instrumenta za Ukrajinu.	I OSNOVNE ODREDBE Predmet Član 1 Ovim zakonom uređuju se postupak, uslovi i način realizacije prekograničnih energetske infrastrukturnih projekata od posebnog značaja za Crnu Goru, prekogranična raspodjela troškova i podsticaji koji se dodjeljuju za ove projekte, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju ovih projekata. Prekogranični energetske infrastrukturni projekti Član 2 Prekogranični energetske infrastrukturni projekti su projekti iz oblasti energetike koji povezuju ili imaju značajan prekogranični uticaj na energetske mreže dvije ili više država članica Evropske unije i/ili ugovornih strana Energetske zajednice, i koji doprinose integraciji tržišta, sigurnosti snabdijevanja i dekarbonizaciji energetskog sistema.	Potpuno usklađeno		
--	---	--	--	--

Član 2 DEFINICIJE Za potrebe ove Uredbe, pored definicija u Uredbama (EZ) br. 715/2009, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Savjeta ministara 2011/02/MC-EnC i izmijenjena i dopunjena Odlukom Ministarskog Savjeta 2022/01/MC-EnC, (EU) 2018/1999, kako je prilagođena i usvojena Odlukom od strane Savjeta Ministara 2021/14/MC-EnC, (EU) 2019/942 i (EU) 2019/943, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Savjeta Ministara 2022/03/MC-EnC, i direktivama 2009/73/EC, (EU) 2018/2001, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog Savjeta 2021/14/MC-EnC, i (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog Savjeta 2021/13/MC-EnC, Primjenjuju se sledeće definicije:	Značenje izraza Član 7 Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sledeća značenja:	Potpuno usklađeno		
Član 2 (1) "energetska infrastruktura" označava bilo koju fizičku opremu ili objekat koji se ubraja u kategorije energetske infrastrukture koje se nalaze u okviru Energetske zajednice;	2) energetska infrastruktura je svaki objekat ili oprema koji je dio energetskog sistema Crne Gore ili povezuje taj sistem s drugim energetskim sistemima, a nalazi se unutar Energetske zajednice ili Evropske unije;	Potpuno usklađeno		
Član 2 (2) „usko grlo energetske infrastrukture" označava ograničenje fizičkih tokova u energetskom sistemu zbog nedovoljnog prenosnog kapaciteta, što uključuje, između ostalog, odsustvo infrastrukture	Nema odgovarajuće odredbe	Neusklađeno	Potpuna usklađenost će se postići donošenjem Pravilnika o kategorijama energetske infrastrukture kojim će se propisati nedostajuća definicija	II kvartal 2026
Član 2 (3) "sveobuhvatna odluka" označava odluku ili skup odluka koje je donio organ ili organi ugovorne strane koji ne uključuju sudove ili tribunale, a koji utvrđuje da li je nosilac projekta ili ne ovlašćen za izgradnju energetske	Nadležno nacionalno tijelo Član 13 Savjet donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova.	Potpuno usklađeno		

infrastrukture za realizaciju projekta od interesa Energetske zajednice tako što će imati mogućnost pokretanja, ili nabavke i pokretanja, neophodnih građevinskih radova (faza spremna za izgradnju) bez predrasuda za bilo koju odluku donijetu u kontekstu upravnog žalbenog postupka;				
Član 2 (4) "projekat" označava jednu ili više vodova, cjevovoda, objekata, opreme ili instalacija koje spadaju u kategorije energetske infrastrukture navedene u Aneksu II;	Član 7 12) projekat je jedan ili više vodova, cjevovoda, objekata, opreme ili instalacija koji pripadaju, u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima, jednoj od kategorija energetske infrastrukture;	Potpuno usklađeno		
Član 2 (5) "projekat od interesa Energetske zajednice" znači projekat neophodan za implementaciju energetske infrastrukture i koji se nalazi na listi Energetske zajednice;	14) projekat od interesa za Energetsku zajednicu je projekat neophodan za implementaciju energetske infrastrukture, a koji se nalazi na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu	Potpuno usklađeno		
Član 2 (6) <...>projekat od uzajamnog interesa" znači projekat koji Unija promiče u suradnji s trećim zemljama na temelju pisama potpore vlada zemalja na koje se on izravno odnosi ili drugih neobvezujućih sporazuma, koji pripada jednoj od kategorija energetske infrastrukture utvrđenih u točki 1. podtočki (a) ili (f), točki 3. podtočki (a) ili točki 5. podtočki (a) ili (c) Priloga II., koji doprinosi postizanju energetskih i klimatskih ciljeva Unije za 2030. i njezina cilja klimatske neutralnosti do 2050. te koji se nalazi na Unijinu popisu	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 2 (7) "konkurentni projekti" označavaju projekte koji se u potpunosti ili djelimično bave istim identifikovanim infrastrukturnim nedostacima ili regionalnim infrastrukturnim potrebama;	5) konkurentni projekti su projekti koji se u potpunosti ili djelimično odnose na isti utvrđeni infrastrukturni nedostatak ili regionalnu infrastrukturnu potrebu;	Potpuno usklađeno		
Član 2 (8) "promoter projekta" označava jedno od sledećeg:	9) nosilac projekta je: - operator prenosnog sistema (u daljem tekstu: OPS), operator distributivnog sistema (u daljem tekstu: ODS) ili drugi operator ili investitor koji realizuje projekat od	Potpuno usklađeno		

(a) operater prenosnog sistema (OPS), operater distributivnog sistema (DSO) ili drugi operater ili investitor koji razvija projekat na listi Energetske zajednice; (b) u slučaju više od jednog takvog OPS-a, DSO-a, drugog operatera ili investitora, ili bilo koje njihove grupe, entitet sa pravnim subjektivitetom prema važećem nacionalnom zakonu koji je određen ugovorom o aranžmanu između njih i koji ima sposobnost da preuzme zakonske obaveze i preuzme finansijske odgovornosti u ime strana u ugovornom aranžmanu;	interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od zajedničkog interesa, ili - pravno lice, u slučaju više od jednog OPS, ODS, drugog operatera ili investitora, ili bilo koje njihove grupe, koje je ugovorom ovlašćeno da prihvati pravne obaveze i finansijsku odgovornost u ime strana konkretnog ugovora.			
Član 2 (9) „pametna elektroenergetska mreža“ znači elektroenergetska mreža, uključujući i ostrva koja nisu međusobno povezana ili nijesu dovoljno povezana sa energetske mrežama Energetske zajednice, što omogućava isplativu integraciju i aktivnu kontrolu ponašanja i postupaka svih korisnika koji su na mrežu povezani, uključujući i generatore, potrošače i proizvođače-potrošače, kako bi se osigurao ekonomski efikasan i održiv elektroenergetski sistem sa niskim gubicima i visok nivo integracije obnovljivih izvora, sigurnosti snabdijevanja i bezbjednost, u kojoj mrežni operater može digitalno pratiti postupke korisnika koji su na njega povezani, i informacije i komunikacione tehnologije za komunikaciju sa srodnim mrežnim operaterima, generatorima, objektima za skladištenje energije i potrošača ili proizvođača-potrošača, u cilju prenosa i distribucije električne energije u održiv, ekonomičan i siguran način;	10) pametna elektroenergetska mreža je elektroenergetska mreža koja omogućava ekonomsku integraciju i aktivnu kontrolu ponašanja i djelovanja svih priključenih korisnika, uključujući proizvođače, potrošače i kupce-proizvođače, kako bi se obezbijedio ekonomski efikasan i održiv elektroenergetski sistem sa niskim gubicima i visokim stepenom integracije obnovljivih izvora, sigurnosti snabdijevanja i bezbjednosti, i u kojoj mrežni operater može digitalno pratiti aktivnosti priključenih korisnika te informacione i komunikacione tehnologije za komunikaciju sa povezanim mrežnim operaterima, proizvođačima, objektima za skladištenje energije, kao i potrošačima ili kupcima-proizvođačima, u cilju prenosa i distribucije električne energije na održiv, isplativ i bezbjedan način.	Potpuno usklađeno		
Član 2 (10) "pametna gasna mreža" označava gasnu mrežu koja koristi inovativna i digitalna rješenja za integraciju na ekonomičan način većeg broja niskougljeničnih, a posebno obnovljivih izvora gasa u skladu sa potrebama potrošača i zahtjevima za kvalitetom gasa u cilju smanjenja ugljeničnog otiska srodnog gasa potrošnje, omogućiti povećan udio obnovljivih i niskougljeničnih gasova, i stvoriti veze sa drugim energentima i sektorima, uključujući i srodne fizičke nadogradnje ako su neophodne za funkcionisanje opreme i instalacije integracija niskougljeničnih i posebno obnovljivih gasova;	11) pametna gasna mreža je gasna mreža koja primjenjuje, u skladu s potrebama potrošača i zahtjevima u pogledu kvalitete gasa, digitalna i inovativna rješenja za ekonomsko efikasnu integraciju niskougljeničnih, a posebno gasova iz obnovljivih izvora, u cilju smanjenja ugljeničnog otiska povezane potrošnje gasa, povećanje udjela obnovljivih i niskougljeničnih gasova, kao i povezivanje sa drugim energetske nosiocima i sektorima, uključujući neophodne fizičke nadogradnje neophodne za	Potpuno usklađeno		

	funkcionisanje integracijske opreme i instalacija niskouglednih i posebno obnovljivih gasova;			
Član 2 (11) "nadležni organ" znači organ koji je, prema nacionalnom zakonu, nadležan za izdavanje različitih dozvola i ovlašćenja u vezi sa planiranjem, projektovanjem i izgradnjom nepokretne imovine, uključujući energetske infrastrukture;	7) nadležni organ je državni organ, organ državne uprave, državna agencija, javna ustanova, drugi organ ili organizacija koja je, prema nacionalnom zakonodavstvu, nadležna za izdavanje različitih dozvola i odobrenja u vezi sa planiranjem, projektovanjem i izgradnjom energetske infrastrukture;	Potpuno usklađeno		
Član 2 (12) "nacionalni regulatorni organ" znači nacionalni regulatorni organ imenovan u skladu sa Članom 39(1) Direktive 2009/73/EC, prilagođena i usvojena Odlukom Savjeta Ministara 2011/02/MC-EnC, ili regulatorni organ na nacionalnom nivou određen u skladu sa članom 57 Direktive (EU) 2019/944, prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog Savjeta 2021/13/MC-enC.	8) nadležno nacionalno regulatorno tijelo je nadležno regulatorno tijelo ugovornih strana i/ili država članica koje su domaćin projekta i/ili na koje projekat ima značajan pozitivan uticaj;	Potpuno usklađeno		
Član 2 (13) "relevantni nacionalni regulatorni organ" označava nacionalni regulatorni organ ili ugovorne strane koje su domaćini projekata i ugovorne strane kojima projekat pruža značajan pozitivan uticaj;	8) nadležno nacionalno regulatorno tijelo je nadležno regulatorno tijelo ugovornih strana i/ili država članica koje su domaćin projekta i/ili na koje projekat ima značajan pozitivan uticaj;	Potpuno usklađeno		
Član 2 (14) "radovi" označavaju kupovinu, snabdijevanje i raspoređivanje komponenti, sistema i usluga, uključujući softver, obavljanje razvojnih, prenamjenskih i građevinskih i instalacionih aktivnosti koje se odnose na projekat, prihvatanje instalacija i pokretanje projekta;	16) radovi su su kupovina, nabavka i upotreba sastavnih djelova, sistema i usluga, uključujući softver, izradu nacrti, prenamjena, izvođenje građevinskih radova i montažu u okviru projekta, prihvatanje tehničkih uslova montaže i početak sprovođenja projekta;	Potpuno usklađeno		
Član 2	17) studije su aktivnosti u vezi analize i pripreme sprovođenja projekta (pripremne studije, studije izvodljivosti, evaluacione studije, studije ispitivanja i	Potpuno usklađeno		

(15) "studije" označavaju aktivnosti potrebne za pripremu implementacije projekta, kao što su pripreme, izvodljivost, evaluacija, testiranje i validacija studije, uključujući softver, i bilo koje druge mjere tehničke podrške uključujući prethodne akcije za definisanje i razvoj projekta i odlučivanje o njegovom finansiranju, kao što je izviđanje lokacija i pripremu finansijskog paketa;	studije validacije i slično), uključujući softver, i sve ostale mjere tehničke podrške, kao i prethodne aktivnosti definisanja i razvoja projekta i odlučivanja o njegovom finansiranju;			
Član 2 (16) "pustanje u rad" znači proces pustanja projekta u rad nakon što je izgrađen;	15) puštanje u rad je proces puštanja projekta u funkciju nakon što je izgrađen;	Potpuno usklađeno		
Član 2 (17) "namjenski objekti za vodonik" označava infrastrukturu spremnu da primi čisti vodonik bez daljih radova na adaptaciji, uključujući mreže cjevovoda ili skladišta koji su novoizgrađeni, prenamijenjeni iz imovine prirodnog gasa, ili oboje;	19) namjenska vodonična infrastruktura je infrastruktura spremna za stacioniranje čistog vodonika bez potrebe za dodatnim adaptacijama, uključujući mreže gasovoda ili skladišne kapacitete koji su novoizgrađeni;	Potpuno usklađeno		
Član 2 (18) "prenamjena" znači tehnička nadogradnja ili modifikacija postojeće infrastrukture prirodnog gasa kako bi se osiguralo da je namijenjen za upotrebu čistog vodonika;	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo	Nije relevantno za Crnu Goru jer ne postoji postojeća gasna infrastruktura koja bi se mogla prenamijeniti za upotrebu vodonika i koja bi se mogla primeniti za PECL / PMI kao takvu.	
Član 2	4) prilagođavanje na klimatske promjene proces kojim se obezbjeđuje da se otpornost energetske infrastrukture na moguće negativne učinke klimatskih	Potpuno usklađeno		

(19) "prilagođavanje klimatskim promjenama" označava proces kojim se osigurava otpornost na potencijalne negativne uticaje energetske infrastrukture na klimatske promjene koje se postižu kroz procjenu klimatske ranjivosti i rizika, uključujući niz relevantnih mjera prilagođavanja.	promjena postiže kroz procjenu osjetljivosti na klimatske promjene i rizike, uključujući i primjenu odgovarajućih mjera prilagođavanja;			
POGLAVLJE II PROJEKTI OD INTERESA ENERGETSKE ZAJEDNICE (PECI) Član 3 Lista projekata Energetske zajednice (1) Ovom Uredbom se uspostavljaju dvije grupe kako je navedeno u članu 1 Aneksa III. Članstvo svake grupe zasniva se na kategorijama navedenim u Aneksu II. Ovlašćenja za donošenje odluka u Grupama su ograničena na ugovorne strane koje će, u te svrhe, biti upućene kao tijelo za donošenje odluka Grupa.	II PROJEKTI OD INTERESA ZA ENERGETSKU ZAJEDNICU I PROJEKTI OD UZAJAMNOG INTERESA Grupe za projekte Član 8 Organ državne uprave nadležan za poslove energetike (u daljem tekstu: Ministarstvo), Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) i OPS dužni su da predlože članove grupa koje osniva Energetska zajednica za izbor projekata od interesa za Energetsku zajednicu (u daljem tekstu: grupa). Ministarstvo, Agencija i OPS dužni su da po pozivu, učestvuju, na saslušanjima, konsultacijama i drugim sastancima grupa koje organizuje Evropske unije za izbor projekata od uzajamnog interesa.	Djelimično usklađen	Potpuna usklađenost će se postići donošenjem Uputstva o procedurama	II kvartal 2026
Član 3 (2) Svaka grupa usvaja svoj poslovnik, uzimajući u obzir odredbe iz Aneksa III.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 3 (3) Tijelo koje donosi odluke svake grupe usvaja preliminarnu listu projekata sastavljenu u skladu sa postupkom utvrđenim u odjeljku 2. Aneksa III i njihovim ispunjavanjem kriterijuma iz člana 4 kada Grupa	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

sastavlja svoju preliminarnu listu: (a) svaki pojedinačni predlog za projekat će zahtijevati odobrenje ugovornih strana na teritoriji na koju se projekat odnosi; ukoliko ugovorna strana ne da svoje odobrenje, ona će dostaviti svoje potkrijepljene razloge za to dotičnoj grupi; (b) uzima u obzir savjete Sekretarijata Energetske zajednice s ciljem da se upravlja ukupnim brojem projekata na listi Energetske zajednice.				
Član 3 (4) Ministarski Savjet je ovlašten da usvoji listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu (PECI) putem Odluke iz naslova II Ugovora o Energetskoj zajednici. U vršenju svojih ovlaštenja, Savjet ministara osigurava da se lista projekata od interesa Energetske zajednice sastavlja svake dvije godine, na osnovu preliminarnih lista koje je usvojila Energetska zajednica i tijela koja donose odluke grupa osnovanih u skladu sa članom 1, tačka (1) Aneksa III, nakon postupka iz stava 3. ovog člana Savjet Ministara usvaja prvu listu projekata od interesa Energetske zajednice u skladu sa ovom Uredbom do 31. decembra 2024. godine. <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 3 (5) Prilikom sastavljanja liste Energetske zajednice kombinovanjem preliminarnih lista iz stava 3., Savjet Ministara, uzimajući u obzir razmatranja grupa mora: (a) osigurati da su uključeni samo oni projekti koji ispunjavaju kriterijume iz člana 4; (b) osigurati međuregionalnu dosljednost, uzimajući u obzir mišljenje Regulatornog odbora Energetske zajednice kako je navedeno u odjeljku 2, tačka (9) Aneksa III;	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

(c) uzeti u obzir mišljenja ugovornih strana kao što je navedeno u članu 2, tačka (10), Aneks III; (d) imaju za cilj da se obezbijedi ukupan broj projekata na listi Energetske zajednice.				
Član 3 (6) Projekti od interesa Energetske zajednice (PECI) koji spadaju u kategorije energetske infrastrukture utvrđene u tački (1)(a), (b), (c), (d) i (f) Aneksa II ove Uredbe podnose se sa ciljem da postane sastavni dio relevantnih regionalnih investicionih planova u skladu sa članom 34 Uredbe (EU) 2019/943, kako je prilagođen i usvojen Odlukom Savjeta ministara 2022/03/MC-EnC, i relevantne nacionalne desetogodišnje planove razvoja mreže u skladu sa članom 51 Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog savjeta 2021/13/MC-EnC, i drugim nacionalnim infrastrukturnim planovima, prema potrebi. Projektima od interesa Energetske zajednice dodjeljuje se najviši mogući prioritet u okviru svakog od tih planova. Ovaj stav se ne primjenjuje na konkurentne projekte i projekte koji nisu dostigli dovoljan stepen zrelosti da obezbijede troškove i koristi specifične za projekat, analiza iz člana 2, tačka (1)(d), Aneksa III.	Planiranje projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekti od uzajamnog interesa Član 10 Projekti od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekti od uzajamnog interesa koji se odnose na teritoriju Crne Gore ili bitno utiču na energetske sistem Crne Gore i koji pripadaju kategorijama iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. a-d i f ovog zakona moraju biti uključeni u desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema električne energije koji OPS dostavlja Agenciji u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, kao i u regionalne investicione planove koje sačinjava OPS zajedno sa drugim OPS-ovima u okviru Evropske mreže operatora prenosnog sistema za električnu energiju u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa i imaće najveći mogući prioritet u okviru tih planova.	Potpuno usklađeno		
Član 3 (7) Projekti od interesa Energetske zajednice (PECI) koji spadaju u kategorije energetske infrastrukture utvrđene u tački (1)(a), (b), (c), (d) i (f) Aneksa II i koji su konkurentni projekti ili projekti koji nijesu dostigli dovoljan stepen zrelosti da obezbijede analizu troškova i koristi specifičnih za projekat kao što je navedeno u članu 2, tačka (1)(d) Aneksa III može biti uključen u relevantne regionalne investicione planove, nacionalnih desetogodišnjih planova razvoja mreže i drugih nacionalnih infrastrukturnih planova, prema potrebi, kao Projekti koji se razmatraju.	Član 10 OPS može da uključi konkurentne projekte od interesa za Energetsku zajednicu, osim projekata koji se odnose na pametne elektro energetske mreže, i projekte koji nijesu dovoljno pripremljeni i spremni za realizaciju za pružanje specifične analize troškova i koristi, u relevantne regionalne investicione planove, nacionalne desetogodišnje planove razvoja prenosnog sistema električne energije i druge nacionalne infrastrukturne planove, prema potrebi, kao projekte koji se razmatraju	Potpuno usklađeno		

Član 4 Kriterijumi za ocjenjivanje projekata od strane grupa (1) Projekat od interesa Energetske zajednice ispunjava sljedeće opšte kriterijume: (a) projekat spada u najmanje jedan od prioriternih koridora interkonekcije energetske infrastrukture i oblasti navedene u Aneksu I; (b) potencijalne ukupne koristi od projekta, procijenjene u skladu sa relevantnim specifičnim kriterijumima u stavu 3, nadmašuje svoje troškove, uključujući i na duži rok; (c) projekat ispunjava bilo koji od sledećih kriterijuma: (i) uključuje najmanje dvije ugovorne strane direktno ili indirektno, putem interkonekcije sa trećim zemljama, prelazak granice dvije ili više ugovornih strana; (ii) nalazi se na teritoriji jedne ugovorne strane, bilo u unutrašnjosti ili na moru, uključujući ostrva, i ima značajan prekogranični uticaj kao što je navedeno u tački (1) Aneksa IV. (2) <...> (3) Sledeći posebni kriterijumi primenjuju se na projekte od interesa Energetske zajednice (PECI) koji spadaju pod okvir pojedinih kategorija energetske infrastrukture: (a) za projekte prenosa, distribucije i skladištenja električne energije koji spadaju u energetske infrastrukturu kategorijama navedenim u tački (1)(a), (b), (c), (d) i (f) Aneksa II, projekat značajno doprinosi održivosti kroz	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
--	--	--	--	--

Član 5 Realizacija i praćenje projekata sa liste Energetske zajednice (1) Nosioци projekata će izraditi plan implementacije projekata sa liste Energetske zajednice, uključujući raspored za svaku od sledećih: (a) studije izvodljivosti i dizajna, uključujući, u tom pogledu, prilagođavanje klimatskim promjenama i usklađenost sa zakonodavstvom o zaštiti životne sredine i sa principom "bez značajne štete"; b) odobrenje nacionalnog regulatornog organa ili bilo kog drugog nadležnog organa; (c) izgradnja i puštanje u rad; (d) postupak izdavanja dozvola iz člana 10(6) tačka (b). (2) OPS-ovi, ODS-ovi i drugi operatori će sarađivati jedni sa drugima kako bi olakšali razvoj projekata na listi Energetske zajednice na njihovom području.	Dužnosti nosioca projekta Član 15 Nosilac projekta je dužan da: 1) dostavi, u pisanoj formi, obavještenje o projektu Savjetu, uključujući razumno detaljan prikaz projekta; 2) obezbjeđuje finansijska sredstva za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i /ili projekte od uzajamnog interesa; 3) izradi plan implementacije projekta od interesa za Energetsku zajednicu i /ili projekte od uzajamnog interesa u skladu sa članom 24 ovog zakona; 4) podnese godišnji izvještaj Savjetu do 31. decembra tekuće godine; 5) sarađuje sa Savjetom, Agencijom, organima Energetske zajednice i svim zainteresovanim stranama; 6) izradi i dostavi Savjetu koncept učešća javnosti u skladu sa članom 28 ovog zakona; 7) uspostavlja i redovno ažurira posebne internet stranice projekta od interesa za Energetsku zajednicu i /ili projekta od uzajamnog interesa, koje su povezane sa internet stranicama Energetske zajednice i/ili Evropske komisije, uključujući, prema potrebi, i druga sredstva javnog informisanja; 8) objavi sve relevantne informacije o projektima; 9) objavi i dostavi Savjetu detaljan izvještaj o realizaciji javnih konsultacija u vezi sa prihvatanjem ili odbijanjem izloženih mišljenja, uz prikaz izmjena u vezi sa lokacijom, trasom ili dizajnom projekta; 10) pripremi i dostavi Savjetu izvještaj koji sadrži aktivnosti vezane za učešće javnosti prije podnošenja zahtjeva, uključujući aktivnosti sprovedene prije početka postupka, odnosno donošenja dozvola;	Potpuno usklađeno		
---	--	--	--	--

	11) obavještava Savjet redovno, a najmanje jednom godišnje do puštanja projekta u rad, u slučaju da samostalno ili zajedno sa drugim nosiocima projekta ima obavezu podnošenja zahtjeva za investiranje, svim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima o napretku projekta, kao i o identifikaciji troškova i uticaja povezanih sa projektom Implementacija projekta Član 24 Nosilac projekta izrađuje plan implementacije projekta sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa, uključujući vremenski raspored za: 1) studije izvodljivosti i projektne studije, uključujući, u pogledu prilagođavanja na klimatske promjene, u skladu sa zakonom i propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine i principom „ne nanošenja značajne štete“; 2) saglasnost Agencije na plan iz člana 10 ovog zakona i druge planove u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti ili drugog nadležnog organa; 3) izgradnju i puštanje u rad projekta; 4) postupak izdavanja dozvola iz člana 18 ovog zakona. OPS, ODS ili drugi operatori dužni su da sarađuju radi podrške razvoju projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa na svom području.			
--	---	--	--	--

Član 5 (3) Regulatorni odbor Energetske zajednice, uz pomoć Sekretarijata Energetske zajednice, i dotične grupe prate napredak postignut u sprovođenju projekata na listu Energetske zajednice i, po potrebi, daje preporuke kako bi se olakšala njihova implementacija. Grupe mogu zatražiti dodatne informacije u skladu sa stavovima 4, 5 i 6, sazvati sastanke sa relevantnim stranama i pozvati Sekretarijat Energetske zajednice da provjeri informacije dostavljene na licu mjesta.	Nema odgovarajuće odredbe	neprenosivo		
--	----------------------------------	--------------------	--	--

Član 5 (4) Do 31. decembra svake godine nakon godine uključivanja projekta na listu Energetske zajednice, nosioci projekata podnose godišnji izvještaj za svaki projekat koji spada u infrastrukturu energetskih kategorija navedenim u Aneksu II, nacionalnom nadležnom organu iz člana 8(1). Taj izvještaj sadrži detalje o: (a) napretku postignutom u razvoju, izgradnji i puštanju u rad projekta, posebno u vezi sa postupkom izdavanja dozvola i postupkom konsultacija, kao i u skladu sa zakonodavstvom o zaštiti životne sredine, sa principom da projekat ne nanosi "značajnu štetu" životnoj sredini, i preduzetim mjerama prilagođavanja klimatskim promjenama; (b) kada je to relevantno, kašnjenja u odnosu na plan implementacije, razloge za takva kašnjenja i druge poteškoće sa kojima se susrijeću; c) kada je to relevantno, revidirani plan koji ima za cilj prevazilaženje kašnjenja. (5) Do 28. februara svake godine nakon godine u kojoj nosilac projektamora da podnese izvještaj iz stava 4. ovog člana, nadležni organi iz člana 8. stav 1. dostavljaju Regulatornom odboru, uz pomoć Sekretarijata Energetske zajednice, i odgovarajućoj grupi izvještaj iz stava 4. ovog člana dopunjen informacijama o napretku i po potrebi, o kašnjenjima u realizaciji projekata sa liste Energetske zajednice koji se nalaze na svojoj teritoriji u pogledu procesa izdavanja dozvola i o razlozima za takva kašnjenja. Doprinos nadležnih organa izvještaju mora biti jasno označen kao takav i sastavljen bez modifikovanja teksta koji su uveli nosioci projekta. (6) Do 30. aprila svake godine, u kojoj bi trebalo da bude usvojena nova lista Energetske zajednice, Regulatorni odbor Energetske Zajednice, uz pomoć Sekretarijata Energetske zajednice, podnosi grupama konsolidovani izvještaj za projekte sa liste Energetske zajednice koji podliježu pod nadležnošću nacionalnih regulatornih organa, ocjenjivanje postignutog napretka i očekivanih promjena u troškovima projekta, i, po potrebi, daju preporuke o tome kako da se prevaziđu kašnjenja i poteškoće sa kojima se susrijeću.	Dužnosti nosioca projekta Član 15 Nosilac projekta je dužan da: 4) podnese godišnji izvještaj Savjetu do 31. decembra tekuće godine. Praćenje projekta Član 25 Nosilac projekta je dužan da Savjetu dostavi godišnji izvještaj za svaki pojedinačni projekat do 31. decembra tekuće godine, počevši od godine nakon uključivanja projekta na Listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Listu projekata od uzajamnog interesa. Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži podatke o: 1) postignutom napretku razvoja, izgradnji i puštanju u rad projekta, posebno u vezi postupka donošenja dozvola i konsultacija, usklađenosti sa zakonom kojim se uređuje i propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine i principom da projekat „ne pravi značajnu štetu“ životnoj sredini i preduzetim mjerama za prilagođavanja na klimatske promjene; 2) kašnjenjima u odnosu na plan implementacije, razloge kašnjenja, kao i drugim pojedinostima ; 3) revidiranom planu za prevazilaženje kašnjenja, ako je potrebno. Savjet podnosi Regulatornom odboru Energetske zajednice, odnosno Agencije za saradnju energetskih regulatora Evropske unije (u daljem tekstu:ACER), kao i relevantnoj grupi izvještaj dopunjen informacijama o napretku i, prema potrebi, o kašnjenjima u realizaciji projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa koji se nalaze na njihovom području u vezi sa postupkom donošenja	Potpuno usklađeno		
--	---	--	--	--

<...> U opravdanim slučajevima, Sekretarijat Energetske zajednice može zatražiti dodatne potrebne informacije za obavljanje svojih zadataka navedenih u ovom stavu.	dozvola, kao i o razlozima kašnjenja, do 28. februara tekuće godine nakon godine u kojoj nosilac projekta treba da podnese izvještaj iz stava 1 ovog člana. Doprinos Savjeta i/ili drugog nadležnog organa u vezi sa izvještajem iz st. 1 i 2 ovog člana mora da bude jasno naznačen kao takav i sastavljen bez modifikacije teksta koji su unijeti od strane nosioca projekta. Ako Sekretarijat Energetske zajednice ili ACER zatraže dodatne informacije u vezi sa projektom od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projektom od uzajamnog interesa, Savjet je dužan da dostavi tražene informacije u roku koji je određen u zahtjevu.			
---	--	--	--	--

Član 5 (7) Kada puštanje u rad projekta na listi Energetske zajednice kasni u poređenju sa planom implementacije, osim iz prevladavajućih razloga koji su izvan kontrole predlagača projekta, primjenjuju se sledeće mjere:	Mjere u slučaju kašnjenja realizacije projekta Član 26 U slučaju kašnjenja puštanja u rad projekta sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa u odnosu na plan implementacije, izuzev važnih razloga van kontrole nosioca projekta, primjenjuju se sledeće mjere:	Potpuno usklađeno		
(a) mjere koje se odnose na član 22(7), tačka (a), (b) ili (c) Direktive 2009/73/EC, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Savjeta Ministara 2011/02/MC-EnC, i članom 51(7), tačka (a), (b) ili (c) Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog Savjeta 2021/13/MC-ENC, primjenjuju se u skladu sa odgovarajućim nacionalnim zakonom, nacionalni regulatorni organi će osigurati da se investicija sprovede	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

(b) ako mjere nacionalnih regulatornih organa u skladu sa tačkom (a) nisu primjenjive, Nosilac projektaće, u roku od 24 mjeseca od dana puštanja u rad utvrđenog u planu implementacije, izabrati treću stranu za finansiranje ili izgradnju cijelog ili dijela projekta; (c) ako treća strana nije izabrana u skladu sa tačkom (b), ugovorna strana ili, kada je ugovorna strana tako predvidjela, nacionalni regulatorni organ može, u roku od dva mjeseca od isteka perioda iz tačke (b), odrediti treću stranu za finansiranje ili izgradnju projekta koji nosilac projekta prihvata; (d) kada kašnjenje u odnosu na datum puštanja u rad u planu implementacije prelazi 26 mjeseci, Sekretarijat Energetske zajednice, u skladu sa sporazumom i uz punu saradnju dotične ugovorne strane, može objaviti poziv za podnošenje predloga projekata otvoren za bilo koju treću stranu koja je sposobna da postane nosilac projekta za izgradnju projekta u skladu sa dogovorenim rasporedom. (e) kada se primjenjuju mjere iz tačke (c) ili (d), operater sistema na čijem se području nalazi investicije će obezbijediti operaterima ili investitorima ili trećoj strani sve informacije potrebne za realizaciju investicije, priključuje nova sredstva na prenosnu mrežu ili, ako je primjenjivo, na distributivnu mrežu i generalno ulaže sve napore da olakša implementaciju investicije i siguran, pouzdan i efikasan rad i održavanje projekta na listi Energetske zajednice.	Mjere u slučaju kašnjenja realizacije projekta Član 26 U slučaju kašnjenja puštanja u rad projekta sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa u odnosu na plan implementacije, osim u slučaju nepredviđenog ili neizbježnog događaja koji je van kontrole nosioca projekta, primjenjuju se sljedeće mjere: 1) nosilac projekta će, u roku od 24 mjeseca od dana puštanja u rad navedenog u planu implementacije, izabrati treću stranu koja će finansirati ili izgraditi cijeli ili dio projekta; 2) ako treća strana nije izabrana u skladu sa tačkom 1 ovog stava, u roku od dva mjeseca od isteka roka iz tačke 1 ovog stava, Vlada će imenovati treću stranu za finansiranje ili izgradnju projekta, a nosilac projekta je dužan da je prihvati; 3) ako kašnjenje u odnosu na dan puštanja u rad iz plana implementacije prelazi 26 mjeseci, Savjet će obavijestiti Sekretarijat Energetske zajednice i/ili Evropsku komisiju, koji mogu da raspišu poziv za podnošenje predloga za izgradnju projekta u skladu sa dogovorenim rokom vremena koji je otvoren svakoj trećoj strani koja može da bude nosilac projekta; 4) kada se primjenjuju mjere iz tač. 2 ili 3 ovog stava, operator sistema na čijem se području nalazi investicija dužan je da izvršiocima, odnosno investitorima ili trećoj strani pruži sve informacije potrebne za realizaciju investicije, priključi nove objekte na prenosnu mrežu ili, prema potrebi, mrežu za distribuciju, uključujući, u granicama mogućeg, najbolje	Potpuno usklađeno		
---	--	--------------------------	--	--

	postupanje radi realizacije investicije, kao i siguran, pouzdan i efikasan rad i održavanje projekta sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa.			
--	--	--	--	--

Član 5 (8) Projekat sa liste Energetske zajednice može biti uklonjen sa liste Energetske zajednice u skladu sa postupkom utvrđenim u članu 3(4) ako je njegovo uvrštavanje na tu listu zasnovano na netačnim informacijama koje su bile odlučujući faktor za to uključivanje, ili projekat nije u skladu sa zakonom Energetske Zajednice. (9) Projekti koji se više ne nalaze na listi Energetske zajednice gube sva prava i obaveze vezane sa statusom projekta od interesa Energetske zajednice predviđenog ovom Uredbom. Međutim, projekat koji više nije na listi Energetske zajednice, ali za koji je podnešen zahtjev je prihvaćen na ispitivanje od strane nadležnog organa, zadržava prava i obaveze utvrđene u poglavlju III, osim ako je projekat uklonjen sa liste Energetske zajednice iz razloga navedenih u stavu 8. ovog člana.	Uklanjanje projekta sa Liste Član 27 Nosilac projekta gubi sva prava i obaveze u vezi sa statusom projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekta od uzajamnog interesa u slučaju uklanjanja sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa. Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na projekte čiji je zahtjev i dokumentaciju prihvatio Savjet na razmatranje, osim ako je projekat uklonjen sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa, zbog netačnih informacija. Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na finansijsku pomoć koja je odobrena za projekat prije njegovog uklanjanja sa Liste projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili Liste projekata od uzajamnog interesa.	Potpuno usklađeno		
Član 5 (10) <...>	Nema odgovarajuće odredbe			

Član 6 Koordinatori PECl (1) (1) Kada projekat od interesa Energetske zajednice naiđe na značajne poteškoće u implementaciji, Sekretarijat Energetske zajednice može predložiti, a Stalna grupa na visokom nivou može odrediti, u dogovoru sa dotičnim ugovornim stranama, koordinatora PECl za period do jedne godine, a može imati i dva mandata. (2) Koordinator PECl: (a) promovira projekte, za koje je on ili ona imenovan kao koordinator PECl i prekogranični dijalog između nosioca projekata svih zainteresovanih strana; (b) pomaže svim stranama po potrebi u konsultacijama sa zainteresovanim stranama, raspravljajući o alternativnim rutama, po potrebi, i dobijanje potrebnih dozvola za projekte; (c) po potrebi, savjetuje promotere projekta o finansiranju projekta; (d) osigurati da je odgovarajuća podrška i strateški pravac od strane dotičnih ugovornih strana obezbijeđena za pripremu i realizaciju projekata; (e) podnose svake godine, i, po potrebi, po završetku svog mandata, izvještaj Sekretarijatu Energetske Zajednice o napretku projekata i o svim poteškoćama i preprekama koje će vjerovatno značajno odložiti datum puštanja projekata u rad. Sekretarijat Energetske zajednice dostavlja izvještaj koordinatora PECl iz tačke (e) Savjetu ministara i dotičnim grupama. (3) Koordinator PECl se bira nakon otvorenog, nediskriminatornog i transparentnog procesa i na osnovu iskustva kandidata u vezi sa specifičnim zadacima koji su mu dodijeljene za projekte. (4) U odluci o određivanju koordinatora PECl navodi se projektni zadatak, detaljno trajanje mandata, specifičnih zadataka i odgovarajućih rokova, kao	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
---	----------------------------------	--------------------	--	--

i metodologije koju treba poštovati. U koordinaciji, naponi moraju biti proporcionalni kompleksnosti procijenjenim troškovima projekata.

Član 6 (5) Dotične ugovorne strane u potpunosti sarađuju sa koordinatorom PECl u izvršenju zadataka iz stavova 2. i 4.	Saradnja sa kordinatorom Član 16 U slučaju da organi Energetske zajednice imenuju koordinatora za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, Savjet, Agencija, organi državne uprave, organi uprave, organi lokalne samouprave, nosioci projekta, uključujući i druga zainteresovana lica, dužni su da sarađuju sa koordinatorima.	Potpuno usklađeno		
TREĆE POGLAVLJE IZDAVANJE DOZVOLA I UČEŠĆE JAVNOSTI Član 7. Prioritetni status projekata sa liste Energetske zajednice (1) Usvajanjem liste Energetske zajednice utvrđuje se, za potrebe donešenih odluka u postupku izdavanja dozvola, neophodnost projekata sa liste Energetske zajednice iz energetske Politike i klimatska perspektiva, ne dovodeći u pitanje tačnu lokaciju, rutu ili tehnologiju projekta. Ovaj stav se ne primjenjuje na konkurentne projekte ili na projekte koji nisu dostigli dovoljan stepen zrelosti da obezbijede analizu troškova i koristi specifičnih za projekat kao što je navedeno u članu 2, tačka (1) (d), Aneksa III.	Projekti od posebnog značaja Član 3 Projekti od posebnog značaja za Crnu Goru su projekti koji se nalaze na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili na Listi projekata od uzajamnog interesa koji utiču na sveukupni razvoj Crne Gore, regionalno i međunarodno povezivanje i uticaj, energetske sigurnost, tržišnu i sistemsku integraciju, konkurenciju i efikasno funkcionisanje tržišta električne energije, kao i ostvarenje energetske i klimatske neutralnosti, uključujući ublažavanje klimatskih promjena i klimatsku neutralnost, radi postizanja energetske i klimatske neutralnosti. Izuzetno od primjene Član 4 Ovaj zakon ne primjenjuje se na projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji su na osnovu potvrđenog međunarodnog ugovora započeti prije stupanja na snagu ovog zakona.	Potpuno usklađeno		
Član 7 (2) U cilju obezbjeđivanja efikasne administrativne obrade aplikativnih fajlova koji se odnose na projekte na listi Energetske zajednice, predstavnici projekata i svi nadležni organi će osigurati da se ti dosijei tretiraju na najbrži mogući način u skladu sa Energetskom zajednicom i nacionalnim zakonom.	Rokovi Član 21 Postupak donošenja dozvola ne može trajati duže od 42 mjeseca.	Potpuno usklađeno		

	U slučaju da Savjet procijeni da postupak donošenja dozvola neće biti završen u roku iz stava 1 ovog člana, može da prije njegovog isteka, produži rok za najviše devet mjeseci. U slučaju vanrednih okolnosti rok iz stava 2 ovog člana može se ponovo produžiti. O razlozima kašnjenja, u slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana, Savjet je dužan da obavijesti grupe iz člana 8 ovog zakona. Rokovi iz st. 1 do 3 ovog člana ne odnose se na obaveze koje proizilaze iz Sporazuma o osnivanju Energetske zajednice i međunarodnog prava, kao ni na upravni spor i pravna sredstva pred sudom ili arbitražom. U slučaju da se određivanje trase ili lokacije u ugovornim stranama i/ili državama članicama, koje se preduzima isključivo za posebne potrebe planiranog projekta, uključujući planiranje specifičnih koridora za mrežnu infrastrukturu, ne mogu sprovesti u postupku donošenja odluke, odluka se donosi u roku od šest mjeseci, od datuma podnošenja potpune dokumentacije od strane nosioca projekta. U slučaju iz stava 6 ovog člana, ukupno trajanje postupka izdavanja dozvole iz stava 1 ovog člana smanjuje se na šest mjeseci, osim u izuzetnim okolnostima.			
--	---	--	--	--

Član 7 (3) Ne dovodeći u pitanje obaveze predviđene zakonom Energetske zajednice, projektima u oblasti energetike koji se nalaze na listi Energetske zajednice dodjeljuje se status najvećeg mogućeg nacionalnog značaja, ako postoji takav status u nacionalnom pravu, i da se na odgovarajući način tretira u postupcima izdavanja dozvola i, ako nacionalni zakon tako predviđa, u prostornom planiranju, uključujući i one procese koji se odnose na procjene životne sredine, na način na koji je takav tretman predviđen u nacionalnom zakonu koji se primjenjuje na odgovarajuću vrstu energetske infrastrukture. (4) Svi postupci rješavanja sporova, parnice, žalbe i pravni lijekovi koji se odnose na projekte sa liste Energetske zajednice, pred bilo kojim nacionalnim sudovima, tribunalima, panelima, uključujući posredovanje ili arbitražu, gdje postoje u nacionalnom pravu, tretiraju se kao hitni, ako, i u mjeri u kojoj nacionalni zakon predviđa takve hitne procedure. (5) Ugovorne strane će procijeniti, uzimajući u obzir postojeće smjernice koje je izdala Komisija u skladu sa članom 7(5) Uredbe (EU) 2022/869, koje zakonodavne i nezakonodavne mjere su neophodne da se pojednostave procedure procjene životne sredine i da se obezbijedi njihova koherentna primjena i obavještava Sekretarijat Energetske zajednice o rezultatima te procjene. (6) Do 24. marta 2025. godine, ugovorne strane će preduzeti nezakonodavne mjere koje su utvrdile u skladu sa stavom 5. (7) Ugovorne strane će do 24. juna 2025. godine preduzeti zakonodavne mjere koje su utvrdile prema stavu 5. Te zakonodavne mjere ne dovode u pitanje obaveze predviđene Zakonom Energetske zajednice. (8) Što se tiče uticaja na životnu sredinu iz člana 6(4) Direktive 92/43/EEZ i člana 4(7) Direktive 2000/60/EC2, jednom prilagođeni i usvojeni u Energetskoj zajednici, pod uslovom da su ispunjeni svi uslovi utvrđeni u tim	Supsidijerna primjena Član 5 Na pitanja koja se odnose na prekogranične energetske infrastrukturne projekte od posebnog značaja za Crnu Goru, a koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje obavljanje energetskih djelatnosti i zakona kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa. Prethodna procedura Član 19 Prethodna procedura, po potrebi, može da uključi dostavljanje: izvještaja u vezi zaštite životne sredine od strane nosioca projekta u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine i i procjenu klimatskih rizika i mjera prilagođavanja klimatskim promjenama za projekat, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od negativnih uticaja klimatskih promjena.	Potpuno usklađeno		
---	---	--------------------------	--	--

direktivama, projekti sa liste Energetske zajednice smatraju se da su to projekti od javnog interesa iz perspektive energetske politike, i može se smatrati kao da imaju prevladavajući javni interes. <...> Ovaj stav se ne primenjuje na konkurentske projekte ili na projekte koji nisu dostigli dovoljan stepen zrelosti i obezbijedili analizu troškova i koristi specifičnih za projekat kao što je navedeno u članu 2, tačka (1)(d), Aneksa III.				
Član 8 Organizacija procesa izdavanja dozvola (1) Do 23. juna 2025. godine, svaka ugovorna strana će ažurirati, kada je to potrebno, imenovanje jednog nacionalnog nadležnog organa koji će biti odgovoran za olakšavanje i koordinaciju izdavanja dozvola i ostalih potrebnih procesa za projekte sa liste Energetske zajednice.	III SAVJET ZA ENERGETSKE PROJEKTE Nadležno nacionalno tijelo Član 13 Radi sprovođenja odredbi ovog zakona i kordinacije postupaka u vezi sa njegovom primjenom, osniva se Savjet za energetske projekte (u daljem tekstu: Savjet), kao stalno radno tijelo Vlade.	Potpuno usklađeno		
Član 8 (2) Odgovornosti nacionalnog nadležnog organa iz stava 1. ili poslovi koji se odnose na taj stav mogu biti delegirani ili sprovedeni od strane drugog organa, po projektu sa liste Energetske zajednice ili po određenoj kategoriji projekata sa liste Energetske zajednice, pod uslovom da:	Član 13 Zadaci Savjeta su da: 1) koordinira u toku postupka donošenja odluka koje su potrebne za realizaciju projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog	Potpuno usklađeno		

(a) nacionalni nadležni organ obavještava Sekretarijat Energetske zajednice o tom delegiranju i informacije u njima objavljuje ili nacionalni nadležni organ ili nosilac projektana veb stranici iz člana 9(7); (b) samo jedan organ je odgovoran za projekat na listi Energetske zajednice, i to je jedini kontakt za nosioca projekta u procesu koji vodi do sveobuhvatne odluke za određeni projekat na listi Energetske zajednice, i koordinira podnošenje svih relevantnih dokumenata i informacija. Nacionalni nadležni organ može zadržati odgovornost za utvrđivanje rokova, ne dovodeći u pitanje rokove utvrđene u članu 10(1) i (2).	interesa koji se odnose na teritoriju Crne Gore ili bitno utiču na energetski sistem Crne Gore; 2) prati učešće javnosti prilikom sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore, u skladu sa propisom kojim se uređuje način sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore i konsultacijama sa nosiocem projekta; 3) prati donošenje odluka nadležnih organa koje su potrebne za realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore, u konsultaciji sa nosiocem projekta i drugim nadležnim organima; Dužnosti nosioca projekta Član 15 Nosilac projekta je dužan da: 8) objavi, sve relevantne informacije o projektima,			
Član 8 (3) Ne dovodeći u pitanje relevantne zahtjeve prema Energetskoj zajednici i međunarodnom pravu i, u mjeri u kojoj to nije u suprotnosti sa njima, nacionalno zakonodavstvo, nacionalni nadležni organ će olakšati izdavanje sveobuhvatne odluke. Sveobuhvatna odluka se donosi u rokovima utvrđenim u članu 10(1) i (2) i u skladu sa jednom od sledećih šema:	Nadležno nacionalno tijelo Član 13 Radi realizacije projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa Vlada obrazuje Savjet za energetske projekte (u daljem tekstu: Savjet). Savjet ima predsjednika i šest članova. Predsjednik Savjeta je starješina organa državne uprave nadležan za poslove energetike. Članovi Savjeta su: starješina organa državne uprave za poslove ekonomije, starješina organa državne uprave za poslove finansija, starješina organa državne uprave za poslove prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, starješina organa državne uprave nadležan za evropske poslove, starješina organa državne uprave nadležan za poslove ekologije i održivog razvoja i	Potpuno usklađeno		

	starješina organa državne uprave nadležan za poslove regionalnog razvoja. Savjet donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova. Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se iz budžetskih sredstava Ministarstva. Zadaci Savjeta su da: 1) koordinira u toku postupka donošenja odluka koje su potrebne za realizaciju projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa koji se odnose na teritoriju Crne Gore ili bitno utiču na energetske sistem Crne Gore; 2) prati učešće javnosti prilikom sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore, u skladu sa propisom kojim se uređuje način sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore i konsultacijama sa nosiocem projekta; 3) prati donošenje odluka nadležnih organa koje su potrebne za realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore, u konsultaciji sa nosiocem projekta i drugim nadležnim organima; 4) sarađuje sa drugim nadležnim organima, nadležnim organima ugovornih strana Energetske zajednice i država članica Evropske unije, kao i sa regionalnim i međunarodnim organizacijama, prilikom donošenja zajedničkih odluka i obezbjeđivanja efikasne i efektivne saradnje i komunikacije u cilju razmjene dobrih praksi; 5) sarađuje sa nadležnim organima ugovornih strana i/ili država članica, u slučaju zajedničkog projekta koji pripada jednoj od prioritarnih obalskih energetskih koridora, radi imenovanja, za svaki konkretni projekat,			
--	---	--	--	--

	jedinstvene kontakt tačke za nosioce projekta, u cilju razmjene informacija i ubrzanja postupka donošenja potrebnih odluka i dozvola; 6) procjenjuje, u saradnji sa nadležnim organima, koje su mjere potrebne da bi se pojednostavile procedure strateške procjene uticaja na životne sredine i obezbijeduje njihovu primjenu, o čemu obavještava Sekretarijat Energetske zajednice; 7) sarađuje sa drugim nadležnim organima, uključujući organe nadležne za zaštitu životne sredine, u vezi sa obimom, sadržajem i nivoom detaljnosti izvještaja i dokumentacije koju podnosi nosilac projekta; 8) sarađuje sa nadležnim organima drugih država u vezi sa prekograničnim uticajima na životnu sredinu radi sprovođenja zajedničkih postupaka procjene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa zakonom; 9) razmatra sve izvještaje i druga dokumenta, koje podnosi nosilac projekta ili drugo lice; 10) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i Poslovnikom o radu Savjeta. Savjet može, radi efikasnijeg i kvalitetnijeg obavljanja zadataka iz stava 7 ovog člana, obrazovati radne timove i angažovati eksperte za određene oblasti. Organi državne uprave, organi uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, kao i drugi subjekti dužni su da na zahtjev Savjeta dostave podatke, objašnjenja i izvještaje potrebne za realizaciju zadataka Savjeta. Savjet donosi Poslovnik o radu kojim se uređuje način rada Savjeta, kao i druga pitanja od značaja za rad Savjeta.			
(a) integrisana šema: sveobuhvatnu odluku izdaje nacionalni nadležni organ i to je jedina pravno obavezujuća odluka koja proizilazi iz zakonskog postupka izdavanja dozvola. Kada su u pitanju drugi organi zainteresovani za projekat, oni mogu, u skladu sa nacionalnim	Sastav Savjeta Član 13 Savjet donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova.	Potpuno usklađeno		

zakonom, dati svoje mišljenje kao ulaz u postupak, koji će biti uzet u obzir od strane nacionalnog nadležnog organa.				
(a) Koordinisana šema: Sveobuhvatna odluka obuhvata više pojedinačnih pravno obavezujućih odluka koje izdaju nekoliko nadležnih organa, a kojima koordinira nacionalni nadležni organ. (b) Nacionalni nadležni organ može osnovati radnu grupu u kojoj su zastupljeni svi zainteresovani organi radi izrade detaljnog rasporeda za postupak izdavanja dozvola u skladu sa članom 10(6), tačka (b), i da prati i koordinira njegovu implementaciju. Nacionalni nadležni organ će, nakon konsultacija sa drugim nadležnim organima, kada je to primjenjivo u skladu sa nacionalnim zakonom, i ne dovodeći u pitanje rokove utvrđene u članu 10(1) i (2), uspostaviti od slučaja do slučaja razuman rok u kojem se donose pojedinačne odluke. Nacionalni nadležni organ može da preduzme pojedinačnu odluku u ime drugog nacionalnog organa, ako odluka tog organa nije dostavljena u roku i kada se kašnjenje ne može adekvatno opravdati; ili, gdje je predviđeno nacionalnim zakonom, i u mjeri u kojoj je to u skladu sa zakonom Energetske zajednice, nacionalni nadležni organ može smatrati da je drugi dotični nacionalni organ ili dao svoje odobrenje ili odbijanje projekta ako odluka tog organa nije dostavljena u roku. Kada je to predviđeno nacionalnim zakonom, nacionalni nadležni organ može zanemariti pojedinačnu odluku drugog nacionalnog organa u slučaju kada smatra da odluka nije dovoljno potkrijepljena u osnovnim dokazima koje je predstavio dotični nacionalni organ; Na taj način, nacionalni nadležni organ obezbjeđuje da relevantni zahtjevi iz Energetske zajednice i međunarodno pravo se poštuje i daje razloge za svoju odluku;	Sastav Savjeta Član 13 Savjet ima predsjednika i šest članova. Predsjednik Savjeta je starješina organa državne uprave nadležan za poslove energetike. Članovi Savjeta su: starješina organa državne uprave za poslove ekonomije, starješina organa državne uprave za poslove finansija, starješina organa državne uprave za poslove prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, starješina organa državne uprave nadležan za evropske poslove, starješina organa državne uprave nadležan za poslove ekologije i održivog razvoja i starješina organa državne uprave nadležan za poslove regionalnog razvoja. Savjet donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova. Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se iz budžetskih sredstava Ministarstva. 4) sarađuje sa drugim nadležnim organima, nadležnim organima ugovornih strana Energetske zajednice i država članica Evropske unije, kao i sa regionalnim i međunarodnim organizacijama, prilikom donošenja zajedničkih odluka i obezbjeđivanja efikasne i efektivne saradnje i komunikacije u cilju razmjene dobrih praksi; 5) sarađuje sa nadležnim organima ugovornih strana i/ili država članica, u slučaju zajedničkog projekta koji pripada jednoj od prioritetnih obalskih energetske koridora, radi imenovanja, za svaki konkretni projekat, jedinstvene kontakt tačke za nosioce projekta, u cilju	Potpuno usklađeno		

	razmjene informacija i ubrzanja postupka donošenja potrebnih odluka i dozvola; 9) razmatra sve izvještaje i druga dokumenta, koje podnosi nosilac projekta ili drugo lice; 10) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i Poslovnikom o radu Savjeta. Savjet može, radi efikasnijeg i kvalitetnijeg obavljanja zadataka iz stava 7 ovog člana, obrazovati radne timove i angažovati eksperte za određene oblasti. Organi državne uprave, organi uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, kao i drugi subjekti dužni su da na zahtjev Savjeta dostave podatke, objašnjenja i izvještaje potrebne za realizaciju zadataka Savjeta. Savjet donosi Poslovnik o radu kojim se uređuje način rada Savjeta, kao i druga pitanja od značaja za rad Savjeta.			
(c) šema saradnje: sveobuhvatnu odluku koordinira nacionalni nadležni organ. Nacionalni nadležni organ, nakon konsultacija sa drugim nadležnim organima, u kojoj se primjenjuje u skladu sa nacionalnim zakonom, i ne dovodeći u pitanje rokove utvrđene u članu 10(1) i (2), uspostaviti od slučaja do slučaja razuman rok u kojem će se pojedinačne odluke donijeti. Ona će pratiti poštovanje rokova od strane nadležnih organa. Ugovorne strane će implementirati šeme na način koji, u skladu sa nacionalnim zakonom, doprinose najefikasnijem i pravovremenom donošenju sveobuhvatne odluke. Nadležnost nadležnih organa može biti uključena u nadležnost nacionalnih nadležnih organa određena u skladu sa stavom 1 ili nadležni organi mogu da održe, u određenoj mjeri, svoju nezavisnu nadležnost u skladu sa odgovarajućim dozvolama i šemom koju	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

je ugovorna strana izabrala u skladu sa ovim stavom kako bi se olakšalo izdavanje sveobuhvatne odluke i u skladu s tim sarađivati sa nacionalnim nadležnim organom. Kada organ kojeg se tiče ne očekuje da dostavi pojedinačnu odluku u određenom roku, taj organ odmah obavještava nacionalni nadležni organ, navodeći razloge za kašnjenje. Nakon toga, nacionalni nadležni organ određuje drugi rok u kojem se ta odluka donosi, u skladu sa ukupnim rokovima utvrđenim u članu 10(1) i (2). Ugovorne strane biraju između tri šeme iz tačaka (a), (b) i (c) prvi stav da olakša i koordinira svoje procedure i sprovodi šemu koja je najefikasnija za njih u svijetlu nacionalnih specifičnosti u njihovim procesima planiranja i izdavanja dozvola. Kada ugovorne strane izaberu šemu saradnje, one obavještavaju Sekreterijat Energetske zajednice o svojim razlozima.				
Član 8 (4) Ugovorne strane mogu primijeniti šeme iz stava 3 na kopnene i offshore projekte na listi Energetske zajednice.	Nadležno nacionalno tijelo Član 13 Radi realizacije projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa Vlada obrazuje Savjet za energetske projekte (u daljem tekstu: Savjet). Savjet ima predsjednika i šest članova. Predsjednik Savjeta je starješina organa državne uprave nadležan za poslove energetike. Članovi Savjeta su: starješina organa državne uprave za poslove ekonomije, starješina organa državne uprave za poslove finansija, starješina organa državne uprave za poslove prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, starješina organa državne uprave nadležan za evropske poslove, starješina organa državne uprave nadležan za poslove ekologije i održivog razvoja i starješina organa državne uprave nadležan za poslove regionalnog razvoja. Savjet donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova.	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno jer se koordinisana šema primjenjuje na sve PEI i PMI projekte u Crnoj Gori	

	Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se iz budžetskih sredstava Ministarstva. Zadaci Savjeta su da: 1) koordinira u toku postupka donošenja odluka koje su potrebne za realizaciju projekta od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekata od uzajamnog interesa koji se odnose na teritoriju Crne Gore ili bitno utiču na energetske sistem Crne Gore; 2) prati učešće javnosti prilikom sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore, u skladu sa propisom kojim se uređuje način sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore i konsultacijama sa nosiocem projekta; 3) prati donošenje odluka nadležnih organa koje su potrebne za realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore, u konsultaciji sa nosiocem projekta i drugim nadležnim organima; 4) sarađuje sa drugim nadležnim organima, nadležnim organima ugovornih strana Energetske zajednice i država članica Evropske unije, kao i sa regionalnim i međunarodnim organizacijama, prilikom donošenja zajedničkih odluka i obezbjeđivanja efikasne i efektivne saradnje i komunikacije u cilju razmjene dobrih praksi; 5) sarađuje sa nadležnim organima ugovornih strana i/ili država članica, u slučaju zajedničkog projekta koji pripada jednoj od prioriteta obalskih energetskih koridora, radi imenovanja, za svaki konkretni projekat, jedinstvene kontakt tačke za nosioce projekta, u cilju razmjene informacija i ubrzanja postupka donošenja potrebnih odluka i dozvola;			
--	--	--	--	--

	6) procjenjuje, u saradnji sa nadležnim organima, koje su mjere potrebne da bi se pojednostavile procedure strateške procjene uticaja na životne sredine i obezbijeduje njihovu primjenu, o čemu obavještava Sekretarijat Energetske zajednice; 7) sarađuje sa drugim nadležnim organima, uključujući organe nadležne za zaštitu životne sredine, u vezi sa obimom, sadržajem i nivoom detaljnosti izvještaja i dokumentacije koju podnosi nosilac projekta; 8) sarađuje sa nadležnim organima drugih država u vezi sa prekograničnim uticajima na životnu sredinu radi sprovođenja zajedničkih postupaka procjene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa zakonom; 9) razmatra sve izvještaje i druga dokumenta, koje podnosi nosilac projekta ili drugo lice; 10) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i Poslovnikom o radu Savjeta. Savjet može, radi efikasnijeg i kvalitetnijeg obavljanja zadataka iz stava 7 ovog člana, obrazovati radne timove i angažovati eksperte za određene oblasti. Organi državne uprave, organi uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, kao i drugi subjekti dužni su da na zahtjev Savjeta dostave podatke, objašnjenja i izvještaje potrebne za realizaciju zadataka Savjeta. Savjet donosi Poslovnik o radu kojim se uređuje način rada Savjeta, kao i druga pitanja od značaja za rad Savjeta.			
Član 8 (5) Kada projekat na listi Energetske zajednice zahtijeva donošenje odluka u dvije ili više ugovornih strana, relevantni nacionalni nadležni organi se podstiču da preduzmu sve neophodne korake za efikasnu i efektivnu saradnju i međusobnu komunikaciju, uključujući i navedene korake u članu 10(6). Ugovorne strane se podstiču da obezbijede zajedničke procedure, posebno	Nadležno nacionalno tijelo Član 13 6) procjenjuje, u saradnji sa nadležnim organima, koje su mjere potrebne da bi se pojednostavile procedure strateške procjene uticaja na životne sredine i	Potpuno usklađeno		

one povezane sa procjenom uticaja na životnu sredinu.	obezbijeđuje njihovu primjenu, o čemu obavještava Sekretarijat Energetske zajednice; 7) sarađuje sa drugim nadležnim organima, uključujući organe nadležne za zaštitu životne sredine, u vezi sa obimom, sadržajem i nivoom detaljnosti izvještaja i dokumentacije koju podnosi nosilac projekta; 8) sarađuje sa nadležnim organima drugih država u vezi sa prekograničnim uticajima na životnu sredinu radi sprovođenja zajedničkih postupaka procjene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa zakonom;			
Član 8 (6) Relevantni nacionalni nadležni organi ugovornih strana koji su uključeni u projekat na Listi Energetske zajednice koja pripada jednom od prioritetnih koridora mreže na moru navedenih u odjeljku 2 Aneksa I, zajednički će međusobno odrediti jedinstvenu kontaktnu tačku za nosioce projekata po projektu, koji je odgovoran za olakšavanje razmjene informacija između nacionalnih nadležnih organa vlasti o postupku izdavanja dozvola za projekat, sa ciljem da se olakša i taj proces kao izdavanje odluka od strane relevantnih nacionalnih nadležnih organa. Jedinstvene tačke kontakta mogu da deluju kao skladište koje objedinjuje postojeće dokumente koji se odnose na projekte.	Kontakt tačka Član 14 Ministarstvo je kontakt tačka nosiocima projekta u postupku donošenja odluke	Potpuno usklađeno		
Član 9 Transparentnost i učešće javnosti (1) Do 24. oktobra 2025. godine, ugovorna strana ili nacionalni nadležni organ će, kada je primjenjivo, u saradnji sa drugim nadležnim organima, objaviti ažurirani priručnik o procedurama za izdavanje dozvole i postupak odobravanja grantova koji se primenjuju na projekte sa liste Energetske zajednice da obuhvati informacije navedene u tački (1) Aneksa VI. Priručnik neće biti pravno obavezujući, ali će se odnositi na ili citirati relevantne	Uputstvo o procedurama Član 23 Procedure za praćenje i realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, način saradnje Savjeta sa drugim nadležnim organima državne uprave, organima uprave, nadležnim organima lokalne samouprave i nadležnim organima lokalne uprave, nadležnim organima ugovornih strana i država članica, kao i sa regionalnim i međunarodnim	Potpuno usklađeno		

zakonske odredbe. Nacionalni nadležni organi će, kada je to relevantno, sarađivati i pronaći sinergije sa vlastima susjednih zemalja u cilju razmjene dobrih praksi i olakšavanje procesa izdavanja dozvola, posebno za izradu priručnika za procedure.	organizacijama, bliži način sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji se realizuju na teritoriji Crne Gore, druga pitanja od značaja u postupku donošenja odluka i izdavanja dozvola u skladu sa zakonom i druga pitanja od značaja za realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, propisuje Ministarstvo. Član 13 2) prati učešće javnosti prilikom sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore, u skladu sa propisom kojim se uređuje način sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore i konsultacijama sa nosiocem projekta; 3) prati donošenje odluka nadležnih organa koje su potrebne za realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore, u konsultaciji sa nosiocem projekta i drugim nadležnim organima; 4) sarađuje sa drugim nadležnim organima, nadležnim organima ugovornih strana Energetske zajednice i država članica Evropske unije, kao i sa regionalnim i međunarodnim organizacijama, prilikom donošenja zajedničkih odluka i obezbjeđivanja efikasne i efektivne saradnje i komunikacije u cilju razmjene dobrih praksi; 5) sarađuje sa nadležnim organima ugovornih strana i/ili država članica, u slučaju zajedničkog projekta koji pripada jednoj od prioriternih obalskih energetskih koridora, radi imenovanja, za svaki konkretni projekat, jedinstvene kontakt tačke za nosioce projekta, u cilju			
--	---	--	--	--

	razmjene informacija i ubrzanja postupka donošenja potrebnih odluka i dozvola;			
Član 9 (2) Ne dovodeći u pitanje zakon o životnoj sredini i sve zahtjeve iz Arhuške konvencije, Espoo Konvencije i relevantnog zakona Energetske zajednice, sve strane koje su uključene u proces izdavanja dozvola pratiće principe za učešće javnosti utvrđene u tački (3) Aneksa VI.	Nema odgovarajuće odredbe	Neusklađeno	Potpuna usklađenost će se postići donošenjem Uputstva o procedurama	II kvartal 2026
Član 9 (3) Nosilac projekta će, u indikativnom roku od tri mjeseca od početka izdavanja dozvole postupak dodjele grantova u skladu sa članom 10(3), izraditi i dostaviti koncept za učešće javnosti nacionalnom nadležnom organu, u skladu sa postupkom opisanim u priručniku iz stava 1. ovog člana i u skladu sa smjernicama navedenim u Aneksu VI. Nacionalni nadležni organ će zatražiti izmjene ili odobriti koncept za učešće javnosti u roku od tri mjeseca od prijema koncepta, uzimajući u obzir bilo koji oblik učešća javnosti i konsultacija koje su se dogodile prije početka postupka izdavanja dozvola, u mjeri u kojoj su takvo učešće javnosti i konsultacije ispunile uslove ovog člana. Kada nosilac projekta namjerava da izvrši značajne izmjene u odobrenom konceptu za učešće javnosti, o tome obavještava nacionalni nadležni organ. U tom slučaju nacionalni nadležni organ može zatražiti izmjene.	Dužnosti nosioca projekta Član 15 Nosilac projekta je dužan da: 9) objavi i dostavi Savjetu detaljan izvještaj o realizaciji javnih konsultacija u vezi sa prihvatanjem ili odbijanjem izloženih mišljenja, uz prikaz izmjena u vezi sa lokacijom, trasom ili dizajnom projekta. Učešće javnosti Član 28 Za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji se realizuju na teritoriji Crne Gore i jedne ili više ugovornih strana i/ ili država članica sprovodi se javna rasprava, uz obezbjeđivanje transparentnosti, informisanja i učešća zainteresovane javnosti u svim fazama njihove pripreme, odobravanja i realizacije.	Potpuno usklađeno		
Član 9 (4) Ako to već nije propisano nacionalnim zakonom po istim ili višim standardima, nosilac projekta ili, kada to zahtijeva nacionalno	Član 28	Potpuno usklađeno		

zakonodavstvo, nacionalni nadležni organ sprovodi najmanje jednu javnu konsultaciju, prije nego što nosilac projekta dostavi konačnu i potpunu prijavu nacionalnom nadležnom organu u skladu sa članom 10(7). Ta javna konsultacija ne dovodi u pitanje bilo koju Javnu konsultaciju koja će se sprovesti nakon podnošenja zahtjeva za izdavanje saglasnosti u skladu sa članom 6(2) Direktive 2011/92/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Saveta ministara 2016/12/MC-EnC. Javna konsultacija obavještava zainteresovane strane iz tačke (3)(a) Aneks VI o projektu u ranoj fazi i pomaže u identifikaciji najpogodnije lokacije, putanje ili tehnologije, uključujući, kada je to relevantno, s obzirom na adekvatna razmatranja prilagođavanje klimatskim promjenama za projekat, sve uticaje relevantne pravu Unije i nacionalnom pravu, kao i relevantna pitanja koja treba riješiti u okviru datoteka aplikacije. Javne konsultacije moraju biti u skladu sa minimalnim zahtjevima utvrđenim u tački (5) Aneks VI. Ne dovodeći u pitanje proceduralna pravila i pravila transparentnosti u ugovornim stranama, nosilac projekta objavljuje na internet stranici iz stava 7. ovog člana izvještaj u kojem objašnjava kako su mišljenja izražena u javnim konsultacijama uzeta u obzir pokazivanjem amandmana napravljenim u lokaciji, putanji i dizajnu projekta, ili pružanjem razloga zašto takva mišljenja nisu uzeta u obzir. Nosilac projekta priprema izvještaj u kojem sumira rezultate aktivnosti u vezi sa učešćem javnosti prije podnošenja spisa zahtjeva, uključujući i one aktivnosti koje su se odvijale prije početka procesa izdavanja dozvola. Nosilac projekta podnosi izvještaje iz prvog i drugog podstava zajedno sa zahtjevom za podnošenje zahtjeva nadležnom nacionalnom organu. Sveobuhvatna odluka će se donijeti u skladu sa rezultatima ovih izvještaja.	Nosilac projekta je dužan da, u roku od tri mjeseca prijedloga postupka donošenja odluka i izdavanja dozvola, izradi i dostavi Savjetu obavještenje o načinu sprovođenja javne rasprave. Savjet može da da odobrenje ili da zahtijeva izmjene ili dopune obavještenja iz stava 2 ovog člana u roku od tri mjeseca od prijema koncepta, vodeći računa o načinu učestvovanja javnosti prije početka postupka donošenja odluka i izdavanja dozvola. Nosilac projekta je dužan, u slučaju da namjerava značajno da izmijeni način sprovođenja javne rasprave obavijestiti Savjet. U slučaju iz stava 4 ovog člana Savjet može tražiti izmjene ili dopune obavještenja. Savjet sprovodi najmanje jednu javnu raspravu prije nego što nosilac projekta podnese Savjetu zahtjev i dokumentaciju iz člana 19 stav 1 ovog zakona. Javna rasprava iz stava 6 ovog člana ne utiče na bilo koju javnu raspravu koja se sprovodi nakon podnošenja zahtjeva i dokumentacije iz člana 19 stav 1 ovog zakona Savjetu. U toku trajanja javne rasprave zainteresovane strane se informišu o projektu u ranoj fazi, identifikaciji najprikladnije lokacije, trase ili tehnologije, uključujući razmatranje klimatskih rizika i mjera prilagođavanja klimatskim promjenama za projekat, sve uticaje i druga pitanja od značaja za realizaciju projekta. Dužnosti nosioca projekta Član 15 8) objavi sve relevantne informacije o projektima; 9) objavi i dostavi Savjetu detaljan izvještaj o realizaciji javnih konsultacija u vezi sa prihvatanjem ili			
---	--	--	--	--

	odbijanjem izloženih mišljenja, uz prikaz izmjena u vezi sa lokacijom, trasom ili dizajnom projekta; 10) pripremi i dostavi Savjetu izvještaj koji sadrži aktivnosti vezane za učešće javnosti prije podnošenja zahtjeva, uključujući aktivnosti sprovedene prije početka postupka, odnosno donošenja dozvola; 11) obavještava Savjet redovno, a najmanje jednom godišnje do puštanja projekta u rad, u slučaju da samostalno ili zajedno sa drugim nosiocima projekta ima obavezu podnošenja zahtjeva za investiranje, svim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima o napretku projekta, kao i o identifikaciji troškova i uticaja povezanih sa projektom.			
Član 9 (5) Za prekogranične projekte koji uključuju dvije ili više ugovornih strana, sprovedene su javne konsultacije, u skladu sa stavom 4 gdje će se u svakoj od dotičnih ugovornih strana, i održati u roku od ne više od dva mjeseca od dana početka prve javne konsultacije.	Učešće javnosti Član 28 Za prekogranične projekte koji uključuju dvije ili više ugovorenih strana i/ili država članica, javne rasprave sprovedene u skladu sa stavom 6 ovog člana biće održane u svakoj od zainteresovanih ugovornih strana i/ili država članica, u trajanju od najviše dva mjeseca od dana početka prve javne rasprave.	Potpuno usklađeno		
Član 9 (6) Za projekte koji će vjerovatno imati značajan prekogranični uticaj u jednom ili više susjednih ugovornih strana, kojima član 7 Direktive 2011/92/EU, kako je prilagođen i usvojen od strane Ministarskog saveta, Odluka 2016/12/MC-ENC, i Espoo Konvencija se primjenjuju, relevantne informacije će biti stavljene na raspolaganje nacionalnim nadležnim organima dotičnih susjednih ugovornih strana. Nacionalni nadležni organi dotičnih susjednih ugovornih strana će navesti, u procesu obavještavanja kada je to potrebno, bez obzira da li oni, ili bilo koji	Učešće javnosti Član 28 Za projekte koji mogu imati značajan prekogranični uticaj u jednoj ili više ugovornih strana i/ili država članica, a koji će vjerovatno imati značajan uticaj na životnu sredinu u drugoj ugovornoj strani i/ili državi članici, ili kada to zatraži ugovorna strana Ugovora o	Potpuno usklađeno		

drugi organ u pitanju, da li žele učestvovati u relevantnim procedurama javnih konsultacija.	osnivanju Energetske zajednice i/ili država članica koja će biti značajno pogođena, i ako je primjenljiva Konvencija o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu, relevantne informacije biće dostupne nadležnim organima ugovornih strana i/ili državama članicama.			
Član 9 (7) Nosilac projekta uspostavlja i redovno ažurira namjensku veb stranicu projekta sa relevantnim informacijama o projektu od interesa Energetske zajednice, koji će biti vezan za veb stranicu Energetske zajednice i platformu za transparentnost iz člana 23 koja ispunjava zahtjeve navedene u tački (6) Aneksa VI. Komercijalno osjetljive informacije će se čuvati u tajnosti. Nosioci projekata takođe objavljuju relevantne informacije drugim odgovarajućim sredstvima informisanja javnosti.	Dužnosti nosioca projekta Član 15 Nosilac projekta je dužan da: 7) uspostavlja i redovno ažurira posebne internet stranice projekta od interesa za Energetsku zajednicu i /ili projekta od uzajamnog interesa, koje su povezane sa internet stranicama Energetske zajednice i/ili Evropske komisije, uključujući, prema potrebi, i druga sredstva javnog informisanja;	Potpuno usklađeno		

Član 10 Trajanje i sprovođenje postupka izdavanja dozvola (1) Proces izdavanja dozvola sastoji se od dva postupka: (a) postupak prije podnošenja zahtjeva, koji pokriva period između početka procesa izdavanja dozvola i prihvatanje podnijetog podneska od strane nacionalnog nadležnog organa, koji će uzeti u obzir mjesto u indikativnom periodu od 24 meseca; (b) zakonski postupak izdavanja dozvola, koji obuhvata period od dana prihvatanja podnijetog zahtjeva do donošenja sveobuhvatne odluke, koji ne prelazi 18 mjeseci. U vezi sa tačkom (b) prvog stava, kada je to potrebno, ugovorne strane mogu da obezbijede za zakonsku proceduru izdavanja dozvola koja je kraća od 18 meseci. (2) Nacionalni nadležni organ osigurava da kombinovano trajanje dva postupka iz stava 1 ne prelazi period od 42 mjeseca. Međutim, kada nacionalni nadležni organ smatra da jedan ili oba postupka neće biti završen u rokovima utvrđenim u stavu 1, može produžiti jedan ili oba ta roka prije nego što taj rok istekne i od slučaja do slučaja. Nacionalni nadležni organ neće produžiti kombinovano trajanje dva postupka duže od devet mjeseci, osim u izuzetnim okolnostima. Kada nacionalni nadležni organ produži rokove, obavještava dotičnu grupu i predstavlja ga sa mjerama koje su preduzete, ili će biti preduzete, za okončanje procesa izdavanja dozvola, sa najmanjim mogućim kašnjenjem. Grupa može zatražiti da nacionalni nadležni organ redovno izvještava o napretku postignutom u tom pogledu i razlozima za kašnjenja. (3) U svrhu utvrđivanja početka procesa izdavanja dozvola, predlagači projekta pismeno obavještavaju o projektu nadležni nacionalni organ svake dotične ugovorne strane koje formiraju i sadržavaju razumno detaljan pregled projekta. U roku od tri mjeseca od prijema obavještenja, nacionalni nadležni organ potvrđuje ili, ako smatra da projekat nije dovoljno zreo da uđe u proces izdavanja dozvola, odbaci obavještenje, u pisanoj formi, uključujući i u ime drugih nadležnih organa. U slučaju odbijanja, Nacionalni nadležni organ daje	Dužnosti nosioca projekta Član 15 Nosilac projekta je dužan da: 1) dostavi, u pisanoj formi, obavještenje o projektu Savjetu, uključujući razumno detaljan prikaz projekta; 2) obezbjeđuje finansijska sredstva za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i /ili projekte od uzajamnog interesa; IV POSTUPAK Postupak donošenja dozvola Član 17 Kada se projekat od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno projekat od uzajamnog interesa nađe na Listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno na Listi projekata od uzajamnog interesa pokreće se postupak donošenja dozvola koji se sastoji od procedure prije postupka donošenja dozvola, prethodne procedure i glavne procedure. Procedura prije postupka donosenja dozvola Član 18 Nosilac projekta, u pisanoj formi, dostavlja Savjetu obavještenje o projektu uključujući detaljni prikaz projekta. U roku od tri mjeseca od prijema obavještenja, Savjet će: 1) prihvatiti obavještenje iz stava 1 ovog člana, 2) odbiti obavještenje iz stava 1 ovog člana, ako smatra da projekat nije spreman da uđe u postupak donošenja dozvola.	Potpuno usklađeno		
--	--	--	--	--

razloge za svoju odluku, uključujući i u ime drugih organa s tim u vezi. Datumom potpisivanja potvrde o obavještenju od strane nadležnog nacionalnog organa, Organ će označiti početak procesa izdavanja dozvola. Kada su u pitanju dvije ili više ugovornih strana, datum prihvatanja posljednjeg obavještenja od strane nacionalnog nadležnog organa dotični će označiti početak procesa izdavanja dozvola. Nadležni nacionalni organi osiguravaju da se proces izdavanja dozvola ubrza u skladu sa ovim poglavljem za svaku kategoriju projekata od interesa Energetske zajednice. U tom cilju, nacionalni Nadležni organi prilagođavaju svoje uslove za početak postupka izdavanja dozvola i za prihvatanje dostavljenog prijavnog dosijea, kako bi ih učinili pogodnim za projekte koji zbog svoje prirode, dimenzija ili nedostatka zahtjeva za procjenu životne sredine prema nacionalnom zakonu, može zahtijevati manje ovlašćenja i odobrenja za dostizanje faze spremne za izgradnju. Ugovorne strane mogu odlučiti da postupak prije podnošenja zahtjeva iz stavova 1. i 6. ovog člana nije potreban za projekte iz ovog stava. (4) Nacionalni nadležni organi u postupku izdavanja dozvola uzimaju u obzir sve važeće sprovedene studije i dozvole ili ovlašćenja izdate za određeni projekat Energetske zajednice prije nego što je projekat ušao u postupak izdavanja dozvola u skladu sa ovim članom, a ne zahtijevaju duple studije i dozvole ili ovlašćenja. (5) U ugovornim stranama u kojima se određivanje rute ili lokacije preduzima isključivo za određenu svrhu planiranog projekta, uključujući planiranje specifičnih koridora za mrežne infrastrukture, ne mogu biti uključeni u proces koji vodi do sveobuhvatne odluke, odgovarajuća odluka će biti donijeta u posebnom periodu od šest mjeseci, počevši od dana podnošenja konačnog i potpunog Dokumenta za prijavu od strane promotera. U okolnostima opisanim u prvom stavu ovog stava, produženje iz stava 2, drugi stav, skraćuje se na šest mjeseci, osim u izuzetnim okolnostima, uključujući i postupak iz ovog stava. (6) Postupak prije podnošenja zahtjeva sastoji se od sledećih koraka: (a) što je prije moguće, a najkasnije u roku od 6 mjeseci od obavještenja u skladu sa prvim stavom stav 3, nacionalni nadležni organ utvrđuje, na osnovu kontrolne liste iz tačke (1)(e) Aneksa VI, i u bliskoj saradnji sa drugim nadležnim organima, i gdje odgovarajući na osnovu predloga nosioca projekta, obim izvještaja i dokumenata i nivo detalja informacija koje nosilac	U slučaju odbijanja obavještenja, Savjet će u svojoj odluci navesti razloge odbijanja obavještenja Prethodna procedura Član 19 U slučaju dvije ili više ugovornih strana i/ili država članica postupak donošenja dozvola počinje teći danom prihvatanja posljednjeg obavještenja od strane nadležnog organa, odnosno tijela druge države. Prethodna procedura obuhvata period od početka postupka donošenja dozvola do trenutka prihvatanja podnijetog zahtjeva od strane Savjeta. Procedura iz stava 2 ovog člana može trajati najduže 24 mjeseca. Savjet je dužan da u najkraćem roku, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana prihvatanja obavještenja iz člana 18 stav 1 ovog zakona od strane nosioca projekta, u saradnji sa drugim nadležnim organima, odnosno tijelima, odredi koje izvještaje i dokumentaciju je nosilac projekta dužan da dostavi. Savjet može da od nosioca projekta zahtijeva dostavljanje i drugih potrebnih informacija. Savjet će, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja informacija iz stava 5 ovog člana, prihvatiti na razmatranje zahtjev u pisanoj formi ili u elektronskom obliku, čime počinje glavna procedura. Savjet je dužan da u saradnji sa nadležnim organima, drugim nadležnim tijelima i nosiocem projekta, utvrdi			
---	--	--	--	--

projektat treba da dostavi u okviru prijave, da se prijave za sveobuhvatnu odluku. (b) nacionalni nadležni organ sastavlja, u bliskoj saradnji sa predlagračem projekta i drugim zainteresovanim organima i uzimajući u obzir rezultate aktivnosti sprovedenih u skladu sa tačkom (a) ovog stava, detaljan raspored za proces izdavanja dozvola u skladu sa postavljenim smjernicama iz tačke (2) Aneksa VI; (c) po prijemu nacrtu podneska zahtjeva, nacionalni nadležni organ će, kada je to potrebno, u svoje ime ili u ime drugih zainteresovanih organa, zatražiti od nosioca projekta da dostavi nedostajuće informacije koje se odnose na tražene elemente iz tačke (a). Postupak prije podnošenja zahtjeva obuhvata pripremu svih izvještaja o životnoj sredini od strane nosioca projekta, po potrebi, uključujući dokumentaciju o prilagođavanju klimatskim promjenama. U roku od tri mjeseca od podnošenja informacija koje nedostaju iz tačke (c) prvog stava, nadležni organ prihvata na razmatranje zahtjev u pisanoj formi ili platfortmi u digitalnom obliku, pokrećući zakonski postupak izdavanja dozvola iz stava 1, tačka (b). Zahtjevi za dodatne informacije mogu biti napravljeni, ali samo ako su opravdane novim okolnostima. (7) Nosilac projekta osigurava da je podneseni zahtjeva potpun i adekvatan i traži mišljenje nadležnog organa o tom pitanju što je prije moguće u toku postupka izdavanja dozvola. Nosilac projekta u potpunosti sarađuje sa nacionalnim nadležnim organom kako bi se uskladio sa rokovima utvrđenim ovom Uredbom. (8) Ugovorne strane će nastojati da osiguraju da bilo kakve izmjene i dopune nacionalnog zakonodavstva ne dovedu do toga da se produži bilo koji proces izdavanja dozvola koji je započeo prije stupanja na snagu tih amandmana. Sa osvrtnom na održavanje ubrzanog procesa izdavanja dozvola za projekte Energetske zajednice nacionalna nadležna tijela na odgovarajući način prilagođavaju raspored utvrđen u skladu sa stavom 6, tačka (b) ovog člana kako bi se osiguralo, u mjeri u kojoj je to moguće, da rokovi za izdavanje dozvole u ovom članu nisu prekoračeni. (9) Rokovi utvrđeni u ovom članu ne dovode u pitanje obaveze koje proizilaze iz Energetske zajednice i međunarodnog prava, i ne dovodeći u pitanje upravne žalbene postupke i sudske postupke pravnih ljekova pred sudom ili tribunalom.	detaljan plan izdavanja potrebnih dozvola u skladu sa zakonom. Prethodna procedura, po potrebi, može da uključi dostavljanje: izvještaja u vezi zaštite životne sredine od strane nosioca projekta u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine i i procjenu klimatskih rizika i mjera prilagođavanja klimatskim promjenama za projekat, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od negativnih uticaja klimatskih promjena. Od trenutka prihvatanja obavještenja od strane Savjeta, počinje prethodna procedura koja traje do prihvatanja zahtjeva za donošenje odluke koji označava početak postupka donošenja potrebnih dozvola. Bliži sadržaj potrebne dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo. Glavna procedura Član 20 Nosilac projekta je dužan da dostavi uredan, potpun i razumljiv zahtjev za donošenje odluke (u daljem tekstu: zahtjev). Glavna procedura obuhvata period od datuma prihvatanja podnijetog zahtjeva od strane Savjeta do donošenja odluke. Odluku iz stava 1 ovog člana donosi Vlada, na predlog Savjeta. Postupak donošenja odluke iz stava 1 ovog člana može trajati najduže 18 mjeseci Rokovi Član 21			
--	---	--	--	--

Rokovi utvrđeni u ovom članu za bilo koji postupak izdavanja dozvola ne dovode u pitanje sve kraće rokove koje su odredile ugovorne strane.	Postupak donošenja dozvola ne može trajati duže od 42 mjeseca. U slučaju da Savjet procijeni da postupak donošenja dozvola neće biti završen u roku iz stava 1 ovog člana, može da prije njegovog isteka, produži rok za najviše devet mjeseci. U slučaju vanrednih okolnosti rok iz stava 2 ovog člana može se ponovo produžiti. O razlozima kašnjenja, u slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana, Savjet je dužan da obavijesti grupe iz člana 8 ovog zakona. Rokovi iz st. 1 do 3 ovog člana ne odnose se na obaveze koje proizilaze iz Sporazuma o osnivanju Energetske zajednice i međunarodnog prava, kao ni na upravni spor i pravna sredstva pred sudom ili arbitražom. U slučaju da se određivanje trase ili lokacije u ugovornim stranama i/ili državama članicama, koje se preduzima isključivo za posebne potrebe planiranog projekta, uključujući planiranje specifičnih koridora za mrežnu infrastrukturu, ne mogu sprovesti u postupku donošenja odluke, odluka se donosi u roku od šest mjeseci, od datuma podnošenja potpune dokumentacije od strane nosioca projekta. U slučaju iz stava 6 ovog člana, ukupno trajanje postupka izdavanja dozvole iz stava 1 ovog člana smanjuje se na šest mjeseci, osim u izuzetnim okolnostima Važeće studije, dozvole ili odobrenja Član 22			
--	--	--	--	--

	Savjet je dužan da, u postupku donošenja dozvola, uzme u obzir sve važeće relevantne studije, dozvole ili odobrenja izdata za projekte i neće tražiti ponavljanje pribavljenih studija, dozvola ili odobrenja.			
IV POGLAVLJE MEĐUSEKTORSKO PLANIRANJE INFRASTRUKTURE Član 11 Analiza troškova i koristi širokog energetskeg Sistema (1) Jedinstveni sektorski nacrt metodologija koje je objavila Evropska mreža za prenos Operatori sistema ("ENTSO") za električnu energiju i ENTSO za gas u skladu sa članom 11. Uredbe (EU) br. 2022/869 primjenjuje se na projekte koji spadaju u energetske infrastrukturu kategorije navedene u tački (1)(a), (b), (d) i (f) i tački (3) Aneksa II.	V. PODSTICAJI I TROŠKOVI Troškovi i koristi Član 30 Metodologija za sektorsku harmonizovanu analizu troškova i koristi energetskeg sistema, koju su usvojili ENTSO za električnu energiju (u daljem tekstu: ENTSO-E) i ENTSO za gas (u daljem tekstu: ENTSG) primjenjivaće se za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji spadaju u kategorije iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. a, b, d i f i tačka 3 ovog zakona.	Potpuno usklađeno		
Član 11 (2-7)	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 11 (8) Za projekte koji spadaju u kategorije energetske infrastrukture navedene u tački (1) (c) i (e) i u tački (2), (4) i (5) Aneksa II, metodologije za harmonizovanu cijenu troškova i koristi na nivou energetskeg sistema analizu koju je izradila Komisija u skladu sa Uredbom (EU) 869/2022 na nivou Energetske zajednice.	Troškovi i koristi Član 30 Za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji spadaju u kategorije energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. c i e i tač. 2, 4 i 5 ovog zakona primjenjivaće se metodologije Evropske komisije.	Potpuno usklađeno		

Član 11 (9) Svake tri godine, Regulatorni odbor Energetske zajednice uspostavlja i objavljuje skup indikatora i odgovarajuće referentne vrijednosti za poređenje jediničnih investicionih troškova za uporedive projektne kategorije energetske infrastrukture uključene u Aneks II. Nosioci projekta obezbjeđuju zatražene podatke nacionalnim regulatornim organima i Regulatornom odboru Energetske zajednice. Regulatorni odbor Energetske zajednice objavljuje prve indikatore za kategorije infrastrukture navedene u tačkama (1), (2) i (3) Aneksa II do 24. aprila 2025. godine, u mjeri u kojoj su podaci dostupni da bi izračunali robusne pokazatelje i referentne vrijednosti. Te referentne vrijednosti mogu koristiti nosioci projekta za analize troškova i koristi specifične za projekat. Skup indikatora i odgovarajućih referentnih vrijednosti za poređenje jediničnih troškova ulaganja, iz prvog podstava, moraju biti u skladu sa onima utvrđenim u skladu sa Članom 11 (9) Uredbe (EU) br. 2022/869.	Član 30 Agencija, u saradnji sa nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, unutar Regulatornog odbora Energetske zajednice, učestvuje u utvrđivanju i objavljivanju niza pokazatelja i odgovarajućih referentnih vrijednosti radi poređenja jediničnih investicionih troškova za uporedive infrastrukturne projekte za svaku od kategorija iz člana 11 ovog zakona. Nosilac projekta dužan je da dostavi tražene podatke Agenciji i Regulatornom odboru Energetske zajednice. Nosilac projekta može da koristi referentne vrijednosti koje je objavio Regulatorni odbor Energetske zajednice za analize troškova i koristi specifične za projekte. Agencija, ako to moguće u kontekstu regionalne saradnje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti, zajedno sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, provjerava dosljednu primjenu kriterijuma i metodologije za analizu troškova i koristi i procjenjuje njihov prekogranični značaj u okviru svojih aktivnosti u grupi za projekte iz člana 8 stav 1 ovog zakona. Agencija, u saradnji sa nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, na zahtjev, dostavlja procjene iz stava 6 ovog člana nadležnoj grupi za projekte iz člana 8 stav 1 ovog zakona.	Potpuno usklađeno		
Član 11 (10-13)	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

Član 11 (14) Prilikom usvajanja preliminarne liste projekata od interesa Energetske zajednice, organ koji donosi odluke Grupa svojim zaključcima odobrava zahtjev, na nivou Energetske zajednice, metodologija koje je razvio ENTSO za električnu energiju i ENTSO za gas za projekte koji spadaju u navedene kategorije energetske infrastrukture u tački (1)(a), (b), (d) i (f) i tački (3) Aneksa II, i od strane Komisije za projekte koje spadaju u kategorije energetske infrastrukture navedene u tački (1)(c) i (e) i u tačkama(2), (4) i (5) Aneksa II.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 12 Scenariji za desetogodišnji plan razvoja mreže (1) Izvještaj o zajedničkim scenarijima koji su pripremili ENTSO za električnu energiju i ENTSO za gas u skladu sa članom 12 Uredbe (EU) 2022/869 razmatra se za procjenu projekata za listu Energetske zajednice, koji spadaju u kategorije navedene u tački (1)(a), (b), (d) i (f) i tačka (3) Aneksa II. <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 12 (2-7)	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 13 Identifikacije infrastrukturnih praznina <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

POGLAVLJE V PRIOBALNE MREŽE ZA INTEGRACIJU OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE Član 14 Planiranje priobalne mreže (1) Do 24. januara 2025. godine, ugovorne strane, uz podršku Sekretarijata Energetske zajednice, zaključuju neobavezujući sporazum o saradnji na ciljevima za obnovljive izvore energije na moru proizvodnje koja će biti raspoređena do 2050. godine u okviru svakog morskog bazena navedenog u odeljku 2, tačke (2) i (3) Aneksa I, sa međukoracima u 2030. i 2040. godini, u skladu sa njihovim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima, kao i offshore obnovljivi potencijal relevantnog morskog bazena. Taj neobavezujući sporazum će biti u pisanoj formi u vezi sa relevantnim morskim bazenom povezanim na teritoriji ugovornih strana, i ne dovodi u pitanje pravo ugovornih strana da razvijaju projekte na svom teritorijalnom moru i isključivoj ekonomskoj zoni. Sekretarijat Energetske zajednice daje smjernice za rad u Grupama. (2) Ugovorne strane koje se bave razvojem projekata obnovljivih izvora energije na moru u svojim odgovarajućim morskim bazenima mogu se obratiti, prema potrebi, relevantnim državama članicama Evropske unije u tim morskim bazenima, da predlože zaključivanje neobavezujućih memoranduma o razumijevanju za saradnju na ciljevima za proizvodnju obnovljivih izvora na moru. Ugovorne strane mogu sarađivati sa ENTSO-om za električnu energiju u cilju uključivanja u offshore mrežu i proces planiranja u okviru relevantnih morskih bazena u skladu sa članom 14 Uredbe (EU) 2022/869’. (3) <...> (4) <...> (5) <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

Član 15 Priobalne mreže za obnovljive izvore energije - prekogranična podjela troškova <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
POGLAVLJE VI REGULATORNI OKVIR Član 16 Omogućavanje investicija sa prekograničnim uticajem (1) Efikasno nastali investicioni troškovi, koji isključuju troškove održavanja, koji se odnose na projekat od interesa Energetske zajednice koji spada u kategorije energetske infrastrukture navedene u tački (1)(a), (b), (c), (d) i (f) Aneksa II, i projekti od interesa Energetske zajednice koji spadaju u kategoriju energetske infrastrukture iz tačke (3) Aneksa II, ako spadaju u nadležnost nacionalnog regulatornog organa u svakoj dotičnoj ugovornoj strani, snose nadležni OPS-ovi ili nosioci projekta prenosne infrastrukture ugovornih strana kojima projekat obezbjeđuje neto pozitivan uticaj, i, u mjeri u kojoj nije pokriven zagušenjem stanarine ili drugih naknada, plaća za korisnika mreže kroz tarife za pristup mreži u toj ili onim ugovornim stranama.	Investicije sa prekograničnim uticajima i alokacijom troškova Član 31 Opravdani investicioni troškovi, koji ne uključuju troškove održavanja, a koji su povezani sa projektom od interesa za Energetsku zajednicu ili projektom od uzajamnog interesa iz oblasti energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1, tačka 1 podtač. a, b, c, d i f i tačka 3 ovog zakona, a koji se odnose na dio projekta na teritoriji Crne Gore, biće pokriveni od strane korisnika sistema kroz cijene za korišćenje sistema u Crnoj Gori utvrđene u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, u dijelu u kojem nijesu pokriveni naknadama za upravljanje zagušenjima ili drugim naknadama. Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je za projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa iz oblasti energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1, tačka 1 podtač. a,b,c,d i f i tačka 3 ovog zakona koji se realizuju na teritoriji Crne Gore donijeta odluka iz člana 33, odnosno iz člana 35 ovog zakona, opravdani investicioni troškovi iz stava 1 ovog člana, koji ne uključuju troškove održavanja biće pokriveni i od strane relevantnih operatora prenosnih sistema ili nosilaca projekata prenosne infrastrukture ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, kojima	Potpuno usklađeno		

	projekat obezbeđuje neto pozitivan efekat. Opravdani investicioni troškovi koji ne uključuju troškove održavanja, a povezani su sa projektom od interesa za Energetsku zajednicu ili projektom od uzajamnog interesa iz člana 12 stav 1, tačka 1 podtač. a,b,c,d,i f i tačka 3 ovog zakona i odnose se na dio projekta koji se ne realizuje na teritoriji Crne Gore, biće pokriveni od strane relevantnih operatora prenosnih sistema ili nosilaca projekata prenosne infrastrukture ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, kojima projekat obezbeđuje neto pozitivan efekat, u skladu sa odlukom iz člana 33, odnosno člana 35 ovog zakona. Troškovi iz stava 3 ovog člana, u mjeri u kojoj nijesu pokriveni prihodima od zagušenja ili drugim naknadama, snose korisnici sistema kroz cijene za korišćenje sistema utvrđene u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, u dijelu koji pripada Crnoj Gori, u skladu sa odlukom iz člana 33, odnosno člana 35 ovog zakona. Ako projekat od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekat od uzajamnog interesa ublažava negativne spoljašnje uticaje, kao što su neželjeni tokovi, i taj projekat se implementira u Crnoj Gori ili ugovornoj strani i/ili državi članici, kao zemlji koja je izvor negativnih eksternalija, takvo ublažavanje se neće smatrati prekograničnom koristi i stoga neće biti osnova za raspodjelu troškova prema operatorima prenosnog sistema koji je pogođen tim negativnim eksternalijama.			
Član 16 (2) Odredbe ovog člana primjenjuju se na projekte od interesa Energetske zajednice koji potpadaju pod kategorije energetske infrastrukture navedene u tački (1)(a), (b), (c), (d), (f) i tački (3) Aneksa II, gde najmanje jedan nosilaca	Član 31 Odredbe st. 1, 2, i 3 ovog člana primjenjuju se na projekte od interesa za Energetsku zajednicu ili	Potpuno usklađeno		

projekta traži od nadležnih nacionalnih organa njihov zahtjev za troškove projekta. Projekti koji spadaju u kategoriju energetske infrastrukture iz tačke (1)(e) i tačke (2) Aneksa II može imati koristi od odredaba ovog člana ako najmanje jedan nosilac projekta zatraži njegovu primjenu od relevantnih nacionalnih organa. Kada projekat ima više nosilaca projekta, relevantni nacionalni regulatorni organi će bez odlaganja zahtijevati od svih nosilaca projekta da podnesu zahtjev za investiciju zajednički u skladu sa stavom 4.	projekte od uzajamnog interesa, ako najmanje jedan nosilac projekta zatraži od nadležnih državnih organa njihovu primjenu za troškove projekta. Ako projekat ima više nosilaca projekta, nadležna nacionalna regulatorna tijela će bez odlaganja zatražiti od svih nosilaca projekta da zajednički podnesu zahtjev za investiciju u skladu sa članom 32 stav 2 ovog zakona.			
(3) Za projekat od interesa Energetske zajednice na koji se odnosi stav 1, nosioci projekta redovno obavještavaju sve relevantne nacionalne regulatorne organe, najmanje jednom godišnje, i sve dok je projekat naručen, o napretku tog projekta i identifikaciji troškova i uticaja povezanih sa njim.	Dužnosti nosioca projekta Član 15 11) obavještava Savjet redovno, a najmanje jednom godišnje do puštanja projekta u rad, u slučaju da samostalno ili zajedno sa drugim nosiocima projekta ima obavezu podnošenja zahtjeva za investiranje, svim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima o napretku projekta, kao i o identifikaciji troškova i uticaja povezanih sa projektom. Zahtjev za raspodjelu troškova Član 32 Za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnoj interesa, za koje je donijeta odluka iz člana 33, odnosno člana 35 ovog zakona, nosilac projekta je obavezan da najmanje jednom godišnje do puštanja projekta u rad obavijesti Agenciju i druga nadležna nacionalna regulatorna tijela o napretku projekta, identifikaciji troškova i uticajima povezanim s njim.	Potpuno usklađeno		

Član 16 (4) Čim takav projekat od interesa Energetske zajednice dostigne dovoljnu zrelost i bude procijenjen da će biti spreman da započne fazu izgradnje u narednih 36 mjeseci, nosioci projekta, nakon konsultacija sa OPS-ovima iz ugovornih strana koji dobiju značajan neto pozitivan rezultat uticaj od njega, podnose zahtjev za ulaganje. Taj zahtjev za ulaganje uključuje zahtjev za prekograničnu raspodjelu troškova i dostavlja se svim relevantnim nacionalnim regulatornim tijelima u pitanju, u pratnji svega sledećeg: (a) ažurirana analiza troškova i koristi specifična za projekat u skladu sa metodologijom izrađenom u skladu sa članom 11 i uzimajući u obzir koristi izvan granica ugovornih strana na teritoriji na kojoj se projekat nalazi uzimajući u obzir barem zajednički scenarij utvrđen za mrežu planiranje razvoja iz člana 12. Kada se koriste dodatni scenariji, oni moraju biti u skladu sa ciljevima Energetske zajednice za 2030. godinu za energiju i klimu i 2050. neutralnost cilj i biti predmet istog nivoa konsultacija i nadzora kao i proces predviđen u članu 12. Regulatorni odbor Energetske zajednice uz pomoć Sekreterijata Energetske zajednice je odgovoran za procjenu svih dodatnih scenarija i obezbeđivanje njihove usklađenosti sa ovim stavom; (b) poslovni plan koji procjenjuje finansijsku održivost projekta, uključujući i izabrano finansijsko rješenje, i, za projekat od interesa Energetske zajednice koji spada u navedenu kategoriju energetske infrastrukture u tački (3) Aneksa II, rezultati testiranja tržišta; (c) kada se nosioci projekta slože, obrazložen prijedlog za prekograničnu raspodjelu troškova. Kada projekat promoviše nekoliko nosilaca projekta, oni zajednički podnose svoj zahtjev za ulaganje. Relevantni nacionalni regulatorni organi će, po prijemu, bez odlaganja dostaviti Regulatornom odboru Energetske zajednice i Sekretarijatu Energetske zajednice kopiju svakog zahtjeva za investiciju, u informativne svrhe. Nadležni nacionalni regulatorni organi i Regulatorni odbor Energetske zajednice i Sekretarijat Energetske zajednice čuvaju povjerljivost poslovno	Član 32 Ako je projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa spreman ili se procijeni da će biti spreman za početak faze izgradnje u narednih 36 mjeseci, nosilac projekta, nakon konsultacija sa operatorima prenosnog sistema iz ugovornih strana i/ili država članica koje ostvaruju značajan neto pozitivan uticaj od njega, podnosi zahtjev za investiciju. Zahtjev za investiciju iz stava 2 ovog člana uključuje zahtjev za prekograničnu raspodjelu troškova i podnosi se Agenciji i svim drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, uz sljedeću prateću dokumentaciju: 1) ažuriranu analizu troškova i koristi koja je specifična za projekat i izrađena u skladu s metodologijom iz člana 30 st. 1 i 2 ovog zakona. 2) poslovni plan koji procjenjuje finansijsku održivost projekta, uključujući odabrano rješenje za finansiranje, a za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekte od uzajamnog interesa iz kategorije energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 3 ovog zakona, rezultate tržišnog testiranja; 3) ako se nosioci projekta slože, obrazloženi predlog za prekograničnu raspodjelu troškova. Prilikom pripreme zahtjeva iz stava 1 ovog člana, nosilac projekta dužan je da uzme u obzir preporuke za dobre prakse u tretmanu investicionih zahtjeva koje je usvojio Regulatorni odbor Energetske zajednice za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER za projekat od uzajamnog interesa.	Potpuno usklađeno		
--	---	--	--	--

osjetljivih informacija.	Analiza troškova i koristi iz stava 3 tačka 1 ovog člana mora uzeti u obzir koristi koje projekat donosi izvan granica ugovornih strana i/ili država članica EU na čijoj se teritoriji projekat nalazi, pri čemu se obavezno koriste najmanje zajednički scenariji koje su razvili ENTSO-E ili ENTSG za planiranje razvoja mreže. Ako se za analizu troškova i koristi iz stava 3 tačka 1 ovog člana koriste dodatni scenariji, oni moraju biti usklađeni sa energetske i klimatske ciljevima Energetske zajednice za 2030. godinu, kao i ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050. godine. Ako projekat vodi više nosilaca, ti nosioci su dužni da zajednički podnesu zahtjev za investiciju. Agencija je dužna da, po prijemu, bez odlaganja dostavi kopiju svakog zahtjeva za raspodjelu troškova Regulatornom odboru Energetske zajednice i Sekretarijatu Energetske zajednice radi informisanja. Agencija je dužna, na zahtjev grupa, da čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija. Dužnosti nosioca projekta Član 15 Nosilac projekta je dužan da: 2) obezbjeđuje finansijska sredstva za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i /ili projekte od uzajamnog interesa.			
--------------------------	---	--	--	--

Član 16 (5) U roku od šest mjeseci od dana kada je zahtjev za ulaganje primljen od strane posljednjeg relevantnog nacionalnog regulatornog organa, ti organi, nakon konsultacija sa dotičnim promoterima projekata, će donositi zajedničke koordinirane odluke o raspodjeli efikasno nastalih investicionih troškova koje će snositi svaki operater sistema za projekat, kao i njihovo uključivanje u tarife, ili na odbijanje investicije zatražiti, u cjelini ili djelimično, ako se zaključi zajednička analiza relevantnih nacionalnih regulatornih organa da projekat ili njegov dio ne obezbjeđuje značajnu neto korist ni u jednoj od ugovornih strana relevantnih nacionalnih regulatornih organa. Relevantni nacionalni regulatorni organi uključuju relevantne efikasno nastale investicione troškove u tarifama, kao što je definisano u preporuci iz stava 11., u skladu sa raspoređivanjem troškova ulaganja koje snosi svaki operater sistema za projekat. Za projekte na teritoriji njihove ugovorne strane, relevantni nacionalni regulatorni organi, će nakon toga procijeniti, kada je to potrebno, da li bi bilo kakva pitanja pristupačnosti mogla nastati zbog uključivanja investicionih troškova u tarife. Prilikom raspoređivanja troškova, nadležni nacionalni regulatorni organi uzimaju u obzir stvarne ili procijenjene: (a) stanarine za zagušenje ili druge naknade; (b) prihodi koji proizilaze iz uspostavljenog mehanizma za naknadu između operatera prenosnog sistema u skladu sa članom 49 Uredbe (EU) 2019/943, kako je prilagođeno i usvojeno u Energetskoj zajednici Odlukom Ministarskog saveta 2022/03/MC-EnC. Prilikom prekograničnog raspoređivanja troškova, nadležni nacionalni regulatorni organi, nakon konsultacija sa operaterima prenosnih sistema dotični, će tražiti međusobni sporazum na osnovu, ali ne ograničavajući se na, informacije navedene u stavu 4, prvi stav, tačke (a) i (b) ovog člana. Njihova procjena će uzeti u obzir sve relevantne scenarije iz člana 12. i druge scenarije za planiranje razvoja mreže, omogućavajući robusnu analizu doprinosa projekta od interesa Energetske zajednice i politici Energetske zajednice za dekarbonizaciju, integraciju tržišta, konkurenciju, održivost i bezbjednost	Uključivanje investicionih troškova u cijene za korišćenje sistema Član 34 Agencija uključuje relevantne opravdane investicione troškove u cijene za korišćenje sistema, u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetskih djelatnosti i preporukama koje je usvojio Regulatorni odbor Energetske zajednice za dobre prakse u tretmanu investicionih zahtjeva za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER za projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa raspodjelom investicionih troškova koje snosi svaki operator sistema za projekat. Za projekte na teritoriji Crne Gore, Agencija procjenjuje, ako je to primjenjivo, da li bi moglo doći do problema dostupnosti ili finansijske održivosti zbog uključivanja investicionih troškova u cijene za korišćenje sistema. Odluka Agencije o raspodjeli troškova Član 33 Odlučujući o zahtjevu iz člana 32 stav 2 ovog zakona, Agencija je nakon konsultacija sa nosiocima projekta dužna da sarađuje sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelom kako bi donijela zajedničku koordinisanu odluku o raspodjeli efikasno nastalih investicionih troškova koje će snositi svaki operator sistema za projekat, kao i njihovom uključivanju u cijene za korišćenje sistema, nakon konsultacija s nosiocima projekta Koordinisana odluka iz stava 1 ovog člana donosi se u roku od šest mjeseci od dana kada posljednji od nadležnih nacionalnih regulatornih tijela primi	Potpuno usklađeno		
--	--	--	--	--

snabdijevanja. Kada se koriste dodatni scenariji, oni moraju biti u skladu sa Energetskom zajednicom 2030 ciljevi za energiju i klimu i 2050 cilj klimatske neutralnosti <...>. Kada projekat od interesa Energetske zajednice ublažava negativne spoljšnje uticaje, kao što su tokovi petlje, i kada se projekat od interesa Energetske zajednice sprovodi u ugovornoj stranci na osnovu negativnih spoljašnjih uticaja, takvo ublažavanje neće se smatrati prekograničnom korišću i stoga ne	zahtjev za investiciju. Ako se na osnovu zajedničke analize Agencije i drugih nadležnih nacionalnih regulatornih tijela zaključi da projekat ili dio projekta ne pruža značajan neto benefit koristi u bilo kojoj ugovornoj strani i/ili državi članici Evropskoj uniji, donosi se odluka o odbijanju zahtjeva za investiciju, u cijelosti ili djelimično. Prilikom donošenja odluke o raspodjeli efikasno nastalih investicionih troškova, Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima uzima u obzir stvarne ili procijenjene: 1) prihode od zagušenja ili druge naknade; 2)prihode iz kompenzacionog mehanizma između operatora prenosnih sistema, uspostavljenog u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa. Raspodjela troškova sa prekograničnim uticajem uzima u obzir ekonomske, socijalne i ekološke troškove i koristi projekata u ugovornim stranama i/ili državama članicama Evropske unije, kao i potrebu za osiguravanjem stabilnog finansijskog okvira za razvoj projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa uz minimalnu potrebu za finansijskom podrškom. Prilikom raspodjele troškova sa prekograničnim uticajem, Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, nakon konsultacija sa odgovarajućim OPS-ovima, nastoji postići međusobni dogovor zasnovan, ali ne ograničen, na informacijama iz člana 32 stav 3 tač. 1 i 2 ovog zakona. Prilikom raspodjele troškova iz stava 6 ovog člana			
--	---	--	--	--

zahtjev za investiciju.

Prilikom donošenja odluke o raspodjeli efikasno nastalih investicionih troškova, Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima uzima u obzir stvarne ili procijenjene:

2)prihode iz kompenzacionog mehanizma između operatora prenosnih sistema, uspostavljenog u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa.

Raspodjela troškova sa prekograničnim uticajem uzima u obzir ekonomske, socijalne i ekološke troškove i koristi projekata u ugovornim stranama i/ili državama članicama Evropske unije, kao i potrebu za osiguravanjem stabilnog finansijskog okvira za razvoj projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa uz minimalnu potrebu za finansijskom podrškom.

Prilikom raspodjele troškova sa prekograničnim uticajem, Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, nakon konsultacija sa odgovarajućim OPS-ovima, nastoji postići međusobni dogovor zasnovan, ali ne ograničen, na informacijama iz člana 32 stav 3 tač. 1 i 2 ovog zakona.

Prilikom raspodjele troškova iz stava 6 ovog člana

predstavljaju osnovu za raspoređivanje troškova na OPS ugovorne strane pogođene tim negativnim spoljnim uticajima	uzimaju se u obzir svi relevantni zajednički scenariji uspostavljeni za planiranje razvoja mreže koje razvijaju ENTSO-E ili ENTSG, kao i druge scenarije za planiranje razvoja mreže, koji omogućavajući robusnu analizu doprinosa projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa u skladu sa energetsom politikom Evropske unije u vezi sa dekarbonizacijom, integracijom tržišta, konkurencijom, održivošću i sigurnošću snabdijevanja. Ako se prilikom raspodjele troškova koriste dodatni scenariji, isti moraju biti u skladu sa energetske i klimatske ciljevima Energetske zajednice za 2030. godinu i klimatskim ciljem neutralnosti do 2050. godine. Prilikom izrade koordinisane odluke iz stava 1 ovog člana, Agencija uzima u obzir smjernice o dobrim praksama za tretman investicionih zahtjeva koji uključuju i zahtjeve za alokaciju troškova sa prekograničnim uticajem koje donosi ACER. Investicije sa prekograničnim uticajima i alokacijom troškova Član 31 Ako projekat od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekat od uzajamnog interesa ublažava negativne spoljašnje uticaje, kao što su neželjeni tokovi, i taj projekat se implementira u Crnoj Gori ili ugovornoj strani i/ili državi članici, kao zemlji koja je izvor negativnih eksternalija, takvo ublažavanje se neće			
--	--	--	--	--

	smatrati prekograničnom koristi i stoga neće biti osnova za raspodjelu troškova prema operatorima prenosnog sistema koji je pogođen tim negativnim eksternalijama.			
--	---	--	--	--

Član 16 (6) Nadležni nacionalni regulatorni organi će, na osnovu prekogranične raspodjele troškova iz stava 5. ovog člana, uzeti u obzir stvarne troškove operatora prenosnog sistema ili drugog nosioca projekta kao rezultat ulaganja prilikom utvrđivanja ili odobravanja tarifa u skladu sa članom 41(1), tačka (a), iz Direktive 2009/73/EC, kako je prilagođena i usvojena u Energetskoj zajednici Odlukom Ministarskog saveta 2011/02/MC-EnC i članom 59(1) tačka (a) Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena u Energetskoj zajednici Odlukom Savjeta ministara 2021/13/MC-EnC, u mjeri u kojoj ti troškovi odgovaraju troškovima efikasnog i strukturno uporedivog operatera. Nadležni nacionalni regulatorni organi bez odlaganja obavještavaju Regulatorni odbor Energetske zajednice i Sekretarijat Energetske zajednice o odluci o raspodjeli troškova, zajedno sa svim relevantnim informacijama u vezi sa tom odlukom. Konkretno, odlukom o raspodjeli troškova utvrđuju se detaljni razlozi za raspodjelu troškova među dotičnim ugovornim stranama,	Zahtjev za raspodjelu troškova Član 32 Analiza troškova i koristi iz stava 3 tačka 1 ovog člana mora uzeti u obzir koristi koje projekat donosi izvan granica ugovornih strana i/ili država članica EU na čijoj se teritoriji projekat nalazi, pri čemu se obavezno koriste najmanje zajednički scenariji koje su razvili ENTSO-E ili ENTSG za planiranje razvoja mreže. Ako se za analizu troškova i koristi iz stava 3 tačka 1 ovog člana koriste dodatni scenariji, oni moraju biti usklađeni sa energetske i klimatskim ciljevima Energetske zajednice za 2030. godinu, kao i ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050. godine. Odluka Agencije o raspodjeli troškova Član 33 Agencija u saradnji sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima bez odlaganja obavještava Regulatorni odbor Energetske zajednice i Sekretarijat Energetske zajednice o odluci o raspodjeli troškova zajedno sa svim relevantnim informacijama u vezi s tom odlukom. Odluka o raspodjeli troškova sadrži detaljna obrazloženja za raspodjelu troškova između ugovornih strana, uključujući sljedeće: 1) procjenu uticaja na svaku od uključenih ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, uključujući uticaj na cijene za korišćenje sistema; 2) procjenu poslovnog plana iz člana 32 stav 3 tačka 2 ovog zakona;	Potpuno usklađeno		
---	---	--	--	--

uključujući sledeće: (a) procjenu identifikovanog uticaja na svaku od dotičnih ugovornih strana, uključujući i one u vezi sa mrežnim tarifama; (b) evaluaciju poslovnog plana iz stava 4, prvi stav, tačka (b); (c) regionalna ili Energetska zajednica širom pozitivnih spoljnih uticaja, kao što su sigurnost snabdijevanja, fleksibilnost sistema, solidarnost ili inovacije, koje bi projekat generisao; (d) rezultat konsultacija sa dotičnim nosiocima projekta. Odluka o raspodjeli troškova će biti objavljena.	3) regionalne ili šire koristi za Energetsku zajednicu i/ili Evropsku uniju, kao što su sigurnost snabdijevanja, fleksibilnost sistema, solidarnost ili inovacije koje bi projekat mogao generisati; 4) rezultate konsultacija sa relevantnim nosiocima projekta. Agencija je dužna da objavi odluku o raspodjeli troškova na svojoj internet stranici i u "Službenom listu Crne Gore".			
---	--	--	--	--

Član 16 (7) Kada relevantni nacionalni regulatorni organi nisu postigli dogovor o zahtjevu o investiciji u roku od šest mjeseci od dana kada je zahtjev primljen od strane poslednjeg nadležnog nacionalnog regulatornog organa, obavještavaju Regulatorni odbor Energetske zajednice i komisiju Sekreterijata Energetske zajednice bez odlaganja. U tom slučaju, ili na zajednički zahtjev relevantnih nacionalnih regulatornih organa, odluka o Zahtjevu za ulaganje, uključujući prekograničnu raspodjelu troškova iz stava 5, trebao bi preuzeti Regulatorni odbor Energetske zajednice u roku od tri mjeseca od dana upućivanja Regulatornom odboru Energetske zajednice. U procjeni Regulatornog odbora Energetske zajednice razmatraju se svi relevantni scenariji uspostavljeni članom 12 i drugim scenarijima za planiranje razvoja mreže, omogućavajući snažnu analizu doprinosa projekta od interesa Energetskoj zajednici i ciljevima politike Energetske zajednice za dekarbonizacije, integracije tržišta, konkurencije, održivosti i sigurnosti zaliha. Kada se koriste dodatni scenariji, oni moraju biti u skladu sa ciljevima Energetske zajednice 2030 za energiju i klimu i cilj klimatske neutralnosti 2050 i podliježu istom nivou konsultacija i nadzora kao i procesu predviđenim članom 12. Regulatorni odbor Energetske zajednice, u svojoj odluci o zahtjevu za ulaganje, uključujući prekogranično raspoređivanje troškova, ostavlja utvrđivanje načina na koji su investicioni troškovi uključeni u tarife u skladu sa propisanom prekograničnom raspodjelom troškova, nadležnim nacionalnim organima u vrijeme sprovođenja te odluke u skladu sa nacionalnim pravom. Objavljuje se odluka o zahtjevu za investiciju, uključujući prekograničnu raspodjelu troškova. Postupak iz ovog stava primjenjuje se na projekte koji imaju prekogranični uticaj između ugovornih strana.	Odluka o raspodjeli troškova od strane Energetskog regulatornog odbora ili ACER-a Član 35 U slučaju da Agencija i druga nadležna nacionalna regulatorna tijela ne postignu sporazum o zahtjevu za investiciju u roku od šest mjeseci od dana kada je zahtjev primio posljednji od nadležnih nacionalnih regulatornih tijela, Agencija bez odlaganja obavještava Regulatorni odbor Energetske zajednice i Sekretarijat Energetske zajednice ako se radi o projektu od interesa za Energetsku zajednicu, odnosno ACER i Evropsku komisiju ako se radi o projektu od uzajamnog interesa. Agencija zajedno sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima može zajednički da podnese zahtjev za odluku po zahtjevu za investiciju iz stava 1 ovog člana, za projekte od interesa za Energetsku zajednicu Regulatornom odboru Energetske zajednice ili zahtjev za odluku po zahtjevu za investiciju iz stava 1 ovog člana o projektu od uzajamnog interesa ACER-u. Agencija i nosioci projekta su obavezni da sarađuju sa Regulatornim odborom Energetske zajednice ili ACER-om na njihov zahtjev kako bi pomogli u donošenju odluke. Nosilac projekta i Agencija dužni su da postupaju u skladu sa pojedinačnim odlukama koje su im upućene, kao i sa obavezujućim odlukama koje donose Regulatorni odbor Energetske zajednice ili ACER. Agencija je dužna da osigura usklađenost sa pojedinačnim odlukama koje su usvojili Regulatorni odbor Energetske zajednice ili ACER.	Potpuno usklađeno		
--	--	--	--	--

Član 16 (8) Kopija svih odluka o raspodjeli troškova, zajedno sa svim relevantnim informacijama u vezi sa svakom odlukom, bez odlaganja obavještava Regulatorni odbor Energetske zajednice i Sekretarijat Energetske zajednice. Te informacije se mogu dostaviti u zbirnom obliku. Sekretarijat Energetske zajednice čuva povjerljivost komunikacije.	Uključivanje investicionih troškova u cijene za korišćenje sistema Član 34 Na osnovu prekogranične raspodjele troškova iz člana 33 i 35 ovog zakona, Agencija uzima u obzir stvarne troškove nastale od strane operatora prenosnog sistema ili drugog nosioca projekta kao rezultat investicija prilikom utvrđivanja ili odobravanja cijena za korišćenje sistema u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, ako su ti troškovi opravdani. Agencija uzima u obzir troškove iz st. 1, i 3 ovog člana prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje sistema, u skladu sa zakonom koji uređuje obavljanje energetskih djelatnosti. Agencija utvrđuje kako se troškovi prekograničnih projekata, uključujući troškove koji pripadaju Crnoj Gori tokom prekogranične distribucije, odražavaju u mrežnim cijenama za korišćenje sistema, čak i u slučajevima kada Regulatorni odbor Energetske zajednice ili ACER donose odluku o raspodjeli troškova, uzimajući u obzir te odluke.	Potpuno usklađeno		
Član 16 (9) Odluke o raspodjeli troškova ne utiču na pravo operatera prenosnih sistema da se prijave i nacionalnih regulatornih organa da odobravaju naknade za pristup mrežama u skladu sa članom 13 Uredbe (EZ) br. 715/2009, kako je prilagođena i usvojena u Energetskoj zajednici Odlukom Ministarskog savjeta 2011/02/MC-EnC, član 18(1) i član 18(3) do (6) Uredbe (EU) 2019/943, kako su prilagođeni i usvojeni u Energetskoj zajednici Odlukom Ministarskog savjeta 2022/03/MC-EnC, članom 32 Direktive 2009/73/EC, kako je prilagođena i usvojena u Energetskoj zajednici od strane Ministarskog savjeta Odluka 2011/02/MC-EnC, i član 6 Direktive (EU) 2019/944, kako su prilagođeni i usvojeni u Energetskoj zajednici Odlukom Ministarskog savjeta 2021/13/MC-EnC	Uključivanje investicionih troškova u cijene za korišćenje sistema Član 34 Za projekte na teritoriji Crne Gore, Agencija procjenjuje, ako je to primjenjivo, da li bi moglo doći do problema dostupnosti ili finansijske održivosti zbog uključivanja investicionih troškova u cijene za korišćenje sistema	Potpuno usklađeno		

Član 16 (10) Ovaj član se ne primjenjuje na projekte od interesa Energetske zajednice koji su dobili izuzeće od: (a) Članova 32, 33 i 34 i član 41(6), (8) i (10) Direktive 2009/73/EC, kako su prilagođeni i usvojeni u Energetskoj zajednici Odlukom Savjeta ministara 2011/02/MC-EnC, u skladu sa članom 36 te direktive; (b) član 19(2) i (3) Uredbe (EU) 2019/943, kako je prilagođen i usvojen u Energetskoj zajednici Odlukom Ministarskog saveta 2022/03/MC-EnC, ili članom 6, članom 59(7) i članom 60(1) Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena u Energetskoj zajednici Odlukom Savjeta ministara 2021/13/MC-ENC, u skladu sa članom 63 Uredbe (EU) 2019/943, prilagođenom i usvojenom u Energetskoj zajednici Odlukom Savjeta ministara 2022/03/MC-EnC; (c) razdvajanje ili pravila pristupanja treće strane, u skladu sa članom 17 Uredbe (EZ) br. 714/2009 Evropski parlament i Savjet, kako su prilagođeni i usvojeni u Energetskoj zajednici Odlukom Savjeta ministara 2011/02/MC-EnC, ili članom 64 Uredbe (EU) 2019/943, kako je prilagođeno i usvojeno u Energetskoj zajednici Odlukom Ministarskog Savjeta 2022/03/MC-EnC, i članom 66 Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođen i usvojen u Energetskoj zajednici Odlukom Ministarskog Savjeta 2021/13/MC-EnC.	Podsticaji Član 29 Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se u slučaju ako je projekat od zajedničkog interesa i/ili projekat od uzajamnog interesa dobio izuzeće za novu infrastrukturu u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetskih djelatnosti i zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa. Prilikom odlučivanja o zahtjevu iz stava 1 ovog člana, Agencija uzima u obzir rezultate analize troškova i koristi, koje je nosilac projekta izradio u skladu sa metodologijom iz člana 30 st. 1 i 2 ovog zakona a posebno pozitivne spoljne uticaje projekta na regionalnom nivou ili nivou Evropske unije.	Potpuno usklađeno		
Član 16 (11) Do 24. juna 2024. godine, Regulatorni odbor Energetske zajednice donosi preporuku za identifikovanje dobrih praksi za postupanje sa investicionim zahtjevima za projekte od interesa Energetske zajednice. Ta preporuka će se	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

redovno ažurirati po potrebi <...>. Prilikom usvajanja ili izmjene preporuka, Regulatorni odbor Energetske zajednice će sprovesti process opsežne konsultacije, koji uključuje sve relevantne zainteresovane strane.				
--	--	--	--	--

Član 17 Regulatorni podsticaji (1) Kada nosilac projekta nosi veće rizike za razvoj, izgradnju, rad ili održavanje projekta od interesa Energetske zajednice koji je u nadležnosti nacionalnih regulatora vlasti, u poređenju sa rizicima koji obično nastaju uporedivim infrastrukturnim projektom, ugovorne strane i nacionalni regulatorni organi mogu odobriti odgovarajuće podsticaje za taj projekat u skladu sa članom 13 Uredbe (EZ) br. 715/2009, kako je prilagođen i usvojen Odlukom Ministarstva Savjeta Energetske zajednice 2011/02/MC-EnC i izmijenjena Odlukom Ministarskog Savjeta 2022/01/MC-EnC, članom 18(1) i članom 18(3) do (6) Uredbe (EU)2019/943, kako je prilagođena i usvojena u Energetskoj zajednici Odlukom Savjeta ministara 2022/03/MC-EnC, član 41(8) Direktive 2009/73/EC, kako je prilagođen i usvojen u direktivi Energetske Zajednice Odlukom Ministarskog Savjeta 2011/02/MC-EnC, i članom 58, tačka (f), Direktive(EU) 2019/944, kao što je prilagođeno i usvojeno u Energetskoj zajednici odlukom Ministarskog Savjeta 2021/13/MC-EnC. Prvi stav se ne primjenjuje kada je projekat od interesa Energetske zajednice dobio odobrenje izuzeće: (a) iz članova 32, 33 i 34 i iz člana 41(6), (8) i (10) Direktive 2009/73/EC, kako je prilagođeno i usvojeno u Energetskoj zajednici Odlukom Ministarskog savjeta 2011/02/MC-EnC,u skladu sa članom 36 te direktive; (b) iz člana 19(2) i (3) Uredbe (EU) 2019/943, kako je prilagođeno i usvojeno u Energetskoj Zajednici Odlukom Savjeta ministara 2022/03/MC-EnC, ili članom 6, članom 59(7) I Članom 60(1) Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođeno i usvojeno u Energetskoj zajednici Odlukom Savjeta ministara 2021/13/MC-EnC, u skladu sa članom 63 Uredbe (EU)2019/943, kako je prilagođeno i usvojeno u Energetskoj zajednici Odlukom Savjeta ministara 2022/03 / MC-EnC;	PODSTICAJI I TROŠKOVI Podsticaji Član 29 Ako se nosilac projekta pri razvoju, radu ili održavanju projekta od zajedničkog interesa i/ili projekta od uzajamnog interesa za koji Agencija daje saglasnost u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, suočava sa rizicima većima od uobičajenih rizika za uporedivi infrastrukturni projekt, Agencija može na njegov zahtjev donijeti odluku o dodjeljivanju podsticaja za taj projekat, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana i zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti. Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se investicioni plan, dokumentacija i analize rizika, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana. Odluka Agencije o podsticajima iz stava 1 ovog člana donosi se na osnovu zahtjeva nosioca projekta, uz obavezno dostavljanje potrebne dokumentacije i analize rizika. Agencija je dužna da analizira posebne rizike sa kojima se suočava nosilac projekta, preduzete mjere ublažavanja rizika i razloge za profil rizika imajući u vidu neto pozitivan učinak projekta u poređenju sa manje rizičnom alternativom, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana.	Potpuno usklađeno
---	---	--

(c) u skladu sa članom 36 Direktive 2009/73/EC, kako je prilagođeno i usvojeno u Energetskoj zajednici Odlukom Savjeta Ministara 2011/02/MC-EnC; (d) u skladu sa članom 17 Uredbe (EZ) br. 714/2009, kako je prilagođeno i usvojeno u Energetskoj Zajednici Odlukom Savjeta ministara 2011/02/MC-EnC.				
---	--	--	--	--

Član 17 (2) U slučaju odluke o odobravanju podsticaja iz stava 1 ovog člana, nacionalni regulatorni organi razmatraju rezultate analize troškova i koristi u skladu sa metodologijom u skladu sa članom 11, a posebno pozitivnih spoljnašnjih uticaja na nivou regionalne ili Energetske zajednice generisanih od strane projekta. Nacionalni regulatorni organi dalje analiziraju specifične rizike koji su nastali od strane nosioca projekta, preduzete mjere za smanjenje rizika i razloge za profil rizika s obzirom na neto pozitivan uticaj koji pruža projekat, u poređenju sa alternativom nižeg rizika. Prihvatljivi rizici posebno uključuju rizike vezane za nove tehnologije prenosa, kako na kopnu tako i na moru, kao i rizike u vezi sa nedovoljnim povratom troškova i razvojnih rizika.	Član 29 Prilikom odlučivanja o zahtjevu iz stava 1 ovog člana, Agencija uzima u obzir rezultate analize troškova i koristi, koje je nosilac projekta izradio u skladu sa metodologijom iz člana 30 st. 1 i 2 ovog zakona a posebno pozitivne spoljne uticaje projekta na regionalnom nivou ili nivou Evropske unije. Agencija je dužna da analizira posebne rizike sa kojima se suočava nosilac projekta, preduzete mjere ublažavanja rizika i razloge za profil rizika imajući u vidu neto pozitivan učinak projekta u poređenju sa manje rizičnom alternativom, u skladu sa metodologijom iz stava 9 ovog člana.	Potpuno usklađeno		
Član 17 (3) Odluka o odobravanju podsticaja uzima u obzir specifičnu prirodu nastalog rizika i može odobriti podsticaje koji pokrivaju, između ostalog, jednu ili više od sljedećih mjera: (a) pravila za ulaganja unaprijed u investicije; (b) pravila za priznavanje efektivno nastalih troškova prije puštanja u rad projekta; (c) pravila za obezbjeđivanje dodatnog povrata na kapital uloženi za projekat; (d) bilo koja druga mjera koja se smatra neophodnom i odgovarajućom	Član 29 Odluka o dodjeljivanju podsticaja uzima u obzir specifičnu prirodu nastalog rizika i može dati podsticaje koji obuhvataju jednu ili više od sledećih mjera: 1) anticipativno ulaganje; 2) priznavanje efikasno nastalih troškova prije puštanja projekta u rad; 3) obezbjeđivanje dodatnog povrata na sredstva uložena za projekat; 4) sve druge mjere.	Potpuno usklađeno		
Član 17	Član 29	Potpuno usklađeno		

(4) Do 24. januara 2024. godine, svaki nacionalni regulatorni organ podnosi Regulatornom odboru Energetske zajednice ažuriranu metodologiju i kriterijume za procjenu ulaganja u energetske infrastrukturne projekte i veće rizike nastale tim projektima, ažurirane u skladu sa najnovijim zakonodavnim, političkim, tehnološkim i tržišnim kretanjima. Takva metodologija i kriterijumi će se takođe izričito baviti specifičnim rizicima nastalim od strane offshore mreža za obnovljive izvore energije iz tačke (1)(f) Aneksa II I projektima, koji, iako imaju niske kapitalne izdatke, imaju značajne operativne troškove.	Agencija utvrđuje i dostavlja Regulatornom odboru Energetske zajednice metodologiju i kriterijume koji se koriste za procjenu ulaganja u energetske infrastrukturne projekte i većih rizika povezanih sa tim projektima. Metodologija i kriterijumi iz stava 9 ovog člana posebno uključuju rizike koji nastaju i odnose se na projekte za energetske infrastrukturu iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtačka 2 ovog zakona, druge projekte i offshore mreže za obnovljivu energiju i projekti koji, iako imaju niske kapitalne troškove, imaju značajni operativni rashod.			
Član 17 (5) Do 24. juna 2024. godine, uzimajući u obzir informacije dobijene u skladu sa stavom 4. ovog člana i u skladu sa preporukama koje je izdao ACER, Regulatorni Odbor Energetske zajednice će olakšati razmjenu dobrih praksi i preporuka u vezi sa oba sledeća: (a) podsticaji iz stava 1 na osnovu benchmarkinga najbolje prakse od strane nacionalnih regulatornih organa; (b) zajednička metodologija za procjenu nastalih većih rizika ulaganja u projekte energetske infrastrukture.	Član 29 Prilikom izrade Metodologije i kriterijuma iz istava 9 ovog člana, Agencija uzima u obzir smjernice o dobrim praksama za tretman investicionih zahtjeva koji uključuju i zahtjeve za alokaciju troškova sa prekograničnim uticajem koje donosi ACER.	Potpuno usklađeno		
Član 17 (6) Do 24. septembra 2024. godine, svaki nacionalni regulatorni organ će objaviti svoju metodologiju i kriterijume koji se koriste za procjenu ulaganja u projekte energetske infrastrukture i većih rizika koje oni snose.	Rok za donošenje podzakonskih akata Član 37 Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.	Potpuno usklađeno		

Član 17 (7) Ako mjere iz stavova 5 i 6 nisu dovoljne da bi se osigurala blagovremena realizacija projekata od interesa Energetske zajednice, smjernice o podsticajima koje je izdala Komisija Energetske zajednice, u skladu sa članom 17(7) Uredbe (EU) 2022/869 će se primijeniti.	Član 29 U slučaju da mjere iz st. 5, 7 i 10 ovog člana nijesu dovoljne da obezbijede blagovremenu primjenu projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, primjenjivaće se smjernice o podsticajima koje izdaje Evropska komisija.	Potpuno usklađeno		
POGLAVLJE VII FINANSIRANJE Član 18 Prihvatljivost projekata za finansijsku pomoć Unije <...> (1) Projekti od interesa za Energetsku zajednicu koji spadaju u kategorije energetske infrastrukture utvrđene u <...> i Aneks II ispunjavaju uslove za tehničku i finansijsku pomoć Unije za pripremu projekta i implementaciju iz instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) i instrumenata za razvoj susjedstva i međunarodne saradnje (NDICI), uključujući Zapadni Balkanski investicioni okvir (WBIF), Susjedska Investiciona Platforma (NIP), Evropski fond za održivi razvoj (EFSD) i Evropski fond za održivi razvoj + (EFSD+); i Ustanovu za Ukrajinu.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 18 (2) Projekti od interesa za Energetsku zajednicu koji spadaju u kategorije energetske infrastrukture utvrđene u <...> Aneks II ispunjavaju uslove za finansijsku pomoć Unije u obliku grantova, garancija ili druge finansijske instrumente iz Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) i Instrumenta za razvoj susjedstva i međunarodnu saradnju (NDICI), uključujući Investicioni okvir za zapadni Balkan (WBIF), Platforma za ulaganja u susjedstvo (NIP), Evropski fond za održivi razvoj (EFSD) i Evropski fond za održivi razvoj + (EFSD+); i Ustanovu za Ukrajinu gdje ispunjavaju sve sledeće kriterijume:	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
(a) analiza troškova i koristi specifična za projekat sačinjena u skladu sa članom 16(4), tačka (a), pruža dokaze u vezi sa postojanjem značajnih pozitivnih spoljnjih uticaja, kao što su sigurnost snabdijevanja, fleksibilnost sistema, solidarnost ili inovativnost;		Neprenosivo		

(b) projekat je dobio odluku o prekograničnoj alokaciji troškova u skladu sa članom 16. ili, u pogledu projekata od interesa za Energetsku zajednicu koji spadaju u kategoriju energetske infrastrukture iz tačke (3) Aneksa II, kada ne potpadaju pod nadležnost nacionalnih regulatornih organa i stoga ne dobiju odluku o prekograničnoj raspodjeli troškova, projekat ima za cilj pružanje usluga širom granice, donosi tehnološke inovacije i obezbjeđuje bezbjednost prekograničnog rada mreže;	Nema odgovarajuće odredbe			
(c) projekat ne može biti finansiran od strane tržišta ili kroz regulatorni okvir u skladu sa poslovnim planom i drugim procjenama, posebno one koje vrše potencijalni investitori, povjerioci ili nacionalni regulatorni organ, uzimajući u obzir svaku odluku o podsticajima i razlozima na koje se poziva u članu 17(2) prilikom procjene potrebe projekta za finansijskom pomoći Unije.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 18 (3) Projekti od interesa za Energetsku zajednicu koji se sprovode u skladu sa procedurom iz člana 5(7), tačka (d), takođe će biti kvalifikovan za finansijsku pomoć Unije u obliku grantova za radove ako ispunjavaju kriterijume iz stava 2 ovog člana.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 18 (4-5)	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 19 Smjernice za kriterijume za dodjelu finansijske pomoći Unije	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

Posebni kriterijumi navedeni u članu 4(3) ove uredbe i parametri navedeni u članu 4(5) ovog pravilnika Regulativa će uzeti u obzir prilikom utvrđivanja kriterijuma za dodjelu tehničkih i finansijskih pomoći iz instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA), Instrumenta za razvoj susjedstva i međunarodne saradnje (NDICI) i Instrumenta za Ukrajinu.				
GLAVA VIII ZAVRŠNE ODREDBE Član 20 Vježba delegacije <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 21 Izveštavanje i evaluacija Sekretarijat Energetske zajednice će do 30. juna 2029. godine objaviti izvještaj o sprovođenju projekata na listi Energetske zajednice i dostaviti je Ministarskom savjetu. Taj izvještaj će dati procjenu o: the progress achieved in the planning, development, construction and commissioning of projects on the Energy Community list, and, where relevant, delays in implementation and other difficulties encountered; (a) napretku postignutom u planiranju, razvoju, izgradnji i puštanju u rad projekata na Listu Energetske zajednice i, gdje je relevantno, kašnjenja u implementaciji i druge poteškoće na koje se naišlo; (b) sredstva angažovana i isplaćena od strane Unije za projekte na listi Energetske zajednice, u poređenju sa ukupnom vrijednošću finansiranih projekata na listi Energetske zajednice; (c) napretku postignutom u pogledu integracije obnovljivih izvora energije,	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

uključujući obnovljive izvore energije na moru energetske izvora, i smanjenje emisija gasova staklene bašte kroz planiranje, razvoj, izgradnju i puštanje u rad projekata na listi Energetske zajednice; (d) za električnu energiju i obnovljive ili niskougljenične gasove, uključujući sektore vodonika, razvoj nivoa interkonekcije između ugovornih strana, odgovarajući razvoj cijena energije, takođe kao broj događaja kvara mrežnog sistema, njihovih uzroka i povezanih ekonomskih troškova; (e) proces izdavanja dozvola i učešće javnosti, posebno (i) prosječno i maksimalno ukupno trajanje procesa izdavanja dozvola za projekte u oblasti na spisku Energetske Zajednice, uključujući trajanje svakog koraka postupka prije podnošenja prijave, u poređenju sa vremenskim periodom predviđenim početnim velikim prekretnicama iz člana 10(6); (ii) nivo protivljenja sa kojim se suočavaju projekti na listi Energetske zajednice, posebno broj pismenih prigovora tokom procesa javnih konsultacija i broj pravnih postupaka; (iii) najbolje i inovativne prakse u pogledu uključivanja zainteresovanih strana; (iv) najbolje i inovativne prakse u pogledu ublažavanja uticaja na životnu sredinu, uključujući klimatsku adaptaciju, tokom procesa izdavanja dozvola i realizacije projekta; (v) efektivnost šema predviđenih u članu 8(3) u vezi sa poštovanjem vremena ograničenja utvrđenim u članu 10(1) i (2); (f) regulatorni tretman, posebno: (i) broj projekata od interesa za Energetsku zajednicu (PECI) kojima je odobren prekogranični promet odlukom o raspodjeli troškova u skladu sa članom 16; (ii) broj i vrsta projekata od interesa Energetske zajednice (PECI) koji su dobili specifične podsticaje iz člana 17.; (g) efikasnost ove Uredbe u doprinosu energetske ciljevima Energetske zajednice do 2030. i klimu i postizanje klimatske neutralnosti najkasnije do 2050. godine.				
--	--	--	--	--

Član 22 Pregled <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 23 Informisanje i javnost Sekretarijat Energetske zajednice će uspostaviti i održavati platformu transparentnosti koja je lako dostupna široj javnosti putem interneta. Platforma će se redovno ažurirati informacije iz izvještaja iz člana 5(4) i veb stranicu iz člana 9(7). Platforma će sadržati sledeće informacije: (a) opšte, ažurirane informacije, uključujući geografske informacije, za svaki projekat na listi Energetske zajednice; (b) plan implementacije kako je navedeno u članu 5(1) za svaki projekat na listi Energetske zajednice, predstavljen na način koji omogućava procjenu napretka u implementaciji u bilo kom trenutku; (c) glavne očekivane koristi i doprinos ciljevima iz člana 1(1) i troškove projekata osim bilo koje komercijalno osjetljive informacije; (d) listu Energetske zajednice;	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

(e) sredstva koja Unija dodeljuje i isplaćuje za svaki projekat na listi Energetske zajednice; (f) veze do nacionalnog priručnika o procedurama iz člana 9; (g) postojeće studije morskog sliva i planove za prioritetne morske koridore mreže, bez kršenja bilo kakvog prava intelektualne svojine.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 24 Derogacija za interkonekcije za Kipar i Maltu <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 25 Izmena i dopuna Uredbe (EZ) br. 715/2009 <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 26 Izmena Uredbe (EZ) 2019/942 <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 27 Izmena i dopuna Uredbe (EZ) 2019/943 <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 28 Izmena Direktive 2009/73/EC <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 29 Izmena Direktive 2019/944 <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

Član 30 Prelazne odredbe Poglavlje III neće se primjenjivati na projekte od interesa za Energetsku zajednicu (PECI) koji su ušli u proces davanja dozvole i za koje je nosilac projekta podnio prijavu prije 16. oktobra 2016.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

Član 31 Prelazni period (1) Tokom prelaznog perioda koji se završava 31. decembra 2029. godine, namjenska sredstva vodonika pretvorena iz sredstava prirodnog gasa koja spadaju u kategoriju energetske infrastrukture utvrđenu u tački (3) Aneksa II mogu biti korišćene za transport ili skladištenje unaprijed definisane mješavine vodonika sa prirodnim gasom ili biometanom. (2) U prelaznom periodu iz stava 1 nosioci projekta će blisko sarađivati na projektovanju i implementaciji projekta u cilju obezbjeđivanja interoperabilnosti susjednih mreža. (3) Nosilac projekta će obezbijediti dovoljno dokaza, uključujući komercijalne ugovore, kako će, do kraja prelaznog roka, imovina iz stava 1. ovog člana prestati da bude sredstvo prirodnog gasa i postati namjenska sredstva vodonika, kako je navedeno u tački (3) Aneksa II, i kako će biti omogućena povećana upotreba vodonika tokom prelaznog perioda. Takvi dokazi uključuju procjenu ponude i potražnje za obnovljivim vodonikom ili vodonikom sa niskim sadržajem ugljenika, kao i proračun smanjenja emisija gasova staklene bašte koje je omogućeno projektom. U kontekstu praćenja postignut je napredak u realizaciji projekata od interesa Energetske zajednice, Energetske zajednice Regulatorni odbor će verifikovati blagovremeni prelazak projekta na namjenska sredstva vodonika kako je postavljeno iz tačke (3) Aneksa II. (4) Podobnost projekata iz stava 1 ovog člana za finansijsku pomoć Unije iz člana 18 završava se 31. decembra 2027. godine.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
---	--	--	--	--

Član 32 Ukidanje (1) Ministarski savjet Odluka 2015/09/MC-EnC, o prilagođavanju i usvajanju Uredbe (EU) br 347/2013 se stavlja van snage. Upućivanja na Uredbu (EU) br. 347/2013 tumače se kao upućivanja na ovu Uredbu.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 32 (2-3)	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 33 Stupanje na snagu <...>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
ANEKS I ENERGETSKA INFRASTRUKTURA PRIORITETNE INTERKONEKCIJE, KORIDORI I OBLASTI (kako je navedeno u članu 1(1)) Ova Uredba se primjenjuje na sledeće prioritetne interkonekcije energetske infrastrukture, koridore u Energetskoj zajednici i oblasti: 1. PRIORITETNI ELEKTROENERGETSKI KORIDORI Interkonekcije električne energije u Energetskoj zajednici: Interkonekcije između ugovornih strana, posebno za integraciju električne energije iz obnovljivih izvora energije, ojačati internu mrežnu infrastrukturu kako bi podstakli integraciju tržišta u regionu i obezbijediti neophodna produženja morskih mreža za obnovljivu energiju i domaću mrežu pojačanja	II. PROJEKTI OD INTERESA ZA ENERGETSKU ZAJEDNICU I PROJEKTI OD UZAJAMNOG INTERESA Prioritetne kategorije energetske infrastrukture, koridori i oblasti Član 11 Da bi se pojedinačni predlog za projekat od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore nominovao za Listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu ili Listu projekata od uzajamnog interesa neophodno je da pripada jednoj ili više od	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postići donošenjem Pravilnika o kategorijama energetske infrastrukture kojim će se bliže propisati prioritetne kategorije transevropske energetske infrastrukture	II kvartal 2026

neophodnu za obezbjeđivanje adekvatne i pouzdane prenosne mreže i za snabdijevanje električnom energijom generisane na moru do zemalja ugovornica koje nemaju izlaz na more. <...> 2. PRIORITETNI KORIDORI PRIOBALNIH MREŽA Mediterranske priobalne mreže: Razvoj elektroenergetske mreže na moru, integrisanu offshore električnu energiju, kao i, gdje je to potrebno, razvoj vodonične mreže i povezanih interkonektora u Sredozemnom moru za transport električne energije ili, gdje je prikladno, vodonik iz obnovljivih izvora energije na moru do centara potrošnje i skladištenje ili povećanje prekogranične razmjene obnovljive energije. Zainteresovane ugovorne strane: Albanija, Crna Gora i Bosna i Hercegovina. Priobalne mreže Crnog mora: Razvoj priobalne elektroenergetske mreže, razvoj integrisane priobalne električne mreže i srodni interkonektori u vodama Crnog mora za transport električne energije iz obnovljivih izvora energije na moru do centara potrošnje i skladištenja povećanje prekogranične razmjene električne energije. Zainteresovane ugovorne strane: Ukrajina i Gruzija. 2. PRIORITETNE VODONIČNE INTERKONEKCIJE I ELEKTROLIZATORI U ENERGETSKOJ ZAJEDNICI Vodonične interkonekcije u Energetskoj zajednici: vodoničnu infrastrukturu i prenamjenu gasne infrastrukture, omogućavajući nastanak integrisane vodonične okosnice, direktno ili indirektno (preko interkonekcije sa trećom zemljom), povezujući zemlje regiona i rješavanje njihovih specifičnih infrastrukturnih potreba za vodonikom koji podržavaju pojavu mreže za transport vodonika na nivou Energetske zajednice i, pored toga, u pogledu ostrva i ostrvski sistemi, smanjenje energetske izolacije, podrška inovativnim i drugim rješenjima koja uključuju najmanje dvije ugovorne strane sa značajnim pozitivnim uticajem na ciljeve Energetske	sljedećih prioriternih kategorija transevropske energetske infrastrukture, i to: 1) prioritetni elektroenergetski koridori; 2) mediteranski morski koridori; 3) prioritetne vodonične interkonekcije i elektrolizere; 4) prioritetne tematske oblasti, koje uključuju uvođenje pametnih elektroenergetskih mreža, prekograničnih mreža ugljen-dioksida i pametnih gasnih mreža. Bliže prioritetne kategorije transevropske energetske infrastrukture iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.			
---	---	--	--	--

zajednice do 2030. za energiju i klimu i cilj klimatske neutralnosti do 2050. godine i značajno doprinoseći održivost ostrvskog energetskeg sistema i Energetske zajednice. Elektrolizatori: Podržavajući primjenu aplikacija za pretvaranje energije u gas sa ciljem da se omogući smanjenje gasova staklene bašte i doprinos bezbjednom, efikasnom i pouzdanom radu sistema i pametnoj integraciji energetskeg sistema i, pored toga, što se tiče ostrva i ostrvskih sistema, podržavanje inovativnih i drugih rješenja koja uključuju najmanje dvije ugovorne strane sa značajnim pozitivnim uticajem na Energetsku zajednicu 2030 ciljeve za energiju i klimu i cilj klimatske neutralnosti do 2050. i značajno doprinose održivosti ostrvskog energetskeg sistema i Energetske zajednice. Zainteresovane ugovorne strane sve. <...> PRIORITETNE TEMATSKE OBLASTI Postavljanje pametnih električnih mreža: Usvajanje tehnologija pametnih mreža širom Energetske zajednice kako bi se efikasno integrisalo ponašanje i radnje svih korisnika priključenih na elektroenergetsku mrežu, a posebno proizvodnja velikih količina električne energije iz obnovljivih ili distribuiranih izvora energije i odgovor potrošača na potražnju skladištenja energije, električna vozila i drugi izvori fleksibilnosti i, pored toga, u pogledu ostrva i ostrvskih sistema, smanjenje energetske izolacije, podržavanje inovativnih i drugih rješenja koja uključuju najmanje dvije Ugovorne Strane sa značajnim pozitivnim uticajem na ciljeve Energetske zajednice do 2030. za energiju i klimu i cilj klimatske neutralnosti do 2050. godine, i značajno doprinosi održivosti energije sistema Energetske zajednice. Zainteresovane ugovorne strane sve.				
--	--	--	--	--

Prekogranična mreža ugljen-dioksida: Razvoj infrastrukture za transport i skladištenje ugljen-dioksida između Ugovornih Strana zadržavanja i skladištenja ugljen-dioksida preuzetog iz industrijskih instalacija u svrhu trajnog geološkog skladištenja kao i korišćenje ugljen-dioksida za sintetičke gorivne gasove što dovodi do trajne neutralizacije ugljen-dioksida. Zainteresovane ugovorne strane sve. Pametne gasne mreže: Usvajanje tehnologija pametnih gasnih mreža širom Energetske zajednice kako bi se efikasno integrisalo mnoštvo niskougljeničnih i posebno obnovljivih izvora gasa u gasnu mrežu, usvajanje inovativnih i digitalnih rješenja za upravljanje mrežom i omogućavanje pametne integracije energetskeg sektora i potražnje odgovora, uključujući povezane fizičke nadogradnje ako su neophodne za funkcionisanje opreme i instalacije za integraciju niskougljeničnih i posebno obnovljivih gasova. Zainteresovane ugovorne strane sve.				
---	--	--	--	--

ANEKS II KATEGORIJE ENERGETSKE INFRASTRUKTURE Kategorije energetske infrastrukture koje će se razviti <...> biće sledeće: (1) (a) visoko i ekstra visokonaponske nadzemne dalekovode, koji prelaze granicu ili unutar teritorije ugovornih strana uključujući i isključivu ekonomsku zonu, ako su projektovani za napon od 220 kV ili više, i podzemni i podmorski prenosni kablovi, ako su projektovani za napon od 150 kV ili više. Za ugovorne strane i male izolovane sisteme sa nižim naponom ukupnog prenosa sistema, ti pragovi napona su jednaki najvišem nivou napona u njihovim odgovarajućim elektroenergetskim sistemima; (b) svaku opremu ili instalaciju koja spada u kategoriju energetske infrastrukture iz tačke (a) omogućavanje prenosa obnovljive električne energije na moru sa lokacija za proizvodnju na moru (energetska infrastruktura za offshore obnovljivu električnu energiju); (c) objekti za skladištenje energije, u pojedinačnom ili zbirnom obliku, koji se koriste za trajno skladištenje energije ili privremena osnova u nadzemnoj ili podzemnoj infrastrukturi ili geološkim lokacijama, pod uslovom da jesu direktno priključeni na visokonaponske dalekovode i distributivne vodove projektovane za napon od 110 kV ili više. Za ugovorne strane i male izolovane sisteme sa nižim naponom ukupnog prenosa sistema, ti pragovi napona su jednaki najvišem nivou napona u njihovim odgovarajućim elektroenergetskim sistemima; (d) svaku opremu ili instalaciju bitnu za rad sistema navedenih u tačkama (a), (b) i (c) da funkcionišu bezbjedno, sigurno i efikasno, uključujući sisteme zaštite, nadzora i kontrole na svim nivoima napona i podstanica; (e) pametne električne mreže: svaka oprema ili instalacija, digitalni sistemi i komponente koje se integrišu u formacijske i komunikacione tehnologije (IKT), preko operativnih digitalnih platformi, kontrolnih sistema i senzorske tehnologije kako na prenosnom, tako i na srednjem i visokonaponskom nivou distribucije, sa ciljem da obezbijede efikasniju i inteligentniju mrežu za prenos i distribuciju električne energije, povećan kapacitet da integrišu nove oblike proizvodnje, skladištenja i potrošnje energije i omogućavaju nove poslovne modele i tržišne strukture, uključujući ulaganja u ostrva i	Kategorije energetske infrastrukture Član 12 Da bi se pojedinačni predlog za projekat od interesa za Energetsku zajednicu koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore nominovao za Listu projekata od interesa za Energetsku zajednicu neophodno je da pripada jednoj ili više od sljedećih kategorija energetske infrastrukture za: 1) električnu energiju, i to: a) nadzemni dalekovodi naponskog nivoa 220 kV ili više i podzemni i podmorski energetski kablovi naponskog nivoa od 150 kV ili više; b) energetska infrastruktura za omogućavanje prenosa električne energije proizvedene iz ofšor elektrana koje koriste obnovljive izvore energije; c) objekti za skladištenje energije koji su direktno priključeni na prenosni sistem 110 kV ili više; d) svaku opremu ili instalaciju koja je neophodna da bi sistemi iz podtačaka a, b i c funkcionisali sigurno, bezbjedno i efikasno, uključujući sisteme zaštite, nadzora i kontrole na svim naponskim nivoima i trafostanicama; e) pametne elektro energetske mreže; f) ofšor mreže za obnovljivu energiju; 2) pametne gasne mreže opremu ili instalacije koje imaju za cilj da omoguće i olakšaju integraciju većeg broja niskouglednih i posebno obnovljivih gasova, uključujući biometan ili vodonik, u gasnu mrežu;	Djelimično usklađen	Potpuna usklađenost će se postići donošenjem Pravilnika o kategorijama energetske infrastrukture kojim će se bliže propisati kategorije energetske infrastrukture	II kvartal 2026
--	---	--	--	--

ostrvske sisteme za smanjenje energetske izolacije, da podrži inovativna i druga rješenja koja uključuju najmanje dvije Ugovorne strane sa značajnim pozitivnim uticajem na ciljeve Energetske zajednice do 2030. za energiju i klimu i klimu do 2050. godine neutralnost, da značajno doprinese održivosti Energetske zajednice; (f) bilo koja oprema ili instalacija koja spada u kategoriju energetske infrastrukture iz tačke (a) koja ima dvostruku funkcionalnost: interkonekcija i sistem priključivanja na mrežu na moru iz obnovljivih izvora na moru proizvodne lokacije za dvije ili više ugovornih strana koje učestvuju u projektima sa liste Energetske zajednice, uključujući i kopneno produženje ove opreme do prve trafostanice na kopneni prenosni sistem, kao i bilo koja oprema ili instalacija na moru neophodna za bezbjedan rad, bezbjedno i efikasno, uključujući sisteme zaštite, nadzora i kontrole, kao i neophodne trafostanice ako oni takođe obezbjeđuju interoperabilnost tehnologije, između ostalog, kompatibilnost interfejsa između različitih tehnologija (offshore mreže za obnovljive izvore energije); (2) u vezi sa pametnim gasnim mrežama: bilo koja od sledeće opreme ili instalacije koja ima za cilj da omogući i olakša integraciju većeg broja niskougljičnih i posebno obnovljivih gasova, uključujući biometan ili vodonik, u gasnu mrežu: digitalni sistemi i komponente integrišu IKT, kontrolne sisteme i senzorske tehnologije kako bi se omogućilo interaktivno i inteligentno praćenje, mjerenje, kontrola kvaliteta i upravljanje proizvodnjom gasa, prenos, distribucija, skladištenje i potrošnja u gasnoj mreži. Osim toga, takvi projekti mogu takođe uključivati opremu koja omogućava obrnute tokove od distribucije do nivoa prenosa, uključujući srodne fizičke nadogradnje ako su neophodne za funkcionisanje opreme i instalaciju za integraciju niskougljičnih i posebno obnovljivih gasova; (3) u vezi vodonika: (a) cjevovodi za transport, uglavnom pod visokim pritiskom, vodonika, uključujući prenamjensku infrastrukturu prirodnog gasa, koja omogućava	3) vodonik, i to: a) cjevovodi za transport; b) objekti za skladištenje; c) objekte za prijem, skladištenje i ponovnu gasifikaciju ili dekompresiju za tečni vodonik ili vodonik; d) svaku opremu ili instalaciju koja je neophodna za bezbjedno, sigurno i efikasno funkcionisanje sistema vodonika ili za omogućavanje dvosmjernog kapaciteta, uključujući kompresorske stanice; e) svaku opremu ili instalaciju koja omogućava upotrebu vodonika ili goriva dobijenih vodonikom u transportnom sektoru; 4) elektrolizu, i to: a) elektrolizere koji: - imaju kapacitet od najmanje 50 MW, obezbijeđen od strane jednog elektrolizera ili više elektrolizera koji čine jedan, koordinisani projekat; - proizvodnja je u skladu sa zahtjevom za uštedu emisija gasova staklene bašte životnog ciklusa od 70% u odnosu na komparator fosilnih goriva od 94 g CO₂ek/MJ; i - imaju funkciju vezanu za mrežu, posebno u pogledu ukupne fleksibilnosti sistema i ukupne efikasnosti sistema električne energije i vodoničnih mreža; b) prateću opremu, uključujući cjevovodno povezivanje na mrežu; 5) ugljen-dioksid:			
--	--	--	--	--

pristup višestrukim korisnicima mreže na transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi; (b) skladišni objekti povezani sa cjevovodima vodonika pod visokim pritiskom iz tačke (a); (c) postrojenja za prijem, skladištenje i regasifikaciju ili dekompresiju za tečni vodonik ili vodonik ugrađen u druge hemijske supstance sa ciljem ubrizgavanja vodonika, gde je primjenljivo, u mrežu; (d) svaku opremu ili instalaciju koja je neophodna za bezbjedan, siguran i efikasan rad sistema vodonika ili da se omogući dvosmjerni kapacitet, uključujući kompresorske stanice; (e) svaku opremu ili instalaciju koja omogućava upotrebu vodonika ili goriva dobijenih iz transportnog sektora vodonika u okviru osnovne TEN-T mreže identifikovane u Ugovornim stranama u skladu sa pravilima koja važe za razvoj TEN-T infrastrukture u skladu sa Ugovorom o osnivanju transportne zajednice. Bilo koja od sredstava navedenih u tačkama (a) do (d) može biti novoizgrađena ili prenamijenjena iz prirodnog gasa u vodonik, ili kombinovana ova dva; (4) u vezi sa elektrolizerskim postrojenjima: (a) elektrolizere koji: (i) imaju kapacitet od najmanje 50 MW, obezbijeđen jednim elektrolizerom ili skupom elektrolizera koji formiraju jedinstven, koordinisan projekat; (ii) proizvodnja je u skladu sa zahtjevom za uštedu emisija gasova staklene bašte životnog ciklusa od 70% u odnosu na komparator fosilnih goriva od 94 g CO₂ek/MJ kako je navedeno u članu 25(2) i Aneksu V Direktivi (EU) 2018/2001. Uštede emisija gasova sa efektom staklene bašte tokom životnog ciklusa su izračunate korišćenjem metodologije navedene u članu 28(5) Direktive (EU) 2018/2001, kako je prilagođeno i usvojeno Odlukom Ministarskog Savjeta 2021/14/MC-EnC, ili, alternativno, korišćenjem ISO 14067 ili ISO 14064-1. Emisije gasova staklene bašte tokom životnog ciklusa moraju uključivati indirektnu emisiju. Kvantifikovani staklenik životnog ciklusa uštede emisija gasova verifikovane su u skladu sa članom 30 Direktive (EU) 2018/2001, kako je prilagođeno i usvojeno Odlukom Savjeta ministara 2021/14/MC-EnC, gde je primjenljivo, ili od strane nezavisne treće strane; i (iii) imaju funkciju vezanu za mrežu, posebno u pogledu ukupne fleksibilnosti	a) namjenske cjevovode, osim uzvodne mreže cjevovoda, koji se koriste za transport ugljen-dioksida iz više izvora; b) fiksni objekti za tečnost, privremeno skladištenje i pretvarače ugljen-dioksida; c) površinska postrojenja i postrojenja za ubrizgavanje povezana sa infrastrukturom unutar geološke formacije koja se koristi za trajno geološko skladištenje ugljen-dioksida; d) svaku opremu ili instalaciju koja je bitna za ispravno, sigurno i efikasno funkcionisanje predmetnog sistema, uključujući sisteme zaštite, nadzora i kontrole. Da bi se pojedinačni predlog za projekat od uzajamnog interesa koji se odnosi na teritoriju Crne Gore ili bitno utiče na energetske sistem Crne Gore nominovao za Listu projekata od uzajamnog interesa neophodno je da pripada jednoj ili više kategorija energetske infrastrukture za: 1) električnu energiju, a) nadzemni dalekovodi naponskog nivoa 220 kV ili više i podzemni i podmorski energetske kablovi naponskog nivoa od 150 kV ili više ; b) offshore mreže za obnovljivu energiju; 2) vodonik: cjevovodi za transport; 3) ugljen-dioksid:			
--	---	--	--	--

sistema i ukupne efikasnosti sistema električne energije i vodoničnih mreža; (b) prateću opremu, uključujući cjevovodno povezivanje na mrežu; (5) u vezi sa ugljen-dioksidom: (a) namjenske cjevovode, osim uzvodne mreže cjevovoda, koji se koriste za transport ugljen-dioksida iz više izvora, u cilju trajnog geološkog skladištenja ugljen-dioksida u skladu sa Direktivom 2009/31/EC; (b) fiksni objekti za rastapanje, pufersko skladištenje i pretvaranje ugljen-dioksida u pogledu njegovog daljeg transporta kroz cjevovode i u namjenskim vidovima transporta kao što su brod, barža, kamion i voz; (c) ne dovodeći u pitanje bilo kakvu zabranu geološkog skladištenja ugljen-dioksida u ugovornoj strani, površinski i injekcioni objekti povezani sa infrastrukturom u okviru geološke formacije koja se koristi, u skladu sa Direktivom 2009/31/EC, za trajno geološko skladištenje ugljen-dioksida, gdje se ne podrazumijeva upotreba ugljen-dioksida za pojačano obnavljanje ugljovodonika i neophodni su da bi se dozvolio prekogranični transport i skladištenje ugljen-dioksida; (d) svaku opremu ili instalaciju koja je neophodna za pravilan, siguran i efikasan rad dotičnog sistema, uključujući sisteme zaštite, nadzora i kontrole.	a) namjenske cjevovode, osim uzvodne mreže cjevovoda, koji se koriste za transport ugljen-dioksida iz više izvora; b) površinske objekte i postrojenja za ubrizgavanje povezane sa infrastrukturom unutar geološke formacije koja se koristi za trajno geološko skladištenje ugljen-dioksida. Bliže kategorije energetske infrastrukture iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo. Procedura prije postupka donošenja dozvola Član 18 Nosilac projekta, u pisanoj formi, dostavlja Savjetu obavještenje o projektu uključujući detaljni prikaz projekta. U roku od tri mjeseca od prijema obavještenja, Savjet će: 1) prihvatiti obavještenje iz stava 1 ovog člana, 2) odbiti obavještenje iz stava 1 ovog člana, ako smatra da projekat nije spreman da uđe u postupak donošenja dozvola. U slučaju odbijanja obavještenja, Savjet će u svojoj odluci navesti razloge odbijanja obavještenja.			
---	---	--	--	--

DODATAK III PRELIMINARNA LISTA PROJEKATA 1. PRAVILA ZA GRUPE (1) U pogledu energetske infrastrukture koja je u nadležnosti nacionalnih regulatornih organa, svaka grupa se sastoji od predstavnika ugovornih stranaka, nacionalnih regulatornih tijela, OPS-ova, kao i Komisije, Sekretarijata Energetske zajednice, Regulatornog Odbora Energetske zajednice, entitet ECDSO-E i ENTSO za električnu energiju ili ENTSO za gas. (2) U zavisnosti od broja projekata kandidata za listu Energetske zajednice, infrastrukturnih nedostataka i tržišnih kretanja, Grupe i organi za donošenje odluka mogu se podijeliti, spojiti ili se sastaju u različitim konfiguracijama, po potrebi, kako bi razgovarali o pitanjima koja su zajednička svim grupama ili koja se odnose na isključivo određene grupe. Takva pitanja mogu uključivati pitanja relevantna za međuregionalnu konzistentnost ili broj predloženih projekata uključenih u nacrt preliminarne liste u riziku da postanu neupravljivi. (3) Svaka grupa organizuje svoj rad u skladu sa naporima za regionalnu saradnju u skladu sa članom 12. Uredbom (EZ) br. 715/2009, član 34 Uredbe (EU) 2019/943, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog Savjeta 2022/03/MC-EnC, član 7 Direktive 2009/73/EC, prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog Savjeta 2011/02/MC-EnC i članom 61 Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog savjeta 2021/13/MC-EnC, i druge postojeće strukture regionalne saradnje. (4) Svaka grupa poziva promotere projekta koji potencijalno ispunjavaju uslove za izbor kao projekat od interesa Energetske zajednice, kao i predstavnike nacionalnih uprava, regulatornih organa, civilnih organa društva i operatora prenosničkog sistema, uključujući države članice i treće zemlje. Odluka o pozivanju članova Predstavnik država i trećih zemalja donose se konsenzusom	II. PROJEKTI OD INTERESA ZA ENERGETSKU ZAJEDNICU I PROJEKTI OD UZAJAMNOG INTERESA Grupe za projekte Član 8 Organ državne uprave nadležan za poslove energetike (u daljem tekstu: Ministarstvo), Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) i OPS dužni su da predlože članove grupa koje osniva Energetska zajednica za izbor projekata od interesa za Energetsku zajednicu (u daljem tekstu: grupa). Ministarstvo, Agencija i OPS dužni su da po pozivu, učestvuju, na saslušanjima, konsultacijama i drugim sastancima grupa koje organizuje Evropske unije za izbor projekata od uzajamnog interesa. Odobrenje Član 9 Nosilac projekta podnosi pojedinačni predlog za projekat od interesa za Energetsku zajednicu, Sekretarijatu Energetske zajednice, nakon objavljivanja poziva za nominaciju projekata. O podnošenju predloga iz stava 1 ovog člana nosilac projekta obavještava Ministarstvo, u roku od osam dana od dana podnošenja tog predloga Energetskoj zajednici. Radi realizacije projekta od uzajamnog interesa nosilac projekta podnosi obavještenje Ministarstvu o predlogu projekta za nominaciju na Listu projekata od uzajamnog interesa. Ministarstvo dostavlja Vladi Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) predlog iz stava 3 ovog člana radi davanja saglasnosti za nominovanje projekta od uzajamnog interesa. Nakon pribavljane saglasnosti iz stava 4 ovog člana, nosilac projekta podnosi pojedinačni predlog za projekat od uzajamnog interesa koji se odnosi na teritoriju Crne	Potpuno usklađeno		
---	---	--------------------------	--	--

(5) Za prioritete interkonekcije energetske infrastrukture, koridori u Energetskoj zajednici postavljeni iz člana 2 Aneksa I, svaka grupa će pozvati, prema potrebi, predstavnike ugovornih strana bez izlaza na more, nadležne organe, nacionalne regulatorne organe i OPS-ovi. (6) Svaka grupa poziva, prema potrebi, organizacije koje predstavljaju relevantne zainteresovane strane, uključujući predstavnike država članica i trećih zemalja, i, kada se to smatra prikladnim, direktno zainteresovane strane, uključujući proizvođače, ODS-ove, dobavljače, potrošače, lokalno stanovništvo i organizacije za zaštitu životne sredine sa sjedištem u Energetskoj zajednici, da izraze svoju specifičnu stručnost. Svaka grupa organizuje saslušanja ili konsultacije kada je to relevantno za ostvarivanje njenih zadataka. (7) Što se tiče sastanaka grupa, Sekretarijat Energetske zajednice objavljuje, na platformama dostupnim zainteresovanim stranama, interna pravila, ažuriranu listu organizacija članica, redovno ažurirane informacije o napretku rada, dnevni red sastanaka, kao i zapisnik sa sastanaka, ako je dostupan. Razmatranja tijela koja donose odluke Grupa i rangiranje projekata u skladu sa članom 4(4) su povjerljivi. Sve odluke koje se tiču funkcionisanja i rada grupa donosi se konsenzusom između ugovornih strana i Sekretarijata Energetske zajednice. (8) Sekretarijat Energetske zajednice teži konzistentnosti između grupa. Za tu poziciju, Sekretarijat Energetske zajednice obezbjeđuje, kada je to relevantno, razmjenu informacija o cijelom radu <...> između dotičnih grupa. (9) Učešće nacionalnih regulatornih organa i Regulatornog odbora Energetske zajednice u Grupi neće ugroziti ispunjavanje svojih ciljeva i dužnosti iz ove Uredbe ili prema Uredbi (EU) 2019/942, koja je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog Savjeta 2022/03/MCEnC, članovima 40 i 41 Direktive 2009/73/EC, kako je prilagođena i usvojena od strane Ministarskog Savjeta Odlukom 2011/02/MC-EnC, i članovima 58, 59 i 60 Direktive (EU) 2019/944, kako su prilagođeni i usvojeni Odlukom Ministarskog Savjeta 2021/13/MC-EnC.	Gore ili bitno utiče na energetski sistem Crne Gore, Evropskoj komisiji. Planiranje projekata od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekti od uzajamnog interesa Član 10 Projekti od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekti od uzajamnog interesa koji se odnose na teritoriju Crne Gore ili bitno utiču na energetski sistem Crne Gore i koji pripadaju kategorijama iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. a-d i f ovog zakona moraju biti uključeni u desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema električne energije koji OPS dostavlja Agenciji u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, kao i u regionalne investicione planove koje sačinjava OPS zajedno sa drugim OPS-ovima u okviru Evropske mreže operatora prenosnog sistema za električnu energiju u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa i imaće najveći mogući prioritet u okviru tih planova. OPS može da uključi konkurentne projekte od interesa za Energetsku zajednicu, osim projekata koji se odnose na pametne elektro energetske mreže, i projekte koji nisu dovoljno pripremljeni i spremni za realizaciju za pružanje specifične analize troškova i koristi, u relevantne regionalne investicione planove, nacionalne desetogodišnje planove razvoja prenosnog sistema električne energije i druge nacionalne infrastrukturne planove, prema potrebi, kao projekte koji se razmatraju.			
---	---	--	--	--

PROCES USPOSTAVLJANJA PRELIMINARNIH LISTA (1) NosioCI projekta koji potencijalno ispunjavaju uslove za izbor kao projekat na listi Energetske zajednice koja želi da dobije taj status, podnosi Grupi zahtjev za izbor projekata sa liste Energetske zajednice, koja uključuje: (a) procjenu njihovih projekata u pogledu njihovog doprinosa sprovođenju Ciljeva Energetske zajednice za 2030. godinu za energiju i klimu i cilj klimatske neutralnosti do 2050. godine; (b) naznaku relevantne kategorije projekta navedene u Aneksu II; (c) analizu ispunjavanja relevantnih kriterijuma utvrđenih u članu 4; (d) za projekte koji su dostigli dovoljan stepen zrelosti, analizu troškova i koristi specifičnih za projekat u skladu sa metodologijama sastavljenim u skladu sa članom 11; (e) <...> (f) sve druge relevantne informacije za evaluaciju projekta. (2) Svi primaoci će osigurati povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija. (3) <...> (4) <...> (5) <...> (6) <...> (7) <...> (8) For projects falling under their competence, the national regulatory authorities and, where necessary, the Energy Community Regulatory Board shall, where possible in the context of regional cooperation pursuant to Article 7 of Directive 2009/73/EC, as adapted and adopted by Ministerial Council Decision 2011/02/MC-EnC, and Article 61 of Directive (EU)				
---	--	--	--	--

2019/944, as adapted and adopted by Ministerial Council decision 2021/13/MC-EnC, check the consistent application of the criteria and of the cost-benefit analysis methodology and evaluate their cross-border relevance. They shall present their assessment to the Group. The Energy Community Secretariat shall ensure that criteria and methodologies referred to in Article 4 of this Regulation and Annex IV are applied in a harmonised way to ensure consistency across the groups. (5) For all projects not covered in point (8) of this Annex, the Energy Community Secretariat shall evaluate the application of the criteria set out in Article 4 of this Regulation. The Energy Community Secretariat shall also take into account the potential for future extension to include additional Contracting Parties. The Energy Community Secretariat shall present its assessment to the Group <...>. (6) Each Contracting Party to whose territory a proposed project does not relate, but on which the proposed project may have a potential net positive impact or a potential significant effect, such as on the environment or on the operation of the energy infrastructure on its territory, may present an opinion to the Group specifying its concerns. (7) The Group shall examine, at the request of a Contracting Party of the Group, the substantiated reasons presented by a Contracting Party pursuant to Article 3(3) for not approving a project related to its territory. (8) Za projekte koji spadaju u njihovu nadležnost, nacionalni regulatorni organi i, po potrebi, Regulatorni odbor Energetske zajednice će, kada je to moguće u kontekstu regionalne saradnje u skladu sa članom 7 Direktive 2009/73/EC, kako je prilagođen i usvojen od strane Savjeta ministara Odluka 2011/02/MC-EnC, i član 61 Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena od strane Ministarskog savjeta 2021/13/MC-EnC, provjeriti doslednu primjenu kriterijuma i metodologiju analize troškova i koristi i procijeniti njihovu prekograničnu relevantnost. Oni će predstaviti svoje procjene Grupi. Sekretarijat Energetske zajednice osigurava da se kriterijumi i				
---	--	--	--	--

metodologije iz člana 4 ove Uredbe i Aneksa IV primjenjuju na usklađen način kako bi se osigurala doslednost u svim grupama. (9) Za sve projekte koji nisu obuhvaćeni tačkom (8) ovog Aneksa, Sekretarijat Energetske zajednice će procijeniti primjenu kriterijuma utvrđenih u članu 4 ove Uredbe. Sekretarijat Energetske zajednice će takođe uzeti u obzir potencijal za buduće proširenje kako bi se uključile dodatne ugovorne strane. Sekretarijat Energetske zajednice će predstaviti svoju procjenu Grupi <...>. (10) Svaka ugovorna strana na čiju teritoriju se predloženi projekat ne odnosi, ali na koju predloženi projekat može imati potencijalni neto pozitivan uticaj ili potencijalni značajan efekat, kao što je životna sredina ili o rad energetske infrastrukture na svojoj teritoriji, može da podnese mišljenje Grupi precizirajući svoju zabrinutost. (11) Grupa ispituje, na zahtjev ugovorne strane Grupe, potkrijepljene razloge koje je ugovorna strana iznijela u skladu sa članom 3(3) za neodobravanje projekta u vezi sa njenom teritorijom. (12) Grupa će razmotriti da li se princip energetske efikasnosti na prvom mjestu primjenjuje u pogledu uspostavljanja regionalnih infrastrukturnih potreba i u pogledu svakog od projekata kandidata. Grupa će, posebno, razmotriti rješenja kao što su upravljanje na strani potražnje, rješenja za aranžman tržišta, implementacija digitalnih rješenja i renoviranje objekata kao prioriternih rješenja gdje se ocjenjuju isplativiji u perspektivi širokog sistema od izgradnje nove infrastrukture na strani ponude. (13) Grupa se sastaje kako bi ispitala i rangirala predložene projekte na osnovu transparentne procjene projekata i koristeći kriterijume utvrđene u članu 4, uzimajući u obzir procjenu regulatora, ili procjenu Sekretarijata Energetske zajednice za projekte koji nisu u nadležnosti nacionalnih regulatornih tijela. (14) Nacrt preliminarne liste predloženih projekata koji spadaju u nadležnost nacionalnih regulatornih organa koje su sastavili Grupe, zajedno sa svim mišljenjima navedenim u tački (10) ovog člana, dostavlja se Regulatornom odboru Energetske zajednice i, za				
--	--	--	--	--

informaciju, Sekretarijatu Energetske zajednice, šest mjeseci prije datuma usvajanja sa liste Energetske zajednice. Nacrti preliminarnih lista i prateća mišljenja će biti ocijenjen od strane Regulatornog odbora u roku od tri mjeseca od dana prijema. Regulatorni odbor Energetske Zajednice daje mišljenje o nacrtu preliminarnih lista, posebno o dosljednoj primjeni kriterijuma i analizi troškova i koristi. (15) U roku od mjesec dana od dana prijema mišljenja Regulatornog odbora Energetske zajednice, tijelo koje donosi odluke svake Grupe usvaja svoju konačnu preliminarnu listu predloženih projekata, poštujući odredbe člana 3(3), na osnovu predloga Grupa i uzimajući u obzir mišljenje Regulatornog odbora Energetske zajednice i ocjenu nacionalnih regulatornih organa dostavljenu u skladu sa tačkom (3), odnosno ocjenu Sekreterijata Energetske zajednice za projekte koji nisu u nadležnosti nacionalnih regulatornih organa predloženih u skladu sa tačkom (4), kao i savjet Sekretarijata Energetske zajednice koji ima za cilj da obezbijedi upravljiv ukupan broj projekata na listi Energetske zajednice, posebno na granicama koje se odnose na konkurentne ili potencijalno konkurentne projekte. Tijela koja donose odluke Grupi podnose konačne preliminarne liste za Sekretarijat Energetske zajednice, zajedno sa svim mišljenjima kao što je navedeno u tački (5). (16) Kada, na osnovu nacrtu preliminarnih lista, i nakon što je uzeto u obzir mišljenje Regulatornog odbora Energetske Zajednice, kako ukupan broj predloženih projekata na listi Energetske zajednice ne bi premašio podnošljiv broj, Sekretarijat Energetske zajednice će obavijestiti sve dotične Grupe, da ne uključe u preliminarnu listu projekte koji su najniže rangirani od strane Grupe u skladu sa rangiranjem utvrđenim u skladu sa članom 4(5).				
--	--	--	--	--

ANEKS IV PRAVILA I INDIKATORI KOJI SE ODOSE NA KRITERIJUME ZA PROJEKTE (1) Projekat od interesa Energetske zajednice sa značajnim prekograničnim uticajem je projekat na teritoriji ugovorne strane i ispunjava sledeće uslove: (a) za prenos električne energije, projekat povećava kapacitet prenosa mreže, ili kapacitet na raspolaganju za komercijalne tokove, na granici te ugovorne strane sa jednom ili više drugih ugovornih strana, koji imaju za posledicu povećanje prekograničnog prenosa kapaciteta mreže na granici tih ugovornih strana sa jednom ili više drugih ugovornih strana, za najmanje 500 megavata (MV) u odnosu na situaciju bez puštanja u rad projekta, ili projekat smanjuje energetska izolaciju nepovezanih sistema u jednoj ili više ugovornih strana i povećava kapacitet prekograničnog prenosa mreže na granici između dvije ugovorne strane za najmanje 200 MW; (b) za skladištenje električne energije, projekat obezbeđuje najmanje 225 MW instaliranog kapaciteta i ima kapacitet skladištenja koji omogućava neto godišnju proizvodnju električne energije od 250 GW-sati godišnje; (c) za pametne elektroenergetske mreže, projekat je dizajniran za opremu i instalacije na visokonaponskom nivou i nivou srednjeg napona i uključuje TSO, TSO-e i ODS-ove, ili DSO-e iz najmanje dvije ugovorne strane. Projekat može uključivati samo DSO-ove pod uslovom da su iz najmanje dvije ugovorne strane i pod uslovom da je obezbijeđena interoperabilnost. Projekat mora da zadovolji najmanje dva od sledećih kriterijuma: To uključuje 50 000 korisnika, proizvođača, potrošača ili proizvođača-potrošača električne energije, ona obuhvata područje potrošnje od najmanje 300 GV sati godišnje, najmanje 20 % potrošnje električne energije u vezi sa projektom koji potiče od promjenljivih obnovljivih izvora, ili smanjuje energetska izolaciju sistema koji nisu povezani sa bilo kojim drugim ugovornim stranama. Projekat ne mora da uključuje fizičku komunikaciju zajedničkih granica; (d) za prenos vodonika, projekat omogućava prenos vodonika preko granica Ugovornih strana, ili povećava postojeće prekogranične kapacitete vodonika	nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo	Aneks definiše kriterijume za PEI i PMI projekte koji će primenjivati Grupe i institucije EU i EnC i nije primeren niti neophodan za prenos na nacionalni nivo jer ne nameće obaveze nacionalnim akterima u Crnoj Gori	
---	---	--	---	--

transporta na granici između dvije ugovorne strane za najmanje 10 % u odnosu na situaciju prije puštanja u rad projekta, a projekat dovoljno pokazuje da je suštinski dio planirane prekogranične vodonične mreže i pruža dovoljan dokaz o postojećim planovima i saradnji sa susjednim zemljama i mrežnim operaterima ili, za projekte koji smanjuju energetske izolaciju nepovezanih sistema u jednoj ili više ugovornih strana, projekat ima za cilj da direktno ili indirektno obezbijedi najmanje dvije ugovorne strane; (e) za skladištenje vodonika ili prihvatne objekte vodonika iz tačke (3) Aneksa II, projekat ima za cilj da direktno ili indirektno snabdijeva najmanje dvije ugovorne strane; (f) za elektrolizatore, projekat obezbjeđuje najmanje 50 MW instaliranog kapaciteta koji obezbjeđuje jedan elektrolizator ili skupom elektrolizatora koji čine jedan, koordinirani projekat i donosi koristi direktno ili indirektno najmanje dvije ugovorne strane, a posebno u pogledu projekata na ostrvima i ostrvskim sistemima, podržavajući inovativna i druga rješenja koja uključuju najmanje dvije ugovorne strane sa značajnim pozitivnim uticajem na ciljeve Energetske zajednice za 2030. godinu za energiju i klimu i klimatsku neutralnost 2050. godine, i značajno doprinosi održivosti ostrvskog energetskeg sistema i energetskeg sistema Energetske zajednice; (g) za pametne gasne mreže, projekat uključuje OPS, OPS-ove i DSO-e ili DSO-e iz najmanje dvije ugovorne strane. Operateri distribucijskih sistema mogu biti uključeni, ali samo uz podršku operatera prenosnih sistema najmanje dvije ugovorne strane koje su blisko povezane sa projektom i obezbjeđuju interoperabilnost. (h) za prenos električne energije iz obnovljivih izvora na moru, projekat je dizajniran za prenos električne energije sa obale proizvodne lokacije kapaciteta najmanje 500 MW i omogućava prenos električne energije u kopnenu mrežu određene ugovorne strane, povećavajući obim obnovljive električne energije na raspolaganju na unutrašnjem Tržištu. Projekat će se razvijati u područjima sa niskom penetracijom obnovljive električne energije na moru i pokazaće značajan pozitivan uticaj na ciljeve Energetske zajednice za 2030. godinu i klime i cilja klimatske neutralnosti do 2050. godine i značajno će doprinijeti održivosti energetskeg sistema i integraciji tržišta, a				
--	--	--	--	--

da pritom ne ometaju prekogranične kapacitete i tokove; (i) za projekte ugljen-dioksida, projekat se koristi za transport i, gde je primjenjivo, skladištenje antropogenih ugljen-dioksida porijeklom iz najmanje dvije ugovorne strane. (2) <...> (3) U vezi sa projektima koji spadaju u kategorije energetske infrastrukture navedene u tački (1)(a), (b), (c), (d) i (f) Aneksa II, kriterijumi navedeni u članu 4 vrednuju se na sledeći način: (a) prenos proizvodnje obnovljive energije do glavnih centara potrošnje i skladišta, mjereno u skladu sa analizom napravljenom u najnovijem dostupnom desetogodišnjem planu razvoja mreže širom Unije električne energije, posebno: (i) za prenos električne energije, procjenjujući količinu proizvodnih kapaciteta iz obnovljivih izvora energije (po tehnologiji, u MW), koji je povezan i prenešen zbog projekta, u poređenju sa visinom planiranih ukupnih proizvodnih kapaciteta iz tih vrsta obnovljivih izvora energije u ugovornim stranama u 2030. godini prema Nacionalnim energetskim i klimatskim planovima dostavljenim od strane ugovornih strana u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1999, prilagođenim i usvojenim Odlukom Savjeta ministara 2021/14/MC-EnC; (ii) ili skladištenje energije, upoređujući nove kapacitete obezbijeđene projektom sa ukupnim postojećim kapacitetom za istu tehnologiju skladištenja u oblasti analize kao što je navedeno u Aneksu V; (b) integracija tržišta, konkurencija i fleksibilnost sistema, posebno: (i) izračunavanje, za prekogranične projekte, uključujući projekte reinvestiranja, uticaja na sposobnost mrežnog transfera u oba smjera protoka snage, mjereno u smislu količine snage (u MV), i njihov doprinos postizanju minimalnog cilja interkonekcije od 15 %, a za projekte sa značajnim prekograničnim uticajem, uticaj na sposobnost prenosa mreže na granicama između relevantnih ugovornih strana, i o balansiranju potražnje i ponude i mrežnim operacijama u relevantnim ugovornim stranama; (ii) procjena uticaja, za oblast analize kako je navedeno u Aneksu V, u smislu energetskog sistema troškova proizvodnje i prenosa i evolucija i konvergencija tržišnih cijena koje obezbjeđuje projekat pod različitim scenarijima planiranja, posebno uzimajući u obzir varijacije izazvane na nalog za zasluge; (c) bezbjednost snadbijevanja, interoperabilnost i siguran rad sistema,				
---	--	--	--	--

posebno procjenom uticaja projekta o očekivanom gubitku opterećenja za područje analize kako je navedeno u Aneksu V u smislu adekvatnosti proizvodnje i prenosa za skup karakterističnih perioda opterećenja, uzimajući u obzir očekivane promjene u ekstremnim vremenskim prilikama vezanim za klimu i njihov uticaj na otpornost infrastrukture. Gdje je primjenljivo, uticaj projekta na nezavisnu i pouzdanu kontrolu rada sistema i usluga će se mjeriti. (4) Što se tiče projekata koji spadaju u kategoriju energetske infrastrukture iz tačke (1)(e) Aneksa II, kriterijumi navedeni u članu 4. ocjenjuju se na sljedeći način: (a) nivo održivosti, mjereno procjenom stepena sposobnosti mreža da se povežu i transport promjenljive obnovljive energije; (b) sigurnost snabdijevanja, mjerena procjenom nivoa gubitaka u distributivnim, prenosnim mrežama, ili oboje, procenat iskorišćenosti (tj. prosječno opterećenje) komponenti elektroenergetske mreže, dostupnost mrežnih komponenti (u vezi sa planiranim i neplaniranim održavanjem) i njegov uticaj na mrežne performanse, kao i trajanje i učestalost prekida, uključujući poremećaje vezane za klimu; (c) integracija tržišta, mjereno procjenom inovativnog uvođenja u radu sistema, smanjenje energetske izolacije i međusobno povezivanje, kao i nivo integracije drugih sektora i omogućavanje novih poslovnih modela i tržišne strukture; (d) bezbjednost mreže, fleksibilnost i kvalitet snabdijevanja, mjereno procjenom inovativnog pristupa fleksibilnosti sistema, sajber bezbjednost, efikasna operativnost između nivoa TSO i DSO, kapacitet za uključivanje odgovora na potražnju, skladištenje, mjere energetske efikasnosti, isplativo korišćenje digitalnih alata i IKT za svrhe praćenja i kontrole, stabilnost elektroenergetskog sistema i performanse kvaliteta napona. (5) Što se tiče vodonika koji spada u kategoriju energetske infrastrukture iz tačke (3) Aneksa II, kriterijumi navedeni u članu 4. ocjenjuju se na sljedeći način: (a) održivost, mjereno kao doprinos projekta smanjenju emisije gasova sa efektom staklene bašte u različitim krajnjim aplikacijama u sektorima koje je teško smanjiti, kao što su industrija ili transport; fleksibilnost i sezonsko skladištenje opcije za proizvodnju električne energije iz				
---	--	--	--	--

obnovljivih izvora; ili integracija obnovljivog i niskougljičnog vodonika u cilju razmatranja potreba tržišta i promovisanja obnovljivog vodonika; (b) integracija tržišta i interoperabilnost, mjereno izračunavanjem dodatne vrijednosti projekta za integraciju tržišnih područja i konvergencija cijena sa ukupnom fleksibilnošću sistema; (c) sigurnost snabdijevanja i fleksibilnost, mjereno izračunavanjem dodatne vrednosti projekta za otpornost, raznolikost i fleksibilnost snabdijevanja vodonikom; (d) konkurencija, mjereno procjenom doprinosa projekta diversifikaciji snabdijevanja, uključujući olakšavanje pristupa autohtonim izvorima snabdijevanja vodonikom. (6) Što se tiče projekata pametne gasne mreže koji spadaju u kategoriju energetske infrastrukture iz tačke (2)Aneksa II, kriterijumi navedeni u članu 4 vrednuju se na sledeći način: (a) nivo održivosti, mjereno procjenom udjela obnovljivih i niskougljičnih gasova integrisanih u gasnu mrežu, srodne uštede emisije gasova sa efektom staklene bašte ka ukupnoj dekarbonizaciji sistema i adekvatno otkrivanje curenja; (b) kvalitet i sigurnost snabdijevanja, mjereno procjenom odnosa pouzdano raspoloživog snadbijevanja gasom i vrhom potražnje, udio uvoza zamijenjen lokalnim obnovljivim i nisko-ugljičnim gasovima, stabilan rad sistema, trajanje i učestalost prekida po kupcu; (c) omogućavanje usluga fleksibilnosti, kao što su odgovor na potražnju i skladištenje, olakšavanjem integracije pametnog energetskog sektora kroz stvaranje veza sa drugim energetskim nosačima i sektorima, mjereno procjenom uštede troškova omogućenih u povezanim energetskim sektorima i sistemima, kao što je Toplotno-energetski sistem, saobraćaj i industrija. (7) Što se tiče projekata elektrolizera koji spadaju u kategoriju energetske infrastrukture iz tačke (4) Aneks II kriterijumi navedeni u članu 4 vrednuju se na sledeći način: (a) održivost, mjerena procjenom udjela obnovljivog vodonika ili				
--	--	--	--	--

niskougličnog vodonika, posebno iz obnovljivih izvora koji ispunjavaju kriterijume definisane u tački (4)(a)(ii) Aneksa II integrisanog u mrežu ili procjenu količine raspoređivanja sintetičkih goriva tih porijekla i srodnih ušteda emisije stakleničkih gasova; (b) sigurnost snabdijevanja, mjerena procjenom njenog doprinosa sigurnosti, stabilnosti i efikasnosti mrežnog rada, uključujući i kroz procjenu izbjegavanog ograničavanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora; (c) omogućavanje usluga fleksibilnosti kao što su odgovor na potražnju i skladištenje olakšavanjem pametne integracije energetskega sektoru kroz stvaranje veza sa drugim energentima i sektorima, mjereno procjenom uštede troškova omogućenih u povezanim energetskega sektorima i sistemima, kao što su gas, vodonik, električna energija i toplotne mreže, sektor transporta i industrije. (8) Što se tiče infrastrukture ugljen-dioksida koja spada u kategorije energetske infrastrukture navedene u tački (5) Aneksa II kriterijumi navedeni u članu 4 se ocjenjuju na sledeći način: (a) održivost, mjereno procjenom ukupnog očekivanog smanjenja gasova sa efektom staklene bašte tokom životnog ciklusa projekta i odsustvo alternativnih tehnoloških rješenja kao što su, ali ne ograničavajući se na, energetska efikasnost, elektrifikacija koja integriše obnovljive izvore, kako bi se postigao isti nivo smanjenja gasova sa efektom staklene bašte kao i količina ugljen-dioksida koji će biti uhvaćen u povezanim industrijskim instalacijama po uporedivoj cijeni u roku uporediv vremenski okvir uzimajući u obzir emisije gasova sa efektom staklene bašte iz energije neophodne za hvatanje, transport i skladištenje ugljen-dioksida, prema potrebi, s obzirom na infrastrukturu uključujući, gde je primjenljivo, druge potencijalne buduće upotrebe; (b) otpornost i sigurnost, mjerena procjenom sigurnosti infrastrukture; (c) ublažavanje opterećenja životne sredine i rizika putem trajne neutralizacije ugljen-dioksida.				
---	--	--	--	--

ANEKS V ANALIZA TROŠKOVA I KORISTI ZA ENERGETSKI SISTEM	Troškovi i koristi Član 30			
Sekretarijat Energetske zajednice uzima u obzir metodologije za analizu troškova i koristi koje su razvili ENTSO za električnu energiju i ENTSO za gas i razvija metodologije koje su međusobno usklađene, uzimajući u obzir sektorske specifičnosti. Metodologije za harmonizovanu i transparentnu analizu troškova i koristi na nivou energetskeg sistema za projekte na listi Energetske zajednice biće jedinstvene za sve kategorije infrastrukture, osim ako su opravdana posebna odstupanja. Oni će se baviti troškovima u širem smislu, uključujući spoljnji uticaj, s obzirom na ciljeve Energetske zajednice za 2030. godinu za energiju i klimu i cilj klimatske neutralnosti do 2050. godine i moraju biti u skladu sa sledećim principima: (1) područje za analizu pojedinačnog projekta obuhvata sve ugovorne strane na čijoj se teritoriji projekat nalazi, sve neposredne susjedne ugovorne strane u kojima projekat ima značajan uticaj. U tu svrhu, Sekretarijat Energetske zajednice sarađuje sa svim relevantnim operaterima sistema u relevantnim zemljama. U slučaju projekata koji spadaju u energetske infrastrukturu kategorija utvrđenih u tački (3) Aneksa II, Sekretarijat Energetske zajednice sarađuje sa promoterima projekta, uključujući i tamo gdje nije operator sistema; (2) Svaka analiza troškova i koristi uključuje analize osjetljivosti u vezi sa skupom ulaznih podataka, uključujući troškove proizvodnje i gasova sa efektom staklene bašte, kao i očekivani razvoj potražnje i ponude, uključujući i u pogledu obnovljivih izvora energije, uključujući fleksibilnost oba, i dostupnost skladištenja, datum puštanja u rad različitih projekata u istoj oblasti analize, klimatski uticaji i drugi relevantni parametri; (3) oni utvrđuju analizu koja će se sprovesti, na osnovu relevantnog multisektorskog skupa ulaznih podataka utvrđivanjem uticaja sa i bez svakog projekta i uključuje relevantne međuzavisnosti sa drugim projektima; (4) Oni će dati smjernice za razvoj i korišćenje energetske mreže i modeliranje tržišta neophodne za analizu troškova i koristi. Modeliranje će	Metodologija za sektorsku harmonizovanu analizu troškova i koristi energetskeg sistema, koju su usvojili ENTSO za električnu energiju (u daljem tekstu: ENTSO-E) i ENTSO za gas (u daljem tekstu: ENTSG) primjenjivaće se za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji spadaju u kategorije iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. a, b, d i f i tačka 3 ovog zakona. Za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji spadaju u kategorije energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1 tačka 1 podtač. c i e i tač. 2, 4 i 5 ovog zakona primjenjivaće se metodologije Evropske komisije. Agencija, u saradnji sa nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, unutar Regulatornog odbora Energetske zajednice, učestvuje u utvrđivanju i objavljivanju niza pokazatelja i odgovarajućih referentnih vrijednosti radi poređenja jediničnih investicionih troškova za uporedive infrastrukturne projekte za svaku od kategorija iz člana 11 ovog zakona. Nosilac projekta dužan je da dostavi tražene podatke Agenciji i Regulatornom odboru Energetske zajednice. Nosilac projekta može da koristi referentne vrijednosti koje je objavio Regulatorni odbor Energetske zajednice za analize troškova i koristi specifične za projekte. Agencija, ako to moguće u kontekstu regionalne saradnje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetskeg djelatnosti, zajedno sa drugim nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, provjerava dosljednu primjenu kriterijuma i metodologije za analizu troškova i koristi i procjenjuje njihov prekogranični značaj u okviru svojih aktivnosti u grupi za projekte iz člana 8 stav 1 ovog zakona. Agencija, u saradnji sa nadležnim nacionalnim regulatornim tijelima, na zahtjev, dostavlja procjene iz	Potpuno usklađeno	Aneks V nije prikladan za prenos na nacionalni nivo jer ne nameće obaveze nacionalnim zainteresovanim stranama u Crnoj Gori	

omogućiti potpunu procjenu ekonomskih koristi, uključujući integraciju tržišta, sigurnost snabdijevanja i konkurencije, kao i podizanje energetske izolacije, socijalne uticaje i uticaje na životnu sredinu i klimu, uključujući međusektorske uticaje. Metodologija će biti potpuno transparentna uključujući detalje o tome zašto, šta i kako se izračunavaju koristi i troškovi; (5) Oni će sadržavati objašnjenje o tome kako se princip energetske efikasnosti na prvom mjestu sprovodi <...>; (6) oni će objasniti da razvoj i raspoređivanje obnovljivih izvora energije neće biti otežano od strane projekta; they shall ensure that the Contracting Parties on which the project has a net positive impact, the beneficiaries, the Contracting Parties on which the project has a net negative impact, and the cost bearers, which may be Contracting Parties other than those on which territory the infrastructure is constructed, are identified; (7) oni osiguravaju da ugovorne strane na koje projekat ima neto pozitivan uticaj, korisnike, ugovorne strane na koje projekat ima neto negativan uticaj, kao i troškove nosioce, koji mogu biti ugovorne strane osim onih na čijoj se teritoriji infrastruktura nalazi konstruisani, identifikovani; (8) Oni uzimaju u obzir, makar, kapitalne izdatke, operativne troškove i troškove održavanja, kao i troškove nastale za srodni sistem tokom tehničkog životnog ciklusa projekta u cjelini, kao što su troškovi razgradnje i upravljanja otpadom, uključujući i spoljne troškove. Metodologije će dati smjernice o diskontnim stopama, tehničkom životnom vijeku i preostaloj vrijednosti koja će se koristiti za izračunavanje troškova i koristi. Oni će nadalje uključiti obaveznu metodologiju za izračunavanje odnosa koristi i troškova i neto sadašnju vrijednost, kao i diferencijaciju koristi u skladu sa nivoom pouzdanosti njihovih metoda procjene. Metode za izračunavanje uticaja projekata na klimu i životnu sredinu i doprinos energetskim ciljevima Energetske zajednice, kao što su obnovljivi prodori, takođe se uzimaju u obzir ciljevi efikasnosti energije i interkonekcije; (9) Oni će osigurati da se mjere prilagođavanja klimatskim promjenama koje se preduzimaju za svaki projekat procjenjuju i odražavaju troškove emisije gasova sa efektom staklene bašte i da je procjena robusna i u	stava 6 ovog člana nadležnoj grupi za projekte iz člana 8 stav 1 ovog zakona. Investicije sa prekograničnim uticajima i alokacijom troškova Član 31 Opravedani investicioni troškovi, koji ne uključuju troškove održavanja, a koji su povezani sa projektom od interesa za Energetsku zajednicu ili projektom od uzajamnog interesa iz oblasti energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1, tačka 1 podtač. a, b, c, d i f i tačka 3 ovog zakona, a koji se odnose na dio projekta na teritoriji Crne Gore, biće pokriveni od strane korisnika sistema kroz cijene za korišćenje sistema u Crnoj Gori utvrđene u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, u dijelu u kojem nijesu pokriveni naknadama za upravljanje zagušenjima ili drugim naknadama. Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je za projekat od interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa iz oblasti energetske infrastrukture iz člana 12 stav 1, tačka 1 podtač. a, b, c, d i f i tačka 3 ovog zakona koji se realizuju na teritoriji Crne Gore donijeta odluka iz člana 33, odnosno iz člana 35 ovog zakona, opravdani investicioni troškovi iz stava 1 ovog člana, koji ne uključuju troškove održavanja biće pokriveni i od strane relevantnih operatora prenosnih sistema ili nosilaca projekata prenosne infrastrukture ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, kojima projekat obezbeđuje neto pozitivan efekat. Opravedani investicioni troškovi koji ne uključuju troškove održavanja, a povezani su sa projektom od interesa za Energetsku zajednicu ili projektom od uzajamnog interesa iz člana 12 stav 1, tačka 1 podtač. a, b, c, d, i f i tačka 3 ovog zakona i odnose se na dio projekta koji se ne realizuje na teritoriji Crne Gore, biće pokriveni od strane relevantnih operatora prenosnih			
--	--	--	--	--

skladu sa drugim politikama kako bi se omogućilo poređenje sa drugim rješenjima koja ne zahtijevaju nove infrastrukture.	sistema ili nosilaca projekata prenosne infrastrukture ugovornih strana i/ili država članica Evropske unije, kojima projekat obezbjeđuje neto pozitivan efekat, u skladu sa odlukom iz člana 33, odnosno člana 35 ovog zakona. Troškovi iz stava 3 ovog člana, u mjeri u kojoj nijesu pokriveni prihodima od zagušenja ili drugim naknadama, snose korisnici sistema kroz cijene za korišćenje sistema utvrđene u skladu sa zakonom kojim se uređuju energetske djelatnosti, u dijelu koji pripada Crnoj Gori, u skladu sa odlukom iz člana 33, odnosno člana 35 ovog zakona. Odredbe st. 1, 2, i 3 ovog člana primjenjuju se na projekte od interesa za Energetsku zajednicu ili projekte od uzajamnog interesa, ako najmanje jedan nosilac projekta zatraži od nadležnih državnih organa njihovu primjenu za troškove projekta. Ako projekat ima više nosilaca projekta, nadležna nacionalna regulatorna tijela će bez odlaganja zatražiti od svih nosilaca projekta da zajednički podnesu zahtjev za investiciju u skladu sa članom 32 stav 2 ovog zakona. Ako projekat od interesa za Energetsku zajednicu i/ili projekat od uzajamnog interesa ublažava negativne spoljašnje uticaje, kao što su neželjeni tokovi, i taj projekat se implementira u Crnoj Gori ili ugovornoj strani i/ili državi članici, kao zemlji koja je izvor negativnih eksternalija, takvo ublažavanje se neće smatrati prekograničnom koristi i stoga neće biti osnova za raspodjelu troškova prema operatorima prenosnog sistema koji je pogođen tim negativnim eksternalijama.			
---	--	--	--	--

PRILOG VI SMJERNICE ZA TRANSPARENTNOST I UČEŠĆE JAVNOSTI (1) Priručnik o postupcima iz člana 9. stav 1. sadrži najmanje: (a) specifikacije relevantnih zakona na kojima se zasnivaju odluke i mišljenja za različite vrste relevantnih projekata od interesa Energetske zajednice, uključujući zakon o zaštiti životne sredine; (b) spisak relevantnih odluka i mišljenja koje treba dobiti; (c) imena i kontakt podatke nadležnog organa, drugih nadležnih organa i glavnih zainteresovanih strana; (d) tok rada, navodeći svaku fazu u procesu, uključujući indikativni vremenski okvir i koncizan pregled procesa donošenja odluka za različite vrste relevantnih projekata od interesa Energetske zajednice; (e) informacije o obimu, strukturi i nivou detaljnosti dokumenata kojim se podnosi zahtjev za donošenje odluka, uključujući kontrolnu listu; (f) faze i sredstva za javnost da učestvuje u procesu; (g) način na koji nadležni organ, drugi nadležni organi i nosilac projekta će pokazati da su mišljenja izražena u javnim konsultacijama uzeta u obzir, na primjer pokazujući koje su izmjene i dopune učinjene u vezi sa lokacijom i dizajnom projekta ili pružanjem razloga zbog kojih takva mišljenja nisu uzeta u obzir; (h) u mjeri u kojoj je to moguće, prevod njegovog sadržaja na svim jezicima susjednih ugovornih strana koje će se realizovati u koordinaciji sa relevantnim susjednim ugovornim strankama. (2) Detaljan raspored iz člana 10(6) tačka (b) mora navesti najmanje sledeće: (a) odluke i mišljenja koja treba dobiti; (b) ovlašćenja, zainteresovane strane i javnost koja bi mogla biti zainteresovana; (c) pojedinačne faze postupka i njihovo trajanje; (d) glavne prekretnice koje treba ostvariti i njihovi rokovi s obzirom na sveobuhvatnu odluku koja će se donijeti; (e) resurse planirane od strane vlasti i moguće potrebe za dodatnim resursima. (3) Ne dovodeći u pitanje uslove za javne konsultacije prema zakonu o zaštiti životne sredine, da se poveća učešće javnosti u proces izdavanja dozvola i obezbijediti unaprijed informisanje i dijalog sa javnošću,	Uputstvo o procedurama Član 23 Procedure za praćenje i realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, način saradnje Savjeta sa drugim nadležnim organima državne uprave, organima uprave, nadležnim organima lokalne samouprave i nadležnim organima lokalne uprave, nadležnim organima ugovornih strana i država članica, kao i sa regionalnim i međunarodnim organizacijama, bliži način sprovođenja javne rasprave za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji se realizuju na teritoriji Crne Gore, druga pitanja od značaja u postupku donošenja odluka i izdavanja dozvola u skladu sa zakonom i druga pitanja od značaja za realizaciju projekata od interesa za Energetsku zajednicu i projekata od uzajamnog interesa, propisuje Ministarstvo. Učešće javnosti Član 28 Za projekte od interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa koji se realizuju na teritoriji Crne Gore i jedne ili više ugovornih strana i/ ili država članica sprovodi se javna rasprava, uz obezbjeđivanje transparentnosti, informisanja i učešća zainteresovane javnosti u svim fazama njihove pripreme, odobravanja i realizacije. Nosilac projekta je dužan da, u roku od tri mjeseca prijepočetak postupka donošenja odluka i izdavanja dozvola, izradi i dostavi Savjetu obavještenje o načinu sprovođenja javne rasprave.	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postići donošenjem Uputstva o procedurama	II kvartal 2026
--	--	---	--	--

primenjuju se sledeći principi: (a) zainteresovane strane na koje utiče projekat od interesa Energetske zajednice, uključujući relevantne nacionalne, regionalne i lokalne vlasti, vlasnike zemljišta i građane koji žive u blizini projekta, opštu javnost i njihova udruženja, organizacije ili grupe, će biti opširno informisani i konsultovani u ranoj fazi, na inkluzivan način, kada se potencijalna zabrinutost javnosti i dalje može uzeti u obzir i to na otvoren i transparentan način. Kada je to relevantno, nadležni organ aktivno podržava aktivnosti koje preduzima promoter projekta; (b) nadležni organi će osigurati da su postupci javnih konsultacija za projekte od interesa ugovornih strana grupisani tamo gdje je to moguće, uključujući javne konsultacije koje su već potrebne prema nacionalnom zakonu. Svaka javna konsultacija obuhvata sve teme relevantne za određenu fazu postupka, a jedan predmet relevantan za određenu fazu postupka neće se razmatrati u više od jedne javne konsultacije; međutim, jedna javna konsultacija može se održati u više od jednog geografskog položaja. Predmeti kojima se bavi javna konsultacija moraju biti jasno naznačeni u obavještenju o javnim konsultacijama; (c) komentari i prigovori su prihvatljivi samo od početka javnih konsultacija do isteka roka; (d) nosioci projekta će osigurati da se konsultacije odvijaju tokom perioda koji omogućava otvoreno i inkluzivno učešće javnosti. (4) Koncept za učešće javnosti mora da sadrži najmanje informacije o: (a) zainteresovanim stranama o kojima se radi i kojima se obraćaju; (b) predviđene mjere, uključujući predložene opšte lokacije i datume posebnih sastanaka; (c) vremensku liniju; (d) ljudske resurse raspoređene za različite zadatke. (5) U kontekstu javnih konsultacija koje će se sprovesti prije podnošenja prijave, Relevantne strane će najmanje: (a) objaviti u elektronskom i, po potrebi, štampanom obliku, informativni letak od najviše 15 stranica, dajući, na jasan i koncizan način, pregled opisa, svrhe i preliminarne Raspored razvojnih koraka projekta, Nacionalni plan razvoja mreže, razmatranih alternativnih pravaca, vrste i karakteristike potencijalnog uticaja, uključujući prekogranične prirode, i mogućih mjera ublažavanja, takav informativni letak treba da bude objavljen prije početka konsultacije i da navede veb adrese sajta projekta od zajedničkog interesa iz člana 9(7), platformu za transparentnost iz člana 23 i priručnik o postupcima	Savjet može da da odobrenje ili da zahtijeva izmjene ili dopune obavještenja iz stava 2 ovog člana u roku od tri mjeseca od prijema koncepta, vodeći računa o načinu učestvovanja javnosti prije početka postupka donošenja odluka i izdavanja dozvola. Nosilac projekta je dužan, u slučaju da namjerava značajno da izmijeni način sprovođenja javne rasprave obavijestiti Savjet. U slučaju iz stava 4 ovog člana Savjet može tražiti izmjene ili dopune obavještenja. Savjet sprovodi najmanje jednu javnu raspravu prije nego što nosilac projekta podnese Savjetu zahtjev i dokumentaciju iz člana 19 stav 1 ovog zakona. Javna rasprava iz stava 6 ovog člana ne utiče na bilo koju javnu raspravu koja se sprovodi nakon podnošenja zahtjeva i dokumentacije iz člana 19 stav 1 ovog zakona Savjetu. U toku trajanja javne rasprave zainteresovane strane se informišu o projektu u ranoj fazi, identifikaciji najprikladnije lokacije, trase ili tehnologije, uključujući razmatranje klimatskih rizika i mjera prilagođavanja klimatskim promjenama za projekat, sve uticaje i druga pitanja od značaja za realizaciju projekta. Za prekogranične projekte koji uključuju dvije ili više ugovorenih strana i/ili država članica, javne rasprave sprovedene u skladu sa stavom 6 ovog člana biće održane u svakoj od zainteresovanih ugovornih strana i/ili država članica, u trajanju od najviše dva mjeseca od dana početka prve javne rasprave. Za projekte koji mogu imati značajan prekogranični uticaj u jednoj ili više ugovornih strana i/ili država članica, a koji će vjerovatno imati značajan uticaj na životnu sredinu u drugoj ugovornoj strani i/ili državi			
---	---	--	--	--

iz tačke (1) ovog Aneksa; (b) objavljuje informacije o konsultacijama na sajtu projekta Energetske zajednice interes iz člana 9(7), na oglasnim tablama kancelarija lokalnih uprava, i, na najmanje, u jednom ili, ako je primjenjivo, dva lokalna medija; (c) pozvati, u pisanoj ili elektronskoj formi, relevantne zainteresovane strane, udruženja, organizacije i grupe na posebnim sastancima, tokom kojih će se raspravljati o pitanjima. (6) Na veb-stranici projekta iz člana 9(7) objavljuju se najmanje sljedeće informacije: (a) datum kada je veb stranica projekta poslednji put ažurirana; (b) prevode njegovog sadržaja na svim jezicima ugovornih strana koje su uključene u projekat ili na koji projekat ima značajan prekogranični uticaj u skladu sa tačkom (1) Aneksa IV; (c) informativni letak iz tačke (4) ažuriran sa najnovijim podacima o projektu; (d) ne tehnički i redovno ažurirani sažetak koji odražava trenutni status projekta, uključujući geografske informacije, i jasno ukazuju, u slučaju ažuriranja, promjene u prethodnim verzijama; (e) plan implementacije kako je navedeno u članu 5(1) ažuriran sa najnovijim podacima o projektu; (f) sredstva koja je Unija izdvojila i isplatila za projekat; (g) planiranje projekata i javnih konsultacija, jasno navodeći datume i lokacije za javne konsultacije i rasprave i predviđene predmete relevantne za ta saslušanja; (h) kontakt podatke u cilju dobijanja dodatnih informacija ili dokumenata; (i) kontakt podatke u cilju prenošenja komentara i prigovora tokom javnih konsultacija.	članici, ili kada to zatraži ugovorna strana Ugovora o osnivanju Energetske zajednice i/ili država članica koja će biti značajno pogođena, i ako je primjenljiva Konvencija o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu, relevantne informacije biće dostupne nadležnim organima ugovornih strana i/ili državama članicama.			
---	---	--	--	--